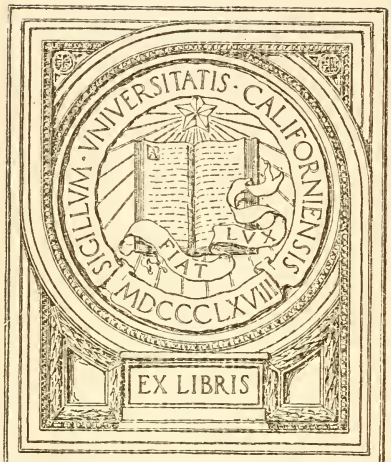
SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

1962

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

http://www.archive.org/details/siameseenglishdi00michrich

A

SIAMESE-ENGLISH

DICTIONARY

black

For the use of students in both languages

BY

E. B. MICHELL,

M.A., Barrister-at-Law, late Legal Adviser to

His Siamese Majesty's Government.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

BANGKOK, MDCCCXCII.

TO

HIS MOST GRACIOUS MAJESTY,

CHULALONGKORN,

KING OF SIAM,

WHO

IN LEARNING, AS IN ALL OTHER RESPECTS,

BY HIS EXAMPLE,

NO LESS THAN BY HIS ROYAL AUTHORITY,

HAS CONSTANTLY ENDEAVOURED

TO PROMOTE THE ADVANCEMENT AND PROGRESS

OF HIS PEOPLE,

THIS WORK

IS, BY PERMISSION,

MOST RESPECTFULLY AND GRATEFULLY

DEDICATED.

สิปักรมายน ภาษาไทย

แปลเปนภาษาอังกฤษ

มิศเตอร์ อี. บี. มิเชล

เนติบัณฑิตย์ เปรียนชั้น ม. อ.

เปนผู้เรียบเรียง

กรุงเทพฯ รัตนโกสินทรศก ๑๑๐

ด้วย

พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร์ มหาจุฬาลงกรณ์

พระจุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว

พระ เจ้า แผ่น ดิน สยาม

ผู้ ทรง พระคุณ ธรรม มหา ประเสริฐ ทรง

พระ มหา กรุณา อุปถัมภ์ บำรุง ศิลปาสาตร วิชา การ

ทั้ง อาณา ประชา ราชฎร ให้ ได้ ร่ม เย็น เป็น สุข ด้วย

ทรง พระปฏิบัติ โดย ราชการ ธรรม ปริยา นุวัติ แล สังคหะวัตถุ

ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน พระบรมราชานุญาต

ให้ ลง พิมพ์ หนังสือ เล่ม นี้

ข้าพระ พุทธเจ้า

ขอ รับ พระราชทาน ฉลอง ยังได้ ฝ่า ลออง ธุลี พระบาท

ควร มิ ควร แล้วแต่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด

ขอ เดชะ

บาน แพนก

ถ้อย คำ ทั้งปวง ใน หนังสือ คิกชันเนรี เล่มนี้ ข้าพเจ้าได้จัด เรียบ เรียง ตาม ตัว อักษรในภาษาไทย เรียง กันไป โดย ลำดับ ตัว ก ข. แต่ อักษร อ. นั้น ข้าพเจ้า เห็น ว่าไม่ สมควร ที่ จะ ยก เข้า รวม กับ พยัญชน ซึ่งได้ จัก รวม เข้า ไว้ ให้ เปน ตัว ต้นใน หมู่ สระ

ในวิธี ที่ ฝึก สอน กัน ฝ่ายไทย นั้น เรียก หัน อากาศ แล วิสัญชะนี ว่า เปน วรรณยุต หรือ เครื่อง ประกอบ กับ อักษร แต่ใน หนังสือ เล่ม นี้ ข้าพเจ้า จัด เข้า เปน สระ ทั้ง สอง อย่าง โดย เหตุ ว่า หัน อากาศ แล วิสัญชะนี ก็ มี สำเนียง ออก ดัง เช่นกับ สระ ตัว อื่นไม่ใช่ เปน เครื่อง หมาย เสียง ให้ หนัก เบา ดัง เช่น ไม้ เอก ไม้ โท ไม้ ไต่คู้

อนึ่ง ฤ ฤๅ ฦ ฦๅ นั้น ข้าพเจ้าจัด เรียบ เรียงเข้ารวมกับพวก อักษร รึ รื ลึ ลื หาได้จัด เปนสระ ต่าง หาก ไม่

ประการ หนึ่ง ความ หมาย ที่ เปน ถ้อย คำ ภาษา อังกฤษ ตรง กับ คำไทย นั้น ถ้า แห่งใด มี คุณ ศัพท์ *"a"* ข้าง น่า คำ อื่น แล้ว คำ นั้น หมาย ว่า เปน สิ่ง ของ หรือ ชะนิด ที่ จำเภาะ เปน อย่าง นั้น ชะนิด เดียว เช่น กับ ไทย ว่า " มะอึก " ความ หมาย อังกฤษ ข้าพเจ้า ใส่ว่า *"a tree"* คือ เปน ต้น ไม้ จำเภาะ อย่าง นั้น ชะนิด เดียว แต่ แห่งใด ที่ คำ ไทย ว่า ต้น จะ เปน ต้น ชะนิด หนึ่ง ชะนิดใด ก็ ได้ เช่นนี้ ข้าพเจ้า ใส่ ความ หมาย อังกฤษไว้ แต่ เพียงว่า *"tree"* ไม่ มี คุณ ศัพท์ ข้าง น่า เลย ทั้ง คำ ว่า ปลา แล สรรพ ผัก พืชน์ พรรณ ต่าง ๆ ข้าพเจ้า ก็ ใส่ ความ หมาย ภาษา อังกฤษ ดัง เช่นที่ ชี้ แจง มา แล้ว นี้

ถ้า ท่าน ผู้ซึ่งใช้ หนังสือ เล่ม นี้ ภบ ถ้อย คำ อังกฤษ แห่ง หนึ่ง แห่งใด ที่ ใช้โดย ย่อ ข้าพเจ้า ได้ อธิบาย คำ เหล่า นี้ ไว้ ใน บาน แผนก ที่ เปน ภาษา อังกฤษ ใน หนังสือ เล่ม นี้โดย พิศดาร กว้าง ขวาง แล้ว ขอ เชิญ ท่าน พลิก อ่าน ดู ถ้า ท่าน ผู้ที่ อ่าน หนังสือ เล่มนี้ แม้น ภบ แห่ง หนึ่ง แห่ง ใด ผิดไป ก็ ขอให้ อะไภย เสีย เถิด แล ขอ เชิญ ท่าน แจ้ง ความให้ ผู้ เรียบ เรียง ทราบ เพื่อ จะได้ แก้ ไข ไว จะได้ ทำ เล่ม อื่น ใน ใบ น่า เทอญ

PREFACE.

In this Volume an attempt has been made, for the first time, to provide students with a cheap and handy dictionary, giving English equivalents for the Siamese words and expressions most commonly in use.

The only existing Dictionary in which such equivalents are given is the handsome work published by Bishop Pallegoix, in 1854. That book has long been out of print: and the few copies which are to be found are picked up rather as curiosities than otherwise at what may be called the fancy price of about seven guineas.

This fact would in itself be a sufficient excuse for publishing a smaller dictionary, the size and cost of which bring it within the reach of ordinary students. Other reasons are, however, not wanting to justify the present very humble effort. In the first place, the arrangement of Siamese words in the Bishop's book is neither Siamese nor European, but has been planned upon a very elaborate system, which can only be understood after considerable study. Thus, under the letter *a* are ranged all the words which begin with the 1st, 3rd, 16th, 17th, and 18th Siamese vowels. And under the letter *s* are placed indiscriminately all words beginning with the 11th 38th 39th, and 40th of the Siamese consonants. But on the other hand, the Siamese words beginning with *ch* are ranged partly in their natural place under *ch*, and partly at the end of the alphabet, under x. Much difficulty is consequently experienced by European, and still more by Siamese readers in finding words which they seek to trace, either by their sound, when spoken, or by their spelling, when written or printed.

It should be mentioned also, without any disrespect to Monseigneur Pallegoix (whose work must always remain as a noble monument of his learning and energy), that, both in the orthography and in the rendering of

many Siamese words, it leaves much to be desired. Scarcely any attempt is therein made to give the etymology, or origin, of the longer words, which are derived, in a vast number of instances, from Indian sources.

The scope and arrangement of the present work are essentially different. The order of the words follows, as a rule, that of the Siamese alphabet, without any reference to European modes of pronunciation, and thus resembles the order adopted in the Greek, Latin, and Sanscrit dictionaries which are most generally in use. The Latin and French equivalents which are given in the Bishop's book (and given with conspicuous success) have not here been introduced; but on the other hand it has been thought worth while to add to words of foreign derivation a brief mention of the source from which they are derived.

It may be assumed that there are at least 14,000 words, exclusive of phrases, in the Siamese language, as now spoken. Of these the present dictionary contains about 8,000. It does not therefore pretend to be an exhaustive work. If such had been its aim or scope, its cost must have been far greater, and its size more voluminous. What the author has intended is to lay before the reader, and more especially before Siamese students, a compact volume containing the words required in ordinary conversation and for the reading of ordinary books. Many technical words, especially theological and mythological, have been designedly omitted; and others, which it would have been desirable to include, have no doubt escaped the notice of the author, in spite of all the assistance which could be obtained from Siamese scholars and teachers. The difficulties of obtaining correct information, even as to comparitively simple words, are almost incredible; and the author is profoundly conscious how unable he has been to cope satisfactorily with such obstacles. He regrets most heartily that the work did not fall into

abler hands, such, for instance, as his predecessor in office, Mr. Alabaster; and he craves a large measure of indulgence from readers on the ground, amongst many others, that while a demand for a dictionary of this kind was becoming more and more urgent every year, no other and more competent person seemed at all likely to undertake the work.

It has already been said that in the main the order is that of the Siamese alphabet: and in the case of all the true consonants, this is accurately correct. The reader is therefore requested to peruse the following list,—

ก—k	(middle)	ฐ—t	(high)	ฟ—f	(low)
ข—kh	(high)	ฑ—t	(low)	ภ—p	(low)
ฃ—kh	(high)	ฒ—t	(low)	ม—m	(low)
ค—kh	(low)	ณ—n	(low)	ย—y	(low)
ฅ—kh	(low)	ด—d	(middle)	ร—r	(low)
ฆ—kh	(low)	ต—t	(middle)	ล—l	(low)
ง—ng	(low)	ถ—t	(high)	ว---w	(low)
จ—ch	(middle)	ท—t	(low)	ศ---s	(high)
ฉ—ch	(high)	ธ—t	(low)	ษ---s	(high)
ช—ch	(low)	น—n	(low)	ส---s	(high)
ซ—s	(low)	บ—b	(middle	ห---h	(high
ฌ—ch	(low)	ป—p	(middle)	ฬ---l	(low)
ญ—y	(low)	ผ—p	(high)	อ---h	(middle)
ฎ—d	(low)	ฝ—f	(high)	(ฮ---au, see vowels)	
ฏ—t	(middle)	พ—p	(low)		

A more detailed account of each consonant sound is given at the head of the list of words beginning with it.

As the aspirated form of the letter *t* does not exist in English, it seemed better to render the Siamese aspirated *t* by the unaspirated English *t*, in order to avoid any risk that the reader should pronounce the *th* as a soft sound.

The letter *h*, when used in combination with another consonant, performs the part merely of an accent. It has therefore been so treated in the arrangement of words; and such sounds as *hmaw* have been placed next to and immediately after such sounds as *maw*.

A somewhat troublesome question arose as to ฤ, *rr*, which, though a double consonant in form, in pronounced as a vowel, a'. But, after full reflection, it was thought best to leave it in its natural place among the consonants, where readers would be most likely to look for it.

Words beginning with ฦ, pronounced *s*, have of course been placed under *t*, and not under any of the letters *s*. And the beginner, who is searching for letters by the aid of their sound only, should remember that in this case, as in the case of double *r*, above mentioned, and some others, he may not find his word where he would naturally expect it.

Another warning which it will be well to give to beginners is that the common people constantly pronounce the letter *t* as a *k*, and not unfrequently pronounce the *k*, as a *t*. A sufficiently absurd example of the former practice is to be found in the case of a word which is actually used as the name of a letter. This is the word *trah*, meaning a seal, which is commonly used as the name of the 20th consonant (*taw trah*). The vulgar practice being to pronounce the word *trah* as *krah*, it thus happens that the very name of a common letter is habitually mispronounced.

Almost the whole enormous colony of Chinese living in Siam habitually pronounce the *r* as an *l:* and many persons who are of mixed descent, partly Siamese and partly Chinese, adopt from habit, or from the difficulty which they experience in pronouncing the *r*, a similar vulgarism. Others find a difficulty in pronouncing not only the *r*, but the *l*, and coolly omit the latter when a convenient opportunity occurs, talking, for example, of Bang-pa-soi, when the real word is Bang-pla-soi.

A great many Siamese letters suffer a degradation of sound when placed at the end of a word or syllable. For instance, the final *r* and *l* are both pronounced, almost universally, as *n;* and the same thing occurs with the curious letter *law bahlee.*

On the other hand several letters, when found at the end of a word or syllable, become hardened into a stronger form, losing the soft sound which originally belonged to them. These include all the letters *d*, and all the forms of *s* and *ch*, which are developed by their position into the hard letter *t* or *tt*. So strong is the inclination to harden these final letters, that in acclimatising English words, such as *office,* and *police*, the Siamese usually pronounce them *offitt*, and *politt*. The letter *b*, occurring at the end a syllable, is, on a similar principle, hardened into *p*. The imported letter *y* (ญ) corresponding to the Pali *ny*, when occurring at the end of a word or syllable, is pronounced as *n*. These changes, however, are not of sufficient importance in altering the sound to give any trouble to the reader in finding any word.

The arrangement of the vowels demands a fuller explanation. They are given as in the following list.

เ — short *au*, short *o*, or short *a*

ฺ = *au* and *aw*

ฺา = *ah* or *ar*

ิ = short *i* or short *ee*

ี = *ee*

ึ = short *eu*

ื = long *eu*

ุ = short *oo* or short *u*

ู = *oo* or long *u*

เ = long *a*

แ = *aa* or broad *a*

ไ = long *i* or *ai*

ใ = long *i* or *ai*

โ = long *o*

เา = *ow* or *ou*

ำ = short *am* or *a'm*

ะ = short *a* with stopped breath

ั = very short *a*

Siamese scholars will at once observe that in the case of ฺ, the established sequence of letters has been departed from. This difficult letter has been deposed from its place as the last but one of the consonants, and placed at the head of the list of vowels. An excuse may be found for this slight change (1) in the fact that, strictly speaking, ฺ has no consonant

sound at all: (2) that it very frequently represents the Sanscrit short *a*, which in that very scientific language is the first of the vowels: (3) that some Siamese Grammarians, while claiming a place for อ as a consonant, also allow it a place amongst the vowels, thus forcing upon it an ambiguity of character, which, if admitted in a dictionary, would lead to incalculable trouble and confusion.

There seems to be little doubt (though it has not been before observed) that อ and ฮ once represented the Greek soft and hard breathings 'and' But, as ฮ has lost its original character and become solidified in practice into a consonant, it seems reasonable to allow อ to assume the place which practically belongs to it as a true vowel.

One of the chief uses of this curious letter is to serve as a mute prop for other vowels, which in the Siamese system appear unable to stand alone. If the author's theory as to breathings should be correct, the occurrence of อ before each vowel which begins a word would be quite easily accounted for, as it would merely show that the initial vowel of the word has a soft breathing. Thus โฮเตล and โอเตล would represent merely the English and French models of pronouncing "hotel."

Occasionally the mute อ is used before a consonant, as before *y*, which of course has a sort of semi-vowel sound. In the few cases in which it so occurs the word has, for the reader's convenience, been placed both under อ and ย.

The remainder of the simple vowels present little difficulty except in so far as their position is concerned. They are however, in this respect, somewhat peculiar, and in some cases partake rather of the character of accents than that of pure vowels. Thus the short and long *i* or *ee* and the short and long *eu* present the appearance of a crescent moon, with

strokes or other marks attached, and are placed over the consonant which they follow in pronunciation. The short and long *u* or *oo* are placed, as in Sanskrit, under the consonant. The short and long *e* English (*ay* and *aa*) are written before the consonant, as are the two forms of *ai* or *i* (*mai menan*, and *mai malai*), and the long *o* or *oh*. The composite letter *am* is reckoned in Siamese as a vowel sound,—a practice which will remind classical scholars of the Latin rule of prosody, whereby the *am* occurring at the end of a word, is elided, or cut off, like a vowel, before a following vowel sound. This curious letter consists of a circle or sun, placed over the consonant which preceeds it in pronunciation, and a stick resembling long *ah* placed after that consonant. Finally the vowel *ou*, or *ow*, consists of two sticks or vowels, *ay* and *ah*, placed the one before, and the other after, the consonant or consonants which they follow in speaking. This vowel, when followed at the end of a word by the vowel ะ, changes its sound entirely, and is pronounced *au* with a catch or check of the breath.

The short *a* (ha'n arkart) has here been regarded as a true vowel, though Siamese Grammarians generally refuse it that title. This however necessitates no change in the order, as the letter (ha'n arkart) has been placed at the end of all the vowels.

The joint vowels or diphthongs have been arranged, in accordance with Siamese practice, in the following order.

เ◌ี	(long *ee*) comes next after		เ◌	long *ee*
เ◌ื	(long *eu*)	,,	,,	เ◌	long *eu*
เ◌ือ	(*ur*)	,,	,,	เ◌	*ay*
เ◌ีย	(*er*)	,,	,,	เ◌	

One of the longest diphthong sounds in Siamese, which has been rendered here by *ow* and *owe*, is formed by placing the consonant *w* after the long *a*, thus bringing into combination the two vowel sounds *ah* and *oo*. It will be observed that in this case *w* plays the part of a vowel; and it does so likewise when found at the beginning of a word before any short vowel sound, so that the combination *wm* will be pronounced *ooa'm*.

As regards the accents, property so called, but very few words can here be said. They include *mai ayk* as in ไม่, *mai toh*, as in ไม้, and three others of very minor importance.

The effect of the first three of these accents is to raise or lower the tone given to the syllables affected; and a similar use is made of the letter ห *h*. Any attempt to explain these tones would involve a discussion of very great length, with a disquisition upon phonetic principles requiring an accurate and elaborate knowledge of musical science. Indeed the only way of explaining on paper the six or seven different tones which can be given to any given vowel or syllable would be to note them down according to a chromatic scale, like notes in a music score. Little or no attempt has therefore been made at the very hopeless task of explaining to readers the tones in any word: but occasionally where two or three words, differing only in accent, occur in juxtaposition, the English equivalent given to them has been varied as to indicate roughly what distinction is made between them by the Siamese. No one will, however, it is to be hoped, suppose for a moment that the correct pronunciation of the Siamese language, with its infinitely varied modulations, can be learned by perusal of a dictionary.

In giving equivalents in English (which will be found in brackets, close after the Siamese words) the author has neither hoped nor attempted

to express accurately the sound of the Siamese letter or letters. All that could be achieved, or even attempted, in this respect with the type at his disposal, was to render in a rough and simple way an approximation to the sound of the native word. Those who require a more correct explanation of the vowel sounds, with all the necessary ornamentation of accents and marks, must consult a work far more elaborate and costly than this.

Generally speaking, the following sounds are attributed to the vowels used in the English equivalents.

a - *as in English* aorist = *French* é-*as in* Léon.

a' - *as in English* America.

aa - *as in English* Canaan, *or as the* a *in* sand, *much lengthened out.*

e - *as in English* end.

ee - *as in English* see.

i - *as in English* I.

ie - *as in English* lie.

i' - *as in English* in, *or French* inutile.

o - *as in English* on.

oh - *as in English* oh! = *French*-o-*in* oser.

u - *as in English* undone.

oo' - *as in English* foot.

oo - *as in English* fool.

eu' - *as in French* peu.

eu - *as the* œu *in French* cœur.

ah - *as in English* ah = *French*-â-*as in* âne.

ay - *as in English* may.

ai - *as in English* Cairo.

Whenever a letter at the end of a word is followed by *e*, the intention is that the sound of the last syllable should be lengthened. Thus *pie* is intended to have a longer sound than *pi;* and *howe* to have a longer sound than *how*. Whenever a vowel is followed by a hyphen, the sound of it is intended to be shortened as much as possible; and whenever a final consonant is doubled, it is intended that the syllable shuold be strengthened and emphasised.

The articles, both definite and indefinite, have, as a rule, been suppressed. Thus "tree," means "*a* tree" and "universe," means *the* universe." When, however the indefinite article occurs, it is intended to mean "a kind of," so that "a tree" must not be understood to mean "any kind of tree" but "one particular kind of tree," and so also with birds, fish, flowers, and other generic expressions. In Siamese the several species included under one genus often keep the name of that genus side by side with their own specific name. Thus almost all fish are described by double names, of which the first term is *plah*, "fish," and the second is the specific name of the particular species. The same is the case with birds, which are called *Nok Kra 'chok*, *Nok Chang Tong*, etc., etc., and with a great many trees, and insects. In this dictionary the generic term has in these cases mostly been omitted; as it would have been absurd to arrange some hundreds of birds and fishes under the single headings of *nok* and *plah*, and would have been needlessly tedious to state in each case of a bird or fish that the word describing the species ought to be used together with the generic term *nok* or *plah*.

The fanciful innovations which some busy-bodies are attempting to introduce into the Siamese language have here been rejected; and on the other hand most of the obsolete and archaic forms have been omitted. The

common word ไม่ has, by the advice of the most reliable guides, and after due consideration, been printed without the "lekh paat" which is often added to it.

The only authority which has been quoted is the admirable work of my predecessor, Mr. Henry Alabaster, whose "Wheel of the Law" contains a mine of copious and accurate information respecting the meaning of Siamese words, especially bearing upon religious or philosophical learning. Frequent references to this work will be found in all parts of the Dictionary; and the reader is strongly recommended to make use of these references whenever he is in doubt as to the exact meaning of any word which, owing to want of space, could not be discussed at length in these pages.

The excellent Pâli Dictionary of Professor Childers has been freely consulted; and I am indebted to Sir M. Monier-Williams, Boden Professor of Sanskrit in the University of Oxford, for his valuable advice in ascertaining the origin of the numerous words which have been incorporated into Siamese direct from the Sanskrit, without passing through the intermediate stage of Pali. I am inclined to think that this latter class of words is much more numerous than is usually supposed; but in allotting to the two classes of words their several origins, I have given the preference to Pali in all cases where it seemed at all probable that they had come to Siam from this source.

Before concluding this Preface I must express my gratitude to those friends, Siamese and European, who have assisted me with their advice and help, and more especially to Hluang Desah, of the Survey Department, with whom the first draft of the work was made out; to Nai Piah, who, by the permission of Phra Metah, revised that first draft; and to Nai Tuan, who, cooperated in the later work. From His Excellency Phya

Bhaskarawongse, Minister of Agriculture, from Monsieur Charles Hardouin of the French Consulate, Mr. French and Mr. Beckett of the British Consulate, M. de Sa, of the Foreign Office, and Dr. Oscar Frankfurter, of the same Department, I have obtained very useful hints and valuable items of information.

As it may probably be found necessary, before very long, to publish an amended and enlarged Edition of this work, the author will be specially grateful to any reader who will have the kindness to point out to him any particulars in which the present Edition appears faulty or incomplete.

LIST OF ABREVIATIONS.

Engl. Eng. or E.	=	English, or of English derivation.		
Fr.	=	French	,,	,,
Portug.	=	Portuguese	,,	,,
Gr.	=	Greek	,,	,,
Lat.	=	Latin	,,	,,
Cambod. or Cam	=	Cambodian.	,,	,,
Malay.		Malayan	,,	,,
Siam.	=	Siamese	,,	,,
Laos.		Laosian	,,	,,
Sanek. or San.	=	Sanskrit	,,	,,
P.	=	Pali	,,	,,
Chin.	=	Chinese	,,	,,
Javan.	=	Javanese	,,	,,

phon = onomatopœic, or derived from the sound of the thing described.

Alab. or Al. = Alabaster's "Wheel of the Law" (Trübner & Co., 1871.)

Obsol. = obsolete, *or* no longer in common use.

Prosod. = term used in prosody or scanning.

Gramm. = grammatical term.

Arithm. = arithmetical term.

Archit. = architectural term.

Myth. = mythological term.

Zodiac = zodiacal term.

Astr. = astronomical term.

Imper. = Imperative.

Conj. = Conjunction.

Campos. = Composition.

Conf. = compare the word or passage last mentioned with that which follows.

Exclam. or excl. = exclamation.

Espec. or esp. = especially

Num. design. = word used to indicate the number of heads, pieces, specimens etc. of a class.

Vulg. = vulgarism, *or* according to the vulgar usage.

q. v. = refer to the word or place last mentioned.

etc. = and other words or things of the same kind.

LIST OF SUBSCRIBERS.

H. R. H. Chow Fa Krom Phra Prince Bhanuphanduwongse Waradej (10 copies.)
H. R. H. Krom Hmun Prince Putharet Damrong Sakdi, (2 copies.)
H. R. H. Krom Hmun Prince Rajasakdi Somosom.
H. R H. Krom Hmun Prince Sommot Amarabandhu.
H. R. H. Prince Chandrathat Chudhadharn.
H. R. H. Prince Sonapundit, (2 copies.)
H. H. The Rajah of Kedah.
H. E. Phya Akarat.
The Austro-Hungarian Consulate, Bangkok.
Messrs. Andersen & Co. (2 copies.)
H. E. Phya Smud Buranuraks. (2.)
The British Legation, Bangkok. (2.)
The British Legation, Chiengmai.
Capt. J. Bush. (Phya Saharadit) (2.)
J. S. Black Esq., H. B. M. Legation.
K. Bethge Esq., Royal Railway Department. (2 copies.)
W. G. Barnet Esq.
Louis Blech Esq.
J. W. Benson Esq., Bond Street, London.
A. Balfour Esq.
A. Berli Esq.
Phra Boribun.
Herr Otto Beidek.
Nai Boriban.
J. McDonald Cameron Esq., M. P.
Khun Chamnan Charasutr.
J. M. da Costa Esq., (Hluang Rajayasathok).
A. M. F. da Costa, Esq., Foreign Office.
Mons. le Père Colombet, Collège de l'Assomption, Bangkok.
Nai Kachon Charatwongse.
Dr. Cheek (4 copies.)
The Duchess of Sutherland. (2.)
Rev. John Carrington.
John Clunis Esq., Chief Architect to the Siamese Government.
Sai Chaduck.
Poh Chome, Telegraph Office, Chantaburi.
G. Collmann, Esq.
Signor S. Cardu.
Monsieur F. Chalant.
Nai Cham, Telegraph Master, Kanburi.
Nai Chark.
F. Cordeiro Esq.
H. E. Phya Damrong.
H. E. Phya Siharaj Decho, (2 copies.
Messrs. Dulau & Co., London, (2.)
C. Dunlop Esq.

LIST OF SUBSCRIBER

George D. Evans Esq., (2 copies.)

E. H. French Esq., H. B. M. Consul at Bangkok.

Oscar Frankfurter Esq., Ph. D.

Dr. Fritschi.

Capt. Fowler.

P. Gowan Esq., M. D.

J. Grassi Esq.

Signor G. Geiringer.

Capt. C. von Holck, Royal Siamese Marine Infantry.

Mons. C. H. Hardouin, Chancelier au Consulat de France, Bangkok.

T. H. Hays Esq., M. D.

John Hutchinson Esq., Municipal Department.

I. W. Hendricks Esq.

F. Hurst Esq., C. E.

H. Hooker Esq.

J. M. Inglis Esq.

Monsieur A. Jourdan, Telegraph Department.

J. C. James Esq., Educational Department.

Chas. C. Jones Esq. E. C.

H. H. the Rajah of Kedah.

H. H. Mom Chow Khao.

Messrs. Kiam Hoa Heng & Co.

H. E. Phya Pipat Kosa, Under-Secretary of State for Foriegn Affairs.

Nai Kling.

Nai Korn.

Monsieur E. Lorgeon, Gérant du Consulat de France à Bangkok.

L'École Spéciale des langues Orientales à Paris.

Khun Lekhanukorn.

M. C. L. Langguth Esq.

Capt. A. J. Loftus, Hydrographer to H. S. M.

H. E. Phya Montri, late Minister at the Court of St. James.

Nai Wisut Moltecan.

Rev. S. G. McFarland, D. D.

F. C. McGregor Esq.

Herr Erwin Müller (Hluang Boribat).

James Maxwell Esq.

C. W. Mathews Esq., Public Works Department.

Mrs. Maclachlan, (Ladies' Library, Bangkok.)

J. Maclachlan Esq.

R. L. Morant Esq., B.A., (3 copies.)

J. McCarthy Esq., R. Survey Department.

D. Niewenhuis Esq., Acting Consul for the Netherlands, Bangkok.

Hon. Sir Edward L. O'Malley, Chief Justice of the Supreme Court of the Straits Settlements.

V. F. Page Esq., Barrister-at-Law.

Hluang Pithi.

Chom Hmün Sarapitt Pakdi.

Mr. M. M. Pullie.

LIST OF SUBSCRIBERS.

Nai Pharah.

Mom Chow Phya Pakdi.

H. E. the Governor of Petchaburi.

H. E. Phya Rajah.

Capt. A. du P. de Richelieu (Phya Cholayut) Commander R. S. N., (4.)

Lieut. A du P. de Richelieu.

C. H. Ramsay Esq., (Hluang Chemnong Nivalskitch.)

Mom Chow Rajawarindr.

H. W. Rolfe Esq., Education Department.

Baboo Ramsami, Head Master New School, (20 copies.)

Monsieur E. Roland.

Nai Rang, Telegraph Department.

The Royal Asiatic Society.

The Supreme Court of the Straits Settlements, (for Library.)

Choem Sri Sararaks, (2 copies.)

Phra Nai Sarapett.

Hluang Sathorn.

Capt. Schau, Royal Body Guard.

Mom Rajawongse Samreang.

Hluang Prasiti Raj Sakdi.

Hluang Srai Somoat.

Hluang Prachak Subansorn.

Mr. B. M. Sheriff, Chief Inspector of Police, Bangrak.

F. H. Smiles Esq., C.E.

P. B. P. Simoens Esq., International Court.

The Siamese Legation, London, (3.)

Tan Keong Seng.

A. Thurnall Esq., B.A.

S. Tisseman Esq.

Messrs. Trübner & Co., (15 copies.).

T. M. Upton Esq.

United States Legation, Bangkok.

Ravana Vyte Padeachee, (5 copies.)

Hluang Binit Videsband, H. S. M. Customs.

Mom Anuwongse Warapan.

O. Weber Esq., Consul for Norway and Sweden.

D. Williams Esq., H. S. M. Customs.

Hluang Wathitt.

E. F. W. Wilkinson Esq., C. E., Public Works Department, (2 copies.)

M. R. Western Esq.

H. E. Phya Swasti Wamadit.

C. Xavier Esq.

Nai Tong Yu.

Palat Pichai Yayat.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

ก

ก (kaw = English hard *g* or *k*. Guttural: a middle letter)

ก็ (kaw) (1) then, also, consequently— ได้ (intensitive) assuredly, it can—ดี either, or แล้ว — and afterwards ทั้งนั้น — ดี although, nevertheless (2) (sign of the present tense)

กก (kok) (1) to hold in the arms (2) a reed *or* rush เสื่อ — mat (3) — ๆ (phon.) the clucking of a hen

กกรม (ka'krom) weaver's comb

กก๊ก (ka'keuk) [phon.] to laugh

กง (kong) curve, curved — รถ — จักร wheel — พัด water-wheel, paddle-wheel, propeller (of steamer), weaver's instrument

กฎ (kot) [Pali] *and* กฎหมาย act, to decree, to legislate — ไว้ to resolve — ๆ royal decrees

กด (kot) to push, to press, to compress ปลา a fish นก — a water-bird ปลิง flamingo — ขี่ to oppress

กดุ๊ก กดิบ (ka'doo'p ka'dip) just able to move

กทุ้ง (ka'too'ng) to poke, to strike with a stick downwards — เสา to beat the cadence in a boat

กน (kon) (a word used in speaking about prununciation) — แต่ continuously

กั่น (kon) to reap, to mow, to cut, to weed

กั้น (kon) buttocks — หม้อ bottom of a pot

กบ (kop) (1) over-full (2) frog — ฉาก big frog — บัว little frog (3) place (4) anvil — ทู top of a house

กั้ม (kom) to bend, incline

กมพัต (kompa't) rest or foundation for a column or post

กมลาศน์ (ka'ma'laht) [Pali] Brahma

กรก (krok) mortar for pounding

กมุท (ka'moo't) [Pali] a white lotus

กร (kon) [Pali] arms — กอด to embrace

กร (kara) [Sansk.] act, action, to do

กรกฎ (karakot) [Sansk.] Cancer (zodiac.)

กรกฎาคม (karakotahkom) [Sansk.] name of the fourth month (= July)

กรง (krong) cage ลูก—trellis-work

กรด (krot) water bottle with lid and spout

กรด (krot) acid, acrid น้ำ — corrosive water, metallic acid ลม — corrosive air

กรน (kron) to snore

กระไนย (kra'nai) (with นก)the blue-and-white kingfisher

กรบ (krop) harpoon

กรม (krom) [Pali] (1) troop, division, department, chief.— สมเด็จ title of a Royal Highness of the first grade — พระ title of a Celestial Highness — หลวง title of a Royal Highness of the third grade— ขุน title of the fourth grade-- หมื่น title of the fifth grade—ม้า Department of cavalry—น่า D. of agriculture — วัง D. of the Palace — การ provincial officer

กรรณ (ka'n) [Pali] ears

กรรฐ (ka'n) [Pali] neck พระ--neck of the King

กรรถัศ (ka'nta't) [Pali] a well-bred horse

กรรไพรี (see กันไพรี)

กรรม (ka'm) [Pali] action, work, sin misfortune, ตาม บุญ ตาม--be it as it may—ฐาน meditation, private devotion—ธรรม moral precept, natural law—วาจา *and*—วาจร ecclesiastical vote *or* proceedings (but see Alab. 185)

กรวด (kruat) (1) rocket (2) small pebble

กรวบ (kruep) brittle, to break

กร้วม (kruam) noise of chewing *or* crunching

กรวย (kruwy) funnel

กรอ (kraw) to loiter about

กรอก (krawk) (1) dry, lean ยาง— water-bird which has a dry note ลูก—very small child born dead, still-born (2) [Cambod.] to put in ไส้—sausage

กรอง (kraung) to filter—ทอง to embroider *or* weave with gold thread

กร่อน (kraun) to be eaten up by degrees

กรอบ (kraup) (1) dried by fire (2) circuit, frame, side

กร่อม (kraum) lightly, softly

กร่อย (kroy) briny

กราก (krahk) (1) firmly, rapidly (2) a noise

กราง (krahng) to rasp, to grate

กร่าง (krahng) a big tree with red fruit

กราด (kraht) (1) to drive in (2) scattered กรี้ว — furious anger

กร้าน (krahn) (1) senile, of an old man (2) to disfigure

กราบ (krahp) (1) bulwarks (2) to prostrate oneself—ลา to take leave, goodbye

กราม (krahm) the grinding teeth, grinders

กราย (krai) to swing the arms in walking

กราว (krow) *with* กรี้ว [Cambod.] a tortoise, a turtle

กริ่ง (kring) sound of a small bell

กรึ่ง (kring) to suspect

กฤช (kritt) a Malay dagger

กฤดากินิหาร (kridapp'inihahn) [Sansk.] meritorious acts done in a former state of existence

กฤตย (krit) [Sansk.] *with* ชำระ ceremony of the bath for a new king

กริบ (krip) [phon.] to cut with scissors

กริ่ม (krim) a small fish

กรึ่ม (krim) glad, cheerful

กริ้ว (kriu) a turtle

กรี้ว (kriu) to get angry —กราด rage, fury

กฤษ (kritt) *with* ปรุ common idiom as opposed to Sanskrit

กฤษดาน (kritsadahn) [Sansk.] to make; it is done

กฤษดี (kritsadee) *with* พระ loins

กรี (kree) box

กรีด (kreet) to draw a line with a knife —น้ำ to water, —กราย vain

กรีฑา (kreetah) to raise an army

เกรียก (kreeyek) extent from the thumb to the forefinger

เกรียง ไกร (kreeyang krai) superior, excelling

เกรียน (kreean) short; worn out

เกรียบ (kreeep) dry, dry-sounding ตะกั่ว — tin

เกรียม (kreeam) over-done, scorched

เกรียว (kreeu) in crowds, tumultuous

เกรียว (kreeu) to shout out

กรึง (kreung) to nail

กรุ (kru) to cover up with leaves — กระ rough

กรุก (kroo'k) noise of walking on boards

กรุง (kroo'ng) capital—เก่า Ayuthia—ศรี the beautiful city—เทพ Bangkok

กรุณ (karoo'na) [Pali] merciful, pitiful

กรุณา (karoo'nah) [Pali] pity, compassion

กรุ่น (kroo'n) a little

กรุ่ม (kroo'm) often

กรุย (kruwy) to mark by planting little sticks

กรู (kroo) to run up in crowds

กรู (kroo) at early morning

เกรง (kray) to wander

เกรง (krayng) to respect, to fear,—ใจ moderation, respect

เกริ่น (kreun) to call, to warn

แกร (see พระ แกร)

แกรก (kraak) [phon.] noise of tearing cloth

แกร่ง (kraang) (1) (of rice grain) full, entire (2) hard, firm

ไกร (krai) powerful

ไกรลาศ (krailaht) [Pali] lower heaven เขา—the hill on which this heaven is situated; artificial hill on which the top-knot-cutting of a Prince takes place

ไกรสร (kraison) [Sansk.] lion

โกรก (kroke) (1) deep valley (2) gurgling — กระดาน to saw a plank into laths

โกรง (kroing) inside (as of a ship)

โกรธ (krote) to get angry

โกร่น (krone) to fall off, to be stripped หัว — bald

โกรย (krowy) a fish

เกราะ (krau') (1) cuirass (2) brittle

กรา (kra'm) to be exposed to

กร่า (kra'm) with ผะ seed of a tree

กร้ำ (kra'm) pulp

กระ (kra') tortoise shell ตก — black spots on over-ripe fruit

กระกรี กระกรม (kra'kree kra'krom) quick, hasty

กระเกณฑ์ (kra'ken) (*see* กะเกณฑ์)

กระเกษ (kara'kett) (*see* การะเกด) a reed ดอก — yellow sweet-smelling flower of reed

กระโก่ง (kra'kohng) (*see* โก่ง) to keep up the price

กระโกน (kra'kone) to call from afar

กระจก (kra'chok) *and* — ส่อง looking-glass, mirror — ตา white of the eye ส่อง — to look in a glass

กระจน (kra'chon) small deer

กระจ้อ (kra'chaw) chirping

กระจอก (kra'chawk) sparrow — เทย estrich

กระจอ่ม (kra'chawm) walking in water

กระจ้อย (kra'choy) small—ร่อย like a child, childish

กระจ่าง (kra'chahng) clear, limpid

กระจาด (kra'chaht) a basket for vegetables *or* other eatables

กระจาน (kra'chahn) (*see* จาน)

กระจาบ (kra'charp) hedge sparrow, a small field bird

กระจิด (kra'chit) กระจ้อย *and* กระจ้อน small, minute

กระจิบ (kra'chip) (phon.) a small bird whose note is like "chip, chip"

กระจิ๋ว (kra'chew) [Chin.] small

กระจุก (kra'choo'k) sundry small things

กระจุน (kra'choo'n) to touch lightly

กระจุบ (kra'choo'p) oil bottle, small lamp

กระจูด (kra'choot) a reed

กระเจิง (kra'cheung) roaming, wandering

กระแจะ (kra'chaa') perfumes

กระโจน (kra'chone) to jump

กระโจม (kra'chome) (1) to rush upon (2) a tent for vapour baths ผ้า — swaddling clothes, tent

กระเจา (kra'chow) a kind of hemp

กระเจาะ (kra'chaw) white spots on the eyeball

กระจะ (kra'cha') bright

กระจัง (kra'cha'ng) carved *or* chased leaves

กระจับ (kra'cha'p) a water plant ปาก — indented

กระจับปี่ (kra'cha'p pee) guitar

กระฉง (kra'chong) a worm which eats rice

กระฉอก (kra'chawk) (1) to gush out, (2) to indent, to notch (3) to move from side to side

กระฉ่อน (kra'chawn) to be blown about, to rock

กระฉุก (kra'choo'k) ball of cotton

กระฉุด (kra'choo't) to pull gently

กรยฉุ้น (kra'choo'n) to push, to poke

กระฉุย กระเฉก (kra'chuy kra'chake) to squander; prodigal

กระฉูด (kra'choot) to splash, *or* be splashed, with mud

กระเฉก (kra'chake) wearied

กระเฉด (kra'chate) a water-plant eaten as salad

กระโฉกกระเฉก (kra'choke kra'chaak) lame, limping

กระโฉม (kra'chome) [*with* ผัก] a plant

กระเฉาะ (kra'chaw) to keep gushing *or* jumping out

กระชอน (kra'chawn) cullender แมลง — a cricket used in fishing

กระชั้ย (kra'choy) (1) handsome (of women) (2) dancing woman

กระชาก (kra'chahk) to drag off, to drag about

กระชามาศ (kra'charmart) gold produced in water

กระชาย (kra'chai) a sort of ginger

กระชิง (kra'ching) parasol made of leaves ต้น — a tree

กระชี (kra'chee) a small fish

กระเชียง (kra'cheeang) oar หู — noose for attaching oars to the post or peg serving as a rowlock

กระเชียด (kra'cheeat) an amulet

กระชุก (kra'choo'k) one sixteenth of a เกวียน *or* load

กระชุม (kra'choo'm) *and* กระชุ่น solid, firm, robust

กระเชอ (kra'cherr) a measure of five tanans

กระแซง (kra'chaang) leaves sewn together for roofing

กระแซะ (kra'chaa") to graze, to touch lightly

กระโชก (kra'choke) to pounce upon, to pursue

กระเช้า (kra'chow) basket for washing rice *or* collecting anything

กระชะ (kra'cha') long basket

กระชัง (kra'cha'ng) (1) bamboo box for keeping fish in water (2) to hang up as a scare-crow

กระชั้น (kra'ch'an) to push, to press

กระชับ กระชั้น (kra,cha'p kra'cha'n) to walk with firm steps

กระซิบ (kra'sip) [Sansk.] to whisper, to speak low

กระซู่ง (kra'soo'ng) liberal, prodigal

กระเซ็น (kra'senn) to penetrate *or* get in sideways

กระเซอ (kra'serr) stupid, silly

กระเซะ (kra'say') *and* กระโซ (kra'soh) weak language

กระเซิน (kra'seun) to wander aimlessly, to stray

กระแซะ (kra'saa') to push

กระฐิน (kra'tinn) [Pali] solemn procession ทอก annual procession to the temples (in autumn) with offerings to the priests

กระณะ (kra'na') [Pali] gold

กระดก (kra'dok) higher on one side than the other

กระดง (kra'dong) sciatica — กระดาน boards of all kinds

กระดิ่ง (kra'dong) hand-fan, open basket

กระดวน (kra'dooan) to drive a wedge

กระดวม (kra'dooam) crawling

กระดอ (kra'daw) pudenda viri

กระดอง (kra'dong) like the back of a tortoise — หี clitoris feminæ

กระดอน (kra'dawn) to start back, rebound

กระดอม (kra'daum) a medicinal creeping plant

กระดาก (kra'dark) to go back, to give up, abandon

กระดาง ลาง (kra'dahng lahng) rough and rude, obstinate, incorrigible

กระด้าง (kra'dahng) hard

กระดาน (kra'darn) plank, board — ชะนวน black board *or* slate for writing on

กระดาษ (kra'dart) [Portug.] paper

กระดิก (kra'dik) to palpitate, to move

กระดิ่ง (kra'ding) [phon.] little bell

กระดี (kra'dee) (1) to lift with a lever (2) a fish shaped like a leaf

กระดี้ (kra'dee) to tickle

กระเดียด (kra'deeat) (1) to carry on the hip or side (2) a little, rather

กระดึง (kra'deung) *and* กระดัง a little bell hung on buffaloes' or other animals' necks

กระเดือก (kra'deuak) to put in little by little, to swallow with difficulty

กระเดื่อง (kra'deuang) beam or fulcrum of a lever ลือ — the news spreads

กระดู่ง (kra'doo'ng) waddling

กระดุม (kra'doo'm) button รัง — button hole

กระดุมภี (kra'doom'pee) [Pali] mean, low, common people

กระดูก (kra'dook) bone

กระเดิน (kra'den) to leap up, rebound

กระเดิด (kra'dertt) to exceed in height

กระแด่ว (kra'dayo) to drive about

กระได (kra'dai) [colloq.] ladder —ลิง a creeping plant

กระโดก (kra'doke) *and* กระโดด to oscillate, skip; indecent movements

กระโดง (kra'dohng) back-bone of a fish เสา — mast

กระโดน (kra'done) a tree of which the bark is used as litter for elephants

กระเดา (kra'dow) [Cambod.] hot

กระเดา (kra'dow) *and* กระโดก indecent movements

กระเดาะ (kra'daw) to make a noise with the mouth like the cackling of a hen

กระดัก (kra'da'k) infirm, weak

กระดังงา (kra'da'ng ngah) (and other forms) a tree

กระตก (kra'tok) กระตาก *and* กระโตก [phon.] cackling of the hen after laying an egg

กระเตรย (kra'troey) *with* หญ้า a burr, a prickly plant which sticks to the clothing

กระไตร (kra'trai) scissors ขา — jaws เหยี่ยว — sparrow-hawk

กระตั้ว (kra'tooa) a parrot

กระต้อย ติวิต (kra'toy teewit) a field bird

กระต่าย (kra'tai) (1) hare, rabbit — ป่า hare — บ้าน tame rabbit (2) iron scraper in the shape of a hare for rasping cocoa-nut

กระติก (kra'tik) (1) bottle, jug, a measure of about one pint — ริก small ; lit tle child (2) beating of the pulse

กระเตือง (kra'teuang) to get gradually better, convalescent

กระตุก (kra'too'k) to pull, to disturb with noises — กระตาก restless ; to make known

กระตุ้น (kra'too n) to touch, to stir up

กระเตงเร้ง (kra'tayng rayng) a gay woman who caresses children

กระเต็น (kra'tenn) a kingfisher (" halcyon omnicolor ")

กระแต (kra'taa) (1) a white squirrel ; to run about like a squirrel (2) a small gong *or* cymbal

กระแตง (kra'taang) emulation, zeal

กระโต้ (kra'to) a bird — โนรี parrot

กระตัก (kra'ta'k) goad

กระตัง (kra'ta'ng) urine

กระตัญญู (kra'ta'n yoo) [Pali] faithful, grateful

กระถด (kra'tot) to retire

กระถาง (kra'tahng) water-jar, vase, pitcher

กระถิน (kra'tinn) (*with* ต้น) a tree having a sweet scented yellow flower

กระโถน (kra'tone) spittoon

กระทก (kra'tok) to fan, to winnow, to disentangle by pulling the end of a bow *or* loop — ริก a plant, a shrub

กระทง (kra'tong) (1) thwarts, seats for oarsmen, (2) baskets and floats made of leaves, rafts made of the green trunks of banana trees etc., on which are floated offerings to the river-angel ลอย — the ceremony of floating or launching the illuminated rafts (in October and November) ไก่ — a young cock ปลา — a fish — นา small mound of earth bounding a paddy field — ความ argument, the fact of a matter — เหว่ a long thin fish เย็บ — to make a basket or tray by folding leaves *or* paper, etc,

กระทบ (kra'top) to strike *or* jump against, to attack indirectly

กระทรวง (kra'sooang) laws, edicts, jurisprudence

กระทอ (kra'taw) a basket

กระทอก (kra'tawk) masturbari

กระท้อน (kra'tawn) (1) to jump, to rebound (2) a round fruit

กระท่อม (kra'tawm) cottage, hut ต้น — a tree of which the leaves are used for eating as an opiate

กระท้อม กระแท้ม (kra'tawm kra'taam) parsimony, economical

กระทา (kra'tah) (1) partridge (2) male

กระทาชาย (kra'tah chai) male; man

กระท้าน (kra'tahn) to tremble, to be shaken

กระทาย (kra'tai) (1) a basket (2) to clean rice, to winnow

กระที (kra'tee') cocoa-nut oil

กระทิง (kra'ting) a long slippery fish without scales วัว — wild ox ต้น — a tree

กระเทียม (kra'teeam) garlic

กระทืบ (kra'teup) (1) to stamp with the foot (2) sensitive plant

กระทือ (kra'teu) an edible root

กระทุง (kra'too'ng) pelican — ลอยแพ pelican when floating

กระทั่ง (kra'too'ng) to push, to poke, to strike downwards with a stick — เส้า to beat the cadence in a boat

กระทุ่ม (kra'too'm) (1) a flowering tree (2) to beat the water with the hands and feet

กระทู้ (kra'too) pillars or columns of an enclosure; principal parts เป็น — principal thing

กระเทย (kra'toy) neither male nor female, neuter

กระเท่เร่ (kra'tayray) to wander about

กระแทก (kra'taak) to hit against

กระแทะ (kra'taa) a small cart

กระเทาะ (kra'taw) to be opened, split, to be peeled

กระทำ (kra'ta'm) to do, act

กระทะ (kra'ta') frying pan

กระทั่ง (kra'ta'ng) as far as — ติด india rubber plant

กระหนก (kra'nok) (1) to tremble with fear (2) sculptures, decorations

กระหนาก (kra'nahk) a tree

กระหนาน (kra'nahn) a tree

กระหนาบ (kra'nahp) to press together

กระนี้ (kra'nee) in this way, thus ถึง — although

กระแนะ (kra'naa) importunate

กระไน (kra'nai) a bird

กระโน้น (kra'nohn) on the other side, there

กระหนำ (kra'na'm) repeatedly, persistently, much

กระหนัก (kra'na'k) certain, assuredly

กระนั้น (kra'na'n) in that way, so ถึง — although

กระบก (kra'bok) wild almond tree

กระบวน (kra'booan) manner, order, coquetry

กระบวย (kra'booi) cocoa-nut drinking vessel with a handle attached, ladle

กระบอก (kra'bawk) piece of bamboo used as a drinking vessel — ตา cavity of the eye — ฉีด syringe

กระบอง (kra'bawng) long thick stick ไม้ — thick stick

กระบาก (kra'bark) a tree

กระบาย (kra'bai) open bamboo basket with four projecting corners

กระบาล (kra'bahn) [Cambod.] (1) head (2) sacrifice offered to demons โพก — (a word of abuse) eat

กระบี (kra'bee') decayed vegetable matter in pools

กระบิง (kra'bing) *and* กระบวน (kra'-booan) dissimulation

กระบิด (kra'bitt) (1) dissimulation (2) to tie with rattan, tie, fasten

กระบิล (kra'bin) [Pali] (1) monkey (2) Kabin (town)

กระบี่ (kra'bee) sword, sword-blade

กระเบียด (kra'beeat) (1) to tighten, condense, oppress (2) the fourth part of an inch

กระเบียน (kra'beean) a tree of which the seed produces madness or intoxication

กระบือ (kra'beu) [Cambod.] buffalo

กระเบื้อง (kra'beuang) tile, earthenware

กระบุง (kra'boo'ng) basket, bamboo basket round at the top and square at the bottom

กระบูน (kra'boon) a forest tree bearing fruit like a pomegranate

กระบูม กระบ่าม (kra'boom kra'barm) rude, rough, badly brought up

กระเบ็ง (kra'beng) to swell

กระเบน (kra'benn) tail *or* end of the panung ปลา — ray *or* skate (a sea fish) — นก flying fish

กระแบ (kra'baa) *see* แบ

กระแบก (kra'baa) a tree of which the wood is used for making oars

กระแบง (kra'baang) to tighten with a rope, to tie, to wrap together

กระแบะ (kra'baa') (1) a block, a small piece (2) net of about a hundred feet long — มือ small

กระโบม (kra'bome) [Cambod.] embrace

กระบัง (kra'ba'ng) (1) white lead, white paint (2) hurdles — วังเหล็ก hurdles for catching fish (3) to cover: the guard of a sword

กระบัด (kra'ba't) to defraud

กระปริบ (kra'prip) fine (of rain)

กระโปรง (kra'prong) bamboo network to protect fruit on a tree

กระบอ กระแบ (kra'paw kra'paa) bruised, half broken, weak

กระป๋อง (kra'pong) [Chin.] tin pail

กระปิ (kra'pee') essence of prawns (used in curry)

กระปิยะ *and* กะปิยะ (ka'piya) (*see* กัปปิยะ)

กระปุก (kra'poo'k) jug, pitcher, bottle

กระโปก (kra'poke) scrotum ลูก — testicles

กระเป๋า (kra'pow) [Chin.] small tobacco pouch, pocket pouch strung round the waist

กระเปาะ (kra'paw) point — แหวน bezil of a ring

กระผม (kra'pom) I (to a superior)

กระโผลก (kra'ploke) to limp, to go lame

กระผีก (kra'peek) the fourth part of a ทนาน

กระพก (kra'pok) to pick up

กระพง (kra'pong) a sea fish — ไข่ hen about to lay หอย — a bivalve shell

กระพรวน (kra'pruan) small bell

กระพร่าง (kra'prahng) confusedly

กระพราด (kra'praht) dirtily, carelessly, slovenly

กระพริบตา (kra'prip tah) to wink

กระพรุน (kra'proo'n) mollusc

กระเพรา (kra'prow) sweet basil

กระพลอง กระแพลง (kra'plong kra'-plaang) to limp, hesitate; staggering

กระพ้อ (kra'paw) a tree

กระพาก (kra'pahk) a fish

กระพาย น้ำ (kra'parp na'm) a river tortoise

กระพือ (kra'peu) to shake, to flap (the wings)

กระเพือม (kra'peuam) splashing of water

กระพ้ง (kra'poong) cavity, hollow

กระพุ่ม (kra'poo'm) (1) thicket, plantation (2) anything of a conical shape มือ — hands with the finger tips joined

กระเพอ กระพก (kra'perr kra'pok) delirious from fever, careless

กระเพิก (kra'perk) to destroy, root out

กระเพิด (kra'pert) to expel, eject

กระเพาะ (kra'paw) (1) stomach (2) a basket — เปิยว bladder — ใส่ large gut — น้ำ jug

กระพัง (kra'pa'ng) projection of rock *or* earth

กระพังโหม (kra'pa'ng hohm) a tree

กระพัน (kra'pa'n) talisman to preserve from wounds

กระพุ่ม (kra'phoom) to watch over — กระพ่าย greedily, excessively, abundantly

กระมล (kra'mon) [Pali] heart, chest

กระหมวด (kra'mooat) to bind round

กระหม่อม (kra'mom) top, summit ทูล — Prince, King; to raise — ฉัน I (to Princes)

กระมุท (kra'moo't) [Pali] lotus

กระเม็ดไว้ (kra'met wai) *and* กระเม็ด กระเหม่ to reserve for the future

กระแหมบ (kra'maap) to press in, to squeeze together, to compress

กระมัง (kra'ma'ng) perchance, perhaps

กระย่อง (kra'yong) to stagger

กระยา (kra'yah) [Cambod.] food, rice — ขาว beggar — สาท cakes for the end of the 10th month

กระโย่ (kra'yoh) falling

กระโหย่ง (kra'yohng) to run quickly on tip-toe

กระยา (kra'ya') (1) sweepings, offscourings (2) knife with crooked handle for cutting grass

กระหยัด (kra'ya't) to set aside; little by little

กระรอก (kra'rawk) squirrel

กระร่อง (kra'rong) กระแร่ง (kra'raang) *and* กระริ่ง (kra'ring) imperfect, insignificant

กระเรียน (kra'reean) a bird with a red neck

กระรู่ง (kra'roo'ng) *and* กระรุบ (kra'roo'p) to bungle

กระไร (kra'rai) what? how? — เลย (exclam. of surprise) it cannot be understood

กระระบูน (kra'ra'boon) *and* กรบูร (*see* การบูร) camphor

กระระพฤกษ (kra'ra'proo'k) *and* การะพฤกษ *better* กัลปพฤกษ [Sansk.] a fabulous tree (bearing money, jewels etc. as fruit) (Alab. 216) ลูก — limes enclosing money or tickets and thrown as largesses ต้น — pole on which such limes are fixed before being thrown กาว— the morning star, Venus

กระรัง (kra'ra'ng) a shell fish

กระรังตนู (kra'ra'ng tanoo) Tringano

กระรัต (ka'ra't) [Engl.] carat

กระลน กระลาน (kra'lon kra'lahn) in haste

กระลา (kra'lah) nut of the palm tree

กระลาการ (kra'lah kan) *and* ตระลากรา (better ตุลาการ) [Pali] judge

กระหลาบ้า (kra'lah bar) Batavia

กระลาสี (kra'lah see) sailors

กระลาโหม (kra'la'home) [Cambod.] Minister of War and of the Western provinces

กระลิกาลี (kra'li' kahlee) corrupt, dissolute

กระลิง (kra'ling) a small green parrot แขก — black Indians

กระหลีบ (kra'lip) quickly

กระลุมพุก (kra'loo'mpoo'k) (better ตลุมพุก) (1) mallet (2) a fish (3) a tree

กระเลวราก (kra'laywarahk) better กเฬวระ [Pali] dead body, corpse

กระแหล่น (kra'lenn) nearly, almost

กระโล่ (kra'loh) small basket varnished over and coloured black

กระโหลก (kra'loke) (1) skull (2) a cup made of cocoa-nut

กระหล่ำ (kra'la'm) cabbage

กระลำพร (kra'la'mpon) a river fish

กระลาพัก (kra'la'mpa'k) a scented wood (used in medicine)

กระลำภอก (kra'la'mpork) a conical pointed hat (for ceremonies)

กระละปังหา (kra'la'pa'nghar) black coral

กระละเม็ก (kra'la'mett) secret

กระละแม (kra'la'maa) a cake

กระวน กระวาย (kra'won kra'wai) anxious, uneasy, bad health, distress, recklessness

กระวอก กระแวก (kra'wauk kra'waak) distracted, inconsistent

กระวาด กระวิด *and* กระวุด (kra'waht kra'witt *and* kra'woot) hastily

กระวาน (kra'wahn) cardamum นก — a bird

กระวิชาติ (kra'wichaht) *and* กระวี [Pali] wise, learned, philosopher

กระเวน (kra'wayn) *and* ตะเวน (ta'wayn) (1) public exposure of criminals in chains (2) to explore กอง— police station

กระเวย กระวาย (kra'woey kra'wai) cries of pain

กระเว้า กระวอด (kra'wow kra'wort) untrustworthy, deceitful

กระเหว่า (kra'wow) *and* ดุเหว่า (doo-wow) a black bird which whistles and talks — ลาย a bird with variegated plumage

กระหวัด (kra'wa't) to bind together, to reflect, to revolve

กระเษียร (kra'seean) *and* กระษีรา (kra'-sirah) [Sansk.] milk

กระเษียณ (kra'seean) (1) small piece, cutting, scrap (2) limit — อายุศม์ limit of age within which no one can be slave

กระเษตร (kra'sett) [Sansk.] agriculture — กระเษตราธิบดี Minister of Agriculture

กระเษม (kra'semm) *and* เกษม (ka'-semm) [Sansk.] joy, pleasure, to be free from enemies พระ — chief judge

กระษัตร (kra'sa't) *and* กระษัตรา (kra'-sa'trah) [Sansk.] King, royal

กระษัตรี (kra'sa'tree) [Sansk,] woman

กระสง (kra'song) a blackish fish

กระสวย (kra'sooi) weaver's shuttle

กระสอด (kra'sawt) [Maun] betel-nut

กระสอบ (kra'sawp) large flat bag made of rushes or cloth

กระสา (kra'sah) heron

กระสาปน์ (kra'sahp') [Sansk.] coin โรง — mint

กระสาย (kra'sai) anything in which medicine is taken

กระสิณ (kra'sinn) [Pali] means of mystic meditation, object of contemplation

กระสิรา *and* กระษิรา (kra'sirah) [Sansk.] milk

กระสีด (kra'seet) *and* กระสูด (kra'soot) to breathe through the nose

กระสือ (kra'seu) female magicians or demons who eat the bowels — ไฟ will o' the wisp

กระเสือก (kra'seuak) restless wandering in search of food

กระสุน (kra'soo'n) a bow for shooting balls ลูก — balls for shooting from a bow

กระเสด (kra'seyt) a fish

กระเสิน (kra'senn) kinsman, kinship

กระแส (kra'saa) (1) utterance, speech, flow, course, progress — น้ำ current (2) sweet sounding, harmonious

กระสัง (kra'sa'ng) a plant eaten as salad

กระสัลย์ (kra'sa'n) [Sansk.] to miss, to feel pain at the absence of

กระหอง กระแหง (kra'hong kra'haang) (*see* ระหอง) to conceive hatred (obs.)

กระหาปะณะ (kra'hahpana) [Pali] (*see* กระสาปน) tael; Hindu coin or weight

กระหิก (kra'hitt) ungrateful ไก — a small bird

กระหึม (kra'heumm) thundering, threatening

กระหือ (kra'heu) groaning

กระเหม (kra'haym) swaggerer, brawler

กระแห (kra'haa) a small fish

กระแหะ (kra'haa') merry, smiling

กระโห้ (kra'ho) a large fish like a dolphin

กระหา (kra'ha'm) genitalia viri ลูก — testicles

กระหัง (kra'ha'ng) male demons which eat the bowels of the sick

กระแหม (kra'haam) hoarse, dry throated

กระโฮก (kra'hoke) growl of an animal about to bite

กระอออด กระแอออด (kra'ort kra'aat) sickly

กระอ้อง กระแอ้ง (kra'orng kra'aang) to slouch along

กระอม (kra'orm) water pot

กระอาก *and* กระอัก (kra'ark *and* kra'a'k) to vomit from surfeiting

กระอืด (kra'eit) sobbing

กระอุบ กระอิบ (kra'oo'p kra'ip) to talk nonsense

กระอี้ *and* กระอี้ (kra'oo *and* kra'ee) complaining, murmuring

กระแอม (kra'aam) (*see* กระแซม) to give a sign by coughing

กระไอ (kra'ai) to turn sour, to ferment

กระอัก (kra'a'k) to surfeit — กระไอ to stammer

กรัก (kra'k) yellow-wood; jacca — ขี้ a tree

กรัง (kra'ng) adhering firmly

กรัด (kra't) to fasten together (with a pin, etc.) ไม้ — wooden pin

กรัน (kra'n) *with* กล้วย a kind of banana หม้อ — a large pot for drinking out of

กรับ (kra'p) [phon.] bamboo sticks used for beating time at theatres — พวง fan-shaped arrangement of sticks used for beating on the hand

กรัต (kra't) [Pali] to speak — รู้ to know, understand

กล (kon) [Pali] art, artifice — ยล automaton — พาที conversation จง — stand for tapers, scented sticks, etc. เล่ห์ — มายา trick, magic

กลด (klot) parasol with three tiers or storeys

กล่น (klon) several, a lot of things together

กลบ (klop) (1) to cover with earth etc. to hide, (2) fish spear

กลบุตร (konla'boo't) [Sansk.] children, the young

กลม (klom) round

กลวง (kloo'ang) pierced, hollow

กล้วย (kloo'i) banana

กลัว (kloo'a) to dread; fear

กลั้ว (klooa') to mix *or* swallow with water

กลหก (kalahok) [Pali] liar, cheat, impostor

กลอก (klauk) (1) to burn (2) to rinse (3) to turn, to roll — หน้า to make faces (4) lane (5) to put in

กลอง (klawng) drum — แขก Malay drum

กล่อง (klaung) a small box, a pocket with a narrow opening — บุหรี่ cigar box

กล้อง (klong) tube — ส่อง telescope — บุหรี่ cigar holder, pipe

กลอน (klawn) (1) verses, poems (2) tongue of wood, latch, hasp, (3) rafter

กล่อน (klon) (1) swelling of the testicle (2) rotten

กล่อม (klom) (1) to lull to sleep by singing (2) half a grain (3) a quarter of an att (4) to make round

กลอย (kloi) (1) wild potato (2) amiable

กล้า (klah) (1) rice for transplanting (2) bold — หาร brave, able เหล็ก — steel

กลาก *with* ขี้ (kee klark) ringworm

กลาง (klahng) middle คน — mediator, artitrator ถ้า — amongst ใน — among สุญ — centre เก่า — ใหม่ neither old nor new

กลาย (klai) transformation ปี — last year ปลา — a flat fish

กล่าว (klow) to say, relate, speak about

กลิ้ง (kling) to roll, to be rolled up ลูก — roller

กลิ่ง (kling) [phon.] sound of a hand-bell

กลิ่น (klin) smell

กลิป (klip) [phon.] to clip, to snip

กลี่ (klee) (1) a box for betel-nut, etc. (2) racquet

กลีบ (kleep) leaf, petal — หู the outside of the ear

เกลี้ยกล่อม (kleea' klom) to allure, persuade, seduce, entice

เกลี่ยง (kleeang) trowel

เกลี้ยง (kleeang) level, smooth, clean

เกลียด (kleeat) to abhor, to detest หน้า — detestable

เกลียว (kleeyo) string, to twist string — ดำ apoplexy

กลึง (kleung) to turn (with a lathe)

กลืน (kleun) to swallow, drink, sip

เกลือ (kleua) salt ดี — purgative salts

เกลือก (kleuek) to roll — ว่า perhaps, perchance

เกลือน (kleuan) to be spread — ฝี to dissipate a tumour

เกลือน (kleuan) chloasma, white spots

กลุ่ม (kloo'm) a packet (of tobacco, betel-leaves, thread, etc.)

กลุ้ม (kloo'um) (1) to darken (2) in crowds — อก *and* — คลั่ง troubled, sad, distracted

กลุย *with* ชาย (chai klooi) edge of a cloth

เกล็ด (klett) (1) scales (of a fish) (2) to eat what is best, dainty

เกลอ (kler) friend, comrade

แกล (klaa) *and* พระ — Palace windows

แกล้ง (klaang) on purpose, mischievous

แกลบ (klaap) husk, skin of rice

แกล้ม (klaam) (1) to insert, to repair (2) food eaten with wine

แกละ (klaa') tuft of hair left on children's head

ใกล้ (klai) *and* — เคียง near

ไกล (klai) far

โกลน (klone) (1) strirup (2) trunks of trees (3) to rough hew, to do unfinished (carpenter's) work

โกล่น (klohn) [Chin.] (with หัว) bald (head)

เกลา (klow) to smooth with a knife, to plane

เกล้า (klow) hair, twisted hair เศียร — head, hair (of a royal pursonage) โปรด — pardon me — กระหม่อม I (speaking to a Prince of lower rank than Krom Phra)

เกลาะ (klau) a pierced bamboo used for making a noise by striking it

กล่ำ (kla'm) the eighth part of a fuang; one att มะ — a wild pea having red fruit

กล้ำ (kla'm) (1) sediment (2) fat of pork (3) to hem — กลาย to intrude, advance — กลืน to swallow, to put up with

กลำพัก (ka'la'mpa'k) a valuable scented medicinal wood

กลัก (kla'k) small bamboo box

กลัง (kla'ng) bamboo through which a dog's leash is passed as protection against his bite

กลัด (kla't) to fasten together, to pin up เข็ม — pin, clap, brooch ไม้ — pin made of wood — กลุ้ม anxious, anxiety

กลั่น (kla'n) to distil น้ำ — distilled water, หม้อ — a pot for distilling

กลั้น (kla'nn) to retain ใจ to hold the breath

กลับ (kla'p) back, to return — ปลาย to be changed — ใจ to change one's mind — กลอก inconstant, changeable, unreliable

กวัด (koo'at) (1) to turn round forcibly, to wind up, to twist (2) to polish — ขัน carefully, vigorously, clever, skilful

กวน (koo'an) to torment, to trouble, to mix up รบ — to disturb

กวา *with* แตง (taang kwar) a small cucumber

กว่า (kwah) (sign of the comparative) more, more than มาก — มาก too much — จะ until

กวาง (kwarng) stag

กว้าง (kwahng) wide, width — ขวาง spacious, large — ยาว length and breath ใจ — liberal

กวาด (kwaht) to brush, to sweep ยง — broom

กวาน (kwarn) [Maun] home

กว้าน (kwarn) capstan เหยว — to search, to find

กวาว (kwow) a large tree rathes like a Bo-tree with small red flower used for dyeing

เกวียน (kwean) (1) cheriot, car, cart (2) (a measure of eighty สัด or bushels cartload)

แก่วง (kwang) to swing (a thing) to oscillate, to move from side to side

กวัก (kwa'k) to call by beckoning ไกว (kwai) to swing slowly (of a thing attached by two cords or handles) นก — [phon.] water-hen

กวัด (kwa't) to waive *or* swing — ไกว to waive about — แก่วงๆ to brandish, to shake

กอ (kor) a tufted plant — แก rogue, knave

ก่อ (kaw) (1) to begin (2) to build (3) to kindle

ก้อ (kor) vain, boastful

กอก (kawk) *and* มะกอก (1) a wild olive tree บาง — village of wild olives, Bangkok (European name for the capital of Siam) (2) to blister the skin by applying heat, draw out

กอง (kawng) heap, pile, cohort, troop นาย — แม่ — leader of a troop, band, *or* gang — ซุ่ม troops in ambush

ก้อง (kawng) echo, to resound — แก้ว vain, boastful

ก่อน (korn) before, first ท่าน แต่ — ancertors อย่า เก่อ — wait a while บัดเดี๋ยว — presently, after a while

ก้อน (kaun) fragment, mass

กอบ (kaup) (1) gifted with (2) to mix together (3) *and* — โกย to draw up with the hand

กอปี้ (kawpee) [Engl.] copy สมุด — copy-book

ก้อม (kaum) *and* ก้อม ก้อย dwarfish

กอมะลอ (kauma'law) Chinese varnish

กา (kah) crow — ฝาก a parasite plant — น้ำ (1) basin (2) water-crow, dun diver — ต้ม น้ำ copper kettle — ลิ้ก น้ำ siphon — กะบาท (an accent raising the sound, as ข้อย) — รันต์ the additional letter (in Pali words) which is not sounded

กา (kah) [Pali] to note, to mark in a book, on a board, etc.

กา *and* กา (kar) [Laos. and Chin.] bold, audacious, impudent

กา (kaw') (1) cawing of crows (2) [Annam.] a native of Hue or Saigon

กาก (kahk) lees, refuse, dregs อ้าย — (a word of abuse) rascal — ร่าง rough copy หน้า — mask

กาก้า (karkee) female crow (word of abuse to women)

กากะทิง *and* กากะทิง (karka'ting *and* karka'teung) wild tree with scented flowers

กากะบาท (karka'bart) [Pali] an accent like a crow's foot elevating the tone of the (middle) letters over which it is put

กาง (karng) to stretch out, to hang up — เขน cross นก — เขน dominican (a red bird)

กาง (karng) fish bone

กาจ (kart) wicked, ferocious, cruel

กาญจนา *and* กาญจะนะ (karncha'nah) [Pali] gold

กาญจนบุรี (kahnbooree) [gold town] a Town and Province

กาญจนเวียน (karnpoo'reean) [Sansk.] a hall or building for preaching

กาด (kart) *with* ผัก turnip, mustard ใบ — — mustard — — หอม lettuce หัว — — turnip

กาน (karn) to cut branches, to lop

กานพลู (karnploo) clove

ก้าน (karn) stalk, twig, middle fibre of a leaf

กานดา (karndah) sister, lady

กานน (karnon) [Pali] grove, wood

กาบ (karp) envelope, bark, sheath — หอย shell หอย — a sea-shell

กาพย (kahp) [Sansk.] verses

กาม (karma') [Pali] desire, concupiscence, cupidity (Alab. 235) น้ำ — semen humanum นก — กวม a small bird

ก้าม (karm) claws (of a crab, etc.)

กามคุณ (karma'koo'n) category of sensual pleasure

กามภาพ (karma'parp) [Pali] the world of pleasures

กามราค (karma'rark) [Pali] (and several similar words) sensual pleasures

กามา (karmah) [Pali] concupiscence, desire — โลก world of sensuality — วจร *or* — พจร (angels) of the sensual heavens (Alab. 185. 239)

กาเมศ (karmett) [Sansk.] cupidity, sensuality

กามะ (karma') [Pali] cupidity, love of riches

กามะพฤกษ (*see* กระระพฤกษ *and* กัลปพฤกษ)

กาย (kai) กายา กายะ กายี *and* กาเย [Pali] body, multitude

ก่าย (kai) to put a limb or limbs upon or over, to put upon, embrace เคิน — people meet one another — กอง to heap up; a great number

กาเยนทรี (kahyenn) [Pali] bodily senses

การ (kahn) [Pali] work, business ราช — Kings service, H. M. S. ได้ — *and* เป็น — it succeeds, it is a good business ติด — to be at work ให้ — to give an account, draw up a report ต้อง — it is needed, necessary — วิวาห — ศพ etc, wedding, funeral, etc. ไม่ เข้า — absurd, nonsense

การณี (kahra'nee) [Pali] cause, result

การนิกา (kahra'ni'kar) a flowering tree

การบูร (kahra'boon) [Jav. and Pali] camphor

การอน (kahron) a fish

การิย (kahriya') [Pali] to act, action

กาเรียน (kahreean) a large bird with a red head and a loud cry (see also โกญจา)

กาเหรี่ยง (kahreeang) *better* เกรี่ยง a Shan tribe which lived in the forest, Kareans

การะเกต (kahra'ket) a reed with a strong scented flower ดอก — flower thereof

การะเวก *and* การเวก (kahra'wake) bird of paradise, fabulous bird without legs (Alab. 309)

การันต์ (kahra'n) [Pali] (final letter not pronounced, as the ต in this word, and having the mark ทัณฑฆาฏ over it)

กาล (kahn) [Pali] (1) destruction, death, (2) gangrenous tumour

กาลกะตา (kahla'ka'tah) Culcutta

กาหลง (kahlong) a tree with a small scented blossom and a large fruit

กาลบาทว์ (kahla'bart) [Pali] aerolite, meteor (sign of evil omen)

กาล่อน (karlorn) to lie, tell lies

กาลิง (karling) parroquet

กาลไทย (karloo'tai) [Pali] depraved nature

กาไหล่ (kahlai) to cover (with gold silver or other metal)

กาละ (kahla') *and* กาเล (kahlay) [Pali] time, death

กาหลิง (kahla'ng) (1) an Indian country (2) an actor who wears a crown like a King

กาว (kow) glue, gum

ก้าว (kow) to step, to walk แล่น — to tack a boat

กาษฐ์ (kartt) [Sansk.] pile of fire-wood

กาษร (karsonn) [Sansk.] buffalo

กาสหก (karla'hok) lime twigs for bird catching

กาสาวะพัต (karsarwa'pa't) [Pali] priest's yellow dress (Alab. 203)

กาหล (karhon) [Pali] noise of trumpets

กาฬ (kahla') [Pali] black, wicked — ปักข์ [Pali] *and* — ปักษ [Sansk.] waning of the moon

กิ่ง (king) branch, twig เรือ — large gilt and carved boat

กิ่งก่า (kingkar) chamelion

กิ้งกือ *or* กิ้งกือ (kingkeu) a millipede

กิ้งคก (kingko'k) *better* กังคก a toad

กิจ (kit) [Pali] work, action — ฎีกา royal decrees, laws

กิน (kin) to eat, to drink — เช้า to take a meal, to dine, breakfast, sup — ใจ to suspect — ดอก to lend at usury — เหลือ to stuff, to gorge — กำไร to sell at a profit — ทำ — to work for a living

กินรี (kina'ra' *and* kinoun) (and other similar words) [Pali] harpies

กิ่น (kin) [Chin.] gold

กิรินท์ (kirinn) [Pali] elephant

กิริยา (ki'ri'yah) [Pali] (1) action, conduct, morals — ตาย etc. condition of death, etc. (2) [Gram.] verb — วิเศษณ์ adverb

กิเลน (ki'lenn) a wood lizard

กิเลศ (ki'lett) [Pali] concupiscence, impurity (Alab. 212)

กิ่ว (kiu) (1) a saddle (2) narrower at the midder than at the ends; (in surveying) a depression between two hills

กิ้ว (kioo) (a term of raillery)

กี (kee) [Sansk.] how much? how many? — ที — หน how often? — โมง what o'clock? — มาก น้อย how much? how many?

กี (kee) a quantity (of panungs, cloth, etc.) — ขอผ้า part of a weaver's loom

กี *with* เมื่อ (meua kee) just now ก่อน — a little while ago

กี้การะเบือง (kee kra'beuang) [Chin.] a stool made of earthenware

กีด (keet) to prevent, hinder

กีบ (keep) horny part of the hoof

เกียกกาย (keeyek kai) to grope about

เกียจ (keeyet) *and* ขี้ — idle

เกียง (keeyeng) to disagree, quarrel

เกียด (keeyet) flail เสา — upright post used in treading out rice — ไว้ to keep back the best

เกียน (keean) *and* เกียน (1) chariot, cart (2) cart-load (a measure of eighty ถัง, or bushels)

เกียบ (keeap) [phon.] chirping of young chickens ตะ — [Chin.] chopsticks

เกียรติ (keeat) [Sansk.] honour, dignity

เกี่ยว (keeyo) to hook up, hang up, connect — กอง associate, relation — ข้อง (1) to have business (2) to reap

เกี้ยว (keeyo) (1) gold ornament for children's topknot (2) to entice, allure, seduce — พาล unlawful amour ผ้า — flowered cloth

กึก (keuk) a light noise — กึก grand, splendid

กึกะ (keuka') stupid

กึง (keung) the middle, the half — กึง a noise

เกื้อ (keua') to help, assist, succour — กูล assistance

เกือก (keuak) shoes — สูง boot

เกือบ (keuap) near the end, soon

กู้ก (koo'k) noise (especially of certain animals)

กู้กู (koo'koo') [Pali] royal insignia and emblems

กู้กุละ (koo'kco'la') [Pali] one of the Buddhist hells

กู้งกุ่ม (koo'ngkoo'm) [the circular mark, as over ท้า]

กู้ง (koo'ng) crawfish, large prawn

กู้ช่าย (koo'chai) [Chin.] leek

กู้ญ (koo'n) pig ปี — 12th year of the Siamese cycle

กู้ญแจ (koo'nchaa) [Chin.] lock and key ดก — key แม่ — lock

กู้ญชร (koo'nchon) [Pali] well-bred elephant

กู้ฏชัง (koo't tang) [Pali] a leprosy

กู้ฏี (koo'dee) [Pali] priest's house, cell, hermitage

กู้ฏาคาร (koo'tahkarn) [Pali] a building with a peaked or pinnacled top

กู้ณฑ์ (koo'n) [Pali] fire; to burn

กู้ณฑล (koo'ntonn) [Pali] earrings, head ornaments, part of a crown

กู้ณฑี *and* กู้ณโฑ (koo'ntee *and* koo'ntoh) water-pot, jug

กู้ต (koo't) [Laos.] to cut off; shortened, curtailed

กู้ต้น (koo'da'n) a tree ลาย — painted *or* sculptured flowers

กู้ป (koo'p) (1) to creep, to crawl, (2) paper cap worn by gold-beaters — ทอง book with gold leaves หมาก — a game with five balls

กุป (koo'p) [Pali] to get worse

กุม (koo'm) to hold with the hand

กุ่ม (koo'm) a tree with edible leaves

กุมภา (koo'mpah) [Pali] cauldron, pot, pitcher

กุมภา (koo'mpah) *and* กุมภีระ [Pali] crocodile, alligator

กุมภาพันธ์ (koo'mpahpa'n) name of the eleventh month (= February)

กุมภัณฑ์ (koo'mpa'n) [Pali] (and other forms) giants, angels (Alab.178)

กุ๋ย (kooi') [Chin.] a term of raillery

กุเรา (koo'row) a large edible sea fish

กุลา (koo'lah) *and* กุละ [Laos.] (1) infidels or foreigners (2) family, race (3) shore ชาติ — people of Malabar

กุหลาบ (koo'larp) rose

กุลาหล (koo'lah-hon) *and* กุลี tumult, disturbance

กุลี (koo'lee) (1) packet of (about twenty two) panungs (2) [Chin.] coolie

กุลียุค (koo'lee-yoo'k) [Pali] tumult, sedition

กุแหละ (koo'laa') broad (boat)

กุศล (koo'son) [Sansk.] merit, virtue, health

กุสุม *and* กุสุมา (koo'soo'mah) [Pali] flowers

กู (koo) I (to inferiors, or in disdain, or to equals in joking) — มึง I *or* me, thou *or* thee: to speak to in the singular number in familiarity, disdain, or anger

กู่ *and* กู้ (koo) [phon.] cooing of the turtle-dove; to call from afar — ตะโกน to call from afar and tell

กู้ (koo) (1) to lend at usury — ยืม to contract debts (2) to take up, raise up — เมือง to save a country

กู๋ (koo) [Chin.] aunt

กูด (koot) (1) a bird (2) a plant

กูนขลา (koonklah) [Cambod.] young tiger

กูบ (koop) howdah, seat on an elephant หลัง — vaulted

เก (kay) too short, distorted มือ — ตีน — one-handed, lame โก — impudently — เร — เส valueless, worthless

เก้กัง (kay ka'ng) staggering

เกก (kake) against the rules, abnormal — กะ เหวก vain, proud

เก๋ง (keng) robber, burglar, rogue — กาจ ferocious

เก้ง *with* ยี (ee keng) a small deer

เก๋ง (keng) [Chin.] summer-house of Chinese shape; roof of a boat or carriage รถ — covered carriage

เกณฑ์ (kayn) *and* กะ — [Pali] to enrol, levy, engage workmen without pay

เกต (kayt) a fruit tree

เกต (kayt) [Pali] standard — มาลา woman's back hair

เกน ๆ (keyn keyn) to make a loud noise

เก่น (ken) distant, far, deep

เก็บ (kep) (1) to smooth, to adze, to plane (2) to collect, to pick up, — ไว้ to keep

เกย (koy) (1) to be put high and dry (2) ladder for mounting an elephant — ไชย portico, verandah

เกยูระ (kayoo'ra') bracelet, armlet, necklace

เกเร (kay ray) (1) useless, worthless, good for nothing (2) [Portug.] to be willing, desirous, desire

เกษ (kate) เกษา *and* เกศ [Sansk.] hair, head (Alab. 207) — กัณฑ์ ceremony of cutting the top-knot

เกษรา (kaysa'rah) *and* เกษเรณุ [Pali] pollen of flowers, scurf of the head

เกอ (kerr) disappointed, deceived

แก (kaa) (1) you (2) to sculpture

แก่ (kaa) (1) ripe, old — กล้า robust, vigorous (2) (sign of Dative) to

แก้ (kaa) to untie, undo, solve, correct, answer — ตัว to excuse oneself, to make a pretext — บาป to confess, do penance — เผ็ด — แค้น *and* — มือ to retaliate, revenge

แก (kaa) against — ขัด for want of anything else

แกง (kaang) condiment, curry

แก่ง (kang) waterfall, cascade, rapids — แย่ง to disagree, not to consent — ได [Cambod.] mark used for a signature

แก้ง (kaang) (1) to wipe with a small stick (2) [Laos.] carelessly, inproperly

แกน (kaan) hard tasteless part of fruits — จัก axle of a wheel

แก่น (kaan) heart of a tree

แกม (kaam) to mix

แก้ม (kaam) cheek

แกแล (kaalaa) *with* ต้น yellow wood for dyeing things ย้อม — to dye with this wood

แก้ว (kaao) beautiful, amiable, valuable

แก้ว (kaao) glass, crystal นก — parrot ต้น — a hard box-tree — ตา pupil of the eye — หู inside of the ear — หิน rock crystal — แหวน precious stones, personal ornaments

แกะ (kaa') (1) sheep (2) to carve รูป — statue (3) to pick out, take out

แกะแกะ (kaa' koa') (noise of tapping or rapping)

ไก (kai) spring (of watch, etc.) — ปืน trigger

ไก่ (kai) fowl, cock, hen — ต่อ decoy cock — ฟ้า pheasant — ป่า *and* — เถื่อน wild fowl — วิลาศ guinea fowl — ขัน crowing of cocks

โกกเกก (koke kake) thief, rogue

โกกิลา (kohki'lah) [Pali] a small talking bird of a brown colour

โกง (kohng) bent, curved, deceitful คิด — to plan fraud

โก่ง (kohng) to bend, tighten, to raise the price of — นิ้ว finger-joints

โก้ง (kohng) too tall นก อี — a large fishing bird, a crane

โกญจนาท (kohncha'nart) [Pali] the noise made by a wild elephant

โกญจา (kohnchar) [Pali] (1) the cry of the bird called กาเรียน (2) the bird itself

โกฏิ (kote) [Pali] costly, meriterious; ten millions

โกฐ (kote) medicine ทั้งห้า เจ็ด เก้า etc. the five seven or nine kinds of wood used for medicine, etc.

โกณ (kone) [Pali] corner, angle ตรี — etc. triangle etc.

โกน (kone) to shave — จุก to shave the top-knot วัน — the 7th 14th 22nd and 29th days of the moon, when priests shave their heads

โกย (kope) to draw up or lift with both hands

โกมุท (kohmoo't) โกเมค โกมล *and* กระมล [Pali] white lotus

โกเมน (kohmenn) blood-red garnet

โกย (koee') to gather up, draw up, lift

โกลา (kohlah) tumult — หล great tumult

โกศล (kohsonn) [Pali] skilful, versed in, proficiency หัตถะ — artist, artisan, skilled workman

โกษ (kote) [Pali] funeral urn

โกษา (kohsah) [Pali] treasure, money; (at the end of a name) a title of honour

โกษิน (kohsin) [Pali] angel; Indra

โกษุม (kosoo'm) [Sansk.] *and* โกสุม [Pali] a yellow flower

โกไสยพัตร (kohsaiya'pa't) silk cloth

โกหก (ko:hok) to lie, to tell lies

เกา (kow) to scratch

เก่า (kow) old, ancient ดัง — as before

เก้า (kow) [Chin.] nine — สิบ ninety — อี้ chair — — เอน chair with a slanting back — — นวม stuffed chair

เกาทัณฑ์ (kowta'n) [Pali] war bow สุก — arrows

เกาลัด (kowla't) [Chin.] chestnut

เกาะ (kaw) (1) island — หมาก (betel-nut island) Penang (2) to seize, to catch hold of, to arrest — แกะ a bushy place

กำ (ka'm) to hold in the hand — ตัด a game with shells — เกี่ยน spoke of a wheel

กำ (ka'm) blood colour

กำกึ่ง (ka'mkeung) nearly equidistant

กำเกิน (ka'mkern) not equiditant; beyond; to intrude, to molest

กำกับ (ka'mka'p) to assist, to moderate, to take care of

กำจร (ka'mchonn) to be spread in the air, to be rumoured about

กำจัด (ka'mcha't) to disperse, drive away ตัน — a thorny creeping plant

กำชับ (ka'mcha'p) to direct, appoint, settle, order, arrange

กำดัน (ka'mdon) nape of the neck

กำเดา (ka'mdow) (1) cold in the head, disease of the nose, nasal abcess (2) warmth

กำดัด (ka'mda't) flourishing, vigorous, vigour

กำตาก (ka'mtark) *with* วัน the first day for ploughing

กำหนด (ka'mnot) to decree, decrees, laws, rules, to appoint (a time, a sum, etc.)

กำนน (ka'mnon) fee to musicians

กำเหนิด (ka'mnert) to be born; birth, origin, character

กำหนัด (ka'mna't) joy, love

กำนัน (ka'mna'n) (1) mayor of a village (2) to offer

กำนล *with* นาง (narng ka'mnonn) ladies of the Palace

กำบัง (ka'mba'ng) to veil, to cover

กำบ่าะ (ka'mpaw) bezil of a ring

กำปั่น (ka'mpa'n) ship —ไฟ steamer —เหล็ก (1) iron boat (2) safe (for keeping valuables)

กำปั้น (ka'mpa'n) to close the hand

กำพล (ka'mponn) *see* กัมพล a precious sort of cloth

กำพร้า (ka'mprah) orphan, abandoned, helpless

กำพวด (ka'mpooat) a sea fish

กำแพง (ka'mpeng) wall —เพชร์ (wall of diamonds) Kampeng-Phet (a city)

กำภูฉัตร (ka'mpoocha't) [Sansk.] *see* กัมพูฉัตร Royal parasol with seven tiers and fringe

กำภูช (ka'mpoot) *see* กำพูช Cambodian

กำมะพฤกษ (ka'mma'prook) (see *also* กระระพฤกษ *and* กลป์พฤกษ) a tree bearing gold and silver flowers etc.

กำมา (ka'mmah) (a measure) from the elbow to the end of the closed fist

กำมะถัน (ka'mma'ta'n) sulphur

กำมะนาท (ka'mma'nart) *see* กัมปนาท [Pali] to tremble, to be excited

กำมะหยี่ (ka'mma'yee) velvet ดอก — amaranth

กำมะสิทธิ์ (ka'mma'sitt) *better* กรรมสิทธิ์ [Pali] jurisdiction, subject to

กำหมัด (ka'mma't) to strike with the closed hand

กำยาน (ka'myarn) gum-benjamin, incense —เหนือ benzine —ผี incense for funerals

กำยำ (ka'mya'm) tall and formidable

กำราญ (ka'mrarn) [Cambod.] mat, rug

กำราน (ka'mrarn) [Cambod.] to prostrate one self with the elbows apart

กำหราบ (ka'mrarp) to repress, threaten, blame

กำเริบ (ka'mreup) to get worse

กำไร (ka'mrai) gain, profit — เท่าตัว a hundred per cent profit

กำไล (ka'mlai) bracelets

กำลัง (ka'mla'ng) force, capacity, vigour

กำสด (ka'msot) mourning, to weep, to sob

กำสรวญ (ka'msooan) to laugh, to rejoice

กำสาป (ka'msarp) to set, place, *or* fix, firmly

กะ (ka') to plan, estimate — เกณฑ์ to press for the King; service, to levy troops, to impress

กะ (ka') [Pali] water

กะถา (ka'tah) [Pali] text

กะบ๋อ กะแบ๋ (ka'paw ka'paa) bruised, half-broken, weak

กะบี่ะ *better* กับปิ๊ย [Pali] (1) science (2) priest's steward

กะปุ๊ก (ka'poo'k) jug, pitcher — หมึก inkstand

กะโผลก (ka'plake) to limp, to go lame

กะพด (ka'p'ot) *and* ตะพด a pole to beat buffaloes and oxen

กะพราด (ka'praht) dirtily, slovenly, carelessly

กะพรุน (ka'proo'n) mollusc

กะ — (kah) (for all other words spelt with these initial letters see under กระ —)

กก (ka'k) (1) to detain, to shut up, to enclose (2) noise of tapping

ก๊ก (ka'k) cross line (drawn on a surface for dice playing, etc.) square in a street สี่ — four cross roads, four lines drawn from the same point

เสื้อ — a shirt without sleeves

กัง *with* อุท (oo'ta'ko'ng) [Pali] water —กัง loud noise — เกง trousers, drawers — ขา to doubt

กัง (ka'ng) monkey

กังขา (ka'ngkah) [Pali] to doubt, to suspect

กังวล (ka'ngwon) business, affair of importance

กังวาฬ (ka'ngwahn) musical, melodious

กังสดาล (ka'ngsa'darn) [Pali] concert, symphony, ; musical instruments

กังหัน (ka'ngha'n) (1) weathercock, wind mill, twirligig (2) the eighteenth vowel, q. v.

กัจฉะ (ka'cha') *with* พระ armpits (of the King)

กัญจุก (ka'nchuka') [Pali] jacket, sheath, skin of a snake, etc.

กัญญา (ka'nyah) [Pali] unmarried lady, fine woman

กัญราษี (ka'nrahsee) [Pali] Virgo (Zodiac.)

กัณฐา (ka'ntah) [Pali] neck; name of the lettter ฑ

กัณฑ์ (ka'n) [Pali] numerical designation of sermons

กัณห์ (ka'n) [Pali] black

กัด (ka't) to bite — ฟัน to grind the teeth ปลา — fighting fish

กัน (ka'n) to hinder, protect, defend

กัน (ka'n) together, mutually ต่อ — from one to another, successively ด้วย — together — แล — mutually, reciprocally

กั้น (ka'n) haft of knife *or* instrument (round which the handle is fitted)

กั้น (ka'n) to separate, interpose —ม่าน to hang a curtain

กันเจียก (ka'ncheeak) false ears (of actors)

กันชา (ka'nchah) a tree of which the blossom is smoked as an opiate

กันดาร (ka'ndarn) [Pali] in want of, needy, wretched

กันนิกา (ka'nni'kah) a flowering tree

กันไพรี (ka'npairee) [Siam. and Pali] to repel, defend

กันยา (ka'nyah) *with* เรือ long barge for princes and nobles

กันยายน (ka'nyahyonn) [Sansk.] name of the sixth month (= September)

กันหยะ (ka'nya'n) a two-edged sword

กับ (ka'p) (1) with, together, to, for —ทั้ง all together — เข้า condiment, dish (2) mouse trap

กัปปิยะ (ka'ppi'ya') [Pali] (1) clever, learned, able, well-behaved; science (2) priest's steward

กัมปนาท (ka'mpa'nart) [Pali] to tremble, fear

กัมพล (ka'mpon) [Pali] a woollen cloth

กัมพฉัตร (ka'mpoccha't) [Sans.] royal parasol with seven tiers and fringes

กัมพช *and* กัมโพช (ka'mphoot) Cambodian

กัลปพฤกษ (ka'lpa'proo'k) [Sansk.] *see* กระระพฤกษ a fabulous tree

กัลยา (ka'lyah) [Pali] gracious, beautiful; health

ข

ข (*kaw khong*: hard *k* or *kh* Guttural; a high letter) — ขิง name of this letter

ขงจื๊อ (kongchoo) [Chin.] Confucius

ขจร (ka'chon) to be dispersed, spread

ขจี (ka'chee) [Cambod.] soft, tender, light green

ขณะ (ka'na') [Pali] (1) time (2) soon

ขด (khot) to be rolled in spiral form, in coils, bent

ขน (khon) (1) to transport, remove, move (2) hair, quill, feather — ตา eye-lash — คิ้ว — eye-brow — แกะ wool, fleece — ลุก the hair stands on end ปากกา — ห่าน quill pen

ข้น (khonn) thick (of liquids), compact

ขนก (kha'nok) ornament of painting or sculpture

ขนง (kha'nong) eye-brows

ขนด (kha'not) spiral tail

ขนบ (ka'nop) (1) manner, custom, practice (2) a hundred bales of cloth

ขนม (ka'nom) cake — ปัง [Fr.] bread — จีน a common broth

ขนิน (kha'naun) market ด่าน — Custom house ฟาง — [Cambod.] King's cushion

ขนาง (ka'narng) to doubt, to hesitate, to be ashamed, shy

ขนาด (ka'naht) mode, model, form, size ใหญ่ — excessive

ขนาน (ka'nahn) (1) parallel, nearly parallel, one just in front of the other (2) mixture of remedies

ขนาบ (ka'nahp) to fasten up on both side,s to attack

ขนาย (kha'nai) teeth of the female elephant

ขนิษฐะ (kha'ni'tta') *and* ขนิษฐา [Pali] younger brother *and* sister

ขนุน (kha'noo'n) jack-fruit

ขนง (kha'neng) (1) box of gunpowder (2) party of musicians

ขนัด (kha'net) weary

ขนบ (kha'noy) [Cambod.] pillow

ขนาง (kha'naang) shoots of trees

ขนะ (kha'neh) (1) to open *or* show the way (2) to ask for gifts, to keep on begging for things

ขนัด (kha'na't) a plot of garden ground

ขบ (khop) to devour — ฟัน to grind the teeth — เขี้ยว (of the teeth), obstructed, stuffed up

ขบฏ (kha'bott) rebel, rebellion, mutiny ไทย — high treason

เขบ๋า ขบวน (kha'bett kha'booan) cunning

ขม (khom) bitter

ข่ม (khomm) to press down, to oppress

ขมวด (kha'mooat) to tie up in a small knot

ขมวน (kha'mooan) *and* ตัว — an insect that eats dry fish

ขมัว (kha'mooa') dark, dirty, indistinct

ขมอง *and* ขม่อม (kha'maung *and* kha'-maum) top of the head

ขมิ้น (kha'mi'n) turmeric; a yellow root used as powder

ขมิบ (kha'mi'p) flatum ventris paullatim emittere

ขมี่ ขมัน (kha'mee kha'ma'n) active, nimble, adroit

ขมบ (kha'moo'p) soft, flexible, yielding

เขมง (kha'meng) to stretch, to tighten; tight

เขมัก (kha'mett) to collect, savings

เขม่น (kha'men) to keep on quivering, as in winking the eyes

เขมั่น (kha'menn) to gaze at

เขมร (kha'men) Cambodian

แขมบ (kha'maap) swelling and subsiding of the belly

แขม่ว (kha'mayo) [ท้อง] to puff out the belly)

โขมง (kha'mohng) smoke

โขมด (kha'moht) will o' the wisp, ghost, phantom

เขม่า (kha'mow) [Cambod.] lamp black —ไฟ soot

ขม้ำ (kha'ma'm) to seize greedily, to eat in a vulgar way

ขมัง (kha'mang') *with* นาย *and* — ธนู a forest sportsman, a clever archer, a good shot

ขมับ (kha'ma'p) temples, side of the forehead

ขยด (kha'yot) to leave one's seat, to shift one's place

ขยั้น (kha'yonn) to retire, abandon, leave off

ขยอก (kha'yauk) (1) to wash a vessel by shaking (2) to swallow without chewing

ขยัน (kha'yan) (1) nausea, to feel sick (2) movement of trees shaken by the wind

ขยาด (kha'yart) to be horrified, to fear, to abhor

ขยาบ (kha'yahp) moveable roof of a boat

ขยาย (kha'yai) to separate, to put apart

ขยิบ (kha'yip) to nod, to wink, to make signs — ตา to wink

ขยี้ (kha'yee) to rub hard with the hand or hands

เขยื้อน (kha'yeuan) to move *or* push about a little

ขยุก (kha'yoo'k) to move by fits and starts

ขยุบ (kha'yoo'p) to press down, hold down

ขยุม (kha'yoo'm) quickly, at once

ขยุ้ม (kha'yoo'm) (1) handful, to pick up in the hand, to grasp (2) a spider

เขย่ง (kha'yeng) *and* โขย่ง to stand or walk on tip-toe

แขยง (kha'yaang) (1) small fish with two spikes (2) to be disgusted, to loathe

โขยก (kha'yoke) to limp, lame

โขยง (kha'yohng) consanguinity, relationship

เขย่า (kha'yow) to keep on shaking

ขยำ (kha'ya'm) to pound, to feel, to shampoo

ขยะ (kha'ya') sweepings, to sweep

ขยัก (kha'ya'k) to shut up what remains, to reserve

ขยัด (kha'ya't) to put by, to keep

ขยัน (kha'ya'n) skilled, clever, capable, diligent

ขยับ (kha'ya'p) to retire, to give place

ขร (kha'ra' *or* khon) [Pali] (1) buffalo (2) hard สิง — mountains

ขรรค์ (kha'n) [Sansk.] sword พระ — King's sword

ขรัว (khrua) abbot, chief priest — ยาย King's mother-in-law

ขลาด (khlaht) [Cambod.] timid, bashful, shy

ขลิบ (khlip) to clip, to bind; border, lace

ขลุก (khluck) [phon.] a noise (of bottles, utensils, etc.)

ขลุ่ย (khloo'i) flute

ขลู่ (khloo) a tree

เขลง (khlayng) a hard wood

โขลก (khlohk) to pound in a mortar — เขลก blackguard

โขลง (khlohng) (1) crowd, troop, mob of men, elephants, etc. (2) great stench

ขลุ (khlohu) ladies of the Palace

เขลา (khlow) stupid, imbecile

ขลัง (khla'ng) [Cambod.] it has happened as I wished, I have done the (difficult) thing which I attempted

ขลับ (khla'p) shining black, dark and lustrous

ขวด (khooat) bottle — โหล glass jar with large stopper

ข่วน (khooan) to scratch

ขวบ (khooap) revolution of a period, year

ขวย (khoo'i) bashfulness

ขวา (khah) right (hand) ซ้าย — right and left

ขวาก (khwahk) spikes to protect a camp *or* garden, road, *or* other place

ขวาง (khwahng) cross-wise: to obstruct, opposition

ขว้าง (khwahng) to throw violently, to hurl

ขวาน (khwahn) axe, hatchet หัว — wood-pecker

ขวาป (khwahp) noise of whipping

ขวิด (khwit) (1) to attack with the horns (2) a fruit tree with round fruit

แขวก (khwaak) [phon.] a bluish river-bird

แขวง (khwaang) a district

แขวน (khwaan) to suspend, to hang

แขวะ (khwaa') to hollow out

ไขว่ *and* ไขว้ (khwai) to cross, to complicate, to be confused

ขัว (khooa') [Laos.] bridge

ขั้ว (khooa') (1) stalk (2) to cook (meat) brown

ขวัญ (khwa'n) (1) top of the head (2) angel living in the head — กลัว to be frightened (3) reparation, satisfaction ทา — to indemnify ฉีน ทา — to slander กล่าว — to slander

ขวั้น (khwa'n) to cut to pieces

ขอ *and* ขอ (khaw) (1) to ask — ทาน to beg — รับ Sir; Yes sir (phrase of assent used to a superior) สู่ — to ask a person's daughter in marriage (2) sickle, bill-hook, hook — งาว war-scythe — สับ hooked instrument used to goad elephants เหล็ก — untameable, incorrigible

ข้อ (khor) article, articulation, joint, point, knot, question, section, circumstance — มือ wrist — ตีน ankle — ลับ mystery, secret — ความ counts, articles, charges

ของ (khaung) (1) (sign of the genitive) of (2) thing, things, goods เข้า — possessions, rickes เจ้า — owner, proprietor — กำนัน gift — กลาง disputed property deposited in court to await the decesion of the dispute

ข้อง (khong) large bulging basket for carrying fish — ระคน to be mixed up with, to be in bad company

ขอด (khawt) (1) to scrape round with a knife, to pare (2) to tie น้ำ — left dry by the water — หม้อ to take all the contents out of a pot

ขอน (khawn) log

ข้อน (khorn) three quarters

ขอบ (khawp) margin, edge, lace, frame — ฟ้า horizon — ตา white of the eye — ใจ — จิตร *and* — คุณ to thank; thanks

ขอม (khaum) Cambodian

ข่อย (khoi) a tree whose bark is used for making paper

ขอรับ (khaura'p) (*see* ขอ) Yes, sir

ขา (khah) (1) voice of one answering เจ้า — Yes, Sir (in answers by a woman to a superior) (2) thigh, haunch, leg of a pair of compasses, of a tripod, etc. — หย่าง apparatus raised on legs — ตะไกร jaw, handles of scissors, etc.

ข่า (khar) a root (used in making curry)

ข้า (khah) I, me, (to an inferior) — เฝ้า grandees — หลวง King's officers, Royal Commissioners — เจ้า *and* — พเจ้า I, me (speaking to an equal or superior) — แต่ (an invocation addressed to God or the King) — พระพุทธเจ้า I, me (speaking to the King or Queen or to a King's son or daughter)

ขาก (khark) to spit out

ข่าง (khaing) top, spinning top

ข้าง (khahng) part, side — ขึ้น waxing moon — แรม waning moon — ต้น from the beginning — ที่ the King's room ลาก — third of the vowels, long *a* — ๆ beside, alongside

ขาด (khart) (1) entirely, altogether เป็น ขัน — (2) to be broken, torn, separated — ใจ to die — ทุน to suffer loss — ค่า fixed price, unalterable

ขาน (kharn) to answer — ยาม to call the hours *or* watches of the night

ขาน (khahn) *and* ขาล [Cambod.] tiger ปี — year of the Tiger (third of the cycle)

ขาบ (kharp) *with* ตา (1) a millipede (2) bracelet เขี้ม — gold embroidered coat worn by magnates

ขาม (khahm) to fear

ข้าม (kharm) to cross, to pass over

ขาย *or* ขาย (khai) to sell — ปลีก to sell by retail — หน้า to put to shame ชั่ว — commerce ค้า — to trade ผู้ — vendor

ข่าย *or* ข่าย (khaie) stake-nets ตา — meshes of a net — กรอง network of flowers

ขาล (khahn) [Cambod.] tiger

ขาว (khow) white ตา — timid, surprised

ข่าว (khowe) news, report — สาส์น legation, embassy

ขิก (khik) laughter

ขิง (khing) ginger

ขิณาสพ (khinahsop) [Pali] a saint

ขิปสัทโท (khippa'sa'toh) [Pali] to sneeze

ขี่ (khee) to mount, to ride

ขี้ (khee) (1) dirt, dregs, sweeping, faeces — มูก mucus of the nose — กบ shavings of wood — ครั่ง a kind of resin — เรื้อน leprous — หู ear-wax — รังแค scurf — สนิม rust — ตะกรัน slack (of metals), dregs — ตะกั่ว oxide of lead or tin — แมลงวัน freckles — ปลาวาฬ amber

ขี (khee!) unequal เล่น คู่ — to play at odd and even (2) addicted to vice — ตีน avaricious — รี้ว ragged, worthless

ขีด (kheet) to draw, to mark with lines ไม้ — ไฟ match (for lighting)

เขีย (kheeya') to scatter, to throw about

เขียง (kheeang) chopping-block พับ — *and* สะไบ — a mode of wearing the scarf, as women do

เขียด (kheeat) a green frog

เขียน (kheean) to write, to paint

เขียร (kheean) *see* เขียน

เขียว (kheeyo) green, blue ตา — eyes inflamed with anger — คราม indigo, dark blue ฟัก — a large cucumber

เขียว (kheeo) (1) running stream (2) to boil down (3) to torment, ill-treat (4) eye tooth

ขีระ (kheera') [Pali] milk

ขึง (kheung) to stretch — ขัง (1) proud (2) business-like — ขืด to stretch the top strings of a kite นอน — ขืด to sleep with the body stretched out and covered up

ขึน (kheu'n) (1) up, going up, rising, to get up น้ำ — flood tide (2) to depend upon, to be in the power of

ขือ (kheu) (1) fetters (2) beam of a house

ขืน (kheune) to compel, to restrain — เรือ to trim a boat — ทำ on compulsion — ใจ to force oneself

ขืน (kheun) rather bitter

เขือ (khera') a river fish ฟะ — mad apple

เขือง (kheua'ng) rather big

เขือน (kheua'n) quay, causeway — ปัตตะ Paklat (Province)

ขก (khco'k) noise of coughing

ขด (khco't) to dig, to hollow out

ขน (khco'n) (1) to feed (2) grandees ลูก — Royal Judges — หลวง Kings — หมื่น chief of an order inferior to a Phra' — ทอง Siamese talking blackbird กรม — title of a Royal Prince of the 4th class (3) (in chess) the Queen

ขุ่น (khco'n) (1) distressed, sad, irritated, vexed (2) not clear, not pure (especially of liquids)

ขุม (khoo'm) ditch, abyss — ทอง gold mine — นรก Hell ลึก — deep; stimulating

ขุย (kho'oi') a skin disease ลิ้น — edible bamboo seeds

ขู่ (khoo) to frighten with threats, to imtimidate

ขูด (khoot) to scrape, rake

เขก (khake) to strike with the upper knuckles, having the big knuckles turned down, to rap

เข่ง (kheng) open-worked cylindrical bamboo basket

เขจร (khaychon) [Pali] to go, to walk

เข็ญใจ (khenn chai) poor, unfortunate

เขิด (khett) (1) bale *or* packet of cotton, silk, etc. (2) to be corrected, amended; I will not do it again — ฟัน teeth set on edge — ขาม to submit through fear แก้ — to take vengeance

เขตร์ (khet) *see* เขตร์

เขน (khen) (1) shield or buckler of hide (2) a dancer นกกาง — a small singing bird

เข็น (khenn) (1) to draw (a boat) ashore (2) to oppress

เข่น (khen) to forge a second time — มีด to sharpen a knife — เขี้ยว to grind the teeth

เข็ม (khem) needle — ขัด clasp — แม่เหล็ก magnetic needle ปลา — the smaller fighting fish

เข้ม (khem) vehement, strong, much, very

เขย (khoey) son-in-law หลาน — son of the brother-in-law พี่ — elder brother-in-law น้อง — younger brother-in-law

เขโฬ *and* เขฬะ (khaylah) [Pali] saliva

เขิน (khern) (1) a slope (2) unbecoming, extravagant

แข (khaa) [Cambod.] moon

แขก (khaak) (1) Asiatic stranger, not being Chinese or Japanese (Alab. 30) — มลายู Malay — เต้า parrot — เทศ people of India who are not black (2) visitors

แข็ง (khaang) hard, solid น้ำ — ice — มือ to devote oneself to work — แรง strong

แข่ง (khang) to contend, dispute, race

แข้ง (khaang) *with* น่า shin bone

แขน (khaan) arm, arm's length (measure) — ด้วน — กุ่ด one-armed — ตอก stiffness of the arm

แข็น (khaan) (1) to urge, press, solicit (2) thick (of liquids), nearly solid — ท่า to do unwillingly

แขม (khaam) a reed

ไข (khai?) (1) to unlock, to open (2) *and* — เนื้อ fat, tallow

ไข่ (khai) egg, to lay eggs — ขาว white of egg — แดง yolk — ขาง eggs laid by flies in meat — มุก pearl — ดัน front of the hip bone

ไข้ (khaie) fever, illness — จับ intermittent fever — ป่า jungle fever — สะท้าน fever with ague — หวัด cold in the head

ไขย (khi) [Pali] beyond อายุสม์ — *and* อายุ — very old age อสง — countless

โขก (khoke) to strike a hard blow with the upper knuckles, having the lower knuckles turned upwards

โขง (khong) *with* ตะ a crocodile with horns แม่น้ำ — a river in Siam

โข่ง (khohng) *with* หอย snail

โขง (khohng) high, tall

โขด (khote) shoal, shallow water

โขน (khone) comedy, masked play หัว— mask

โขมพัตร (khohma'pa't) [Pali] fine linen

เขา (khow?) (1) horns (2) *and* ภู — mountain — ไฟ volcano นก — turtle dove — — ไฟ dove with brown spots on the neck and breast

เขา (khow?) (3) he, they, him, them the others — ว่า it is said ซึ่ง — do not take any notice of him (or them)

เข่า (khow!) knee

เข้า (khow) rice — กล้อง rice half-cleaned — ต้ม rice soup, congy บิณฑ์ rice offered to priests at the New Year — ตอก rice which has burst — เปลือก rice with the husk, paddy — เหนียว glutinous rice — พอง rice sweetened with sugar

and dried — สาร cleaned rice — หมาก fermented rice — สะตู cooked and dried rice — หลาม rice cooked in a bamboo stick with cocoa-nut — โพด Indian corn — สาลี wheat — ละมาน darnel — ฟ่าง a rice which grows like wheat — เม่า new rice — ของ riches, effects, chattels, personal property — เช้า breakfast กิน — to dine, dinner, meal

เข้า (khow) in, to enter, to adhere to — เฝ้า to go to the King or the Princes — ไม้ to repair a boat — อวก to visit frequently

เข้าแฟ (khowfaa) [Fr.] coffee

ขา (kha'm) (1) pretty (2) secret

ขะจัด (kha'cha't) (1) to disperse (2) to dispute

ขะนาน (kha'nahn) *see* ทะนาน

ขะเน็ด (kha'nett) bands of straw for tying up rice

ขะนัด (kha'na't) *see* ขนัด

ขะบด (kha'bot) *see* ขบด

ขะเม่น (kha'menn) *see* เขม้น

ขะโมย (kha'moi) thief, robber

ขะยาด (kha'yaht) *see* ขยาด

ขะยิก (kha'yik) quickly, nimbly, actively

ขะเย่อ (kha'yerr) to abduct, to take by force

ขะเยะ (kha'yaa') to bruise, to elbow

ขัง (kha'ng) (1) to put in prison, to shut up, to confine (2) (in compos.) full of

ขัด (kha't) *and* — ขวาง *and* — ข้อง to resist, to obstruct, obstructed, prevented, hindered — ใจ to bear *or* take (a thing) ill; angry, annoyed — เปา obstruction in the bladder *or* entrails — สน in want, poor — สมาธิ to sit cross-legged — — เพ็ด to sit cross-legged with the heels up

ขัติยะ *and* ขัตติยะ (kha'tiya') [Pali] royal; warrior; a Hindoo caste (Alab. 188)

ขัน (kha'n) (1) copper *or* brass basin — ล้างหน้า washing basin — สาคร a big basin (2) to twist, to turn (3) crowing of cocks (4) funnily, in a droll way

ขันติ (kha'ntee) [Pali] patience under opposition, moderation (Alab. 184

ขันธ์ ขันธะ *and* ขันธา (kha'ntah) [Pali] the bodily senses (Alab. 237)

ขับ (kha'p) (1) to reject, drive out, drive on (2) to sing; song

ข

ข (*kaw khet*; hard *k* or *kh* Guttural; a high letter) — เขตร์ name of this letter

เขตร์ (khayt) *and* — แดน bounds, confines, limits

ค

ค (*kaw khit* = English *kh*. Soft Guttural: a low letter) — คิด name of this letter

คก (khok) *with* คัง a frog

คช (khot) คะชา *and* คะเชนทร์ [Pali] elephant

คชบาล (khocha'barn) [Pali] elephant-keepers

คชสาร (khocha'sarn) well-bred elephant

คง (khong) firm, solid, permanent

คงคา (khongkhah) [Pali] Ganges

คณิกา (kha'nikah) courtesan, bad woman

คณิตศาสตร (kha'nitsahsa'tra) [Pali] mathematics

คด (khot) to bend, winding, crooked — เข้า to take boiling rice out of the pot

คติ (kha'ti') [Pali] hesitating, slow to begin

คน (khon) man, person (of both sexes); (numerical designation of human beings, as) ตุลาการ สอง — two judges สาม — some persons — ทรง inspired person — พาน prisoner with iron collar and chains, (a term of contempt) worthless fellow — ใช้ domestic servants

คนละเถย (khon la'taap) each on his own side

คน้น (khonn) to look after, examine, search — ด้าย to spin — หูก to make cloth

คนธรรพ์ (khonta'p) [Pali] inferior angels

คนณา (kha'na'nah) [Pali] to reckon, compute, count, to spread out

คณะ (kha'na') [Pali] multitude, crowd, assembly, association (of priests)

คบ (khop) (1) torch, lantern (2) to associate with, to confederate with

คม (khom) sharp-edged, sharp

ครก (khrok) mortar (used with a pestle)

ครบ (khrop) entire, complete

คเรรภ์ (kha'n) คเรรภา *and* คเรรภ [Pali] womb, pregnancy

ครวญ (khruen) to think of with affection — ถึง to remember with love, to sigh for

ครวม (khruem) to be put upon *or* over

ครัว (khroca) (1) kitchen, hearth, home เท — to migrate (2) band (of captives, slaves, etc.) กวาด — to carry off captives

คเรหา (kha'ra'har) [Pali] to calumniate slander

ครอก (khrok) (1) [phon.] noise of snoring (2) brood, litter ลูก — สุ ข — son of a slave ต้น ขี้ — a plant with burs (3) — ไฟ to burn, burnt to death

ครอง (khraung) to rule, govern, regulate

ครอบ (khraup) cover, lid, to cover — ครัว family ต้น — medicinal mallow

คร่อม (khraum) superimposed — กัน one over the other ไม้ — yoke

คร่า (khrah) time, times

คร่า (khrar) to carry off by force

คราก (khark) to be broken off, to come apart

คราง (khrahng) to groan

คร่าง (khrarng) thin

คราญ *with* นง (nong khrarn) lady, woman

คราด (khrart) rake, harrow ผัก — a vegetable

คราส (khrart) [Sansk.] part ตรี — eclipse in which more than half the disk is coverd ขัด — eclipse in which half is covered สรรพ — total eclipse

คร้าน (khrarn) lazy, cowardly

คราบ (khrarp) cast skin *or* shell (of snake, crab, etc.)

คราม (khrahm) (1) indigo สี — เขียว — dark blue (2) สง — to make war (3) — ครัน abundantly

ครั่ม (khrahm) to keep back through fear, to be rather afraid of

ครราศ (kha'ra'waht) *see* ฆราวาศ

ครีบ (khreep) fin

คราวาศ (kharahwaht) *see* ฆราว

ครุหา (kha'reuhar) [Sansk.] house, abode

ครุหวาศ (kha'reuha'waht) [Pali] staying at home

ครุหัษ (kha'reuha't) [Pali] layman

ครึ่ง (*and* กึ่ง) (khreung) middle, half

ครึ้ม (khreum) shady, thick

ครือ (khreu) well-fitting, just fitting, just big enough

ครืน (khreun) (1) bird snare (2) overhanging, threatening to fall

เครือ (khrera') creeping plants, bunch, heap เสียง — rough voice ตก — to expand (of fruit)

เครื่อง (khreuang) utensils, implements — อาวุธ arms — มือ tools — ใน tripe ทรง — (of the King) to dress — เสวย royal food

คร (kha'roo') [Pali] heavy; (in prosody) long syllables

ครู (khroo') bamboo basket smeared with varnish or grease and used for carrying water

ครุฑ (khroo't) *and* ครุฑา [Pali] fabulous snake-eating eagle, Garuda

ครุย (khroo'i) fringe เสื้อ — overcoat worn by nobles on certain state occasions

ครู (khroo) teacher, tutor พระ — judicial councillor

ครู่ (khroo!) moment, instant

ครูด (khroot) to scratch, to scrape

เครง (khreng) distended, tight, severe, austere, reticent

แคร่ (khraa) bed, litter, palanquin

แครง (khraang) water-pot with long handle

แคระ (khraa') dwarfish, stunted

ใคร (khrai) who? — ๆ whoever

ใคร่ (khrie) to wish, to like

ไคร (khrai) moss, mould (on a wall, etc.) dirt on the body

ไคร่น้ำ (khrie na'm) willow

โครก (khroke) *and* ครอก snoring

โครง (khrong) model, pattern ซี่ — rib

โคร่ง (khrohng) large, tall เสือ — tiger of the largest kind

โครม (khrome) sound of falling down

เครา (khrow) whiskers

เคร่า (khrow) beam or bar nailed or fixed horizontally

เคราห์ (khrow) *and* เคราะห์ (khraw) [Sansk.] omen, luck (good or bad), mischance, calamity, misfortune เสีย — to avert a bad omen

คร่ำ (khra'm) continual, perpetual น้ำ— foul water

คร่ำ (khra'mm) (1) to inlay steel with gold (2) blackened, to blacken

คระไล (khra'lai) to retire, go away

คร่ง (khra'ng) nest of a certain red insect used for producing gumlac from which lake is made; the colour of lake, sticklac, sealing wax

ครั้ง (khrang!) times, occasions กี่ — how many times? — นั้น then

ครัด (khra't) *and* — เคร่ง distended, full, fat; severe, austere

ครัน (khra'n) sufficient

ครั่น (khra'nn) to be rather afraid of, to be feverish

ครั้น (khran?) when, since, if

คลอ (khlaw) (1) to flow, run down, (2) to accompany; several together

คลอก (khlauk) to burn

คลอง (khlaung) (1) sawn plank (2) canal, creek, water course

คล่อง (khlong) nimbly, easily

คล้อง (khlaung!) (1) to catch in a snare (2) rhyming

คลอด (khlaut) to give birth to

คลอน (khlaun) to be shaken, to be loose *or* loosened (of a tooth etc.), to stagger

คลอย (khloy) hanging behind, left behind, to give way, to go down, lower, to give place

คลา *and* ไคล — (khlai khlah) to go away

คล้า (khlar) a tree

คลาง (khlarng) to be in doubt

คลาด (khlart) to be separated, disjoined

คลาน (khlarn) to creep, to bow, to prostrate oneself

คลาย (khlai) to untwist, to unroll by degrees — ใจ to take new courage, to be relieved

คล้าย (khlai) like, nearly resembling

คลิงโคลง (khling khlong) [phon.] a black and white bird

คลี (khlee) bowl, ball เตาะ — to play at bowls or band balls *or* polo ผง — fine dust

คลี่ (khlee) to unroll, unfold, open

เคลีย (khleeya) to approach, to be near

คลื่น (khleun) (1) sickness, nausea (2) wave

เคลือบ (khleuap) to varnish

คลุก (khloo'k) to mix, to knead

คลุ้ง (khloo'ng) musty

คลุม (khloo'm) to cover

คลุ่ม (khloo'mm) contracted, narrow

คลุ้ม (khloo'm!) dark, cloudy, gloomy

เคล็ด (khlett) (1) tricks (2) a sprain

เคล้น (khlem) to caress

เคล้น (khlen) to squeeze

เคลิ้ม (khleum) aberration of mind; to make a mistake

แคลง (khlaang) (1) to doubt, suspect (2) to turn (the foot etc.) sideways, to wobble (of a boat, etc.)

แคลน (khlaan) (1) to be in need of; needy (2) flexible, moveable ดู — to contemn, despise

แคล้ว (khlaao) easily

โคลง (khlohng) (1) verses (2) unsteady, wobbling — เคลง to overbalance

โคล่ง (khlong) open, extensive

โคลน (khlohn) mud

เคล้า (khlow) (1) to mix, to couple, to be together (2) to flatter

คลำ (khla'm) to touch, to feel

คล่ำ (khla'm) abundantly

คล้ำ (khlam!) rather dark สี — dull colour เขียว — dull green คลุ้ม — delirious, half-mad — เคล้น to hem

คละ (khla') to mix

คลัก (khla'k) [phon.] (1) noise of walking in mud (2) abundantly, tight, close together

คลัก (khla'k) [Cambod.] to fall

คลัง (khla'ng) treasure, property stored up or stowed away

คลั่ง (khla'ng) delirious

คลับ (khla'p) to see through a fog; indistinctly

ควง (khoo'a'ng) (1) shade of a true (2) screw — ขวด corkscrew (3) to brandish, to twist a stick, etc. (4) a bracket joining two lines of writing

ควบ (khoo'a'p) (1) to spur on, to gallop — ม้า to ride fast — คุม to superintend (2) to plait, to twist, to twine

ควย (khoo'i') genitalia viri

ควร (khoo'a'n) suitable, fit, proper สม — worthy, deserving; sufficiently

คว้า (khwah) to reach for with the arm or hand

ควาก (khwark) too loose, too large

คว้าง (khwarng) to turn, to wheel round

ควาน (khwarn) elephant leader

คว้าน (khwarn) to extract a kernal, to scoop out thoroughly

ความ (khwarm) law-suit, affair, reason, thing (word of materiality which being profixed to an abjective turns it into a substantive, as) — จริง truth ชำระ — to decide or settle a suit or dispute ลูก — parties to a law-suit หมอ — Doctor of Laws, lawyer ได้ — to come to the knowledge of, succeed เบา — hasty, rash

ควาย (khwai) buffalo

คว่าว (khwow) a tree

ควี (khwee) a tree

แคว (khwaa) direction, diverging line, path, road, etc

แควง คว้าง (khwaang khwarng) to whirl round

แควน (khwaan) district, division, section of country

แคว่ะ (khwaa') (1) bellowing of buffaloes (2) to scoop out a little

ไคว่ (khwai) implicated, entangled, mixed up

คว่ำ (khwa'm) on one's face, upside down

ควัก (khwa'k) to pick out with the hand, to tear out, extract, pick (ears, etc.) — ควี่ to fan, to ventilate

ควัน (khwa'n) smoke

ควั่น (khwa'nn) to twist together

คหะ (kha'ha') [Pali] great

คหะบดี (kha'ha'bodi) *better* คหบดี [Pali] minister of high rank, householder (Alab. 188)

คหัฐ [Pali] *and* คฤหัสถ์ [Sansk.] (kha'ha't *and* kha'ruha't) layman

คฮก (khauk) (1) enclosure, palisade, fence (2) to bend out of the straight line, bent back

คฮง (khaung) (1) affair (2) trap (for birds, fish, etc.)

คฮด (khaut) short, worn down, narrower, thinner

คฮน (khaun) (1) to carry by means of a stick resting on the shoulder (2) to row or paddle one's own boat

คฮน (khorn) (1) one of two sides — ขอด to revile (2) three-fourths

คฮน (khorn?) (1) to look cross-wise, to squint (2) hammer, lever ไม้ — mallet

ค่อม (khawm) dwarf

คฮ้ม (khorm) bent, curved, arched

คอย (khoie) to wait, wait for

ค่อย (khoi) by degrees, gradually, without haste

คา (khah) (1) to stick, to adhere, to be stuck into (2) cangue — กรอง hermit's dress หลัง — roof หญ้า tall grass used for roofing

ค่า (khar) price — ตัว ransom, debt — ไถ่ ransom — จ้าง wages — เช่า rent — กรรมเนียม tax, fee, impost — คบ fork of a tree — ศอก span, distance of twelve niew ข้า — slave

ค้า (kha!) to trade — ขาย trade, commerce พ่อ — merchant แม่ — shopkeeper สิน — merchandize

คาง (khahng) chin ต้น — a tree ปลา — เขียน an edible river fish — คก toad

ค่าง (kharng) a black ape (eaten as a delicacy)

ค้าง (khaung!) (1) prop for plants (2) to remain, to be interrupted (3) to keep from falling, prop up เรือน —

debt not paid — คราว the favourable moment is past — คาว bat น้ำ — dew

คาด (khart) (1) to gird, envelope, cover (2) to conjecture, to estimate by guess work (3) to determine — เวร to determine upon revenge

คาถา (khahtah) [Pali] sacred forms

คาน (khahn) stick for carrying, prop, beam, shaft of a carriage

ค้าน (kharn) (1) parellel supports (such as sleepers, etc.) (2) to refuse, to reject

คาบ (kharp) (1) to hold in the mouth *or* beak (2) time, times — หนึ่ง สอง — one, twice, etc.

คาพยุต *and* คพยุติ (khahpa'yoo't *and* kha'pa'yoo'ti) [Sansk.] two thousand wah *or* fathoms; about one league

คาม (kharm) village, town

คาย (khai) (1) rough, irritating (2) to put out of the mouth

ค่าย (khai) camp, intrenchment, stockade

คารม (khahrom) chicanery, specious language

คารา (khahrah) unfinished, imperfect

คารีคารม (khahree khahrom) judicious speaker, eloquent, specious, plausible

คาระวะ (khahra'wa') [Pali] to respect, honour, obey, fear, to salute with honour

คาว (khowe) smell of raw fish

คาวี (khahwee) [Pali] cow คาโว ox, bull

คาสึก (khahseuk) enemies

คิกะ (khi'ka') *better* อิกะ [Sansk.] conduct, practice, observance (Alab. 199, 205)

คิด (khitt) to think, imagine, contemplate — ถึง to think of an absent person — เป็น to charge (a price) — ว่า to think — ให้ to give advice

ลิก — Chinese arithmetic tables

คินา (khinah) [Chin.] wide-mouthed basket with handle, used for provisions

คินี (khinnee) [Pali] fire

คิมหันต์ (khimha'nn) [Pali] heat, hot season

คิรินคร (khirinn) [Pali] mountains

คีต (kheet) [Pali] (1) to play on a musical instrument (2) to sing

คีบ *and* คีม (kheep, kheem) pincers forceps, tongs

คีรี (kheeree) [Pali] mountains

เคียง (kheeang) near, in front of, close to

เคียด (kheeat) to get angry

เคียน (kheean) *with* ตะ a tree of which barges are made — กาด to tie round, tie up — กาย [Laos.] to clothe oneself

เคียม คัน (kheeam kha'n) to prostrate oneself in adoration

เคียม (kheeam) (1) a tree (2) to postpone a debt

เคียว (kheeyo) scythe, sickle

เคียว (kheeo) to chew

คึก (kheuk) with impetuosity — คัก noise

คึง (kheung) to get angry

คืน (kheun) night

คืน (kheun) to give back, restore, return, retract

คืบ (kheup) (1) a measure (the extent from the end of the thumb to the end of the middle finger; about 12 niews, or 10 inches, or half of a cubit) (2) to crawl like a leach

คือ (khen) that is, such, such as

เคือง (kheuang) to offend, be offended, interfered with

คู้ก (khoo'k) to bend — คาม to threaten

คุก (khoo'k) prison for persons accused or convicted of heinous crimes

คูคะ (khoo'kha') twisted, rude, rough ตัน — a tree

คูง (khoo'ng) [Laos.] to run ashore

คุณ *and* คุณา (khoo'nah) [Pali] gratitude, benefit, advantage, virtue (in addressing a person) Sir เจ้า — (in addressing a พระยา) Sir, Your Excellency พระ — favour from God or the King พ่อ — benefactor

คุณสัพท์ (khoo'na'sa'p) [Pali] adjective

คุด (khoo't) (1) to bend down, turn down, double up (2) to go to sleep in a doubled up position

คุตตะราด (khoo'tta'raht) a disease acusing blotches on the skin

คุน (khoo'n) witchcraft, enchantment

คุ่น (khoo'n) troubled, disturbed, muddy — แคิ้น annoyed

คุ้น (khoo'n!) accustomed, familiar, intimate

คุบ คั้บ (khoo'p kha'p) a sound (as of a horse trotting)

คุม (khoo'm) to go with, to keep close to a person — ไว้ to take care of กวบ — to be in charge of ผู้ — gaoler

คุ่ม (khoo'mm) round (shoulders) นก — a bird

คุ้ม (khoom!) (1) to be equivalent to, to fulfil (2) to protect — เท่า until

คุย (khoo'i) (1) a creeping plant (2) garrulous

คุ่ย (khoo'i') silly

คุ้ย (khoo'i') to scatter, to dig

คุรุ (khoo'roo) [Sansk.] (1) tutor (2) planet Jupiter — วาระ Thursday

คุลีการ (khoo'leekarn) [Pali] to mix together

คู (khoo) (1) ditch (2) to call from afar — ขึ้น [phon.] cooing of doves

คู่ (khoo) couple, pair — ขี้ (1) odd and even (2) equal — หนึ่ง one yoke (of oxen)

คู้ (khoo?) to bend, curve, contract ไต่ — the accent ๎

คูณ (khoon) [Pali] to multiply

คูธ and คูธ (khoot) [Pali] ordure

คูน (khoon) and ต้น — an edible garden plant

คูหา (khoohah) [Pali] cavern, grotto, cave, den, archway

เคน (khen) [Pali] with ปรุ to make offerings to priests

เค็ม (khem) salted, salt

เคย (khoy) shrimps, small prawns น้ำ — pickled prawns (2) in the habit of, accustomed to — ง่าย to get bolder

เคหา (khayhah) [Pali] house, home

เคอะ (khu') clumsy, awkward

แค (khaa) white acacia with edible leaves and blossoms

แค่ (khaa) as far as, as long as, so long, of such a size

แคน (khaan) a (Laosian) wind instrument made of long reeds

แค้น (khaan) to be sick at heart, indignation

แคบ (khaap) crowded, narrow, tight

แคม (khaam) edge, margin

แคะ (khaa') to untie, to extract — กิน to take out and eat the inside of a fruit, etc.

ไค (khai) dirt (on the skin, on plate, etc.)

ไค้ (khai) to pull out

โค (khoh) [Pali] cow, ox

โคก (khoke) small hill, knoll, mound ปลา — a scaly fish

โค้ง (khchng) to bend a bow; arched — เค้ง without order

โคจร (khohchon) [Pali] passage of the sun, to walk steadily

โคดม (khohdom) [Pali] Gautama Buddha (Alab. 2. 176)

โคตร (khoht) [Sansk.] (1) race, family, kindred (2) (word of abuse) to abuse a family

โคตะมะ (khohta'ma') Gautama Buddha

โคน (khone) (1) beginning (of a tree, etc.) (2) (in chess) the Bishop

โค่น (khohn) to cut, cut up

โคบาล (khohbahn) [Pali] keeper of oxen, cowherd

โคม (khome) lantern, lamp — ลอย fire balloon — หวด glass lamps hanging in a temple

โคโรค (khohroke) [Pali] ox-gall

โคราช (khohrat) Korat (Town and Province)

โคร่า (khohra'm) goat

เค้า (khow) order, series, cause, beginning, principle, appearance ปลา — a big river fish without scales — โมง a bird — แมว owl ชี — villainous

เคารพ (khowrepp) [Sansk.] to salute, to pay respect

เคาะ (khaw') to strike, knock, tap

คำ (kha'm) (1) word, speech, doctrine, eloquence — บอก notice, preface — ทัก salutation — เปรียบ parable, allegory — สอน doctrine, teaching

ถ้วย — advice ประ — rosary ดอก — a flower used for dyeing yellow — ราม threatening noise (2) ทอง — [Laos.] gold

คา (kha'm) mouthful, piece (of betel-nut, etc.)

คำ (kha'm) night, by night (word of computation of time in the old Siamese Calendar, as) ๕ ๖ fifth day of the waxing moon in the sixth month, etc., etc. ยัง — until night

คำ (kham!) to prop up, support — ชู to protect

คำนึง (kha'mneung) to remember

คำนับ (kha'mna'p) salutation ค่า — สาด law-costs

คำภีร์ (kha'mpee) [Pali] profound, deep; sacred books, formulas — พยากรณ์ fortune-telling books

คำรน (kha'mron) to make a noise

คำรพย์ (kha'mropp) [Pali] to respect, fear, honour

คำราม (kha'mraam) threatening sounds; to use threats

คะ (kha') yes พ่อ — (to a superior) yes เจ้า — (by women to an equal or superior) yes

คะ (kha') [Chin.] basket

คะ *with* เคอะ (kheu' kha') inexperience, unskilfulness

คะนอง (kha'naung) to become wild or savage

คะนึง (kha'neung) to remember

คะเณ (kha'nay) to conjecture, guess, calculate

คะแนน (kha'naan) (1) small (2) to mark, to make up an account

คะยี (kha'yee) to rub

คะเยอ (kha'yer) itch

คะเย้อ (kha'yerr) to take by force, to abduct

คะแยะ (kha'yaa') to pound in a mortar

คะโย (kha'yo) *see* คโย

คะรุบ คะริบ (kha'roo'p kha'rip) nimble, active, hurried, busy

คะหะบดี (kha'ha'bodee) [Pali] *better* คหบดี minister of high rank, father of a family (Alab. 188)

คัคณานต์ (kha'ka'narn) [Pali] celestial

คังคก (kha'ng khok) a toad

คั่ง (kha'ng) obstructing — แค้น angry

คัจฉะ (kha'cha') [Pali] (1) to go away (2) a shrub with several shoots

คัด (kha't) (1) to copy (2) to raise with a lever, to force open — ฉาก to hold the rudder straight — ง้าง to steer a boat back into its course, to make a man alter his proceedings — เค้า a shrub — หม่อน a medicinal shrub

คัดค้าน (kha't kharn) to contradict

คัน (kha'n) (1) to itch, itching (2) wand, small stick, rod, handle — นา small mounds round a field — ชัอ violin-bow, fiddle-stick

คั่น (kha'nn) to separate, division — บันไดา steps *or* rounds of a ladder

คั้น (khan!) to squeeze out

คันชั่ง (kha'ncha'ng) balance for weighing, scales

คันทรง (kha'nsong) a tree

คันธ (kha'nta') *and* ลูก — (*better* อัณฑ) [Pali] testicles

คันธ (kha'nta') [Pali] sweet smell, perfume — กำจร perfumery

คันธมาลา (kha'nta'mahlah) [Pali] scented flower

คันโพง (kha'npohng) lever for drawing water

คันไถ (kha'nlai) [Pali] to go, to walk

คับ (kha'p) to crowd, closely fitting, tight — ใจ distressed

คัพโภทร (kha'ppotonn) [Pali] state of pregnancy

ค

ค (*kaw ka'ntah* = English *kh.* soft Guttural: a low letter) — กรรจุ *or* — กันจุา name of this letter

คอ (khaw) neck — ต้น — nape of the neck ลา — throat, bosom — พอก goitre — หวย กลวง glutton, gourmand งู — สอ snake with a red neck

ฆ

ฆ (*kaw rakhang* = English *kh* or *gh*. Low-sounded soft Guttural: a low letter) — ระฆัง name of this letter

ฆรา (khrah) [Pali] house, domicile

ฆ้อง (khawng) gong — วง musical instrument composed of cymbals arranged in a circle or part of a circle ย่ำ — to beat cymbals at night for mounting guard

ฆ่า (khah) to kill

ฆาฏ (khaht) [Pali] to kill ปิตุ — parricide มาตุ — matricide ทัณฑ — the mark ๎ which signifies that a consonant at the end of a word is not to be pronounced เพชฌ — executioner

เฆี่ยน (khcean) to whip, flog, scourge,

โฆษนา (khchsa'nah) [Pali] sound, resounding, loudly

ง

ง (*ngaw* [the "bent" letter, *see* งอ] = English *ng*. Guttural: a low letter)

งก (ngok) to be nervous, to be agitated

งง (ngong) to be astounded, stupefied, to forget

งด (ngot) to delay, interrupt — งาม pretty, beautiful

งบ (ngop) (1) round tablet น้ำตาล — round cakes of sugar (2) cooked prawns or fish

งม (ngom) (1) besotted (2) to grope in the dark (as under water) — งาบ dim eyes

งวง (ngooang) trunk (of elephants, etc.) ไก่ — turkey — กา curved handle for hanging or lifting a pot

งวง (ngooang) to be benumbed, stupefied, sleepy

งวด (ngooat) to be diminished, to evaporate

งวน (ngooan) to cover, to hide

งวน (ngooan) diligent, active, untiring, clever

งวย (ngoo'i) to forget, to be stupefied

งัว (ngooa) ox, bullock ปลา — a fish

งอ (ngaw) curved, hooked bent, to bend — แง incapable, clumsy

งอ้อ (ngaw) to humble oneself before a person, to try to conciliate

งอก (ngauk) to sprout out, to bud forth, to grow

งาอก (ngawk) white, white hair

ง่อง (ngaung) slowly, late

งอกงาด (ngaut ngaat) angry

งอน (ngaun) crooked, cunning

ง่อน (ngonn) uncertain, infirm, overhanging, threatening to fall

งาอน (ngawn) crest, plume, crested

งอบ (ngaup) a hat made of palm leaves

งอม (ngaum) *and* ง่อม (ngomm) very ripe, very old

งอม (ngorm) hump-back

งอย (ngoie) bent, motionless, paralytic

งอย (ngoi?) benumbed, negligent

ง่อย (ngoi) slowly, late

งา (ngah) (1) ivory (2) sesame (tree and oil) (3) point of a fish-trap

งา (ngar) to raise

งัง (ngarng) to pull back, to pull away, to pull open พด — to contradict คัด — to litt with a lever

ง่าง (ngarng) tinkling of a bell

งาน (ngarn) (1) business (especially of preparing or elaborating a wedding or fête) works, function, duty นาย — เฝ้า — manager of works, steward (2) (square measure) the fourth part of a ไร่

ง่าน (ngahn) (1) very angry (2) much addicted to

งาบ (ngarp) separated by an interval or space, to open partially, to yawn

งาม (ngarm) pretty, beautiful

ง่าม (ngahm) fork สอง — forked, ambiguous

งาย (ngai) [Laos.] late in the morning

ง่าย (ngai) easy, easily ง่าก — heedless, careless, reckless, inconsiderate

งาย (ngai) leaning back, on one's back, upside down เดือน — moonlight

ง่าว (ngow) [phon.] (1) noise of cats, caterwauling (2) a kite

งาว (ngow) spear with a curved head ต้น — the smooth silk cotton tree

งิก (ngik) having the tips or edge bent back

งิด (ngit) sad หาด — sulky

หงิม (ngim) mild, soft, silent, unobtrusive

งิ้ว (ngew) [Chin.] Chinese comedy ต้น — the thorny silk cotton tree

งีบ (ngeep) to sleep for a little while, to take a nap

เงีย (ngeea) to lower; to consent; to fall asleep — หู to lend an ear

เงี่ยง (ngeeang) barb, crook, hook, hooked thorn, prickles (of fishes)

เงี่ยน (ngeean) torpor caused by abstaining from opium; sensual pleasure

เงียบ (ngeeap) silence, oblivion

งึม (ngeumm) [phon.] to murmur inwardly

เหงื่อ (ngeua) sweat, perspiration

เงือ (ngeua) to raise for striking

เงือก (ngeuak) fabulous creature, mermaid with fish's tail — งู mermaid with snake's tail

เหงือก (ngeuak) gums — ปลา gills of fishes

เงือง (ngeuang) gaping, yawning, loitering, slow

เงือก (ngeuat) (1) to stop, to delay (2) to raise for striking

เงือน (ngeuan) knot — ห่วง loop

เงือม (ngeuam) high, elevated — มือ *and* — งำ in the grasp of, in the power of

งู้น (ngoo'n) to be angry

งู้บ *and* หงู้บ (ngoo'p) to nod, sleepy, dozing — หงู้บ nodding; to fall asleep — งู้บ to whisper

งู้มงู้ม (ngoo'm nga'm) to mumble, to speak indistinctly

งู้ม (ngoo'm) slightly bent

งู้ย (ngoo'i) giddy, foolish

งู (ngoo) snake — เหลือม boa constrictor, python — งอก adder — เห่า a black venomous snake

งูก (ngook) to totter, to stagger

งูด งาด (ngoot ngart) angry, furious

หงู หงี (ngoo ngee) buzzing of flies, low sound of talking, etc.

เง (ngay) bent

เหงก (ngayk) to strike with the knuckles

เหง่ง (ngeng) tinkling of a bell

เงย (ngoy) to look up, to admire; surprised

เงอะ งะ (nger nga') silly, imbecile

เงิน (ngern) silver, money กู้ — to borrow — แดง false coin, counterfeit coin ต้น — capital — ตรา coined or stamped money, coin of the realm นาย — creditor — หลิ่ ingot of silver [Chinese measure]

แง่ (ngaa) angle, corner ทั่ง — ทั่ง งอน deceitfully, crookedly, craftily — งอน arrogant, affected ทั่ว — at the corner

แง่ง (ngaang) (1) small branch root, small pimple (2) to threaten (of a dog, etc.)

แงน *and* แง่น (ngaan) to ask humbly

แง่น (ngaan) to totter, vacillating

แงนน (ngaan?) to raise the head *or* face

แง้ม (ngaam) (1) recess, inside angle, corner (2) half-shut (of a door, etc.)

แงะ งาว (ngao ngow) [phon.] mewing of a cat

โง (ngoh) bent down, sloping

โง่ (ngoh) stupid (as a person half awake), ignorant

โงก (ngoke) [phon.] sound of a blow

โง่ง (ngohng) beyond measure, too much

โง้ง (ngohng) curved, arched, arching, branching out

โหง่ง (ngohng?) sound of a bell or cymbal

โงน (ngohn) tottering, near ruin

เงา (ngow) lustre, gleam, reflection, shadow, shade

เง่า (ngow) (1) stupid (2) root of a tree หลิ่น — grandsons, descendants

เง้า (ngow) angry

เหงา (ngow?) sad, stupefied

เงาะ (ngau) (1) curly, crisped, frizzy (2) rambootan, a tree with fruits having a hairy skin and inside like a hard egg

เหงาะ (ngaw) sound of a blow

งำ (nga'm) to gather, closed up, tight

งำ (nga'mm) hastily, without stopping; sound of lapping up water

งำ (nga'm!) jutting out, bent forwards

งั (nga'ng) (1) sound of a big bell (2) benumbed, torpid งั — a talisman protecting from blows, etc. by making the assailant powerless to strike

งั (nga'ng) a metal figure used by alchemists งั — a short-tailed monkey

งัด (nga't) to open up from underneath, to force up, to raise with a lever

งัน (nga'n) silent, unable to speak งัก — to shake, to oscillate, to be agitated, nervous

งับ (nga'p) [phon.] to seize with the teeth — ปิดประตู to shut a door งับ — secretly

งาบ (nga'p) quickly, hastily

จ

จ (*chaw chareun* = English *ch*. Palatal: a middle letter) เจ็ดจ name of this letter

จก (chok) [Laos.] to pick up quickly, to snatch up

จง (chong) (aux. verb of the Imperative) may it be, let it be — ทำ do

จด (chot) (1) to mark, to note (2) to reach, to touch — ไว้ to record — ชื่อ to sign — หมาย note; to note down

จน (chon) (1) poor (2) embarrassed, distressed (3) till, until — สิ้น until the last, entirely (4) obstacle barring the way, block, barricade

จบ (chop) to finish, end

จม (chomm) to dip, to be immersed, to sink

จมื่น (cha'meun) a superior class of King's pages having the same rank as a Phra

จมูก (cha'mook) nose รู — nostril

จร (chora') *and* — ลี [Pali] to walk, go

จรเข้ (chora'kay) crocodile, alligator หาง — aloes ธง — a flag like a c.

จรจรัล (cha'ra'cha'ra'n) [Pali] to take a walk, to go

จรดพระนังคัล (cha'rot pra'na'ngka'n) [Pali] ceremony of the first ploughing of the year

จริง (ching) true

จริต (cha'ritt) coquetry

จริย *and* จริยา (cha'riyah) [Sansk.] conduct, practice

จรู (cha'roo'ng) glad, joyful

เจริญ (cha'reun) [Cambod.] prosperous

จระยง (cha'ra'yong) to do, to act

จรัญ (cha'ra'n) [Pali] to go, road

จวง (chooang) scent of sandal wood

จ้วง (chooang) to draw water

จวด (chooat) an edible sea fish

จวน (chooan) (1) Governor's house and grounds (2) very near

จวบ (chooap) to meet

จั่ว (choo'a') triangle of the roof, gable-end

จั่ว (choo'a') [Chin.] to turn up a card in playing

จอ (chaw) [Cambod.] (1) dog (zodiac) (2) [Siam.] curtain for magic lantern (3) clamour, uproar

จ่อ (chaw) to touch, to join, to apply (one thing to another)

จ้อ (chaw!) (1) an aquatic plant (2) to babble

จ๋อ (chaw?) monkey

จ๋อ (chaw?) [Chin.] to sit

จอก (chauk) cup — บัว water-lily

จอง (chaung) [Cambod.] (1) proud, vain (2) to mark out boundaries (3) to agree (4) to tie, fasten (5) to bear a grudge (6) to put in chains — หอง haughty, conceited — เปรียง [Pali] ceremony of putting lights on the walls to keep off demons (7) [Maun] to burn, to disturb

จ่อง (chaung) (1) complaisant, yielding (2) [Laos.] umbrella

จ้อง (chaung) to walk, to be ready for a thing, to aim at (with a gun, etc.)

จอด (chort) to go to shore, to land, to moor ที่ — port, harbour, landing

จอนหู (chaun hoo) earring

จ้อน (chaun) slender, small

จอบ (chaup) a pick-axe, a hoe

จอม (chaum) (1) the top (2) title of the King's concubines

จ่อม (chomm) (1) a fish (2) to commence, to begin

จ๋อม (chaum?) noise of walking in water

จอย (choie) dull, sad

จ้อย (choi) (1) small, tiny, little (2) talkative

ช๋อย (choi?) sad, gloomy

จา *with* พูด (poot chah) to talk, converse

ช่า (char) (1) shepherd, leader (2) (a dignity) chief of the King's pages (3) a spoon made of cocoa-nut for taking boiled rice out of the pot

ช้า (charr) strong, vehement, much

ช๋า (chah?) Yes; Yes, Sir

จาก (chark) (1) from (2) a plant of which the leaves are used for roofs, attap

จาง (charng) insipid, not clear — วาง substitute, deputy, representative

ช้าง (chahng) to hire ค่า — สิน — wages ลูก — mercenary, hireling, workman, day labourer เรือ — hired boat, ferry-boat

จาก (chart) impudent, shameless

จาน (charn) (1) saucer, dish — รอง saucer — เชิน earthenware eating-vessel having a raised stand (2) to write with a stylus or iron pencil

ช้าน (chahn) to shine

จาบ (charp) proud, arrogant

จาบัลย (charba'n) [Pali] trembling

จาม (charm) to sneeze

จามจุรี (charma'choo'ree) [Pali] antelope ภู่ — crest or tuft of white antelope 's hair used for ornamenting barges

จามร (charmonn) [Pali] a royal fan

จามะ (charma') [Pali] (and several derivative words) the skin or hair of animals

จามรา (charma'ra') *and* จามรี bunches or tufts of hair, a fan of animal's hair

จ่าย (chaie) to distribute วัน — the day before a fête

จาริ (chahree) [Pali] to go, to do, to act

จารีต (chahreet) [Pali] ceremonies, usages

จาฤก (chahreuk) to engrave

จ่าเรศ (chahrett) [Pali] one of the four royal pages of highest rank

จาละเม็ด (charla'mett) a flat sea fish เต่า — turtle

จาว (chow) pulp (of cocoa-nut, etc.)

จิก (chik) (1) to peck จุก — cares and troubles (2) to tear off small pieces (3) a tree

จิง (ching) *with* ไม้ all woods except bamboo

จิ้ง (ching) (not used alone) — จก small lizard (on walls) — จอก fox — เหลน large lizard (on the ground) — โจ้ kangaroo

จิ้งเหลน (ching len) *see* จิ้ง

จิตตัง (chitta'ng) [Pali] (1) spirit, soul, thought (2) silently meditating

จิตร (chitta'ra') [Sansk.] spirit, life, soul, intelligence, idea (Alab, 223) — มาศ (in dates) the 5th month

จินดา (chindah) [Pali] diamond

จินดามณี (chindahma'nee) [Pali] (1) Siamese grammar (2) a precious stone, wishing-stone

จินตา (chintah) จินตะ *and* จินตะนา [Pali] thought, to think

จินตะกระวี (chinta'kra'wee) [Pali] poet

จินตะรา (chinta'rah) [Pali] clever, wise, prudent

จินตะหรา (chinta'rah) [Javan.] young lady

จิบ (chip) to sip

จิ้ม (chim) (1) touching the top of the water (2) at the moment of, near

จิ้ม (chim) to insert, to dip ไม้ — ฟัน toothpick

จิริต (chirit) small, puny, little

จิ้ว (chiew) [Chin.] a Chinese intoxicating drink made with rice

จิ๋ว (chiew) [Chin.] small, puny

จิ้ว (chiu') [Chin.] fan

จี้ (chee) [Chin.] pudenda feminæ

จี่ (chee) to roast, to burn ลิ้น — (linchee) (1) a round spotted fruit (2) a red colour (3) [Annam.] elder sister

จี้ (chee!) (1) to tickle (2) ornament

จี๋ (chee?) very quick

จีด (cheet) a small fish

จิ๋ด (cheet) very small, minute

จีบ (cheep) to fold up, roll up (betel leaves, etc.)

จีม (cheem) to stop up holes

จีระ (cheera') [Pali] a long time

เจียก (cheeak) (1) to divide (2) a reed with sweet flowers

เจียด (cheeat) (1) ornaments of rank (2) to buy by retail

เจียน (cheean) (1) soon (2) to cut off pieces (3) to surround, encircle

เจียม (cheeam) (1) carpet (2) to be moderate, temperate

เจียว (cheeyu) (1) to fry (2) to put with oil or grease (3) (a particle intensifying the word before it)

เจียว (cheeyu) [Chin.] genitalia viri

เจี๋ยว (cheeyu) [Chin.] a Chinese pot

จีวร (cheewonn) [Pali] the three robes of a priest (panung vest and scarf)

จึง (cheung) then

เจือ (cheut) fresh (of water), insipid, tasteless

เจือ (cheua) to mix, compound, dilute

เจือย (cheua) easily

จุ (choo') to stuff or cram (one thing into another) full

จุก (choo'k) (1) colic (2) to stop up (3) top-knot

จุ๋ง (choo'ng) = จุง

จุณ (choo'n) [Pali] to pound into dust; dust, powder

จุติ (choo'ti') [Pali] birth, migration from one state to another (Al.189)

จุน (choo'n) (1) to penetrate, to go in (2) to prop up

จุ๋น (choo'n) (1) monkey (2) projecting navel

จุ๊น (choo'n!) to push

จุบ (choo'p) to suck gently

จุ๊บ (ch oo'p) steam pipe — แจง (1) a sea shell (2) to kiss gently

จุ๊ม *and* จุ๋ม (choo'm) to dip, to immerse, to steep

จุย (chooi') prodigal, mischievous

จุลจักรพรรดิ (choo'lla' cha'kra'pa't) the King

จุลศักราช (choo'lla' sa'ka'raht) [Pali] the old Siamese civil era

จุลาจล (choo'lahchonn) disorder, confusion, defeat

จุลิ (choo'lla') [Pali] small

จุฬา (choo'lah) [Pali] pin for the top-knot

จุ (choo) a small woolly dog

จู๋ (choo) to rush suddenly

จู๊ (choo) a trap (for eels)

จูง (choong) to lead by the hand

จูบ (choop) to kiss, sound of kissing

เจ๊ก (chek) [Chin.] Chinaman

เจ็ด (chet) [Chin.] seven — สิบ seventy

เจดีย์ (cheddee) [Pali] pointed pyramid, pagoda

เจตรา (chettra') *and* เจตะ [Pali] mind, thonght, spirit, life, idea (Alab. 236) เจตรมาศ the fifth month

เจตรสิก (chettra'sik) [Pali] mental, mental category, mode of expression (Alab. 237)

เจน (chayn) accustomed to, able to, expert, proficient

เจ็บ (chepp) sick, ill, hurt

เจรจา (chaynchar) [Pali] to talk, converse

เจษฎา (chaytsa'dah) [Sansk.] gold ornament for the neck

เจอ *and* เจอะ (churr) to meet, to come together

เจ๋อ (chur) projecting lip

เจ้อ (chur) confusedly

เจอเจอะ (chur cher) to come without being asked

เจ๋น (chern) beyond, besides; to add

เจิม (cherm) to anoint, to touch with oil or unguents

แจ (chaa) to follow closely

แจ๋ (chaa) light red, very red

แจ้ (chaa) to open out, expand (of flowers, etc,) ไก่ — a bird with a crest and a large tail

แจก (chaak) to distribute

แจง (chaang) to distribute, to arrange in order, to classify

แจ้ง (chaang) manifest, clear, open — ความ to inform — — มายัง a formula used in the address on envelopes

แจ่ม (chaam) cheerful, bright

แจว (chaao) long oar (Siamese style) หู — the loop used for holding it in place

แจ้ว (chaao) warbling, chattering, noise of talking

แจะ (chaa) (1) touching, close together (2) a Laosian tribe

ใจ (chai) (1) heart, mind, character, nature, disposition — ดี benevolent ดี — glad ขัด — angry ชอบ — pleased เต็ม — content, willing น้ำ — will ขอบ — displeased ตก —

aghast, startled, frightened เสีย — despair, desperate, to disappoint, to dishearten กิน — doubt: สิ้น — to die หาย — to breathe เอา — ใส่ to attend, take care เรียน ขึ้น — to learn by heart — กว้าง ขวาง liberal, charitable — เย็น presence of mind — เดียว กัน congenial, sympathetic เข้า — to understand (2) the middle, the central part of any thing as — มือ the middle of the palm of the hand, 200 grains of rice, the 64th part of a tanan — ตีน hollow of the foot, middle of the sole

โฆง กระเปน (chohng kra'benn) to form the tail of the panung

โฆ๋ง จะ (chohng cha') performance on a drum with the fingers and flat of the hand

โฆต (chote) to go from one employment to another

โฆทย์ *or* โฆทนา (chote, chohta'nah) [Pali] to accuse, to rebuke, to dispute: — กัน to report, to discuss ผู้ — Plaintiff — ว่า problem

โฆน (chone) to jump *or* leap upon, a *or* towards

โฆร (chone) *and* โฆระ (chohra') [Pali] thief, robber, burglar

โฆษจรร (chohtcha'n) (1) to communicate (2) to make a noise

เฆา (chow) a plant like hemp

เฆ้า (chow) to sit silent and still, to sit on the watch นก — a bird ปลา — a fish

เฆ้า (chow!) a lord, a master: You (spoken to an inferior) — เมือง Governor of a Province — ของ proprietor — บ่าว bridegroom — สาว bride — ขา Yes, Sir (by women) — เล่ห์ cunning perfidious, unscrupulous — ผู้ น creditor — ที่ landlord จันทร์ — moon

เฆ้า (chow?) sad and silent, melancholy

เฆาะ (chaw) (1) to bore, to perforate (2) to make a noise with the tongue or mouth

เฆาะ เลาะ (chaw law) handsome, agreeable

จำ (cha'm) (1) to identify (2) to imprison (3) to remember — เป็น necessary — จอง to imprison — นำ to pawn, pledge, mortgage — ลอง duplicate, to copy — ไว้ to remember

จ๋ำ (cha'm) (1) quickly, with quick, strokes (2) fat (3) a babbler

จำกัด (cha'm ka't) just enough, having none to spare

จำนง (cha'mnong) *and* จำนอง according to one's wish

จำนน (cha'mnon) beaten in a fight, vanquished

จำนรรจา (cha'mna'nchah) to converse

จำนวน (cha'mnooan) quantity, account นาย — secretary

จำหน่าย (cha'mnai) *and* จำแหนก to distribute

จำเนียร (cha'mneean) [Sansk.] a long time past, long ago

จำนำ (cha'mna'm) pawn, pledge, security, mortgage

จำนัน (cha'mna'n) to converse, talk

จำปา (cha'mpah) (1) a tree with sweet-smelling yellow flowers (2) spring of a lock

จำปาดะ (cha'mparda') a delicate kind of jack-fruit

จำปี (cha'mpee) a tree with white flowers

จำพวก (cha'mpooak) congregation, band, assemblage

จำภู่ (cha'mpoo) a tree

จำเภาะ (cha'mpaw) only, barely, just enough

จำเริญ (cha'mreun) [Cambod.] (1) to persevere (2) to cut, dock, curtail (3) to thrive, prosper, increase, advance; good morning น่า — favourable — สบาย good health; good morning

จำระ (cha'mra') a part, a side

จำลอง (cha'mlaung) to transcribe, to renew, to reprint

จำเลย (cha'mloey) culprit, defendant, litigant

จำศีล (cha'mseen) [Siam. and Sansk.] to fast, to observe the strict rules of conduct

จะ (cha') (1) (aux. verb of the Future) will, shall (2) (aux. verb of the Infinitive) to

จะเข้ (cha'kay) musical instrument, made like a crocodile, with strings

จะแจ้ง (cha'chaang) clear, manifest, corrected

จะปิ่ง (cha'ping) leaf of gold or other metal used to hide the nakedness of female children, lappet *or* plate placed over a lock, etc.

จะละ (cha'la') [Pali] to shake about a little, trembling, vibrating

จะละเม็ด (cha'la'mett) a flat sea fish ไข่ — turtle egg

จะละหวั่น (cha'la'wa'n) tumultuously, confusedly

จัก (cha'k) to cleave, to split รู้ — to know

จักร (cha'k) [Sansk.] (1) wheel (2) King, royal authority (so in compos.) — วาฬ *and* — พาฬ ends or boundaries of the world — พรรดิ very mighty King

จักรี (cha'kkree) [Pali] name of a throne in the Palace

จัง (cha'ng) *with* จริง straight, true — ออน the eighth part of a tanan

จังกา (cha'ngkah) to take aim

จังกูด (cha'ngkoot) stern; after part of a boat

จังงัง (cha'ng nga'ng) stupefied, incapable

จังฑาล (cha'ngtarn) low fellow, rascal

จังหรีด (cha'ngreet) a cricket

จังไร (cha'ngrai) unlucky, accursed, abominable

จังโลง (cha'nglohng) long handled instrument with bamboo plaited bowl for baling big boats

จังหวะ (cha'ngwa') boundaries, intervals, bars, end of a rhyme, rhythm, cadence

จังหวัด (cha'ngwa't) parish, sub-district

จังหัน (cha'ngha'n) food of a priest แพ้ว — whirlegig, scarecrow

จัณฑาล (cha'ntahn) [Pali] very bad, lewd, wicked

จัด (cha't) (1) vehement, strong (2) to speak much (3) to prepare, adjust, arrange — แจง to get ready, fit up, regulate — ไว้ to provide — ใหม่ to revise — หา to search — ให้ to supply — การ to manage a business ผู้ — — manager

จัตวา (cha'ta'wah) [Sansk.] four ไม้ — (the fourth accent, as over เข้า)

จัตุ *and* จัตุระ [Pali] *better* จตุ four

จั่น (cha'n) (1) a yellow shell (2) blossom of cocoa or betel-nut (3) snare, trap เสา ยัน — mechanical crane

จันตการ (cha'nta'karm) *and* ประ — [Pali] inhabitants of the country near the frontier

จันทน์ (cha'n) [Pali] sandal wood ลิ — nutmeg

จันทบุรี Chantaboon *or* Chantabooree (Town and Province)

จันทร์ (cha'n) จันทรา *and* จันทรี [San.] moon (Mab. 217) วัน — Monday ดวง — full moon — ยิ่งคาย and — ราหู eclipse of the moon

จันทัน (cha'nta'n) rafter

จันโลง (cha'nlohng) to sustain

จับอั๊บ (cha'na'p) [Chin.] dried cakes

จับ (cha'p) to catch, overtake — เหว to seize, to grip — ทำ to begin — ปลา to fish — ไข้ to occupy ไข้ — intermittent fever — ยิ้ guitar

จับเจี๋ยว (cha'p cheeyo) [Chin.] small earthenware kettle

จับปิ้ง *and* จะปิ้ง (cha'p-ping) leaf of gold or silver for children, lappet for covering a key-hole, etc., a board forming part of the aft portion of a boat

---

ฉ

ฉ (*chaw chan* = English *ch*. Palatal: a high letter) — ฉิ่ง name of this letter

ฉก (chok) (1) to steal (2) (of snakes) to bite

ฉกรรจ์ (cha'ka'n) (1) adult [20 to 30 years old] (2) fierce, savage, cruel

ฉงน (cha'ngon) doubtful, irresolution — ใจ mistake

ฉงาย (cha'ngai) (1) to be surprised, astonished (2) distant, far off, far

ฉนวน (cha'nooan) (1) a road reserved for the King and the Princesses (2) a tall tree with leaves used for medicine

ฉนาก (cha'nark) saw-fish

ฉนัน (cha'nai) how? what?

โฉนด (cha'note) title deed of a garden
พ่อง — charge of forgery

ฉบับ (cha'ba'p) copy, pattern, model (numerical designation of papers)

ฉมวก (cha'mooak) harpoon with three prongs, trident

ฉมัน (cha'ma'n) stag

ฉระอ้ำ (cha'ra a'm) shaded, cloudy

ฉลวย (cha'looi) bent at both ends, arched, curved

ฉลัว (cha'looa) dull (of colours)

ฉลอ เฉลา (cha'law cha'low) elegant

ฉลอง (cha'laung) (1) to celebrate, to dedicate (2) (a royal word prefixed to the name of several articles in common use) วัน — holiday, ceremony, solemnity

ฉลอม (cha'laum) a small sea vessel

ฉลาก (cha'lark) [Pali] a lottery ticket
ลูก — lime enclosing such a ticket

ฉลาง (cha'larng) Junk Ceylon [an island in Western Siam]

ฉลาด (cha'lart) cunning, prudent, subtle, discreet

ฉลาม (cha'larm) a shark

ฉลึก (cha'leck) notched, indented

เฉลียง (cha'leeang) a covered gallery, verandah

เฉลียว ฉลาด (cha'leeo cha'lart) very prudent, very cunning, clever

ฉลู (cha'loo) ox ปี — second year of the Siamese cycle

เฉลย (cha'loy) *and* — ไข to answer

เฉลว (cha'lao) (1) rod *or* stick in the river to show where the channel is deep (2) sign or mark of sale (3) ticket used by doctors for their medicine jars

เฉลิม (cha'leum) to anoint, to celebrate, to make an illumination or other fête

แฉลบ (cha'laap) obliquely, slantingwise, zigzag

แฉล้ม (cha'laam) admirable

โฉลก (cha'loke) method, model; at a good time

ฉวย (chooey) to seize, to catch

ฉวาง (cha'warng) arithmetic

ฉวี (cha'wee) [Pali] skin [of animate and inanimate things]

เฉวียง (cha'weeang) [Cambod.] to twist or turn to the left

ฉศก (chawsok) [Pali] 6th year of the Siamese cycle

ฉ้อ (chaw) to steal, fraudulent — ฉ้น swindle

ฉ่อน (cha'onn) mild, affable

ฉอุ่ม (cha'oomm) green and shady

ฉาก (chark) *with* ไม้ a square rule, a screen for dividing rooms รูป — unframed picture คัด — to steer a boat

ฉาง (charng) granaries, barns (a measure of 200 เกวียน or loads)

ฉ่าง (chahng) [Chin.] sound of Chinese cymbals

ฉาน *with* น้ำ (nah charn) before the King

ฉาบ (charp) (1) to seize, to pounce upon (2) to fly (3) sweetened and fried (4) cymbal — เฉียว suddenly, rapidly

ฉาย (chai) [Pali] reflection, shadow, shade พระ — (1) looking glass (for royal persons) (2) photograph of a royal person

ฉายา (charyar) [Pali] = ฉาย

ฉาว (chowe) to be spread about, to be rumoured, to babble, to gossip

ฉี (chi') *and* ฉี (chee) (exclam. of surprise, aversion, or anger)

ฉิ่ง (ching) cymbals

ฉิง (ching) maimed, lame

ฉิน *with* ติ (ti' chin) slander

ฉีบ (chip) escaped

ฉีบหาย (chip hai) to perish; ruinous; destruction

ฉิม (chim) small child

ฉิว (chiew) (of wind) gentle, steady

ฉี (chee) noise of frying

ฉีก (cheek) to tear, rip up, lacerate

ฉีด (cheet) to inject

เฉียง (cheeang) oblique, diagonal, slanting

เฉียด (cheeat) nearly touching แล่น — to tack

เฉียบ (cheeap) sharpened, pointed

เฉียว (cheeu') quickly, rapaciously, to seize rapidly

เฉียบ (chooey) very steadily, very slowly

ฉู (choo') (1) damaged, spoilt (2) a swelling, bloated

ฉุก (choo'k) to be sick; anguish

ฉุง ฉิง (choo'ng ching) peevish, fretful, tiresome; noise of chains, clashing, jingling

ฉุด (choo't) to pull, to drag — ลาก to drag away, carry off

ฉุน (choo'n) sharp, keen, strong, pungent, angry

ฉุ่น (choo'n) กระชุ่น to give a push, to shove

ฉุย (chooi') (1) easily, neatly, quickly (2) quick easy movement of a saw through wood (3) emanation (of smells) — ฉาย (1) foppish, idle (2) a dance

ฉูด (choot) to spout out; clyster

เฉ (chay) oblique, leaning over

เฉโก (chaykoh) [Pali] skilful, expert, cunning, knavish, cheating

เฉด (chate) (a word used to drive away dogs) กระ — a vegetable

เฉย (choey) phlegmatic, indifferent, aimless, besotted

เฉิด ฉาย (chert chai) เฉิด ฉิน *and* เฉิด ฉัน neat, cleanly

แฉ่ ๆ (chaa chaa) noise of falling rain

แฉก (chaak) indented, serrated

แฉ่ง (chaang) healthy

แฉะ (chaa') wet, muddy ตา — bleary-eyed ปาก — garrulous

โฉงเฉง (chong chayng) deceiver, liar

โฉด (chote) stupid, silly

โฉบ (chope) to seize (of falcons, etc.)

โฉม (chome) handsome, pretty

เฉา (chow) (1) stupid, silly (2) (of trees) withering, drooping

เฉาะ (chaw') to cut off

ฉ่ำแฉะ (cha'm chaa') (1) muddy (2) negligent

ฉ่ำ (cha'm) pleasant, agreeable หวาน of an agreeable sweetness

ฉะ (cha') (1) (Interjection, contradicting or joking) ฉิ — (Interjection of blame) — ฉ่า chorus in a burlesque or comic play (2) to chip, to notch (3) [Pali] six

ฉะโงก (cha'ngoke) leaning the head over, looking over the edge

ฉะเชิงเชา (cha'serng sow) Petriew (town and province)

ฉะนี้ (cha'nee) in this way, thus

ฉะนั้น (cha'na'n) in that way, so เหตุ — on that account

ฉะบัง (cha'ba'ng) a rhythm of verses

ฉะมอย (cha'moy) to turn the eyes a little to one side, to look askance

ฉะลอ (cha'law) (1) to cherish, foster, bring up (2) to move or transport a house bodily by digging the ground and dragging at the walls

ฉะลาน (cha'lan) to mow, to clear a ground, to level

ฉะเลาะ (cha'law) to disagree, embroil; broil

ฉัฐมะ (cha'ta'ma') [Sansk.] sixth

ฉัตร (cha't) [Sansk.] parasol with tiers เสวตร — white parasol over King's throne

ฉัน (cha'n) (1) I, me (2) (of priests) to eat ที่ — I, me (by women) หม่อม — (to a Prince) I, me

ฉันใด (cha'ndai) how? what?

ฉันท์ (cha'n) [Pali] a metre of verses เอกะ — to be of the same mind

ฉันทา (cha'ntah) [Pali] desire

ช

ช (*chaw chu* or small *ch.* = English *ch.* Sansk. and Pali *j.* Palatal: a low letter) — ชอ name of this letter

ชก (chok) to fight with the fists

ชง (chong) [Chin.] to make tea

ชงโลง (chong lohng) a scoop for shovelling out water

ชงฆ์ (chong) [Pali] (of the King) shin, lower part of the leg (from the knee to the ankle)

ชฎิล (cha'dinn) [Sansk.] hermit, ascetic with long hair

ชน (chon) (1) fighting of animals — ไก่ cock-fighting (2) [Pali] man, people

ชนก (cha'nok) [Pali] father

ชนนี (cha'na'nee) [Pali] mother

ชนบท (chona'bot) [Pali] inhabitant, countryman

ชนม์ (chonn) age, life

ชนา (cha'nah) [Pali] men

ชโน (cha'noh) [Pali] man

ชนาธิเบศร (cha'narti'bett) [Pali] King

ชนิต (cha'nitt) kind, species

ชม (chom) to praise, admire, enjoy

ชมด (cha'mott) civet cat — เชียง musk rat

ชมพู (chompoo) [Pali] a large tree having a small fruit in clusters [eugenia jambu]

ชมพู (chompoo) [Pali] continent, country — ทวีป continent inhabited by men (Alab. 13, 187)

ชมพูนท *and* ชมพูนท (chompoonot) [Pali] pure gold

ชมภู่ (chompoo) small tree having a fruit like a pear

ชรา (cha'rah) [Pali] decrepit, old

ชล (chon) *and* ชลา (cha'lah) [Pali] (and several similar words) water — ธี — ธาร *and* — ธารา river — เนตร *and* — ไนย tears

ชลีย์ (cha'laum) bamboo basket with the top end open which can be tied at the neck for keeping fruit, etc.

ชลาน (chalarn) to level

เชลย (cha'loy) booty, spoil, captives คน — captive

ช่วง (chuang) shining, bright

ชวด (chooat) (1) rat ปี — 1st year of the cycle (2) finding nothing, finding all gone, having nothing left to do, stopped short

ชวน (chooan) to take with one, to persuade to a thing, to lead away ประ — sick (of a King or Prince)

ชวน (cha'wa'na') [Pali] quick, rapid, versatile, vivacity

ช่วย (chooey) to come to the aid of, to help, to succour, defend, assist, take part with — ไถ่เอา ransom — ให้ พ้น rescue

ชวลา (cha'wa'lah) [Sansk.] lamp

ชวลิต (cha'wa'litt) [Pali] shining, splendid

ชวา (cha'wah) *better* ชะวา Java

ชวาลา (cha'warlah) lamp with three branches *or* jets

ชี้ (chooa) [Hindoo] rat, mouse

ชั่ว (chooa) (1) bad, perverse, wicked (2) all (3) a generation, period, revolution — น่า the future ใน — in the course of หญิง — คน — prostitute

ชั้ว (chooa) [Chin.] a Chinese box

ช่อ (chor) bunch, cluster (of flowers) (2) to cheat

ช่อง (chong) orifice, hole, aperture, gap, opportunity ได้ — at a fit opportunity — กาล hole in a door where the bolt can be got at

ช้อง (chawng) to fasten up (hair) loosely; wig

ชอน (chorn) to drill กระ — a cocoanut milk receiver, a kind insect which live in paddy shell

ช่อน (chorn) a common fresh water fish

ช้อน (chaun) spoon, spoon-shaped net, to catch fish — นอย a fish-eating bird, a spoon made of shell

ชอบ (chaup) suitable, proper, right, to like — ใจ pleasing, to be agreeable — กล it seems right, it should be so

ชา (chah) [Chin.] tea ใบ — tea leaf น้ำ — tea infusion

ชา (chah) torpor, numbness in the limbs, lethargy ปรี — cunning, wise

ช้า (char) (1) a long while, to delay, too late — ๆ slow, tardy (2) rude, rough, indecent

ช่าง (chahng) workman, artificer; employment, trade, vocation แกะ sculptor (and so of other trader and callings) — พูด orator, babbler — ประดิษฐ inventor, impostor — สลัก engraver

ช้าง (charng!) elephant — พลาย male elephant — พัง female elephant — โขลง herd of elephants

ชาญ (charn) [Pali] *and* เชี่ยว — vigorous, strong

ชาฎก (chardok) [Pali] history (esp. of Buddha)

ชาด (chaht) vermilion

ชาตรี (chartree) [Sansk.] (1) invulnerable (2) Ligor theatre

ชาติ (chaht'i') [Pali] race, origin, existence, to be born, native (Mab. 239)

ชาน (charn) refuse of sugar cane, betelnut, etc. นอก — porch, platform attached to a house โรง gaoler

ชาม (charm) dish — อ่าง wide open dish — ฝา dish with a lid to it

ชาย (chaie) (1) edge, border, shore, lace (2) male, masculine ชู้— and —ชู้ adulterous

ชายา (chahyah) [Pali] wife, fine woman

ชาร (charn) [Pali] adulterer, paramour

ชาล (chahn) *and* ชาลา (chahlah) [Pali] flame

ชิง (ching) to take suddenly, to snatch away

ชิงช้า (ching chah) swing

ชิงไชย (ching chai) to fight

ชิงชัง (ching cha'ng) hatred, to detest

ชิด (chit) connected, fitting closely, well-fitting

ชิต (chitt) [Pali] victorious, victory

ชิน (chin) (1) to be familiar, to be accustomed to (2) tin

ชิน (chin) [Pali] victor, to vanquish — สี a blue chemical substance like alum

ชิ้น (chin) piece, bit

ชิม (chim) to taste, to try

ชิวงคต (chi'wongkot) [Pali] to die (of the last King)

ชิวหา (chiewhah) [Pali] tongue

ชี (chee) nun ผัก— parsley ผัก—ลัด chevril, an aromatic plant ยาย — old woman

ชี (chee) exudation from burning wood

ชี้ (chee) to show, to point out — แจง to explain

ชีพ (cheep) [Pali] life — ตักไษย [San.] to die (of the King's grandsons, chiefs of vassal states, etc.)

ชีวา (cheewah) ชีวัง ชีวัน *and* ชีวิ [Pali] life

ชีวิตร (cheewitt) [Sansk.] life, alive, living เจ้า — King

เชียง (cheeang) (1) veil (2) [Laos.] chief town — ใหม่ Chiengmai (capital of Laos) กระ — fin

เชียว (cheeyu) rapid (of water, etc.)

ชื่น (cheun) joyful

ชุน (cheune) moist, wet

ชื่อ (cheu) name — ตั้ง title — เสียง fame, renown ขอก — to nominate เสีย — to lose one's reputation ปลาย — end of the name ผู้มี— the undersigned

เชื่อ (chewa) to rely, believe, credit; on credit — ใจ to trust, reliable — ฟัง to obey — ถือ to believe

เชื้อ (chewa) (1) to ferment (2) race, family — สาย posterity — เชิญ to invite

เชือก (chewak) line, rope — เส้นใหญ่ cable — ป่าน cord, twine ฟาง — to twist a rope — น้ำมัน tarred rope

เชือง (chewang) docile, gentle, tame

เชือด (chewat) to cut, cut up

เชือน (chewan) to go in a crooked direction, to turn aside

เชือม (chewam) (1) to put into sugar, to preserve (fruits, etc.) (2) languid, ill, torpid, careless, heedless, lazy (3) to go very slow

ชูณหปักษ์ (choo'nha'pa'k) [Sansk.] time of the waxing moon

ชูด (choo't) (1) tinder, rope torch (2) mouse-trap, fish-trap (3) numerical designation of tea-sets, etc.

ชูน (choo'n) (1) to darn, to mend, to embroider (2) an instrument for net-making, netting needle

ชูน (choo'n) to goad, to push on

ชูบ (choo'p) (1) to steep, to dip (2) to write, to gild

ชูม (choo'm) plentiful, to abound, abundant

ชูม (choo'mm) (1) to dip, to temper (steel) (2) happy, joyful

ชูมนุม (choo'mmoo'm) party, meeting, to assemble, congregate — กัน assembly ไพร่ — mob

ชูลี (choo'lee) [Pali] to salute with raised and closed hands

ชู (choo) to raise, to prop up ตา — to weigh

ชู้ (choo) adultery, adulterous ดอก ซ้อน — lily

เชฐา (cheytah) [Pali] eldest brother

เช็ด (chett) to wipe

เชิน (chenn) mode, species, manner

เชิง (cherng) [Cambod.] (1) foot, basis, stand — เทียน candle-stick — เทิน behind battlements — กราน earthenware portable stove (1) artifice, trick, deceitful

เชิญ (chern) to invite, to bid

เชิก (chert) the display of masks and figures in funeral plays, magic lantern

แช (chaa) negligent, to delay

แช่ (chaa') to saturate, soak — อิ่ม preserve (of fruit, etc.)

แช่ง (chaang) oath, imprecation; to swear, to curse

แช่ม (cham) open forehead — ชื่อย pretty, amiable

ใช่ (chie) it is so ไม่ — *or* มิ — not so มิ — มี not only

ใช้ (chie) to use, to treat, to pay; service — ไป่ to send ทาส — slaves, servants

ไช (chai) to pierce, to bore

ไชย (chaiya') ไชยา *and* ไชโย [Pali] victory

ไชยะ (chaiya') [Pali] to vanquish, victor, victory

โชก (choke) (1) wet (2) good fortune, fortunate

โชฎึก (chohdenk) [Pali] prosperity

โชติ (chohti') [Pali] shining, glowing

เชา (chowe) citizens, people, inhabitants of — เรา all of us here — บ้าน laymen; neighbours — บ้านนอก peasants, rustics — นา agriculturist, farmer

เช่า (chow) to lease, to hire ให้ — to let ค่า — rent

เช้า (chow') morning — มืด before dawn รุ่ง — early morning

เชาวน์ (chow) [Pali] intelligent, quick-witted

ชำ (cha'm) a cutting from a tree, a slip; to plant

ชำใจ (cha'm chai) refreshed, satisfied

ช้ำ *and* ช้ำชอก (cha'm chauk) bruised, contusion

ชำฉา (cha'mchah) fir tree, white wood, deal

ชำนาญ (cha'nmarn) *and* ชำนิ [Pali] skilful, expert, able, experienced

ชำระ (cha'mrooi) to thank, to recompense, to give a present in return

ชำรุด (cha'mroo't) to go to ruin; spoilt, damaged, a blot, a defect

ชำแรก (cha'mraak) to penetrate into the earth

ชำเรา (cha'mrow) (high word) to cohabit, to copulate

ชำระ (cha'mra') to clear, to wash, to scour, to examine (a person) or affair

ชาลา (cha'mlah) a fish used for salting

ชาเลือง (cha'mleuang) to look askance, awry

ชะ (cha') to smear over with, to sprinkle *or* foment with water

ชะงอก *and* ชะโงก (cha'ngauk cha'ngoke) lofty, overhanging, threatening to fall

ชะง้า (cha'nga'm) too high

ชะฎา (cha'dah) [Pali] a crown worn by actors

ชะโด (cha'doh) a common river fish

ชะตา (cha'tah) star under which a person is born, destiny, luck ดวง— astrologer's circle

ชะนาง (cha'narng) a fish-snare made of bamboos

ชะนิด *and* ชนิด (cha'nitt) kind, species

ชะนะ (cha'na') [Pali] to gain, to win, to surmount, to excel — แก่ to vanquish, prevail; victory วิ่ง — to outrun

ชะน้า (cha'na'k) harpoon for crocodiles

ชะบา (cha'bah) a flowering shrub, a medicinal plant

ชะพลู (cha'ploo) wild betel

ชะมด (cha'mot) musk rat

ชะรอย (cha'roi) perhaps, by chance

ชะลอม (cha'laum) a bamboo basket or case which is tied round at the top

ชะลาน *with* ฝน (phon cha'larn) mango showers, rains of the 3rd and 4th months [about February]

ชะลูด (cha'loot) (1) a medicinal scented shrub (2) higher, taller, tall

ชะแลง (cha'laang) iron spade or shovel, iron lever, crow-bar

ชะโลง (cha'lohng) equally balanced, equipoise, even

ชะโลม (cha'lohm) to anoint, to drench, to pour water over

ชะวา (cha'wah) [Javan.] Java

ชะอี้ (cha'eu) shady, cloudy

ชะเอม (cha'aym) a tree of which the branches are pounded and used as medicine

ชะโอน (cha'ohn) a fish เหงา — a tree rather like betel

ชัก (cha'k) to pull, to draw, convulsions — ชวน to drag along, to draw on, influence — สูบ to blow the bellows — หน้า to show a sad or angry face — ดาก to pull, to draw, to retard, to pull back, make slow

ชัง (cha'ng) to hate, detest, abhor, abominate

ชั่ง (cha'ng) (1) balance, to weigh (2) (weight) a catty (80 ticals) (3) let (me), allow (us, etc.) (4) to care little, not to care

ชัชวาลย์ (cha'tcha'wahn) [Pali] shining, brilliant

ชันษสูตร (cha'nna'soot) [Pali] proof, to prove, to test, to examine — ที่ to test

ชัด (cha't) visible, legible, undefaced, unobliterated — ไร้ distinctly

ชัน (cha'n) (1) a tree (2) resin (3) steep, upright, sticking up ชัน — (hair) standing on end ชันปู — a flower

ชั้น (cha'n) grade, degree, storey, tier, shelf, apparatus for holding dishes one above the other ผ้า — ใน lining of cloth — ปีเรียญ a degree (of academic distinction, as M. A., etc.) — หลัง successor

ชันษา (cha'na'sah) *and* ชันมพรรษา [Pali] age

ช

ช (*saw* = English *s*. Lingual: a low letter)

ชก (sot) to swallow

ชบ (sop) to hang the head

ชม (som) dim, decrepit — ชาน to go blindly forward

ส้ม (somm) orange — โอ shaddock, pomelo

ชวดเช (sooat say) to totter, to stagger, staggering, the staggers

ชวดทรง (sooat sohng) form, shape

ชวด (sooat) *and* ชวน (sooan) staggering, vacillating

ชวย (sooi') [Chin.] bad, unlucky

ซอ (saw) (1) violin, fiddle สี — to play the violin (2) stump, pollard

ซ้อ (saw) warbling, chattering, babbling (2) [Chin.] elder sister

ซอก (sauk) cave, corner, recess, cul-de-sac, blind alley — ซอน to start, to depart, to go

ซอง (saung) envelope, case, receptacle — มือ concavity of the palm of the hand

ซ่อง (saung) a recess — แซ่ง staggering, wobbling

ซ้อง (saung!) noise, tumult

ซ่อน (saun) to put out of sight, to hide

ซ้อน (saunn!) (1) to put one upon another, to pile up — คอก to have two wives or husbands (2) a pile *or* set (of cups, plates, etc.)

ซ่อม (saum) (1) fork, forked (2) *and* — แซม to mend, repair, adorn

ซ้อม (saum!) (1) to husk rice by pounding (2) to exercise, to train, bring out (soldiers, witnesses, etc.) — ซัก to examine evidence

ซอย (soi) to chop up, to cut in pieces, to strike or cut with quick strokes, to do quickly

ซา (sah) to swell out (as after drinking hot or effervescing drinks) พุท — jujube

ซา (sah) [Maun] (1) gently, quietly, (2) to be appeased, to be diminished

ซ่า (sar) (1) noise of dropping rain or water, (of fish) starting off, dashing away ซ่ม — an orange

ซาก (sark) (1) dead body (2) a tree used for making charcoal

ซาง (sarng) a long jointed bamboo (2) worms (a disease in children) ไม้— a long bamboo blow-pipe for shooting darts

ซาน (sahn) astray, wandering, vagrant ซม — straying blindly

ซ่าน (sarn) to be spread, to be scattered about — เซ็น (1) to spatter (2) to be routed

ซาบ (sarp) to infiltrate into, to wet throughly, wet through

ซาย (saie) sand

ซ้าย (sai) left (hand)

ซาว (sowe) to wash (rice)

ซิ (si') (expletive used with the Imperative, as) ไป — go on! get on! เอา — begin! proceed!

ซิก ๆ (sik sik) [phon.] sound of laughing, chuckling

ซิบ (sip) slight sound — ๆ trickling, rippling (of a stream, etc.) กระ — whisper

ซิว (siew) a small edible dry fish

ซี่ (see) (1) rib, lath, piece (numerical term for teeth, lathes, etc.) — โครง flank, side, ribs (2) [Laos.] to cohabit, copulate

ซี้ (see!) to jest, to joke: a crowd

ซี่ (see!) [Chin.] to die

ซีก (seek) section (numerical designation of bones, ribs, etc.) ไม้ — lath of bamboo

ซี่โครง (see-krong) (see ซี่) ribs

ซีด (seet) pale — เซียว pale and wrinkled

เซีย (seeya) [Chin.] very small, puny

เซียน (seean) [Chin.] angel

เซี่ยน *or* เสี้ยน (seean) splinter — หนาม (1) thorn (2) enemy

เซียบ (seeyep) feeling of cold, cool

เซียว (seeyo) looking unwell, sickly, pale-faced

เซี้ยว (seeyo) [Chin.] mad

ซึ่ง (seung) which, who — ว่า that is, being so

ซึ้ง (seung!) (of a hole or cave) deep, distant ลึก — profound, secret, mysterious

ซึม (seum) (1) half-asleep, drowsy, still, lethargic (2) oozing out — ซาบ to ooze or drip through ม่อ — a pot used for electricity

ซื่อ (seu) straight, direct, upright — สัตย์ true, faithful, honest ใจ — trustworthy, straightforward, honest — ตรง upright, reliable

ซื้อ (seu!) to buy จัก — to buy on commission ผู้ — purchaser แม่ — female guardian spirit of children

เซือง (seua'ng) slow, slowly clumsy

ซุก (soo'k) to hide (in grass, bag, etc.) — ซน restless, recklessly, childishly, naughty — ซิก zigzag, winding, in different directions

ซุง (soo'ng) (1) trunk ไม้ — log สาย — upper strings of a kite nearest to the kite (2) prodigal

ซุด (soo't) to subside, sinking, falling down — โซม to destroy

ซุบ (soo'p) [phon.] noise of the lips, whispering — ซิบ to whisper, to speak privately — ลง to push down, to bow down

ซุ่ม (soo'm) to put out of sight, to place in ambush — ซ่อน to hide, to set snares

ซุ้ม (soo'm) carved front, façade, arch; shade made by a heap of grass, etc.

ซุบ (sooi) crumbling มีก — [Laos.] clasp-knife เคิบม — a yellow flower

ซุบ (soop) rather thin, lean — ผอมลง to pine away

ซุ่มซ่าม (soo'm sahm) rude, ill-bred, rough

เซ (say) to stagger, to totter, to waver)

เซ็ง (seng) tasteless, vapid — แซ่ tumultuous, noisy

เซ็น (senn) (1) to sign ลาย — signature (2) cross pieces of wood used in building, having leaves or lathes between เข้า — Malay custom of dancing and mutilation

เซ่อ (surr) to wander about, vagrant, vagabond, purposeless

เซ่อ *and* เซอะ (surr) awkward, erratic, stupid

เซอะ (seu') absent-minded, making mistakes, awkward — ซะ stolid, stupid

เซิง (serng) bushy, thicket

เซิด (sert) to carry on the head

แซก (saak) to penetrate, to insinuate, to interfere, to mix ซอก — angular, blind alley

แซง (saang) joined; a pair นก — แซว a black bird with two very long tail feathers

แซบ (saap) [Laos.] savoury, well-flavoured, well tasting

แซม (saam) (1) to mend, to patch, to patch up (2) to add one thing to a lot of others, to insert one thing in others

แซว (saao) *with* นก แซง *see* แซง

แซ่ว (saao) unmoved, inmoveable

แซะ (saa') (1) to cut off turf (2) to hoe (3) to separate, to open out เซาะ — (of water) to make its way, to break through

ไซ (sie) trap made of bamboo, having three flat sides and a hole at the top ต้น — a large spreading tree with big roots

ไซ้ (sie) (1) [particle of the apodosis, coming after ถ้า] then, assuredly; (disjunctive particle) certainly; yes; now (2) a duck

โซ (soh) beggarly, vagrant

โซ่ (soe) chain: ลูก — link: ติด — chained — ตรวน fetters

เซา (sow) torpid, half asleep แมว — (1) a snake (2) a mango

เซ้า (sow!) troublesome, peevish, grumbling, vexatious

เซาะ (saw!) to scrape off, to eat away

ซ้ำ (sa'm) a second time, again; repetition

ซัก (sa'k) (1) to wash (2) to question

ซัง (sa'ng) (1) wandering, vagabond, to loiter (2) after-taste of the durion

ซัด (sa't) (1) to throw (2) driven by the wind (3) to denounce (as an accomplice) to implicate (in a charge)

ฌ

ฌ (*chaw chahn* = English *ch.* a low letter) — ฌาณ name of this letter

ฌาณ (chahn) [Pali] contemplation, elevation of the mind, meditative absorption, trance (Alab. 183. 192)

ฌาณาภิรติ (chahnarpi'ra'ti') [Pali] joy resulting from contemplation

เฌอ (cherr) [Cambod.] tree

ญ

ญ (*yaw yaht* or big *y.* = English *y.* Guttural: a low letter) — ญาติ name of this letter

หญ้า (yah) grass สนาม — lawn, grass-plot เถา — นาง a creeping plant — ยองไฟ (1) soot (2) a plant

ญาณ (yahn) ญาณะ *and* ญาณัง [Pali] supernatural power, miraculous knowledge, transcendent faculty (Alab. 182) อภิญญา — supernatural powers

ญาติ (yart) [Pali] relationship — กา *and* — วงษ relation

หญิง (ying) woman, female ผู้ — women

ใหญ่ (yai) large, big, great, important ผู้ — magnates, grandees

ฎ

ฎ (*daw cha'dah* or big *d*. = English *d*. Dental: a low letter) — ชะฎา name of this letter

ฎีกา (deekah) [Pali] petition, decree, law ใย — invitation, advertisement, notice ถวาย — to present a Petition to the King

ฏ

ฏ (*taw rokcha't* or big *t*. = English *t*. Dental: a middle letter) — รกขัฏ name of this letter

ฐ

ฐ (*taw sa'ntahn* = aspirated English *t*. Dental: a high letter) — สันฐาน name of this letter

ฐาน ฐานา *and* ฐานะ (tahna') [Pali.] place, state, condition, cause, origin, event, subject

ฐานันดร (tahna'ndon) [Pali] particular post, special office, appointment

ฑ

ฑ (*taw prai toon* = English *t*. French *th*. a low letter) — ไพรฑูรย์ name of this letter

ฒ

ฒ (*taw cha'reun* = English *t*. French *th*. a low letter) — เจริญ name of this letter (เจริญ [Siam.] being equivalent to Pali วัฒนา)

เฒ่า (tow) old (person) แก่ — (1) marriage-broker, match-maker, procuress (2) [Chin.] master

ณ

ณ (*naw koo'n* and *naw yai* = English *n*. Guttural: a low letter) — คณ name of this letter

ณรงค์ (na'rong) [Pali] war

เณร (nen) [Pali] disciple of the priests, neophyte

ณะ (na') *conf*. ใน in, at ณวัน, etc. on the ——— day, etc.

ด

ด (*daw det* or small *d.* = English *d.* Dental: a middle letter) — เดช name of this letter

ดก (dok) productive (of trees), abundant (of fruits, children, etc.)

ดง (dong) (1) thick deep forests with tall trees (2) to take off from the top and put at the side

ดัง *with* กระ (kra'dong) a flat basket for winnowing rice

ดด (dot) motion from side to side, vibration

ดน (don) (1) to move, to inspire (2) moment, in a moment (3) till, until

ดัน (don) (1) to baste (a term in needle-work) (2) to walk out of the path, to ramble สัด — to make short cuts through roadless places

ดนตรี (dontree) [Pali] concert, music of stringed instruments

ดม (dom) to smell, to inhale

ดาวี (da'roo'tee) [Sansk.] *and* ดิถี [Pali] lunar day

ดารุณ (da'roo'n) [Pali] young

ดล (don) (1) [Pali] earth (2) [Cambod.] to reach, to arrive at

ดวง (dooa'ng) (1) globe, sphere, disc, circular, spherical — ใจ heart — ชะตา astrologer's circle (2) spots of dirt, blotchy, soiled

ด้วง (dooa'ng) (1) a large worm which eats buds — ขี้หมู dung beetle ขนม — a comestible like macaroni (2) mouse-trap, trap

ดวด (dooa't) a game with cowries วิ่ง — to run without looking behind; a game

ดวน (dooa'n) *and* อุดปะ — to stop up the holes in a beam, to plug

ด่วน (dooa'n) hasty, hurried, pressing

ด้วน (dooa'n) amputated, cut off, cut short, curtailed

ด้วย (dooey) (1) with, at the same time, by — กัน together, altogether — ว่า on account of — อันใด why? how? เข้า — to agree with (2) that (conj. introducing a sentence)

ดอ (daw) pudenda viri พุ — a thorny tree สี — [of elephants] fierce, savage ช้างสี — male elephant without tusks

ดอก (dauk) certainly, assuredly — กระมัง perhaps, not certain

ดอก (dauk) flower, produce, blossom — ไม้ flower — ไม้ไฟ fireworks — เบี้ย interest, usury ผู้ก — to borrow at unlawful interest — ทอง courtesan — เล็บ white spots on the nails — บัว lotus flower — ไม้เงินทอง tribute of vassal princes ลูก — bolt of cross bow

ดอง (daung) to preserve, to pickle ยา — medicine soaked in liquid เกี่ยว — relation, kindred ปรอง — to consult together, to take counsel, to agree together

ดอง (daung) to go slowly

ดอ้ง (daung) *and* อ้าย — a fish found in ponds, which, being eaten, causes intoxication — แดง oscillating

ดอด (daut) to look stealthily, pry, peep

ดอน (daun) high, lofty, rising far from a river ลุ่ม — undulating

ดอ้ม (domm) to explore, spy, lie in wait

ดอย (doie) [Laos.] hill, knoll

ดอย (doi) stooping, bent down, sloping forwards

ดา (dah) all in line, going forward together แมลง — an edible insect แมลง — นา a field insect แมลง — น้ำ an edible fish with round body and pointed tail like a cuttle fish

ด่า (darr) to curse, to revile

ดาก (dark) (1) anus (2) piston in a cylinder, pestle in a mortar

ด่าง (darng) (1) potash (2) spotted with white — พร้อย not clean

ดาด (dart) (1) to spread (2) rather flat ผู้ (1) gaoler (2) secretary — ดน plentiful (3) full — ระดา full — ฟ้า deck of a boat ผู้ — small-pox

ดาดาษ (dardaht) [Pali] abundant, full-blown

ดาน (dahn) lower earth เป็น — (*see* ดาล) tumour

ด่าน (darn) custom house นาย — superintendent of customs

ด้าน (dahnn) (1) stubborn, hard, callous, impudent, obstinate (2) side สี่ — ห้า — etc. square, pentagonal, etc. น่า — separate portion of task

or work, separate place or post หน้า — shameless

ดาบ (dahp) sword ปลา — sword-fish

ดาบส (dahbot) [Pali] hermit, wearing tiger's skin and living on fruit

ดาม (dahm) to mend or strengthen by splicing, to splice

ดาย (daie) (1) alone, lonely, abandoned (2) to mow, to hoe, to pick with a pick-axe เสีย — alas! what a pity! to regret

ด้าย (dai) cotton thread — ไหม silk thread

ดารา (dahrah) ดารก *and* ดาราก [Pali] star, constellation

ดาราหวัน (dahrahwa'n) [Javan.] brilliancy of the stars

ดาล (darn) bolt of a door ลูก — handle *or* hasp of a bolt เปน — hard tumour in the stomach

ดาล (darn) [Pali] to see — จิตร doubting, hesitating

ดาว (dowe) star — ประจำเมือง evening star — เลื่อน ที่ shooting stars, meteors — หาง comet — นักขัตฤกษ์ [Pali] astrological stars — ไถ [astron.] the sword of Orion

ดาวเรือง (dowe reua'ng) *with* ดอก Indian pink

ดาวแดน (dowe daan) kingdom

ดาวดึงส์ (darvadoong) [Pali] second of the six sensual heavens (Alab. 201. 308)

ดิก (dik) to palpitate, throb

ดิง (ding) [phon.] sound of a bell

ดิ่ง (ding) *and* ลูก — sounding line, plummet — ไม้ to plane *or* straighten wood

ดิฐ (ditt) [Pali] permanent

ดิตถ์ (ditt) [Pali] landing place, bathing place

ดิน (din) earth — หมา lower earth — ดล *and* — ดอน upper earth, high land ก้อน — lump of earth — เผา earth on which plants have been burnt as manure — ปืน gunpowder — หู priming — เหนียว clay — ประสิว powder — ประสิวขาว nitre — ดำ gunpowder — สอ pencil — สอพอง chalk, white powder for the face — ถนำ miraculous golden earth — ดาล hard clay at the bottom of a river

ดิ้น (dinn) to pulpitate, toss, roll, throb, move about

ดิบ (dip) raw, unripe, half-cooked — ดี well arranged, in good order, suitably ผี — dead bodies which are not burnt but buried

ดิเรก (di'rek) *and* ดิเรกเตอ [Engl.] to direct, Director

ดิลก (dee'lok) [Pali] (1) rising above others, head, top, consecrated King (2) mole, freckle, or spot on the skin (3) powder or paint for the face

ดิสเถร (dissa'tenn) [Pali] a priest who has been ordained ten years or more

ดิษฐ (ditt) [Sansk.] = ดีฐ permanent

ดี (dee) gall — เกลือ purgative salts

ดี (dee) good, well — กัน mutual friends เช้า — กัน to be reconciled ผู้ — well-bred people, gentlefolk — อยู่ it is well — ร้าย by chance รอ — รอ ร้าย very nearly; perhaps คุ้ม — คุ้ม ร้าย intermittent madness

ดี *with* กระ (kra'dee) a fish shaped like a leaf

ดี (dee) *and* — เดียม to tickle

ดีฉัน (deecha'n) I (used by women to a superior)

ดีด (deet) (1) to strike orimpel by drawing or holding back, and letting go — ฝาย to disentangle cotton (2) to play on a musical instrument — สี to play the violin — สีดีเป่า music, a band (3) to turn away from (4) to fillip (5) to lift with a lever (6) to kick like a horse — ดิ้น coquetry of women

ดีบุก (deeb.co'k) [Pali] tin, lead

ดีปลี (deeplee) a plant used in medicine (1) long pepper (2) a bird

ดีหลี (deelee) [Laos.] love, in love

เดียง (deea'ng) to add, to join ไร — to invite

เดียงยา (deea'ngsah) [Cambod.] not yet knowing the (Camb.) language

เดียม (deea'm) to tickle

เดียม (deea'm) to walk on tiptoe

เดียร (deea'ra') [Sansk.] on that side — ฉาน [Pali] animals in general

เดียรดาษ (deea'ra'dart) [Sans.] spreading about

เดียรถี (deea't) [Sansk.] landing

เดียว (deeo) alone, single, one — กัน the same — หนึ่ง so, likewise

เดี๋ยว (deeo?) moment — นี้ now, at once ประ — directly, in a moment บัก — presently, after a while ประ — ก่อน after a while, wait a little

ดึก (deu'k) late at night — ๆ very late

ดึง (deung) (1) obstinate, stubborn (2) to stretch out (3) to pull the hair

ดุ่ง (deung) to go to the bottom

ดื่น (deun) abundantly, plenty, many

ดื่ม (deum) to swallow, imbibe; drink

ดื้อ (deu) blunt, blunted, stubborn

เดือ (deua') a wild olive

เดือก (deuak) *better* กระ — (1) to swallow with difficulty (2) undulation of the waves ลูก กระ — apple of the throat

เดือก (deua't) boiling; to be irritated

เดือน (deua'n) worm ไส้ — a long earth-worm

เดือน (deua'n) moon, month — ขึ้น (1) rising moon (2) waxing moon — แรม (1) setting moon (2) waning moon — เพ็ง *and* — เต็ม full moon (15th of the waxing) — หงาย moon-shine, time when the moon shines — ดับ day between two moons

เดือย (deuey) wedge, mortise, piece of wood joined to anothor — ไก่ spurs of a cock — ประตู staple of a door รู — mortise ต้น — a plant ลูก — edible fruit of it

ดู (doo') irritable, angry, fierce — รั้น disobedient

ดูก (doo'k) a fresh water fish of dirty hue with moustaches — อย a dark fish with yellow flesh — ด้าน do. with white flesh — ดิก to palpitate

ดู้ง (doo'ng) raised in the middle, crumpled up, wavy, inclined upwards, to lean on one side, to incline — เดิ้ง down on the sides and up in the middle — ออก to mend a battered vase — ดิ้ง boasting, affected ตัว — ดิ้ง a water-worm

ดูจ (doo't) [Pali] *and* — หนึ่ง such, like, as, the same

ดูด (doo't) to grub up, poke up — ดุน to dig up with the snout like pigs

ดูน (doo'n) (1) to indent by striking, to beat into shape (2) to push

ดู้น (doo'nn) log — ไฟ fire brand

ดุย (doo'p) (1) to crawl (of insects) (2) to palpitate, throb

ดุม (doo'm) coat button, axle-tree of a wheel รัง — button-hole — เกวียน axle-tree of a wheel (of cart or car)

ดุม (doo'mm) to walk slowly with the eyes turned down

ดุล (doo'n) [Pali] a weight (of about 20 catties)

ดุลราษี (doo'nrahsee) [Sansk.] balance, Libra [zodiac.]

ดุษณี (doo'tsa'nee) *and* ดุษดี [Sansk.] to be satisfied, content, quiet, silent, salutation, happiness

ดุสิต (doo'sitt) *and* ดุสิตา [Pali] (1) fourth of the sensual heavens (Alab. 177, 308) (2) joy, joyful, glad

ดู (doo) to see หมอ — soothsayer — แล to look at *or* after ลอง — to test, to taste, to try คิด — to reflect, examine น่า — worth looking at — หมิ่น *and* — ถูก to despise, to insult

ดู (doo) *with* ประ tree with hard wood

ดู (doo?) (exclam, of indignation)

ดูก (dook) (1) stiff, unyielding (2) inside buttress or prop for a wall — แก่น the inside hard part of a tree

ดูกร (dooka'ra') *and* ดูรา (sign of the vocative) Hi! Ho!

ดูด (doot) to suck

ดุริยางค์ (doori'yarng) [Pali] concert, symphony

ดุริยะ (doori'ya') [Pali] musical instruments, concert

เดี่ (day) vertical, upright, turned up

เด็ก (deck) child, boy

เดช (dett) เดชา *and* เดโช [Pali] (1) might, power, majesty, mighty (2) by the merit of, by means of ขอ เดชา (a formula in Petitions to the King) by the merit of Your Majesty เดชา บุญ by my merits, by good fortune, would that!

เดั้ง (deng) bent upwards in the middle, arched

เดิด (dett) to pinch off with the nails, to pick

เดน (dayn) remnants (of dishes, of cloth, etc.)

เด่น (den) to appear clearly, exposed to view

เดิน *better* กระเดิน (kra'den) (1) thrown down and bounding off, ricochet (2) the biggest of the lot

เดรฉี (deyra'tee) [Sansk.] impious, lawless, barbarous

เดิน (dern) to walk, travel — บก to travel by land — ความ to bribe a judge — ธุระ to transact another man's business ไป — to go on foot

เดิม (derm) beginning, at first, before, formerly แต่ — from the first

แด (daa) (1) motionless (2) heart

แด *and* แต่ (daa) (sign of the Dative) to (a King or great personage)

แดก (daak) (1) to push back, repulse, repel — ตัน to push on, speak insolently — ออก to break out ปลา — a salt fish (2) colic — ขึ้น pain in the stomach (3) ironical

แดง (deng) red — ๆ bright red ดิน — rust, rust colour — ดำ brown, dark red — ฉาน *and* ก่ำ very red ไม้ — sapan wood, a red wood used for dyeing and joinery เงิน — spurious coin ตัว — a red water worm

แดด (daatt) sun

แดน (daan) limits, bounds, frontiers

แต้น (dan) having a white spot on the forehead

แต่ว (dao) struggling of the body

แดะ ๆ (daa'daa') to run about causelessly, idly

ใด (dai) who? what? whoever, some one — ๆ whoever, whatever ผู้ some one, any one, who? สิ่ง — something, anything อัน — *and* ประการ — (1) something (2) how?

ใด *with* แก่ง (kang die) [Cambod.] mark used for a signature (byilliterate person)

ได้ (dai) (1) to be able, to obtain, to get — กัน to be suited, well matched, to agree — การ it goes on well, it is a good business ตาม — according to one's powers, as one may (2) (sign of the Potential) can, may, it is possible ไป — you can go ไม่ — cannot, it is impossible, will not ก็ — it can, assuredly (3) (sign of past tense) as ฉัน — เห็น I saw

โด่ (doe) post, pillar

โดก (doke) to vacillate, to sway about

โด่ง (dohng) high, lofty

โดด (dote) to jump, to dance ลูก — bullet

โดน (dohn) (1) to hit against, to knock, collide, to touch (2) (of verses) rhyming

โดย (doey) by, near, along, beside (with subst. or adj. makes an adverb, as) — ด่วน hastily — ดี in a friendly way — สาร to take a passage in another man's boat *or* carriage

เดา (dow) to conjecture, imagine, suppose

เดิน (dowe) to walk with long steps

เดาะ (dor') to bend slightly, to toss — ลูก คลี to play at ball สาวก๋าดัด — grown-up girl ขันธ impotent กระ ชู้น — a Buddhist ceremony at the visiting of the Temples

ดำ (da'm) to plunge in the water — นา to transplant rice — แห to dive after a net

ดำ (da'm) black, bad, ungrateful ใจ — hard-hearted — แดง brown, blackish, dark — เขง [Cambod.] delicious, voluptuous — เกิง [Cambod.] tall, high

ดำ (da'mm) low down, deep

ด้ำ (da'm) handle

ดำหนี (da'mnee') defect

ดำเนียน (da'mneea'n) to slander

ดำเนิน (da'mnern) to go, to march, to walk (of the King)

ดำรง (da'mrong) [Sansk.] to make straight, direct, stand

ดำริห (da'mree') [Pali] to think, consider, resolve พระ — thought (of a royal person)

ดำรัส (da'mra't) to command, to order (high word)

ดะ (da') to mow

ดัก (da'k) to catch in a net, to set snares, to watch for

ดักดาน (da'kdarn) to be condemned to hard work, to come to misfortune

ดัง (da'ng) (1) to make a noise, to resound, to be rumoured (2) just as — นี้ in this way — นั้น in that way — เก่า as before — เช่น as much as, such as

ดั่ง (da'ng) shield — เดิม as formerly

ดัชนี (da'cha'nee) [Pali] fore-finger

ดัด (da't) flattened out, smooth, level, straight — ผทม [Cambod.] to get out of bed, get up

ดัน (da'n) to push, push on, break through ไข่ — the groin, kidneys

ดั้น (da'n) to go without knowing the way, to make one's way by hazard

ดับ (da'p) [phon.] to extinguish — ใจ (and other words) to die — ความ to hush up a quarrel เดือน — when the moon is invisible ลำ — order, row, series เป็นลำ — orderly, in order ลำ — ไว้ to put in order, arrange, arrangement

ดับ *with* ระ (ra'da'p) spirit-level

ดัษกร (da'tsa'kon) [Sansk.] enemy

ต

ต (*taw trah* vulg. *krah* = English *t*. Dental: a middle letter) — ตรา name of this letter

ตล (ta'la') [Pali] ground, plain, base

ตก (tok) to fall, to drop — ลูก to miscarry — เบ็ด to fish with a hook and line — กล้า to transplant paddy — แต่ง to establish — ลง กัน to come to an agreement — เงิน to advance money on goods — ใจ startled, stupefied

ตง (tong) *with* ไม้ cross-beams ไม้ ไผ่ — a large bamboo

ตงุต ตงิต (ta'ngoo't ta'ngitt) weak-minded, narrow-minded

โตงก (ta'ngoke) cangue, wooden frame

ตด (tot) pedere, crepitus ventris

ตติย (ta'tee'ya') [Pali] third

ตน (ton) oneself, of *or* to oneself, body, person

ต้น (ton) trunk, tree, lower part of anything (the generic term of trees, prefixed usually to the word signifying the species) — สัก teak tree — ไม้ trees in general

ต้น (ton) first, front, principally, in front — หน ship mate — คอ nape of the neck — เงิน principal เป็น — ไป *and* เป็น — ว่า that is to say

ตนุ (ta'noo') [Pali] body, a sea turtle

โตนด (ta'note) sugar palm

ตบ (top) to give a slap *or* blow — แต่ง to dispose, to dress, to arrange ผัก — an edible plant — ไก่ indecent songs

ตม (tom) mud

ต้ม (tomm) to boil, to cook

ตร *note.* words beginning thus are vulgarly pronounced as if beginning with กร

ตรง (trong *cf.* ดำรง) straight ซื่อ — faithful, upright, reliable

ตรม (trom) *and* ตรอม (traum) to be in pain, to languish

ตรวจ (trooa't) to verify, test, examine

ตรวน (trooa'n) (1) chain for the legs, irons (2) a ring-leader

ตรอก (trauk) narrow street, alley, crossway คน — meretrix

ตรา (trah *vulg.* krah) seal — ชู balance, scales — ชั่ง steelyard ดอก — *and* ตี — to set one's seal ตรวจ — to test เงิน — sterling coin, coin of the realm ท้อง — stamped with government seal

ตราก (trark) to put a cangue on a criminal's neck, to afflict

ตราก ตรำ (trark tra'm) work, compulsory work, penal servitude

ตราง (trahng *vulg.* krahng) to file, to grate

ตราง (ta'rahng) prison attached to a private house, dungeon

ตริ (tree' *cf.* ดำริ) to examine, consider, reflect

ตฤณ (tinn) [Sansk.] grass, weed

ตริป (trip) (1) to cut the edge of a cloth, or paper, etc., to clip, to browse, to graze

ตรี (tree) [Sansk] (1) three (2) trident, dagger with three blades — ศก third year of the decennial cycle — บัฟพวาย swinging festival ไม้ — an accent like the figure ๎, raising the sound ไม้ — friendship

ตรีณี (treenee') third

ตรีทูต (treetoot) [Pali] to be at the last gasp

เตรียม (treeyem) to prepare, to dispose

ตรึก (treuk) to think, to reflect

ตรึง (treung) *and* — ตราก to tie tightly, to torment, to vex

ตรุณ (ta'roo'n) [Pali] young person (between 13 and 19 years old)

ตรุต (troo't *vulg.* kroo't) new year (end of the 4th month) — สงกรานต์ the second feast of the new year

ตรู (troo) (1) much, many (2) to rush at (3) pretty, beautiful

ตรู่ (troo) *with* รุ่ง *or* เช้า at daybreak

เตร (tray) to wander

เตร่ เตร่ (tret tray) to wander, to stroll

แตร (traa *vulg.* kraa) trumpet, horn — สัญญา bugle blown to announce the approach of the King

ไตร *and* ไตรย (trai) [Sansk.] three ผ้า — priest's dress หอ — Library of the Sacred Books — ปิฎก Buddha, the law of Buddha, and the priests

ไตรยางษ์ (traiyahng) [Sansk.] three-fold division of consonants into high, middle and low letters

เตรา (trow) a tree

ตร่า (tra'm) to bear, to suffer

ตระกอง (tra'korng) to embrace

ตระการ (tra'kahn) beauty

ตระกูล (tra'koon) [Pali] tribe, race, family of high descent

ตระเตรียม (tra'treeam) to prepare, preparation

ตระหนี่ (tra'nee) miser, miserly, avaricious

ตระหนัก (tra'na'k) clearly, plainly

ตระโบม (tra'bome) [Cambod.] to embrace, to caress, to speak lovingly

ตระบะ (tra'ba') [Pali] (1) power, force, austerity (2) pot

ตระบัด (tra'ba't) moment

ตระพัด (tra'pa't) to run at full speed

ตระหลบ (tra'hlop) *better* ตลบ (1) to be dispersed, spread about in the air — ไล่ to pursue, follow after (2) to turn over (leaves, etc.) (3) to come back (4) to catch birds in a net

ตระลาการ (tra'lahkahn *see* ตุลาการ) judge

ตระเวน (tra'wayn) *and* ตะเวน (ta'wayn) to lie in wait for, to spy, to watch — คนโทษ to conduct criminals กอง — detachment of police

ตรัส (tra't *conf.* ดำรัส) to command, order, to speak (of royal persons)

ตลก (ta'lok) buffoonery, buffoon

ตลก บาตร (ta'lok bart) [Pali] silk or other covering *or* case for priest's alms-bowl

ตลบ (ta'lop) (1) to be spread about in the air (2) to turn over (leaves, etc.) to come back — ตะแลง deceiver, story-teller — นก to catch birds in a net

ตลอด (ta'lawt) through — วา to the end, throughout, for the whole length

ตล้อม (ta'lawm) cylindrical bamboo basket without lid or bottom

ตลาด (ta'lart) market เปิก — to open the market เจ้า — collector of market tax

ตลิ่ง (ta'ling) border, bank, shore

ตลิงปริง (ta'ling pring) a tree with edible fruit

ตลุง (ta'loo'ng) *with* เสา stakes for tying up elephants

ตลุดตุด (ta'loo't too't) curtailed, docked, mutilated

ตลุ่น (ta'loo'n) lukewarm, tepid

ตลุ้ม (ta'loo'm) bamboo basket shaped like a large chalice and used by priests — มุข do. of wood inlaid with mother-of-pearl (not special to priests)

ตลุมพก (ta'loo'mpoo'k) (1) mallet (2) a fish (3) a tree

เตลง (ta'layng) Peguan

ตลับ (ta'la'p) a little low box

ตวง (tooa'ng) to measure (by measure of capacity or liquid measure)

ต้วง (tooa'ng) *with* ชก to reach out for

ต่วน (tooa'n) glazed, a shiny cloth

ตวาด (ta'waht) to scold loudly, to threaten

ตัว (tooa') body, entire, himself, oneself — ผู้ (of animals) male — เผีย female ออก — to declare oneself สิ้น — poverty-stricken เสีย — to be spoiled, to prostitute เลี้ยง — to make one's livelihood: (numerical designation of animals, *as* ม้า สอง — two horses)

ตั๋ว (tooa) [Chin.] writ of exemption, receipt note

ตวัก (ta'wa'k) (1) ladle made of cocoanut (2) a contemptuous expression

ตวัน (ta'wa'n) sun — ออก sunrise, Orient, East — ตก sunset, Occident, West — สาย before noon — บ่าย afternoon — เที่ยง midday, noon

ตอ (taw) stump, stake — แย to torment, irritate

ต่อ (tor) (1) to add (2) towards, against, before: *with* ติด — to join นก — decoy — ไป henceforth, afterwards, more — สู้ to withstand — ต้าน to resist — ว่า to murmur — หน้า in the presence of — แต้ม (1) dominoes (2) to make worse, exaggerate — กัน to join together

ต่อ (tor) (1) to build on at the side (2) to haggle (3) a wasp

ต้อ (torr) speck in the eye, disease of the eyes

ตอก (tawk) (1) to hammer, to drive in (a nail, etc.,) to force in, insert (2) thin strip of bamboo etc. used as a string

ตอง (taung) banana leaf ฟืน — kitchen fire-wood สี — light green

ต้อง (taung) (1) sign of the passive (2) *and* — การ *also* — ให้ *and* — ประสงค์ it is necessary, must, one must (3) to touch, exactly, properly — คุณ spell-bound, charmed, fascinated — เต quoit

ตอก (tort) to bite

ต่อแต้ม (taw taam) dominoes

ตอน (torn) (1) part — หัว etc. (parts of a ship, fish, etc.) bow, front, etc. (2) to castrate, to cut (slips from a tree, etc.)

ต้อน (tawn) to take, to seize, to go in chace of — รับ to welcome, to receive favourably

ตอบ (taup) to answer, reply — คุณ to repay one favour by another — สาร to answer by letter

ตอม (torm) to suck up like an insect, an insect, fly, midge

ต่อม (taum) fleshy excrescence — เตี้ย dwarf, dwarfish

ตอย (toi) [Maun] done, finished

ต่อย (toi) (1) to strike, to attack with the fists (2) stinging insect

ต้อย (toy) (1) small, low — ติ่ง a medicinal plant (2) a small fowl, bantam

ตา (tah) eye น้ำ — tear หาง — corner of the eye — บอด blind — เหล่ squinting ขี้ — short-sightedness — ปลา corns — ไม้ knot in a tree or timber — ตุ่ม (1) ankle bones (2)

a tree — น้ำ hole out of which water comes — มอย whitlow

ตา (tah) maternal grand-father, old gentleman — ชวด maternal great-grand-father พ่อ — father-in-law

ตาก (tahk) to expose (to sun or air)

ต่าง (tahng) different, in the place of — ๆ various, diverse, of all sorts, all — ท้อง half-brothers by different mothers — หู — ตา a representative — หน้า strange น่า — window — ประเทศ foreign

ต่าง (tahng) pack-saddle

ตาก (tart) cloth woven with gold or silver thread

ตาตุ่น (tartoo'n) (1) a tree (2) ankle bones

ตาน (tarn) malady of children

ต้าน (tahn) to resist, fight

ตานี (tarnee) Patani

ตาป (tarp) a jewelled gold ball

ตาปะขาว (tarpa'kow) (1) guardian of a pagoda (2) man in a white dress supposed to be an angel disguised

ตาพุ่น (tarpoo'n) *and* — ม้า a priest condemned to cut grass for the King's elephants *or* horses

ตาม (tahm) to follow, following, according to — ใจ to yield to the wish of another, as you please — ได้ as you may, as it may be — มี according to the means available, as much as there is — ที as he wishes; be it so

ตาย (taie) to die แทย — on the point of dying เป็น — alive or dead สี — faded น้ำ — low water งูกัด — snake whose bite is fatal

ตาล (tahn) [Pali] fan-palm, sugar-palm น้ำ — sugar น้ำ — กรวด sugar-candy น้ำ — ทราย powdered sugar

ตาหล่า (tahlah) (1) clever at kite-flying (2) Mahommedan priest

ตาลิปัตร (tahleepa't) [Pali] priest's fan [oval-shaped and made of leaves]

ติ (ti') *and* — เตียน to blame, reprimand, reproach

ติง (ting) [Cambod.] silent

ติ่ง (ting) abnormal excuscence from the flesh, as a double thumb, a fifth finger, etc.

ติด (tit) to stick, to be joined to, immersed in, impeded by — เอา to join — ไฟ to light a fire — ใจ to apply oneself to; to suspect — พัน attached to, fond of — การ — ธุระ overwhelmed with business *or* work — เงิน — นี้ *and* — สิน involved in debt — ตาม to follow

ติณ (tin) [Pali] grass, weed

ติว (tiew) [Chin.] small sticks for counting *or* for fortune-telling

ตี (tee) to strike, to beat ชก — to strike with the fist — พิมพ์ to print, to strike off (from the press) — แตร to make a wall of split bamboo

ตี *and* ตี (tee) quickly

ตีน (teen) foot — ฟา horizon ฝ่า — sole of the foot ปลา — a fish with two feet — เป็ด web-footed ต้น — เป็ด a medicinal plant — เทียน candle-stick — ท่า landing on the bank of a river or canal — ขุ (the letter short *u* or *oo*) — ขู (long *u* or *oo*)

ตีบ (teep) joined side by side

เตีย (teeya') [Chin.] father

เตีย (teea') dwarf

เตียง (teea'ng) bed-stead — ตู้ drawer, side-board

เตียน (teea'n) empty and clear

เตียบ (teea'p) circular stand with rim round it for holding edibles

เตียว (teeyo) band, bandage for closing a crack, broad girdle of cloth for the loins

ตึก (teuk) (1) a stone *or* brick building (2) — ตัก to palpitate

ตึง (teung) (1) stretched, swelled out, tight (2) noise of a gun

ตึบ ตึบ (teup teup) noise of moving about

ตื่อ (teue) stupid อ้าย — a fire-work

ตื่อ (teue?) quickly

ตื่น (teun) (1) to be awake (2) to stupefy แตก — commotion, general alarm, panic

ตื้น (teun) shallow, superficial, common

เตือน (teua'n) to remind, to call the attention to

ตุกตัก (too'k ta'k) palpitation

ตุ๊กแก (too'k-kaa) large lizard with a loud voice, tokay

ตุ๊กกะตา (too'kka'tah) *and* ตุกกะตุ่น doll

ตุง (too'ng) clothes out of shape

ตุ้งกา (too'ngkah) inhaler (for hemp smoke)

ตุ่น (too'n) (1) stupid (2) mole

ตุ่ม (too'm) (1) swelling (2) jar ตา — ankle; a tree

ตุ้ม (ถุง) (too'm too'ng) weight, knob, or bead (attached to the string of a purse) — หู earrings ลูก — weights (of a clock or of scales)

ตุ๊ม (too'm?) [phon.] noise of falling into water

ตุมกา (too'm kah) a tall tree having medicinal leaves and fruit

ตุ้มปี่ (too'mpee) mitre-shaped (hat)

ตุ่ย (tooi') swollen (cheeks) ตุ๊ย — a kite

ตุ้ยตุ้ย (tooi' tooi') greedily

ตุลาการ ตุลยาการ *and other forms* (*vulg.* tra'larkarn) [Pali] judge

ตุลาคม (too'lahkom) [Pali] (name of the seventh month = October)

ตู (too) I, me, myself, self เข้า — pounded rice, rice meal [= Pali sattu]

ตู่ (too) to take fraudulently

ตู้ (too) drawer, cupboard — หนังสือ book-case

ตูม (toom) (1) bud of flower (2) [phon.] booming of cannon, sound of gun

เต็ง (teng) small scales to weigh silver, gold, or small articles ตัว — a lottery-figure ไม้ — a hard wood

เต่ง (teng) a swelling — เต้า breasts

เต๋ง (teng?) [phon.] sound of guitar, to to steal, to rob

เตโช (taychoh) [Pali] fire, flame, heat, light, lightness, glory, power

เต้น (ten) to palpitate, jump, dance

เต็ม (tem) full, very — ใจ willingly, with consent — ที่ strongly, very much, excessively (an expletive used with adjectives) — ที่ awful, terrible, disastrous, anoying โดย — to the full, fully

เตย (toey) a big thorny reed having a fine and sweet flower

เตีย (terp) rather large

เติม (tterm) to add

เตะ (ay') to kick, to attack by kicking

แต่ (taa) (sign of abl.) from, since, only, but ลุก — *and* แล้ว — it depends upon — ไหน whence? — ว่า but — ถ้า ว่า supposing that, if — ก่อน before เว้น — except, unless

แต้ (taa) (running) quickly

แต๋ (taa?) [Chin.] tea

แตก (taak) to break, break open, to be ตื่น — noise, confused crowd ใจ — disgusted with one business and seeking another — ร้าว to be split, difference, disagreement — แหลก to be broken in pieces — ระแหง to yawn (of the earth), to open

แตง (taang) gourd — โม melon — กวา cucumber — ไทย sweet melon, musk melon

แต่ง (taang) to dispose, compose, arrange, complete — ตัว to dress

แตงเม (taangmay) a cake made of sugar

แตน (taan) wasp

แต้ม (taam) to mark, to note, to put on — สี to paint — แผล to plaster a wound ต่อ — dominoes

แตะ (taa') (1) split bamboos ฝา — house of s. b. ตี — to make a wall of s. b. เตาะ — toddling (of a child) (2) to take up by touching with the tip of the finger

ใต้ (tie) under, below, South ทิศ — South — ถุน lower part of a house เรือ ปาก — boats coming from the S.

ไต (tai) entrails

ไต่ (taie) to creep, to crawl — ถาม to question — ลวด to dance on a rope — เท้า (poetical) to go on a journey

ไต้ (tai) torch

ไต่คู้ (taikoo) *with* ไม้ (short accent, as over เหล็ก)

โต (toh) large, vast โตโต very large

โต้ตอบ (toh taup) to contradict โต้ลม to tack, to sail with difficulty against the wind

โตก (tohk) small round metal tables or stands

โต่ง (tohng) end

โต้ง (tohng) large, tall

โตงเตง (tohng tayng) hanging and swinging

โตมร (tohmonn) [Pali] *or* โทมร short spear, spike, javelin

โต๊ะ (toh') (1) table (2) reverend, pious — แขก Mahommedan priest

เตา (tow) *and* — ไฟ hearth, fireplace, stove

เต่า (tow) turtle

เต้า (tow) cross piece of wood on a post น้ำ — intoxicating juice

เต๋า (tow?) dice

เต้าหู้ (tow-hoo) [Chin.] starch made of peas

ตำ (ta'm) to pound, to crush; to prick

ต่ำ (ta'm) low, depressed, less ไม่ — กว่า unless, than

ตำนาญ (ta'mnahn) series, story, history

ตำนิ (ta'mnee') fault, vice, defect

ตำเนิน (ta'mnern) to go, to walk — พล to lead an army

ตำแหน่ง (ta'mhnaang) place

ตำหนัก (ta'mhna'k) (high word) habitation, abode [of a prince] พระ — King's abode, royal palace

ตำบล (ta'mbonn) place, district

ตำแบ (ta'mbaa) *with* ปลา split and dried fish

ตำแย (ta'myaa) nettle หมอ — accoucheur, midwife

ตำรง (ta'mrong) [Sansk.] to direct, straighten, stand, govern

ตำรวจ (ta'mrooat) King's satellites, lictors

ตำรา (ta'mrah) code of formulas, book of arts

ตำริ (ta'mree') to think

ตำรัส (ta'mra't) to order, to make an edict

ตำลึง (ta'mleung) (1) a creeping plant with red fruit (2) the sum of four ticals

ตะ (ta') to inlay *or* incrust with gold

ตะกรม (ta'krom) (*see* ตะกรุม)

ตะกร้อ (ta'kraw) (1) light ball of cane or leather used for playing a common Siamese game with the feet (2) a basket used for holding fruit

ตะกร้า (ta'krah) an open-work basket made of bamboo

ตะกรุด (ta'kroo't) amulet, talisman — เบ็ด to put a hook on the line

ตะกรุม (ta'kroo'm) a bird like a pelican, but larger

ตะแกรง (ta'kraang) rice-sieve, flat round kasket

ตะไกร (ta'krai) scissors ขะ — jaws เหยี่ยว — sparrowhawk

ตะกรับ (ta'kra'p) a fish

ตะกลาม (ta'klahm) greedy

ตะกลี (ta'klee) *and* ตะกลาม (ta'klahm) greedy, covetous, hasty, impetuous

ตะกวด (ta'kooat) a small alligator

ตะกั่ว (ta'kooa) pewter, type metal — นม lead — เกรียบ tin foil ขี้ — oxyde of lead

ตะกอ (ta'kraw) *and* รุ่น — (*see* สะกรอ) in the flower of youth, adult

ตะกอน (ta'kawn) sediment, deposit

ตะกาย (ta'kai) to seize, grasp, catch with the hands, to climb with the hands or paws

ตะกี (ta'kee) *and* เมื่อ — just now

ตะเกียง (ta'keeang) lamp ไส้ — wick

ตะเกียบ (ta'keeap) [Chin.] chopsticks

ตะกุก ตะกัก (ta'koo'k-ta'ka'k) tottering walk (as of a turtle)

ตะกุม ตะกาม (ta'koo'm-ta'kahm) rude, ill-bred man

ตะกุย (ta'kooi) *and* — ตะกาย to scratch or scrape up with the nails or claws

ตะกู (ta'koo) a tall tree with blossoms but without fruit

ตะกูด (ta'koot) rudder, helm

ตะเกะ ตะกะ (ta'kay' ta'ka') confusion

ตะโก (ta'ko) a tree with yellow fruit

ตะโก้ (ta'koh) (1) cake (2) a wind from the oblique corners of the compass, N.W., S.W., etc.

ตะโกก (ta'koke) an edible river fish

ตะโกน (ta'kone) to call *or* beckon from afar

ตะเกาะ (ta'kaw') careless

ตะขบ (ta'khop) a tree with edible brown fruit

ตะขาบ (ta'kharp) (1) millipede, centipede นก — a bird ขง — lace worked standard (2) loud clapper made of bamboo

ตะเข้ (ta'khay) (1) (*see* จรเข้) crocodile (2) (*see* ตะเฆ่)

ตะเข็บ (ta'khepp) double-sewing กุ้ง — a small prawn

ตะโขง (ta'khong) large horned crocodile

ตะคริว (ta'kriew) convulsion, cramps

ตะครุบ (ta'kroo'p) to catch by springing upon, to porence upon

ตะไคร่ (ta'khrai) froth — น้ำ mould (on a wall, rock, etc.)

ตะไคร้ (ta'khrai) aromatic herb used in cooking — น้ำ willow

ตะคอ (ta'khaw) a tree with hard wood

ตะคอก (ta'khawk) to threaten loudly, to chide

ตะคาก (ta'khark) *and* ทัง — haunch

ตะคัน (ta'kharn) a medicinal plant

ตะเคียน (ta'kheea'n) a tall tree used for making royal barges, and having a female angel on every leaf

ตะคุก (ta'khoo'k) to bend the knee

ตะคุ่ม (ta'khoo'm) indistinctly

ตะกุย (ta'kooi) to scratch up, to scrape together with the nails or claws

ตะแคง (ta'khaang) to be bent down, inclined, to lean on one side

ตะคัน (ta'kha'n) still for making perfumes

ตะฆัน (ta'kharn) (*see* ตะคัน)

ตะเฆ่ (ta'khay) two-wheeled vehicle (for plants trees and heavy things)

ตะงก (ta'ngok *vulg. for* ผงก) to raise

ตะงุด (ta'ngoo't) *see* ตะกุด

ตะแง (ta'ngaa *vulg. for* ระแง) bunch, cluster, *or* bundle (of cocoa-nuts, etc.)

ตะจะ (ta'cha') [Pali] bark (of a tree) skin, hide

ตะถาคต (ta'tahkot) [Pali] a name of Buddha (Alab. 205)

ตะนอย (ta'noi) a big red ant

ตะนาวศรี (ta'nowsee) (1) Tenasserim (2) a village near Bangkok

ตะหนี่ (ta'hnee) miserly

ตะหนู (ta'noo') *with* เต่า big river turtle

ตะบอง (ta'bong) *see* กระบอง stick

ตะบอย (ta'boi) to stay behind, to lag; to do slowly

ตะเบียน (ta'beea'n) a tree

ตะบึง (ta'beu'ng) always, incessantly, continuously

ตะบูน (ta'boon) tree with a hard wood

ตะเบ็ง (ta'beng) to go quickly, to hasten; to puff out — มาลัย to fasten a cloth across the breast and over the shoulders

ตะแบก (ta'baak) a forest tree with hard wood

ตะไบ (ta'bai) file, to file — ลม to keep on blowing into any thing

ตะบะ (ta'ba') (1) wooden platter, tray (2) power

ตะบัน (ta'ba'n) (1) to poke, to bore, to keep on pushing (2) quickly, continually (3) tube for pounding betel nut; to pound

ตะบัน ตะบูน *and* ตะบก (ta'ba'n ta'-boon ta'bok) a tree

ตะปิ่ง (ta'ping) gold *or* silver leaf attached to the belt of female children in front, placket, lappet

ตะปู (ta'poo) nail — ควง screw

ตะพด (ta'pot) a pole to beat buffaloes and oxen

ตะพอก (ta'pork) wine-party, carouse

ตะพอง (ta'pong) (1) axle tree (of wheel) (2) bones (of the head)

ตะพาก (ta'pahk) a small fish

ตะพาน (ta'pahn) bridge

ตะพาย (ta'pai) (1) rope for a buffalo's nose (2) slung across the shoulder — แล่ง over the shoulder — ปาป to transfor the blame to another

ตะเพียน (ta'peean) a flat fish — เงิน silver fish — ทอง gold fish

ตะพูน (*vulg. for* กระพูน) mollusc

ตะพู่น (ta'poo'n) *see* ตาพู่น

ตะเพิด (ta'pert) to shout at, to put to fright, drive away

ตะโพก (ta'poke) buttocks, hips

ตะโพน (ta'pone) a hand-drum

ตะพัง (ta'pa'ng) excavation (in a rock), (spring) gushing out

ตะพัด (ta'pa't) continuous, persistent

ตะภาบน้ำ (ta'parp na'm) long-necked river turtle (highly valued for food)

ตะเภา (ta'pow) junk ลม — South wind

ตะมยทย (ta'mooi tooi) fat (face)

ตะมะรยหลย (ta'ma'rooi hlooi) smartly, promptly

ตะยูน (ta'yoo'n) flabby

ตะราง (ta'rahng) grating, trellis-work, cross railings, gridiron, prison

ตะรณ ตะรณา *etc.* (*see* ตรณ) young

ตะรังกานู (ta'ra'ngkarnoo) Tringano

ตะลอก (ta'laut) through

ตะลู (ta'loo') pierced, bored

ตะลิ่งปริง (ta'ling pring) a tree with sour fruit นก ตะลิ่ง green parrot

ตะลิบ (ta'lipp) *and* ตะลี (ta'lee) quickly — ตะลีบ to work hurriedly, to finish quickly

ตะลึง (ta'leung) to look elsewhere, star-gazing, absent-minded

ตะลุง (ta'loo'ng) (*see* ตลุง)

ตะลุ้ม (ta'loo'm) a basket *or* receptacle for provisions — ฟุ่ม ฟาม the same with the cover on; sound of a drum — ตะล่อม to heap up earth round a tree

ตะแลงแกง (ta'laang kaang) place of execution for criminals

ตะลำพอก ตะลุมภก *etc.* (*see* กระ —)

ตะละ (ta'la) quite, as, like, as if — คน only one, the whole of it — คน one man like another

ตะเว็ต (ta'wett) [Maun] image offered to the genii

ตะวัน (ta'wayn) (*see* ตระวัน) นก — ก a small bird

ตะหว่า (ta'wow) *and* ตะหวา (*see* กระหว่า) a talking bird

ตะวัก (ta'wa'k) *and* ตวัก (*see* ตะกั)

ตะอือตะเอ้ (ta'aw ta'aa) to stammer

ตะอู้ตะอี้ (ta'oo ta'ee) to speak through the nose

ตัก (ta'k) (1) to draw up (water, etc.) — บาตร to give alms to the priests — เตือน to incite, urge on, give advice (2) lap, knees, on the knees

ตักกะแตน (ta'kka'taan) locust, grasshopper

ตักไษย (ta'ksai) [Sansk.] to die

ตัง (tan'g) bird lime

ตั่ง (ta'ng) arm chair, long seat, bedstead

ตั้ง (ta'ng) to set, place, establish — แต่ง to raise to a dignity, to appoint — แ[illegible] to substitute — ท้อง to become pregnant — ใจ to attend to — แต่ from, since — แต่นี้ไป from this moment, henceforth — แต่นั้นมา from that time

ตั้ง (ta'ng) case (of tobacco, etc.)

ตังเกี๋ย (ta'ngkia) [Chin.] Tonquinese

ตังฮอ (ta'nghaw) Chinese purslain

ตัณหา (ta'nhah) [Pali] concupiscence, covetousness

ตัด (ta't) to cut — ฟัน to slander, to

affront, to mock — สิน to give sentence; verdict, order of court — โคน to cut down to the ground — กัน — ขาด etc. (1) to cut in half (2) to break off a friendship ก.า — a game with cowries — ก๊า to cut the string of a bundle

ตัน (ta'n) not pierced รู — hole filled *or* stopped up — บ่ญญา at a loss, not knowing how to act

ตันตร (ta'nta') using an instrument

ตับ (ta'p) (1) (numerical designation of bands of leaves used for roofing) (2) split bamboo stick to hold fish for boiling (3) liver — ไต entrails (4) detachment, company [of soldiers, police, etc.]

* * *

ถ

ถ (*law la'winn* — English aspirated *t*. Dental: a high letter) — ถวิน name of this letter

ถ๋อ (tot) to approach crawling — ถอย to withdraw crawling

ถนน (ta'non) road — หลวง public road

ถนอม (ta'naum) to cherish, take care of, entertain

ถนัด (ta'na't) clearly, distinctly; clever — ใจ to be persuaded

ถนัม (ta'na'm) *with* ดิน medicinal earth of a yellow colour

ถบ (top) great, good คน — a sorcerer

ถม (tom) (1) to fill a ditch (2) enamelled (3) abundant — ถาน plentiful

ถมอ (ta'maw) [Cambod.] rock, stone

ถลม (ta'lom) to slip or slide down — ถลำ slip of the tongue

ถลอก (ta'lauk) excoriation

ถลา (ta'lah) *and* ไถล (ta'lai) to stumble

ถลากไถล (ta'larhk ta'lai) to be idle at work

ถลาย (ta'lai) *with* ปาก slip of the tongue, mistake in writing

ถลึง (ta'leung) to look hard and angrily at

ถลึง (ta'leung) to rise up, to raise oneself out, to go in front

ถลุง (ta'loo'ng) to smelt, to melt

ถลุน (ta'loo'n) to twist (a rope) — ถลำ to enter unexpectedly, to run into

แถลง (ta'laang) *and* — ไข to declare, to tell

ถลำ (ta'la'm) to slip — ถลาก to stumble, to make a mistake

ถลัน (ta'la'n) beyond, too far, to go beyond, to exceed

ถ่วง (too'ang) (1) hanging weight (2) to make slower (3) to sink

ถ้วน (tooa'n) right, correct, as it should be, as agreed

ถ้วย (tooi') cup — ชาม pottery — แก้ว glass

ถวาย (ta'wai) [priest's word] to offer — พระพร yes (of a priest speaking to a Royal personage)

ถวิล (ta'winn) to think lovingly of

ถั่ว (tooa') beans — เขียว grey pease — พู beans — ยี่สง earth-nuts แทง — a game with cowries

ถวัลยราช (ta'wa'nya'raht) [Pali] to reign, kingdom, royalty

ถ่อ (taw) punt-pole

ถอก (tauk) (1) projecting from the middle (2) membrum virile

ถอง (taung) to push *or* strike with the elbow

ถ้อง (tawng) to deliberate, to judge, decide

ถอด (taut) to take off, take away, dismiss — รูป to take a portrait

ถอน (taun) to pull up, pull out, take out

ถ่อม (tawm) lowly, humble, submissive

ถอย (toi) to go back, retire

ถ่อย (toye) (1) perverse, wicked (2) a small gnat

ถ้อย (toi) *and* — คำ words — ที one another, mutually, friendly conversation

ถา (tah) to rub with a whetstone, to sharpen ปืน — to swoop แถก — to make a swoop in a zigzag direction

ถ้า (tah) if — ว่า supposing that

ถาก (tark) to chip, to level — หญ้า to weed — ถาง ironical

ถาง (tahng) to clear the ground

ถ่าง (tarng) to part, to separate, to hold apart

ถาด (taht) metal dish, small tray

ถาน (tahn) (1) basis, base, lower part (2) priest's water-closet

ถ่าน (tarn) charcoal — สีดา *and* — หิน coal

ถานานุกรม (tarnarnukrom) [Pali] from one place to another, in order

ถาปนา (tahpa'nah) [Pali] to establish, re-establish

ถาม (tahm) to ask, to interrogate, to question มักี — inquisitive

ถ่าย (taye) (1) to pour out, to decant, to purge (2) to redeem by paying duty, etc.

ถาวร (tahwon) [Pali] stationary, stable permanent, enduring, strong

เถินถาน (tintahn) [Siam. and Pali] native country

ถี่ (tee) (1) deuse, close, near, close-fisted (2) in quick succession, quickly repeated

ถีบ (teep) to push with the sole of the foot — ระหัก to work a waterwheel

เถียง (teea'ng) dispute, quarrel

ถึก (teuk) wild (beasts)

ถึง (teung) until, towards, as far as; to reach — กระนั้น although — กัน contiguous; arriving from abroad

ถึงแก่กรรม (teungkaaka'm) [Siam. and Pali] to die (of well-to-do persons)

ถือ (teu) (1) to bear, carry (2) to respect, to observe — สัจ fidelity — ท้าย to take the helm — น้ำ to drink the water of allegiance

ถัก (teu) blunt, dull, stupid

เถือ (teu-a) to cut through, to cut

เถือน (teuan) woods, sylvan

ถุง (too'ng) bag, wallet, purse — มือ glove — ตีน socks, stockings — ตีนยาว stockings

ถุน (too'n) to satisfy the craving after opium-eating ใต้ — ground floor

ถุย *and* ถุ่ย (too'wy) to spit upon

ถู (too) to rub, to clean

ถูก (took) (1) cheap (2) to touch, to knock (3) precisely, correctly — ต้อง properly, suitably

ถูป (toop) [Pali] pagoda, prachedee, shrine

เถน (ten) [Pali] thief, rascal

เถร (ten) [Pali] old priest, venerable man

เถิด (tert) enough, sufficient

แถก (taak) (1) to cut away (2) zigzag, crooked, to tack

แถบ (taap) quarter, part, party — นั้น

somewhere there กละ — each on his own side (2) [Laos.] rupee

แถม (taam) into the bargain, to add to

แถว (toa'o) order, series

ไถ (tai) plough, to plough

ไถ่ (tai) to redeem

ไถ้ (tai) a very long thin bag (for coins or rice)

โถ (toh) covered dish; *or* vase with lid

โถก (tohka') [Pali] small, slight

โถง (tohng) pretty, beautiful, lofty, eminent โอ่ — pompous

เถา (tow) (1) creeping plant (2) a lot, an assortment ต้น — largest of the lot ปลาย — smallest of the lot

เถาะ (t'aw') hare ปี — fourth year of the Siamese cycle

ถ้ำ (ta'm) (1) cave, cavern (2) box — กลาง in the middle

ถัง (ta'ng) pail, bucket, a measure of twenty ka'nahns

ถัญญะ (ta'nya') [Sansk.] milk

ถัด (ta't) since, after, next

ถัน (ta'na') [Sansk.] breast

ท

ท (*taw tahn* = English *t.* or French *th.* Sansk. *d.* Dental: a low letter) — ทาน name of this letter

ทด (tot) to dam up — ลอง to test, to try — แทน reward, recompense

ทน (ton) to support, to bear, to last out, patient, long suffering

ทนต์ (tonn) [Pali] tooth

ทนนาน (ta'nahn) the contents of a cocoa-nut shell, 1800 grains of rice, one twenty-fifth of a bushal

ทนาย (ta'nai) servant of a grandee, satellite

ทนู (ta'noo') to take care of, to support

ทบ (top) to fold สม — to meet, come together, reinforce ขา — back of the knee; to raise the foot and so bend the knee

ทมิฬ (ta'min) [Pali] (1) bad, wicked (2) black man (3) Ceylonese

ทมูน ทนาย (ta'moo'n ta'nai) servant of a grandee

ทยาน (ta'yarn) (1) difficult to attain to (2) to go up

ทว (ton) [Sansk.] trouble, pain, suffering [as suffix] bearer of

ทรง (song) to have, to be, endowed with; [of the King's actions] to do — พระกรุณา to pity รูป — outward appearance — ครรภ [of royal persons] pregnant

ทรชน (tora'chonn) [Pali] perverse man, wicked

ทรพล (tara'ponn) [Pali] weak, poor

ทรพิศม์ (ta'ra'pitt) [Pali] poison, venom, virus, small-pox, venomous creature

ทรยศ (ta'ra'yot) [Pali] wicked

ทรมาน (ta'ra'mahn) [Pali] bad, troubled, vexed, grieved

ทรวง (sooang) breast

ทราบ (sarp) (1) to know (2) damp, wet

ทราม (sarm) (1) middling, not very good (2) rude, stupid, ill-bred (3) to flow abundantly

ทราย (sai) (1) sand (2) deer น้ำตาล — white powdered sugar

ไทร (sai) (1) a fish trap (2) fig tree เมือง — Quedah, Kedah นก — wren

ทระพี (ta'ra'pee) (1) a large spoon for taking up rice (2) a large horned animal, bison

ทรัป (sa'p) to touch with a piece of lint rag, etc.

ทรัปเหือ (sa'p hooa') (1) under-garment of a priest (2) water on a piece of lint, rag, etc.

ทรัพย์ (sa'p) [Sansk.] treasure, riches

ทลวง (ta'looang) (1) to pursue a flying enemy (2) to bore, to pierce

ทลิทก *and* ทฬิทก (ta'li'tok) [Pali] poor, needy

ทลุ (ta'loo') through, pierced

ทวง (tooang) to ask back, to exact

ทวัง (too'ang) to advise ทัก — to warn

ทวด (too'at) great grandfather, great grandmother ตา — maternal great grandfather ปู่ — paternal do. ย่า — paternal great grandmother ยาย — maternal do.

ทวดึงษ (ta'wa'deung) *and* ทวติงษ (ta'wa'ting) [Pali] thirty-two — าการ the 32 parts of the human body

ทวน (tooan) (1) lance (2) to beat (3) to go against wind, stream, etc.

ทวม (tooam) to over flow, to surpass

ทวยหาญ (tooi harn) brave man

ทวาทศมาศ (twarta'sa'mart) [Pali] the twelve months

ทวิ ทวี *and* ทวย (tooi' tooee *and* tooi) [Pali] (1) two (2) to increase ; arithmetical or geometical progression

ทวีป (ta'weep) [Sansk.] island ชมก — the continent inhabited by man (Alab. 13. 187)

ทเวศ (ta'wett) grief, sorrow

ทั่ว (tooa') the whole, all over — ไป generally

ทศ (ta'sa') [Pali.] ten — มาศ ten months

ทสางค์ (ta'sahng) [Pali] ten parts of a thing, tens

ทหาร (ta'harn) [Pali] soldier

ทอ (taw) to weave

ท่อ (taw) outlet for water, aqueduct, water-course

ท้อ (tor) to dread, to hesitate — ใจ to draw back through fear

ทอง (tawng) gold — เหลือง brass — แดง copper — อังกฤษ tinsel — เปียก gold and quicksilver ดอก — (1) blossom of a particular tree (2) courtisan พก — a red or yellow pumpkin ขน — a black talking bird

ท่อง (taung) (1) to wade, to walk through water (2) to learn by rote, to learn by repeating over and over again — แถว order, rows, lines, columns

ท้อง (torng) belly มี — pregnant ตั้ง — to become pregnant — ฟ้า vault of the sky — แม่น้ำ bed of a river — มาน dropsy ลิง — diarrhœa

ทอด (tawt) (1) to throw (2) bridge, to bridge

ทอน (tawn) to cut in pieces

ท่อน (taun) a piece, a bit

ทอย (toy) (1) to pitch, to throw out (2) pegs driven into a tree to serve as ladders

ทา (tah) (1) to anoint, smear, paint — สี to colour, to paint เครื่อง — perfumes, unguents ยา — liniment

ท่า (tah) (1) bank, landing place, approach to a river (2) to wait for (3) gesture, condition, posture, habit, attitude ทำ — to put oneself into an attitude — ทาง opportunity

ท้า (tar) to provoke, to excite — ทาย a word of provocation

ทาก (tahk) a blood-sucking caterpillar

ทาง (tahng) way, road, course, occasion — หลวง high road งู — มะพร้าว a snake

ทาน (tahn) (1) to stop (2) to revise, to correct (3) [Pali] alms (Alab. 184) — ตวัน sun flower พระ — I pray you รับพระ — to eat (polite word), to take — บน written promise โรง — place where the King's alms are distributed โว — innocence

ท่าน (tahn) King, master; neighbour; you (to equals), he, him (speaking of maguates) — ท้าว dignity, an honourable man

ทานพ (tahnop) [Pali] a fabulous eagle, Asura angel

ทาบ (tahp) to measure, to lay (one thing) upon (another)

ทาย (tai) to solve a mystery, to guess at, to conjecture โหร — astrologer หมอ — sorcerer, conjuror, magician

ท้าย (tai) stern, helm, steerage of a vessel สุด — last, extreme, the end

ทายก (tahyok) [Pali] donor, giver

ทายาท (tahyart) [Pali] right heir

ทารก (tahrok) [Pali] child (under thirteen)

ทารณ (tahra'na') to distribute

ทารุณ (tahroo'n) [Pali] rude, rough, wicked, dreadful

ทารมา (tahra'mah) [Pali] to afflict, to repress

ท้าว (tow) (1) to lean upon, to bear heavily upon (2) (royal title) King; (title of the old) Your Reverence — ไทย King, Emperor อี่ — sorcerer, witch

ทาษ (tarse) *and* ทาษา (tahsah) [Pali] slave, servant

ทาษี (tahsee) [Pali] female slave

ทิ้ง (ting) to throw away — ร้าง (1) deserted, abundoned (2) divorce

ทิชา (ti'chah) [Pali] birds — กร flock of birds

ทิฏฐิ (titti') [Pali] to see, understand; doctrine

ทิณกร (ti'na'kon) [Pali] sun

ทิเป (ti'pay) [Pali] island

ทิพย (ti'pya') [Sansk.] *and* ทิพ (tip) [Pali] celestial

ทิพากร (ti'pahkon) [Pali] sun

ทิม (tim) prison, lock-up house — ศาล council-chamber, armoury

ทิ่ม (tim) to poke, to prick, to push at

ทิว (tiu) order, series

ทิวงคต (ti'wongkot) (*see* ชิวงคต) to die

ทิวา (ti'wah) [Pali] day, day time

ทิศ (titt) *and* ทิศา (ti'sah) [Pali] the eight points of the horizon (each having its special name, as) — บูรพา — ตวันออก East — เหนือ North — ใต้ South, etc.

ทิศาปาโมข (ti'sahpahmohk) [Pali] (1) philosopher, professor (2) eminent, famous

ที (tee) time, occasion, opportunity — หนึ่ง — สอง *etc.* once, twice, etc, ได้ — having found an opportunity สาง — some time เต็ม — too much, intolerable, distressing, annoying ตาม — (1) as it may happen (2) to neglect ท่วง — fully กี่ — how often? ไม่เข้า — absurd, ridiculous, unsuitable, preposterous

ที่ (tee) (1) who, which, that — หนึ่ง — สอง *etc.* first, second, etc. (2) place, — นี้ here — ไหน where? — บน above — อยู่ dwelling-house นอก — abnormal — นอน bed — นั่ง seat เต็ม — fully, complete, very much

เที่ยง (teea'ng) perpendicular, true, correct; midday — คืน midnight

เที่ยน (teea'n) (1) candle, wax taper (2) cummin (3) a shrub

เที่ยม (teea'm) to compare, to equal, to place side by side, to yoke (oxen, etc.) เท็จ — false, counterfeit เงิน — counterfeit coin

เที่ยว (teeyo) (1) flag (2) to go over and over again, to keep on going

เที่ยว (teeyo) to walk about, promenade ไป — เล่น to walk about for pleasure

ทึก ทึก (teuk teuk) to palpitate, throb

ทึ่ง (teung) to draw *or* pull out, tear off

ทื่อ (teu) blunt

เทือก (teua'k) (1) family, race — แถว series, order, pedigree (2) mud

ทุ (too') [Pali] bad

ทุก (too'k) each ยัน — to load

ทุกข *and* — ขัง (too'k ka'ng) [Pali] pain, grief, สิ่ง — to purge

ทุกัง (too'ka'ng) a common sea fish

ทุคติ (too'ka'ti') [Pali] walking badly — รม hell

ทุคตะ (too'ka'ta') [Pali] broken down, miserable

ทุ่ง (too'ng) (1) plain, flat (2) to be purged นอก — open fields, the country — เถียง dispute

ทุ้ง (too'ng) uneven, unequal — คุ้ง winding, bed of a river

ทุจริต (too'cha'ritt) [Pali] badly conducted, badly behaved

ทุฐ (too't) [Pali] bad, perverse, wicked

ทุดทู (too't too) [phon.] great horned owl

ทุติยา (too'ti'yah) and other similar words [Pali] sound

ทุน (too'n) capital, expence, outlay

ทุ่น (too'n) (1) float, buoy, anything floating (2) plenty, abundance, much

ทุบ (too'p) to pound, to break up

ทุพล (too'pon) *and* ทุระพล (ta'ra'pon) [Pali] weak, feeble

ทุภาสิต (too'pahsit) [Pali] bad language

ทุม (too'm) [Pali] tree

ทุ่ม (too'm) (1) the hours of the night, counting from 6 p.m. to 6 a.m., as สอง — eight p.m. (2) to beat (the breast) — ทิ้ง to cast down, dash down — ทอด to fall backwards — เถียง to quarrel

ทุ้ม (too'm) low [especially of sounds]

ทุรน ทุราย (too'ronn too'rai) anguish, anxiety

ทุราจาร (too'rahcharn) [Pali] immorality, profanity, sin

ทุเรียน (too'reean) durien (fruit)

ทุเร (too'ray) *and* ทุเรศ (too'rate) [Pali] (1) calamity (2) very far

ทุย (tooi') (1) slender (2) [of animals] barren

ทุระ (too'ra') [Pali] far

ทุเลา (too'low) relieved, convalescent ขอ — to ask for a delay *or* for leniency

ทุลัง (too'la'ng) (1) stubborn (2) a dish — กาสา a fruit-bearing shrub

ทู *with* ปลา (plah too) the Siamese herring

ทู่ (too) blunt, dull

ทูต (toot) [Pali] envoy, Minister ราช — Ambassador, Envoy

ทูล (toon) to report to the King — ฉลอง to report, to dedicate ปลัด — ฉลอง officials who recite *or* report to the King ข้า — อยู่ in the government service พ่อ — ทัว god-father: a term of respect and gratitude

เท (tay) (1) to pour out, to spill (2) twenty tanans (of arak, etc.)

เท็จ (tet) false, suppositition

เทตุบาย (taytoo'bai) [colloq.] *see* เกตุบาย [Pali] craft, fraud, wile

เทพ (taypa') เทพา เทพี *and* เทพะ [Pali] angel

เทพยดา (taypa'dah) [Sansk.] angel

เทพา (taypah) an edible fish

เทพากร (taypahkon) [Pali] sun

เทพาย (taypai) *better* เพทาย a gem

เทโพ (taypoh) a large and very delicate river fish

เทวทูต (tayva'toot) [Pali] angel-messenger, divine messenger (Alab. 211)

เทวา (tayvah) เทวะ *and several similar words* [Pali] angel

เทวี (taywee) woman beautiful as a nymph

เทศ *and* เทศา (tayt, taysah) [Pali] to show, to do openly — นา to preach

เทศน (tayt) [Pali] sermon

เทษ *and* เทศ (tayt) foreign หวาย — rattan แขก — Mahommedan

เทอญ (tern) [Laos.] expletive used at the end of any treatise

เทิบ (terp) not straight, bending at the ends, bowed downwards or upwards

แท้ (taa) true, sure

แทก (taak) to hit, to strike, to knock against, to prod

แทง (taang) (1) to prick, to pierce — ทวย a tree with medicinal leaves (2) to gamble

แท่ง (taang) small piece, fragment [of metal, etc.] — ทอง nugget — หมึก stick of Chinese ink เหล็ก — pig of iron

แท้ง (taang') to miscarry

แทตย (taat) [Sansk.] ghost, giant

แทน (taan) in the place of, to substitute ทด — to recompense, to compensate ตอบ — to thank, to recompense

แท่น (tan) raised seat built in the floor, altar, throne

แทบ (taap) (1) nearly, near, ready to, on the point of (2) distressed

แทะ (taa') to browse, to graze, to nibble

แทะโลม (taa'lome) to speak plausibly to a woman, to seduce

ไทย (tai) [Pali] (1) free (2) Siamese เจ้า — King

โท (toh) [Sansk.] two, second ไม้ — second accent, as over ไม้

โทงเทง (tohng tayng) oscillating, hanging and swinging โทงๆ to go about without clothing; indecently

โทณ (tohn) [Pali] (a measure) tanan

โทน (tohn) (1) one, single (2) a bottle-shaped drum

โทมนัศ (tohma'na't) [Pali] feeling of vexation, sadness (Alab. 238)

โทร (tohra') [Pali] far, distant

โทรเลข (tohra'lek) [Pali] telegraph คำ — telegram

โทรสัพท์ (tohra'sa'p) [Pali] telephone

โทศก (tohsok) [Pali] second year of the decennial cycle

โทษ (toht) [Pali] punishment, fault, pardon เป็น — guilty คน — guilty, conviet ขอ — I beg pardon อะไภย — to pardon, to permit กล่าว — to stigmatise, to denounce

โทษา *and* โทโษ (tohsah *and* tohsoh) (1) pain, punishment (2) anger, rage (Alab. 213)

เทา (tow) (1) to bend, to kneel, to prostrate oneself (2) of a dull or grey colour

เท่า (tow) (1) ashes (2) quantity (3) level — กัน equally —ไร *and* —ใด how many? how much? — นั้น so much —หนึ่ง —ใด whether much or little — ตัว cent per cent —เสมอ equally

เท้า (towe) foot พล — infantry — สอก to lean on the elbow ไม้ — walking stick ฝ่า — sole of the foot กราบ — to do obeissance, to salute with reverence

ทำ (ta'm) to make, to do — ตาม to imitate, to obey —โทษ to punish — นา to cultivate แกล้ง to do recklessly, mischievously, in a disorderly way ค่อย — little by little

ทำนบ (ta'mnop) causeway, raised path or embankment

ทำนอง (ta'mnaung) skill, art, manner, musical science

ทำนาย (ta'mnai) to foretell, prophecy

ทำเนียบ (ta'mneeyep) (1) Provincial Governor's House (2) parable, proverb

ทำนุ (ta'mnoo') to keep, to take care of

ทำเนา (ta'mnow) to let, to permit

ทำมะรง (ta'mma'rong) gaoler

ทำลาย *and* ทะลาย (ta'mlai *and* ta'lai) to disperse, to destroy

ทำเล (ta'mlay) (1) domicile (2) open,

ทำและ (ta'mlaa') [Malay] sacrifice of animals

ทะเกิง (ta'keung) clean, shining

ทะนง (ta'nong) fearless, arrogant; to make too much of one's dignity

ทะนน (ta'non) (1) a pot for holding water (2) cushion (3) road, path

ทะนาน (ta'narn) *see* ทนาน (a measure of capacity) tanan

ทะโมน (ta'mohn) *with* ลิง large monkey

ทะยง (ta'yong) to wish, desire

ทะยาน (ta'yarn) to desire

ทะแยง (ta'yaang) to adjust [archit.]

ทะระกำม์ (ta'ra'ka'm) [Pali.] to oppress, to afflict

ทะระพิศ (ta'ra'pit) *see* ทรพิศม์

ทะล่า (ta'lah) haughtiiy, fearlessly

ทะลาย (ta'lai) (1) to destroy, disperse (2) a bunch [of betel-nuts, etc.]

ทะลุด ทะลาด (ta'loo't ta'laht) slippery and sloping

ทะลุย ทะลาย (ta'looi' ta'lai) to go at random amongst breakable things, to destroy, be destroyed, go to ruin

ทะเล (ta'lay) sea

ทะเลาะ (ta'law) to dispute, quarrel

ทะวาย (ta'wai) of Tavoy

ทะวร *and* ทะวารา (ta'wahn *and* ta'wahrah) [Pali] door, entrance — เยา urinary duct — หนัก fundiment

ทะสางคลี (ta'sahngkoo'lee) [Pali] (1) to join the hands in adoration (2) a measure of ten niews

ทัก (ta'k) to address, to interrogate

ทักขิณะ (ta'kki'na') [Pali] ทักษิณ [Sansk.] *and* ทักขิณาวัตร [Pali] going round and round a sacred thing from left to right in token of respect (Alab. 98, 198)

ทักษิณทิศ (ta'ksina'titt) [Sansk.] South

กทิน (ta'ka'tin) [Pali] unlucky day

ทั่ง (ta'ng) anvil

ทั้ง (ta'ng) — ป่วง *and* — หลาย all — นั้น nevertheless — ใช้ — นั้น whatever it may be — สิ้น altogether — สอง both กับ — together

ทักษทฆาฏ (ta'nta'kart) [Pali] the dead accent, as over จันทร์

ทัด (ta't) (1) to equal (2) to oppose (3) to fix behind the top of the ear

ทัน (ta'n) to come up with, to overtake, to accompany — ใจ soon, immediately ไล่ — to catch up ไม่ — รู้ตัว unawares

ทันต์ (ta'n) *and* ทันตะ (ta'nta') [Pali] tooth มุลิก — upper part of the accent, as over มือ or ที่

ทับ (ta'p) (1) cottage (2) to oppress, to compress, to superimpose

ทับทา (tha'pthah) a rake งู — a snake

ทับทิม (ta'ptim) (1) pomegranate (2) ruby colour พลอย — ruby

ทัพ (ta'p) army, war แม่ — general — หลวง middle of an army

ทัมกะหรก (ta'ma'ka'rok) filter

ทัศ (ta't) [Sansk.] ten

ทัศน (ta'tsa'nah) *and* ทัศไนย (ta'tsa'nai) [Pali] to see, to look at

ทัสะ (ta'sa) [Pali] ten

ฐ

ฐ (*taw ter* = English *t.* or French *th.* Sansk. and Pali *dh.* Dental: a low letter) — เถิด name of this letter

ธง (tong) flag

ธน (ton *or* ta'na') [Pali] treasure, riches

ธนิต (ta'nitt) [Pali] long syllables

ธนู *and* ทนู (ta'noo') to take care of

ธนู (ta'noo) [Pali] bow ลูก — arrow ราษี — Sagittarius (zodiac.)

ธร (ton) [Pali] (a final suffix, meaning) bearer of

ธรณินทร์ (ta'ra'nin) [Sansk.] King

ธรณิศร (ta'ra'nison) [Pali] King

ธรณี (ta'ra'nee) earth, globe ฟ้า — angels of the earth (Alab. 225)

ธรรม (ta'm) [San.] condition, quality, function, practice, doctrine, duty, laws, teachings of Buddah (see Alab. 170) — วิไสย religious research (Alab. 196) ยุติ — (1) justice (2) the new sect of Siamese priests ลูกบุญ — adopted son — จักร Wheel of the Law (Alab 169)

ธรรมดา (ta'ma'dah) [Pali] usual, common ; habit, nature

ธรรมเนียม (ta'mneea'm) [Sansk.] custom, usage

ธรรมนูญ (ta'mnoon) [Pali] written charge *or* summons *or* document, officially sealed

ธรรมาศน์ *and* ธัมมาศน์ (ta'mmaht) [Pali] public

ธรรมะ *and* ธรรโม *see* ธรรม

ธรา (ta'rah) *and* ธระ (ta'ra') [Pali] (a final suffix, meaning) bearer of

ธราตล (tarahdon) [Sansk.] surface of the earth

ธราไลย (ta'rahlai) [Sansk,] earth, world

ธเรศ (ta'rett) [Sansk.] lord of the earth,

ธเรษตรี (ta'rettree) [Pali] lord of many women

ธวัช (ta'wa't) [Sansk.] flag

ธิ (taw) to weave (cloth, etc)

ธาตรี (tahtree) [Sansk.] world, universe, earth

ธาตุ (taht) (1) matter, elements, first principles (2) relics แปร — alchemy

ธานิน *and* ธานี (tahnin, tahnee) province

ธาร *and* ธารา (tahn, tahra', tahrah) [Pali] (1) King's baton (2) water-course, stream

ธารณะ (tahra'na') [Pali] (1) bearing, holding (2) everywhere, ubiquitous

ธาษตรี (taht-tree) [Sansk.] earth, world

ธิดา (tidah) [Pali] daughter

ธิบดี (ti'bodee) [Pali] chief, headman

ธิเบต (ti'bett) [Pali] (1) a royal title (2) Thibet

ธุช (too'cha') [Pali] gold

ธุดงค์ (too'dong) [Pali] ascetic practices

ธูม (too'm) [Pali] smoke — เกต column of smoke

ธูมา *and* ธูโม (too'mah *and* too'moh) [Pali] smoke

ธุระ (too'ra') [Pali] yoke, burden, office, business, affair

ธุลี (too'lee) [Pali] fine dust ละออง — dust sticking to the feet ละออง — พระบาท I (speaking to the King)

ธูป (toop) [Pali] small scented sticks for burning

เธอ (ter) he, she พระองค์ — He, Him (of the King) ลูก — King's child พี่ ยา — elder brother of a King น้อง ยา — younger brother of a K. หลาน — nephew of a reigning K. วรวงษ์ — a prince of a lower grade than น้องยา บรมวงษ์ — uncle or great-uncle of the K.

ธำรง (ta'mrong) [*see* ดำรง) [Pali] to make straight

ธะ (ta') (1) he (2) bearer, supporter

ธัช (ta't) [Pali] flag

ธันวาคม (ta'nwahkhom) [Sansk.] name of the ninth month, (Sagittarius) [= December]

น

น (*naw nin* or small *n*. English *n*. Guttural: a low letter) — นิ้ล name of this letter

นก (nok) bird — หก a clinging and hanging bird — สีย woodpecker, flint lock of a gun, hammer of a gun — สองหัว double-faced, double-dealing ดัก — to catch birds — หมู่ flock of birds [Note. almost all wild birds are in Siamese called by this generic term as well as the specific name which follows; q.v.]

นขา (na'kah) [Pali] nail of the finger or toe

นคร (na'ka'ra' *and* na'khon) *and* นครัง [Pali] town

นครบาล (na'khonbarn) [Pali] royal tribunal, capital of a country, ruler of a country

นครโสภินี (na'khorsohpinee) [Sansk.] beauty of the town, courtesan

นคเรศ (na'kha'rett) [Pali] chief town, capital

นงนุช (nong-noo't) beautiful woman

นงโพธิ (nong-poht) young and beautiful woman

นที (na'tee) [Pali] river

นนท์ (non) *and* นนทะ [Sansk.] joy

นนทรี (nonsee) a tree

นนทะลี (nonta'lee) mother

นบ (nop) to bend the head, to bow, to salute; (of barbets) to hammer — นอบ *and* — นอ้อม to obey, to submit — ซบ to bend the head to the ground, to adore

นพ (na'pa') [Pali] nine — ศก ninth year of the Siamese cycle

นพคุณ (noppa'koo'n) (1) gold (2) [Pali] nine attributes of Buddah

นพนิต (noppa'nitt) [Pali] milk and butter

นพบุรี (noppa'booree) [Sansk.] Lopburi (New Town)

นพปดล (noppa'don) [Sansk.] the nine tiers of the Royal umbrella

นพพน *with* แม่ (maa nop-pon) element, arithmetic

นพสูญ (noppa'soo'n) [Sansk.] obelisk

นภดล (noppa'don) [Sansk.] air, atmosphere, sky

นภากาศ (noppahkart) *and* นภาไลย (na'pahlai) [Pali] air

นม (nom) pap, breast, udder หัว — nipple น้ำ — milk — เนย butter, cheese แม่ — wet nurse, nurse อย่า — to wean เสวย — (of princes) to suck the breast — แมว a wild shrub with strong-scented flower

นมัศการ (na'ma'tsa'karn) [Pali] salute, worship

นร (na'ra') [Pali] man

นรสิงค์ (na'ra'sing) man who has committed fornication in a temple and is turned into a monster

นรสิงห์ (na'ra'sing) (1) representation of a swan-footed woman (2) [Pali] man-lion

นรมาศ (na'ra'mart) rhinoceros horn

นรนารถ (na'ra'nart) [Sansk.] superior person

นรา (na'rea) [Sansk.] free from — บาลี *and* — เปศร title of the King

นรคหิต = นิคหิต q. v.

นเรนทร์ (na'renn) *and* นรินทร์ (na'rinn) [Sansk.] superior man

นลาต (na'lart) [Pali] forehead

หนวก (hnooak) deaf — หู to deafen

หน่วง (hnooang) to hold on to — เหนี่ยว not to let go — ไป to let go a little and pull back again

นวด (nooat) to shampoo — เข้า to thresh rice by treading it out

หนวด (hnooat) beard, wattles of a fish, feelers of a craw-fish — เครา whiskers — นาคราช the plant called Venus' hair

นวม (nooam) cloak, lined cloth ถุง — boxing gloves

นวม (nooam) soft, smooth

หนึ่ง (nooi') (1) unity, one — ตา orbit of the eye (between the eyelids) (2) numerical designation of eggs and other round things

นวล (nooan) down on fruits, bloom on the cheeks นาง — gull ต้น นาง — wormwood, absinthe ขึ้น — a fruit ปลา — ขึ้น a fish

นวลออ (noo'anla'aw) *and* นวลหง (noo'anla'hong) *etc.* soft and fair

นอ (naw) *and* โน (noh) swelling, tumour

หนอ (nor?) [sign of interrogation, command, or admiration] เถิด — leave off! งาม — how beautiful!

หน่อ (naw) shoot, bud, offspring — ที่ป ดี natural son of the King — แรด skin of the head, horn, etc. — ช้าง elephant's forehead

นอก (nauk) out of, outside, out เมือง — abroad, foreign country บ้าน — village, country place — ใจ unfaithful, infidelity — นั้น besides, also — ทุ่ง open field, plain — แต่ except — กว่า นั้น besides that

หนอก (nawk) hump of a bull; swelling, tumour ผัก — a plant with edible fruit

นอง (naung) to flow

น่อง (nong) calf of the leg

น่องแน่ง (nong nang) joined together

น้อง (norng) younger — ชาย younger brother — สาว *and* — หญิง younger sister — เมีย wife's sister — สะใภ้ younger brother's wife — บาเธอ King's younger brother พี่ — relations

หนอง (naung) (1) marsh, bog (2) ulcer, corrupted blood, pus

หน่อง *with* จ้อง (chong hnong) spinet, musical instrument made of bamboo and held in the mouth, Jew's harp

นอน (naun) to lie down to sleep, to sleep — คว่ำ to sleep on the face

— หงาย to sleep on the back พระ — sleeping Buddha หาว — heavy with sleep, falling asleep

หนอน (norn) worm

นอบ (naup) *and* นบ to bend, to salute

น้อม (naum) *and* นอบ — to bend, to salute

น่อย (noi) small, little

น้อย (noi) little, a little นิด — very little — ใจ to be dejected, aggrieved, indignant ใจ — timid, faint-hearted — ตัว a few (men etc.)

นา (nah) (1) field ทำ — to cultivate ทุ่ง — open field, plain ไร่ — arable field — หว่าน f. for sowing rice — ปัก f. for transplanting rice เชา — peasants, husbandmen, rustics (2) a measure of dignity varying (in proportion to the acreage) according to the royal grant

น่า (nar) (1) front, in front, before ข้าง — straight on, in future — ลาด sloping forwards — ต่าง window — แข้ง shin, front of the leg — ไม้ (1) cross-bow (2) elements of arithmetic — ผ้า flowered cloth ภาค — *and* เยือง — future หัว — chief, president, general (2) season, time — ตะเภา time when the Chinese junks come

น้า (narr) mother's younger brother or sister — ชาย mother's younger brother — สาว mother's younger sister

หนา (nar?) much, heavy, thick, close เถิด — you can, you may; enough, neither too much nor too little เร็ว — quick!

หน่า *with* น้อย (noi hnah) custard apple

หน้า (nah) face, front, in front, before — ตา face, countenance ต่อ — in the presence of นำ — to lead on น้ำ — incompetent, incapable, in bad condition สม น้ำ — you deserved your fate เอา — *and* ได้ — to obtain a person's favour

นาก (nark) alloy of gold and copper, red gold

นาค (nark) [Pali] naked; to strip บวช — to be ordained เจ้า — candidate for the priesthood

นาค, นาคา, นาโค *and* นาคินทร์ (nark, narkhah etc.) [Pali] serpent, dragon (Alab. 218. 300)

นาคิน *and* นาคี (narkin, narkee) female naga

นาโค *and* นาเค = นาค q. v.

นาง (narng) Madam, lady — ชี nun — ฟ้า female angels — ห้าม Royal concubines — ยา goddess of the Chinese junks — นวล gull ต้น — นวล absinth — แย้ม a flowering plant เถา — นน a plant ขน — chief officer ย่า — a creeping plant

หนาง (nahng) to suspect, doubt

นางจรัล (narngcha'ra'n) road on the ramparts of a city

นางนน (narngnoon) eatable plant

นาฏ (nart) [Pali] *and* — นารี beautiful woman

หนาด (nart) a tree

นาถา *and* นาโถ (nartah, nartoh) [Pali] protector, saviour, charitable

นาที (nartee) part of an hour [formerly usually the tenth part, now usually the 60th part]

นาโท (nartoh) [Pali] loud voice

นาน (narn) a long time ช้า — *and* — แล้ว long ago — ไป long after, in future เนิ่น — slowly, dilatory

น่าน (nahn) a Laos province

นานา (narnah) different, diverse

นาบ (narp) to apply heat, to scorch

นาภี (nahpee) [Pali] navel

นาม (nahm) [Pali] (1) name ทรง พระ — (of the King) he is called (2) noun [gramm.]

หนาม (narm) thorn

นาย (nai) chief, lord, master, Sir (the ordinary title of a man) เจ้า — Princes, potentates — ร้อย etc. centurion, etc. — เรือ captain — เงิน creditor, money-master — ท้าย steersman — นา fishery-farmer

น่าย (nie) to melt, dissolve

หน่าย (naie) offended, disgusted — แหนง hating the sight of (a person) — เหนื่อย who won't work

นายก (nahyok) [Pali] leader of men; highest officials in the kingdom

นารถ (naht) [Sansk.] protector, saviour นร — superior person

นารายน์ (nahrai) [Sansk.] a Hindu god with four hands ; a Hindu caste

นารี (nahree) [Pali] lady นาฏ — beautiful lady

นาเรศ (nahret) [Pali] superior, excellent (a royal title)

น้าว (now) to bend (a bow, etc.)

หนาว (hnow?) cold — เย็น rather cold, cool

นาวา (nahwah) *and* นาวี (nahwee) [Pali] boat, vessel

นาวะ (nahwa') [Pali] nine

นาฬิกา (narli'kar) clock — แดด sun-dial — น้ำ water-clock, clepsydra — พก watch

นาฬิเก (nahli'kay) [Pali] cocoa-nut tree

นาสิก (nahsica') [Pali] nose

นิ (ni') [Pali] (1) [prefix meaning] outward, without, down (2) hither, here

นิข (nikkha') or เนกข (naykha') [Pali] relinquishment of the world [Alab. 184]

นิกร (nikkonn) *and* นิกาย (nikkai) [Pali] crowd, multitude, flock

นิกูล (nikkoon) tribe, family, relations

นิคม (nikkhom) [Pali] domicile, village, town

นิโครธ (ni'khrote) [Sansk.] a tall tree with hanging roots

นิคคหิต (nikka'hit) *and* นฤคหิต [Pali] the circular mark, as over น้ำ

นิ่ง (ning) to keep silence, to be silent — เถิด hold your tongue !

นิจ (nitt) [Pali] constant, perpetual, lasting

นิจจา, นิจจัง *and* นิจะ (nitchah, etc.) permanent, continual, always

นิด (nit) small — น้อย very little

นิติ (nitti') [Pali] sayings of the ancients, good counsels, institutions

นิตยภัตร (nittya'pa't) [Sansk.] monthly pay of a priest

นิทรา (nitsah) [Sansk.] to sleep

นิทาน (ni'tahn) [Pali] tale, story

นิเทศ (ni'tayt) [Pali] to disclose, to explain, to point out

นินทา (nintah) [Pali] slander, defamation, blame

หนีบ (nipp) [phon.] to peck, to nip หนุบ — to push and pull out and in ; sting, prick, palpitation

หนุบ (noo'p) to walk like a crab

นิบาต (nibaht) [Pali] (1) falling, descending (2) a particle (3) tale, story

นิบุณณะ (niboo'nna') [Pali] completely, subtle, clever

นิพนธ์ (nipponn) [Pali] to bind; to compose; songs or compositions made by the King

นิพาน (nip-arn) [Pali] extinction of pain and care, Nirvana (Alab. 165)

นิพพาน *and* นิพานัง etc. = นิพาน

นิโภค (ni'pohk) [Pali] without fortune

นิ่ม (nim) soft, tender ตัว — an animal which rolls itself up — นุช fine woman

นิมนต์ (ni'monn) [Pali] to invite priests (to anything, as) — เทศน์ to invite a priest to preach

นิมาน (ni'marn) [Pali] department of the heaven

นิมิต (ni'mitt) [Pali] (1) to dream, dream (2) to shew ลัก — front stone of a temple, under which a treasure is hidden — อัศจรรย์ to do a miracle, to shew wonders

นิยม (ni'yomm) [Pali] ascertaining, recognizing; restraint, voluntary penance, training

นิยาย (ni'yai) [Pali] old story, tale, fable

นิราไลย (ni'rarlai) [Pali] (1) away from, departing from, separation, departure (2) unloving, unloved

นิราศ (ni'rart) [Pali] to be separated from, far from, exiled

นิรมล (ni'roo'mon) [Pali] title of the Queen, or ladies of high position

นิรุทธ (ni'roo'tta') [Pali] destroyed, annihilated

นิโรธ (ni'roht) [Pali] to extinguish, extinction, annihilation

นิระ (ni'ra') [Pali] without, out of

นิรันดร (ni'ra'ndon) [Pali] without interstices, compact, continuous, incessant, perpetual

นิรัปพุท (ni'ra'ppoo't) [Pali] ten millions, a thousand millions

นิล (nin) [Pali] dark blue, black, a precious stone of a dark blue colour, sapphire ดำ — *and* สี — black มหา — a famous medicine

นิโล (ni'lo) [Pali] black, dark blue, dark green

นิละยา (ni'la'yah) [Pali] dwelling, habitation, abode

นิ่ว (new) retention of urine หน้า — sad-looking, sulky

นิ้ว (niew) finger, Siamese inch = about ·833 of an inch — ตีน toe — ชี้ fore-finger — กลาง middle finger — นาง ring finger — ก้อย little finger

นิวรณ์ (ni'wonn) [Pali] to hinder, prevent, hindrance, obstruction

นิวาส *and* นิเวศ (ni'wart, ni'wett) [Pali] dwelling, residence, resting-place

นิวัตนาการ (ni'wa'tta'narkarn) [Pali] returning, turning back

นิไสย (ni'sai) [Pali] refuge, shelter, protection, cause, event, habit บอก — to report what took place

นิสากร (ni'sarkon) [Pali] moon

นี่ (nee) this, here ที่ — here มา — come here — แหะ look! lo! behold! to point out

นี่ (nee) debt — สิน debts เจ้า — creditor, money-master ลูก — debtor เป็น — to be in debt ติด — deeply in debt

นี้ (nee) this, here — นั่น this and that — โน่น here and there — แล so it is

หนี (nee?) to fly, to escape, to avoid — เร้น to fly and hide — หาย to disappear

นีติ (neeti') [Pali] old sayings, traditions, good counsels

หนีบ (hneep) [phon.] to clip, to snip

เหนียง (hneea'ng) crop (of a bird) maw (of an animal)

เหนียง (hneea'ng) *with* ดำ shiny black ตัว — an animal

เนียน *and* แนบ — (naap, neea'n) well joined, well fitted, even, level

เนียม (neeam) *with* ช้าง elephant with short teeth

เหนียม *with* อาย (ai hneeam?) to be much ashamed

เนียร *and* เนียระ (neeara') [Sansk.] without, exempt, free from — เทศ exile

เนียรภาคย (neeara'park) [San.] without a share

เนียรมิตร (neeara'mitt) [Sansk.] to appear, to create, to work miracles. apparition

เหนียว (hneeyo) consistent, sticking together, sticky ดิน — potter's earth, clay คน — parsimonious ขี้ — avaricious, miserly

เหนี่ยว (hneeo) to grasp, to pull, to retain

นึก (neuk) to think

นึ่ง (neung) to cook with steam ไข่ — custard

หนึ่ง (neu'ng) one ที่ — first ประ — as, just as อัน — อันเดียว one and the same

เนื้อ (neua') (1) deer — เขือ venison (2) flesh — หนัง carnal, fleshly — ความ the gist of a matter — แท้ genuine ปลา — อ่อน a delicate fish

เหนือ (neua') North, above ทิศ — North กำ ยาน — beazine — ผัว adulterous

เนือง (neua'ng) continual, continuous

เหนื่อย (hneuey) tired, fatigue

นุง (noo'ng) entangled, confused, disorderly

นุ่ง (noo'ng) to put on, to clothe the lower part of the body ผ้า — the panung — ผ้า to put on the panung — จีบ to plait

นุช (noo't) young (woman) นิ่ม — dear — นาฏ beautiful, graceful, well-mannered

นุน นัน (noo'n na'n) a fish

นุน (noo'n) [Pali *too'l*] down of three kinds of trees, tree cotton ต้น — a cotton tree

หนุน (noo'n) to support, to prop up, to keep up อด — to raise up out of misery ทัพ — reinforcement

หนุบ *and* — หนิบ (hnoo'phnip) [phon.] sting, sudden bite, palpitation

นุพล (noo'pon, noo'pa'la') [Pali] (1) according to one's strength (2) unity [arithm.]

นุ่ม (noo'm!) soft, flabby, yielding to the touch

หนุ่ม (noo'm) of age, neither young nor old

นุ้ย (nooi) small

หนู (hnoo) rat — ขน guinea-pig — ผี musk-rat หาง — hair like a rat's tail, pig-tail อ้าย — *and* อี — (a name for little boys and girls)

เนง (neng) quiet, motionless

เหนง (nengg) (1) clear, limpid (2) *and* เหนง sound of striking

เหน็ด เหนื่อย (hnett hneuey) very tired, exhausted, worn out

เนตร (nett) [Sansk.] eyes ชล — tears

เนติบัณฑิตย์ (nayti'ba'ntitt) [Pali] lawyer, councillor

เหน็บ (hnepp) (1) to push in, to stick in — ๆ to embrace closely, to hug — กระเบน to fasten up the end of the panung — รั้ง to tuck up the panung มีด — dagger worn in the panung (2) numbness, contraction

เนย (neu-i') cheese, butter เป็น — curdled — แข็ง cheese — เหลว butter

เนระ (nayra') *see* เนรา [Sansk.] without, except — หิต fierce, cruel — หน white ant — คุณ unthankful

เนสาท (naysart) [Pali] (1) hunter, sportsman (2) skilful

เหนอะ (hner) *and* — หนะ sticky, glutinous

เนิน (nern) hillock, incline

เนิ่น (nern) to linger; slow — นาน for a long time

เนิบ (nerp) slow, sluggish — นาย slowly, lazily

แน่ (naa) certain, certainly, surely, assuredly — นอน stedfast, constant — นิ่ง motionless

แน่ง *and* น้อย (neng noy) slender, thin, graceful

แหนง (hnaang) to suspect

แน่น (nan) solid, close, thick, compact, sticking together, sticking fast — อก heart oppressed with grief หนัก — stedfast, firm

แนบ (naap) to join (oneself with), to embrace

แหนบ (hnaap) tweezers, small pincers

แนม (naam) to compress, to press, to add สอด — to explore; spy

แนว (naao) crack, crevice, crease, line, weal เป็น — streaked; leaky ชัน — — tar for stopping cracks — แถว row, line, file

แน่ว (nao) (1) straight, direct (2) unmoved, stedfast

แนะ (naa') (1) to point out, show, direct, indicate, appoint นัด — to appoint a time (2) [Pali] here, here it is — นี่ look here!

ใน (nai) in, into, within ข้าง —, ที่ — ภาย — inside เครื่อง — edible entrails of an animal, tripe ลูก —, เม็ด

— kernel or stone of a fruit — ตา pupil and iris of the eye

ไน หก (nai hook) spinning-wheel

ไหน (nai?) which? where? whither? ที่ — where? อยู่ — where is (it)? ไป — where are you going to? — ๆ wherever it may be, whatever happens

ไนย (nai) [Pali] (1) manner (2) eye — เนตร์ (of the King) eyes

โน *and* โหนก (no *and* noke) swelling, lump, tumour

โหนง เหน่ง (nohng neng) sound of a gong

โน่น (nohn) there, that — อะไร what is that?

โนั้น (nohn?) there, yonder, that ข้าง — on that side, there ฟาก *and* ฟากขะ — on the other side of the river

โน้ม (nohm) to bend down — น้าว to cajole, flatter

โนรี (nohree) *and* โนเรศ [Malay] parrot

เนา (now) [Cambod.] to remain — เนิน to remain for a long time, to continue ทำ — let him do what he likes

เหนา (now?) fading, faded ชี — fabulous story (in plays)

เหน่า (now) *with* หัว lower part of the belly

เหน้า (now) (1) putrid (2) earth that has been manured

เนาว (now) [Pali] nine

นำ (na'm) to lead, to head — ร่อง harbour-pilot ผู้ — leader, guide, introducer

น้ำ (na'm) water, liquid, rainy season ท้อง — bed of a stream *or* water-course, bottom ตา — holes through which water runs ลง — to put into the water, to launch, to enter the water หัว — beginning of the rains สระ — artificial pond ถือ — to drink the water of allegiance ทวน — to go against the current หยาก — to be thirsty, thirst สรง — (of royal persons or priests) to bathe — ตา tears — ฝน rain water — มัน oil — นม milk — ตาล sugar — ชา tea — เต้า a gourd — มูก mucus of the nose — ไหล running

water — ลาย saliva, spittle — เหลือง pus, corrupted blood — ประสาน solder — ประสานทอง borax — ประสานดีบุก sal ammoniac — พุ water-spout, spring — อ้อย molasses — อ้อยสด juice of sugar cane — พริก seasoning of red pepper — แขง ice — ขึ้น flood tide — ลง ebb tide — เอ่อ slack water — หนัก amount, price สี — เงิน sky-blue — เหื่อ sweat — ใจ will, love — กรด corrosive water, metallic acid

หนำ (na'm) enough, sufficient, satiated, content, pleasure — ใจ contentedness, joy

นำพา (na'mpah) officious, busybody, volunteering, restless, active

นะ (na') [word of command, sign of vocative] ยัง — until, as far as

หนะ *with* เหนอะ (nerr na') sticky, glutinous

นะปุงสะกะ (na'poo'ngsa'ka') [Pali] of neither sex — สิงค hermaphrodite

นะพะ (na'pa') [Sansk.] (1) nine (2) new

นะโม (na'moh) [Pali] to salute, to revere, honour (to Buddha)

นะรก (na'rok) [Pali] hell

นะรา *and* นะระ (na'ra') [Pali] man

นัก (na'k) [Cambod.] (1) man (2) prince, ruler (3) filled with, endowed with — โทษ guilty, convict — เทศน์ preacher — บุญ meritorious, saint — เรียน student, pupil, scholar — พรต hermit — เลง gambler, rogue — สนม royal concubines — สวด musicians at a funeral

นัก *and* — หนา (na'knah) many, much, too much

หนัก (na'k) heavy — ไป to grow worse — หน่วง to retain, not to let go — แน่น firm, constant น้ำ — weight

นักข์ (na'k) *and* นักขา [Pali] *better* นขา nail (of the finger or toe)

นักข์ (na'k) [Pali] star

นักขัตฤกษ (na'kka'ta'roo'k) [Pali] 5th day of the 6th month, when the augurs are consulted

นั่ง (na'ng) to sit พระที่ — throne, seat for the King or Queen

หนัง (na'ng?) (1) a magic lantern used at funerals (2) skin, leather — ตา eyelids เนื้อ — body, flesh, corporeal

นังคูฐ (na'ngkoo't) [Pali] tail (of animals)

นังคัล (na'ngka'n) [Pali] plough

หนังสือ (hna'ngseu) letter, writing, document — สัญญา written agreement — ข้างที่ books placed by the King's bed, King's favourite books

นัด *and* นัตถุ์ (na't) [Pali] (1) to inhale through the nostrils ยา — powder for inhaling, snuff (2) a charge of powder (3) to fix, to appoint ผัด — to put off, to delay

นัดา (na'dah) [Pali] grandchild

นัที (na'tee) *see* นที river

นั่น (na'n) that, there อะไร — what is that? นี่ — here and there — และ that is, what it is

นั้น (na'n!) he, she, it ที่ — there เมื่อ — then เท่า — only — และ look there!

นันท์ *and* นันท (na'n, na'nta') [Pali] joy, joyful, to rejoice

นับ (na'p) to count — ถือ to respect, fear คำ — salutation

บ

บ (*baw* = English *b*. Pali and Sansk. *p*. Labial: a middle letter. Note: at the end of a word this letter is pronounced rather as *p*.)

บ่ (baw) [Laos.] not — มีได้ not at all

บก (bok) earth, land ขึ้น — to disembark

บง (bong) [Laos.] to look, to see

บ่ง (bong) to pick out, to open — หนาม to extract a thorn — ฝี to open an abscess

บงกช (bongkot) [Pali] lotus

บด (bot) (1) to crush, to grind to powder (2) to iron (3) cloudy

บดินทร์ (bodinn) [Sansk.] great (royal title)

บดี (bodee) [Pali] magnates, grandees

บถ (bot) [Pali] path, road, course

บท (bot) lesson, poem, chapter, article — กลอน verse, song — เพลง hymn ช่าง แต่ง — poet

บทะ (ba'ta') [Pali] feet, footsteps

บน (bon) (1) above, on, up (2) bribe สิน — bribe

บ่น (bonn) to murmur, grumble — หา *and* — ถึง to complain of a person's absence, to desire lovingly; keepsake

บพิธ (bopitt) [Pali] to make, found, construct วาช — name of a temple

บ่ม (bom) to ripen fruit indoors

บร (bon) [Pali] another ข้าย — ambush artifice of an enemy ผ้าย — enemy

บรเพช (bora'pett) a medicinal plant

บรม *and* บรมะ (bo'ro'ma') [Pali] great, excellent, royal (used as title of Kings, etc.)

บรมัถ *and* บรมรรถ (ba'ra'ma't) superior truths, perfection of truth, metaphysics [Alab. 167]

บรรจง (ba'nchong) to do carefully

บรรจ์ฐวณ์ (ba'ncha'tonn) [Pali] bedstead

บรรจบ (ba'nchop) to complete (a circle, etc.)

บรรจางค (ba'ncharng) [Pali] five qualities, to place five parts of the body on the ground in saluting

บรรฐร (ba'ntonn) [P.] bed, carpet, mat

บรรณ (ba'n) [Sansk.] tree-leaves — ศาลา rest-house roofed with t.

บรรณา (ba'nnah) [Pali] to offer worship, to go — การ royal gift, state present

บรรต (ba't) [Pali] (obsol.) (1) yellow, gold-coloured, throne (2) a leaf, a sheet [of paper, etc.] สุวรรณ — yellow, gold-coloured

บรรตาณึก (ba'ntahneuk) [Pali] very large collection of persons on foot

บรรทึก (ba'nteuk) [Pali] to take a note of, to write down, to jot down

บรรพชา (ba'ppa'chah) *and* บรรพชิต [Sansk.] to be ordained, to become a priest *or* monk

บรรพต (ba'npot) *and* บรรพตา [Sansk.] mountain

บรรยาย (ba'nra'yai) [Sansk.] to relate, to teach, exposition

บรรหา (ba'nhah) [Sansk.] to question, interrogate

บรรหาร (ba'nharn) [Pali] (1) answer, order, rescript, edict (2) to take care of, to guard

บรา (ba'rah) [Pali] (obsol.) behind, after, in future

บริ (ba'ri') [Pali] around, round about, perfectly

บริกำม์ (bori'ka'm) [Pali] to pray, to make one's devotions

บริขาร (bori'kahn) [Pali] outfit of a priest (Alab. 202) —โจฬ scarf or kerchief of a priest

บริจาร์ (borri'chah) [Pali] servant, concubine, wife

บริจาค (borri'chark) [Pali] to give, to make liberal gifts

บริจาริกา (borri'chahri'kah) [Pali] maid servant, wife

บริเฉท (borri'chett) *and* บริเฉท [Pali] to determine, to regulate

บรินายก (borri'nahyok) [Pali] leader of a crowd, supreme power, chief

บรินิพาน (borri'ni'pahn) [Pali] spiritual heaven, total extinction

บริบาล (borri'barn) [Pali] to watch over, to take care of

บริบูณ์ (borri'boon) [Pali] abundant, full, entire, perfect

บริภาษ (borri'part) [Sansk.] to speak ironically, to mock

บริโภค (borripoke) [Pali] to eat, possessions, food and clothing

บริมณฑล (borri'monton) บริมณฑล [Pali] circle, circumference

บริรักษ (borri'ra'k) [Sansk.] to maintain, bring up, educate

บริวาร (borri'wahn) [Pali] retainers, retinue

บริเวณ (borri'wayn) [Pali] surrounding, entourage, vicinity

บริษการ (borri'sa'karn) [Sansk.] apparatus, outfit of a priest

บริสุทธิ์ (borri'soo't) [Pali] clean, pure, white, neat, clear

บริมาณ (borri'marn) [Pali] measure, rate, size

บริมาน (borri'mahn) paste

บรั่น (ba'ra'n) *and* บาหรั่น brandy

บวก (booa'k) addition

บวงสรวง (booa'ng sooa'ng) offering of food, wine, etc. to angels or goblins

บ่วง (booa'ng) loop, snare —แร้ว snare, trap นกหาง — a black bird with long forked tail

บวช (booa't) [Pali] to be ordained เวลา — time of ordination

บวด (booa't) to be cheated แกง — Siamese syrop

บ้วน (booa'n) to spit

บ๋วย (booa'p) pumpkin สุก — lathes in a roof etc., sections of a raft

บวม (booa'm) to swell; bloated; swelling, tumour

บัว (booa') (1) top of a pillar, capital (2) border, rim (3) water lily — ผัน small red w. สาย — stalk of w. นก คอก — flamingo

บ่ หอ่น (bawhaun) [Laos.] never, not

บ่อ (bau) pit, well

บอก (bauk) to tell, inform, announce คำ — advice, advertisement — ให้รู้ to notify

บอด (baut) *and* ตา — blind

บอน (bawn) a water plant with broad leaves ป่าก — busybody, scandal-monger มือ — mischievous, destructive

บ่อน (baun) [Laos.] gambling-house

บอบ (baup) broken down, worn out with ill-usage

บ่อย (boi) often — ๆ very often

บ๋อย (boi?) [Engl.] cabin boy, male domestic servant, waiter, flunkey

บ่อหอ่น (bauhaun) [Laos.] never, not

บ่อหึ่ง (bauheung) [Laos.] soon

บ่า (bah) (1) shoulder (2) over-full, overflow

บ้า (bar) idiotic, mad, mad after — บอ eager for flattery — หมู epileptic — เสือด puerperal fever — บ่น (1) dare-devil, reckless (2) a cake

บาก (bark) (1) to cut, to carve (2) to turn, to avert

บาง (bahng) (1) thin, slender ผ้า — gauze — ๆ more seldom than before — คาบ sometimes

บาง (bahng) (1) village — กอก European name for the Capital of Siam (2) land surrounded on several sides by water — ปลา สร้อย a town

บ้าง (barng) some, partly

บางสุ (bahngsoo') [Pali] dust, dirt, soil

บาญชี (barnchee) schedule, account, catalogue, list, index สมุห — secretary

บาด (bart) (1) a cut, mark, scar — แผล wound (2) the tenth part of

an hour (3) throwing dice for a lottery or a prize — หมาง difference, dissention

บาดทะยัก (bahtta'ya'k) gangrenous wound

บาดหมาย (bartmai?) written summons, Court notice

บาดาล (bardarn) [San.] under-ground, regions of the Nagas, infernal regions

บาตร (bart) [Sansk.] priest's bowl for collecting food [Alab. 232] ตัก — to give alms to a priest

บาท (baht) tical: a coin = three-fifths of a Mexican dollar — หลวง European priest

บาท (baht) บาทา *and* บาทะ [Pali] feet, footsteps พระ — the foot-print of Buddha; the King's foot รอง — shoe, slipper, boot (of royal person)

บาทบริจา (bahtbori'char) [Pali] maid-servant, concubine, wife

บาทยุคล (bahtyoo'kon) [Pali] feet of the King

บาน (bahn) to open, to bloom, full-blown [Fr. épanouir] ใจ — gay, merry ดอก — เย็น a plant which blooms at night — พับ hinge — ประตู leaf of a door, blind, window, etc. — แพนก *or* — พะแนก preface

บ้าน (bahn) home, house, village

บานทะโรค (bahnta'rohk) piles

บาป (bahp) *and* บาปะ [Pali] sin, sinful

บาย (baie) [Cambod.] cooked rice — ศรี ornaments made of the central fibre of banana leaves — สุหรี [Malay.] marsh, bog

บ่าย (bai) (1) to turn บาก — to turn aside (2) afternoon

บ้าย (baie) to rub on, to smear

บารมี (bahra'mee) [Pali] perfection, complete, merit, virtue, authority [Alab. 184]

บาล (bahn) [Pali] to keep, guardian, ruler นคร — municipal department ภูบ — King, ruler

บาหลี (bahlee) [Chin.] small seat in the prow of Chinese junks

บ่าว (bowe) slave, servant, attendant — ไพร่ slaves (2) *see* เบ้า young man

บาศ (baht) [Sansk.] cord, string, rope บ่วง — loop

บาฬี (bahlee) [Pali] (1) order, series, line, row (2) Pali [the sacred Buddhist language]

บิ (bi') to break off a small piece, to chip, to pick off a fragment

บิณฑ์ (binn) [Pali] *with* เข้า rice offered to Buddha, to priests, or to spirits — บาตร to go after alms

บิด (bit) (1) to twist, to distort — หล่า gimlet เปน — dysentery (2) lazy

บิดา (bidar) บิตา *and* บิตุ [Pali] father, papa

บิดหล่า (bitlah) gimlet

บิตุ (bittoo') [Pali] father — ฉา father's younger brother — ลา uncle

บิน (bin) to fly

บิน (bin) to make *or* grow blunt by notching of the edge *or* blade

บิล (bin) *with* เกา to tell one's beads

บิล [Engl.] bill

บี (bee) crushed, pushed in

บี (bee) [Chin.] rice

บีทา (beetah) [Pali] to molest

บีบ (beep) to squeeze — คอตาย to strangle

เบีย (beea) *and* — หอย cowrie, a small shell used for coin in some places (as in Laos) ดอก — interest เล่น — to gamble [usually with shells] บ่อน — gambling-house ผัก — purslain — หวัด annual salary

เบียก (beea'k) to distribute, to take what one can get

เบียง (beea'ng) distorted, crooked; to speak in an ambiguous or insincere way

เบียง (beea'ng) awry, distorted, deformed

เบียด (beea't) to press closely, to molest, torment — บัง to take by stealth

เบียน (beea'n) to torment, to importune

บุก (beu'k) a river fish — บื่น idiocy, irreligion

บุง (beu'ng) large marsh *or* swamp, flood-land — บาง swamp; bank excavated by a river

บุง (beu'ng) (1) sulky, surly, ill-humoured (2) a large edible spider

เบือ (beuwa') in large quantities สาก กระ — a pestle for pounding pepper

เบือ (beua') (1) poison (2) tired, dis-

gusted — ใจ indisposed, unwilling — หน่าย disgust น่า — easily disgusted, fastidious

เบือ (beua') *with* ตัว wild man of the woods, idiot, dumb person

เบือง (beua'ng) on the side of, on one side — น่า in future

เบือน (beua'n) to turn aside

บุ (boo') to beat copper into vessels ทอง — ductile gold, gold leaf

บุก (boo'k) to go through pathless places; across country ดิน — *and* — บอน aquatic plants ดี — [Pali] tin

บุคล (boo'konn) whoever, any one

บุหงา (boo'ngah) [Malay] flowers

บุ้ง (boo'ng) caterpillar, large file for wood, rasp

บุญ (boo'n) [Pali] merit, luck ใจ — goodwill; beneficent รู้ — คุณ grateful — ธรรม to adopt บุตร — ธรรม adopted child ตาม — as may be, as it happens หา — ไม่ dead

บุตร *and* บุตรา (boo'tra', boo'trah) [Sansk.] child — ชาย son

บุตรี (boo'tree) daughter

บุถุ (boo'too') [Pali] unconverted, sinner, low fellow

บุถุชน (boo'too'chon) [Pali] common fellows

บุทคล (boo'tta'khonn) [San.] whoever

บุนนาค (boo'nnahk) [Pali] white and yollow blossom of a large tree [Rottleria tinctoria]

บุบ (boo'p) distorted, battered, out of shape — ถลาย to make a slip *or* mistake

บุบผา *and* บุบผะ (boo'ppa') [Pali] flower, blossom

บุพโพ (boo'ppoh) [Pali] matter of a tumour or sore place

บุ้ย (booi') grimaces

บุหรง (boo'rong) [Malay.] peacock, bird

บุรณ (boo'ra'na') [Sansk.] full

บุรพการี (boo'ra'pa'kahree) [Pali] ancestral teacher

บุรพนิมิตร (boo'pa'ni'mitt) [San.] omen, presage, token

บุรพบท (boo'pa'bott) [Pali] preposition

บุราณ (boo'rahn) [Pali] old, ancient

บุริน (boo'rinn) [Pali] large city, King of a city

บุริสา (boo'ri'sah) *and* บุริโส [Pali] male, man

บุรี (boo'ree) [Pali] town, city

บุหรี่ (boo'ree) cigar, cigarette เข้า — pillau

บุรุศ (boo'roo't) [Sansk.] *and* บุรุโส [Pali] male

บุระ (boo'ra') future

บุหลัน (boo'la'n) [Malay.] moon

บุศย (boo'sya') [Sansk.] white — น้ำทอง *and* — ราคำ topaz

บุษะ *and* บุษบา (boo'sa'bah) [Sansk.] flowers, garlands

บู่ (boo) barbel

บู้ (boo) distorted, crushed, indented

บูชา (boochah) [Pali] sacrifice (Alab. 201) — ยัญ burnt offering — โทษ to return evil for good

บูด (boot) [Pali] sour, rancid, putrid

บู๊ต [Engl.] boot

บูต (boot) [Pali] putrid, stinking

บูม (boom) [Engl.] boom [of a ship]

บู๊ม (boomm?) [phon.] noise of a thing falling into water

บูมบาม (boombahm) unconth, rough, rude

บูรณ (boon) [Pali] abundant, full, complete

บูรพ (boon *and* boora'pa') [Pali] East — ทิศ East

บูรพา (boora'pah) [Sansk.] East

บูลย์ (boon) *with* ไพ (pai-boon) [San.] fine, large

เบ้ (bay) *with* ปาก wry mouth, lower lip protruding like a shelf

เบ่ง (beng) to swell, to be swollen, ready to burst

เบญจ (bencha') [Pali] five — ศก fifth year in the decennial cycle

เบญจรงค์ (bencha'rong) *with* เครื่อง [Pali] the five elementary colours

เบญจวรรณ (bencha'wa'n) [Pali] (a bird) adorned with five colours

เบญจา (benchah) [Pali] (1) funeral pile (2) seat for hair-cutting (3) five

เบญจางค์ (benchahng) [Pali] having the five good qualities

เบ็ด (bet) fish-hook — เสร็จ all together

เบน (bayn) to turn — ปาก *and* — เบี่ยง to turn aside, to go obliquely

เบิก (berk) (1) to open a little (2) account, bill, request for payment (3) to ask for a thing without offering to pay — บาน to rejoice, to delight

เบิ่ง (beu'ng) to stare (like buffaloes)

แบ (baa) to open

แบก (baak) to carry on the back or shoulders — ไป to carry — ไว้ to support, sustain

แบ่ง (baang) to separate, to divi de

แบงก์ [Engl.] bank

แบน (baan) even, flat, level

แบบ (baap) scheme, pattern, plan, model, mould, form, shape, method, system, standard, specimen, copy — อย่าง plan, example

แบะ (baa) to split open, to sever

แบะ (baa) open at the middle, gaping open — แฉะ lazy, indolent, idling about, littering about

ใบ (bai) leaf, sail, (numerical designation of leaves, fruits, plates, etc.) — ไม้ leaf — ลาน palm leaves for writing upon — สัญญา copy of an agreement of which the original is kept by an official แล่น — to set sail, to go sailing ลด — to shorten sail ปลา — ไม้ a small flat river fish — เสร็จ receipt, discharge

ใบสัตย์ (bai sa't) judge's sentence in writing

ใบ้ (bai) dumb, mute

โบก (boke) (1) to ventilate, to air, to wave away, waft away (2) to daub, to plaster

โบกขระ (bohkka'ra') [Pali] (1) lotus (2) water

โบต (bote) [Engl.] boat

โบถ (bote) [Pali] place in a temple containing an image of Buddha and surrounded by pillars; confession-house (Alab. 190) — ฝรั่ง European church

โบย (boi) to beat unmercifully

โบราณ (bohrahn) [Pali] ancient, primitive, old

โบษ-ขรณี (bohska'ra'nee) [Sansk.] lotus pond

เบา (bow) (1) to make water (2) light — ๆ soft, gently — ความ unskilful, imprudent หัว — fanciful — บาง (1) less busy (2) to be alleviated (3)

not so many as before ดู — to despise

เบ่า (bow) young man, bridegroom — — สาว bride and bridegroom งาน — สาว wedding

เบ้า (bow) crucible, melting-pot

เบาะ (bau') cushion — ม้า saddle

บำเหน็จ (ba'mhnett) remuneration, compensation, reward, premium

บำบวง (ba'mbooa'ng) to offer sacrifices

บำใบ (ba'mbai) Bombay

บำบัด (ba'mba't) to cure

บำเพ็ญ (ba'mpen) [Pali] to keep, observe, execute religious duties

บำราบ (ba'mrahp) [Sansk.] to overcome, to clear a place of enemies, to tranquillise a district

บำราศ (ba'mraht) [Sansk.] to reject, to relinquish, to go away

บำรุง (ba'mroo'ng) [Sansk.] to protect, keep, take care of, repair

บำเรอ (ba'mrerr) to feed, keep, support, maintain

บะ (ba') (exclam. of surprise)

บัก (ba'k) [Laos.] prepuce

บัง (ba'ng) to veil, to hide — คน water-closet (of the King)

บั๋ง (ba'ng) (1) to notch (2) guard of a sword (3) grater

บังเกิด (ba'ngkert) to happen, to come into existence, to be created, birth, born วัน — birthday

บังกะหล่า (ba'ngka'lah) Bengal

บังคม (ba'ngkhom) to salute, homage กวาย — to do homage, to offer (speaking to the King) กราบ — ทูล to speak to the King, after making obeisance

บังควร (ba'ngkooa'n) suitable, proper

บังคับ (ba'ngka'p) to rule, to regulate, ordain; command, control ผู้ — imperious คำ — mandate ใต้ — subject

บังใบ (ba'ngbai) overlapping boards, plates, *or* strips, streaks, Venetian blinds

บังเวียน (ba'ngweean) compasses

บังสุ (ba'ngsoo') [Pali] dust

บังสุกุล (ba'ngsoo'koo'n) [Pali *] funeral recitation over a dead body

บังเหียน (ba'ngheean) bit, bridle สาย — rein, bridle

บังเหตุ (ba'nghett) [Pali] accident, unexpected event

บังอาจ (ba'ng-aht) to dare, daring, bold

บัจใจ (ba'tchai) [Pali] faith, religion, alms

บัฏ (ba't) [Pali] cloth (used for making flags), bunting

บัญจ (ba'ncha') [Pali] five

บัญชร (ba'nchon) [Pali *] palace windows with bars

บัญชา (ba'nchah) [Pali] to make a declaration, to give precepts, to make ordinances, to command

บัญหาร = บัญชา

บัณฑาระ (ba'nta'ra') [Pali] white

บัณณาศ (ba'nnaht) *and* บัญญาศ (ba'nyaht) [Pali] fifty

บัณณะ [Pali] *and* บรรณ [San.] (ba'nna') leaves, letters

บัณหา (ba'nhah) [Pali] question

บัด (ba't) a moment — นี้ now, at this moment — เดี๋ยว directly, presently — นั้น (1) beginning of a song (2) immediately — ดล immediately

บัดใจ (ba'tchai) (1) now, immediately (2) (speaking of a priest) money

บัดพลี (ba'tplee) offerings to an idol or genius

บัดสี (ba'tsee) disgraceful

บัตร (ba'tta'ra') [Pali] leaf สัญญา — patent conferring a dignity สุพรรณ — do. written on gold

บัตรี (ba'tree) to paste, to solder

บัน (ba'n) *with* น่า gable-end of a house

บั่น (ba'n) to cut off

บั้น (ba'n) (1) piece, slice (2) a half cartload of rice — เอว the top of the hip, the waist, the loins

บันจง (ba'nchong) elaborate, agreeable, comely

บันจบ (ba'nchop) to go to meet, to make to meet, to put together

บันจุ (ba'nchoo') to load, to fill

บันเจิง (ba'ncheung) agreeable, affable, polite

บันฑิต [Pali] *and* บันฑิตย์ [Sansk.] (ba'ntitt) one who has just left the priesthood, pundit, learned man

บันดา (ba'ndah) whoever, all, the whole

บันดาล (ba'ndahn) [Pali] to cause, produce, germinate

บันดาศักดิ์ (ba'ndahsa'k) [Pali] officials, magnates

บันดาสัตว (ba'ndahsa't) [Siam. and Sansk.] animals of all kinds, creatures, beings

บันได (commonly pronounced *ka'dai*) stair, ladder

บันเดาะ (ba'ndaw') (1) Brahmin's little drum (2) unable to beget a child, impotent

บันถะ (ba'nta') [Pali] solitary path

บันทม (ba'ntom) to sleep (of the King)

บันทึก (ba'nteuk) [Pali] (1) to guide (2) to make a note of, to make a summary, to abbreviate

บันทุก (ba'nteuk) to load, ballast

บันทูล (ba'ntoon) [Pali] order of the Second King

บันเทา (ba'ntow) relief, consolation

บันเทิง (ba'nteung) to rejoice

บันทัด (ba'nta't) line, rule

บันรอน (ba'nraun) (1) to cut into lengths (2) to decide a case point by point

บันรื่อ (ba'nreu) to resound, loud noise, report, fame

บันลู (ba'nloo') to reach, to go as far as

บันเลง (ba'nleng) to sing, to make music

บันไลย (ba'nlaie) [Sansk.] to die, to be destroyed

บันลาน (ba'nlahn) to mix [colours, etc.] to intermingle

บันลังก์ (ba'nla'ng) [Pali] (1) throne made of marble (2) a kind of dark marble (3) name of a hill

บันะตะ (ba'pa'ta') [Pali] *and* บรรพต [Sansk.] mountains

ป

ป (*paw* — English *p*. Sansk. *p*. and *pr*. Labial: a middle letter)

ปก (pok) to veil, to hide, to cover, to put on a cover ใบ — cover of a book, binding

ปฉิมะทิศ (pa'chimma'tit) [Pali] west

ปฏิทิน (pa'di'tinn) [Pali] calendar

ปฏิกูล (pa'ti'koon) [Pali] dirty, filthy

ปฏิญาณ (pa'ti'yarn) [Pali] to promise, to declare solemnly

ปฏิบัติ (pa'ti'ba't) [Pali] to serve, to do service; conduct, practice, performance

ปฏิสนธิ (pa'ti'sonn) [Pali] new birth, renewed existence, new conception

ปฏิเสธ (pa'ti'sett) [Pali] to renounce, gainsay, deny, disavow, prohibit

ปฏิสังขรณ์ (pa'ti'sa'ngkorn) [Pali] to repair, to mend, to restore

ปด (pot) to conceal *or* evade the truth, to prevaricate

ปดง (pa'dong) a rash

ปแดง (pa'daang) attendants at a court or prison, bailiffs, tipstaffs

ปดัก ปเดิด (pa'da'k pa'dert) difficulty, vexation

ปถม (pa'ta'ma') [Pali] first, foremost

ปทุม *and* ประทุม (pa'too'm) [Pali] lotus, lily (Alab. 296)

ปน (pon) to mix

ป่น (pon) pounded, made small

ปม (pom) knot, swelling

ปรกติ (proka'ti') [Sansk.] in its natural state, in a normal condition, in good order, unimpaired

ปรน (pron) to give a part of, to impart

ปรนนิบัติ (pronni'ba't) [Sansk.] to serve, to take care of, service, duty, function

ปรบ (prop) to clap the hands, to applaud

ปรมาณู (pa'ra'marnoo) [Pali] small particle (a Siamese measure of which there are 512 in one hair)

ปรอง ดอง กัน (praung daung ka'n) unanimously, ally; allegiance, to be on good terms

ปรอด (praut) to squeeze out, squirt out

ปรอด (pa'raut) quicksilver นก — a small fruit-eating bird like a thrush

ปรากฏ (prahkot) [Sansk.] to be shown *or* known; publicly

ปราการ (prahkarn) [Sansk.] wall, rampart, fort สมุท — Paknam (town)

ปราง *with* พระ (pra'prarng) cheeks

ปรางค (prarng) [Sansk.] obtuse-topped pyramidal column with metal branch coming out from the top; obelisk

ปราจิณ (prahchinn) [Sansk.] West

ปราณี (prahnee) pity, compession, to favour

ปราถนา (prahta'nah) [Sansk.] to wish, want, desire

ปราน (prahn) (1) Capital town of a Province (2) [Sansk.] the breath of the nostrils (3) to be indulgent (4) a measure of time

ปรานี (prahnee) to like, to show favour to; pity, compassion

ปราบ (prarp) to equalise, to level, to tame, to subjugate

ปราม (prahm) *see* ห้าม

ปราโมช (prahmoht) [Sansk.] joy; to rejoice

ปราย (prai) to scatter ลูก — small shot

ปรารภ (prahrop) to be intent upon, to be anxious about, to desire

ปรารมย์ (prahrom) to be uneasy, anxious, anxiety

ปราลี (prahlee) ridge of a roof

ปราสาท (prahsart) [Sansk.] royal palace, royal residence, royal temple

ปราไสย (prahsai) to confer, to converse amicably

ปริ (pri) (1) to be worn at the edges, nearly worn out, nearly broken (2) oozing out

ปริ (pa'ri') [Pali] around, about

ปฤชา (pri'chah) *and* ปริชา wise, prudent; knowledge

ปริบ (prip) dropping, dripping, trickling

ปริ่ม (prim) just full, brimming

ปริศนา, ปริศน *better* ปฤษนา q. v.

ปฤษฎางค์ (pritsa'darng) [Sansk.] the back

ปฤษนา (prissa'nah) [Sansk.] question,

ปรี, ปรีดา *and* ปรีดิ์ (preedee) [San.] joyful, glad; pleasure

เปรี้ยง (preeang) noisy, tumultuous

เปรียญ (pa'reean) [San.] student, learned man, having an academical degree, graduate

เปรียบ (preeap) side by side; of equal size, height, length, etc.

เปรียว (preeo) to pursue eagerly, to run after

เปรี้ยว (preeyo) sour, acid

ปรุก (preuk) siccative oil

ปรุ (proo') pierced, full of holes; thoroughly

ปรุง (proo'ng) to put together, to construct, to make up

เปรต (prett) [Sansk.] a kind of ghosts *or* spirits, shades of the departed

แปร *and* ปรวน (praa, prooa'n) to be changed, to transpose, to displace, to speak differently, to change one's note, to change one's cry

แปรง (praang) brush, mane (of horses, etc.)

แปร่ง (prang) harsh, shrill

แปรน (praan) *and* แปร้น confused, discordant noise

ไปรเวต (praivett) [Engl.] private

ไปรสนีย์ (praisa'nee) [Sansk.] postal letter

โปร่ง (prohng) pierced, having holes in it, hollow, capable of being seen through

โปรด (proht) to grant, remit, pardon, aid, please — ปราณี to be kind

โปรย (prohwi') to scatter, to throw about

เปราะ (praw') fragile, breakable ต้น — a medicinal plant

ประ (pra') (1) to sprinkle (2) the two dots forming the 17th vowel

ประกวด (pra'kooa't) to animate one another, to stimulate, to compete

ประกอบ (pra'kaup) to put together, to mix ; endowed with, composed of

ประกาย (pra'kai) spark, flash

ประการ (pra'karn) [San.] sort, kind, way, manner, number กี่ — how many : ทุก — in every way

ประกาศ (pra'kart) [Sansk.] proclamation, public notice, notification

ประกัน (pra'ka'n) to guarantee ; surety, to bail

ประกับ (pra'ka'p) to connect

ประคอง (pra'kaung) to embrace, to take up gently with both hands

ประโคน (pra'kohn) chief column, protector, refuge

ประโคม (pra'kome) concert, serenade

ประจง (pra'chong) softly, carefully, accurately, graciously

ประจบ (pra'chop) (1) to join two ends (2) flattering ; พูด — to talk foolishly, to please, to flatter

ประจาน (pra'charn) to insult, affront, abuse, expose

ประจิม (pra'chim) [Sansk.] West

ประจำ (pra'cha'm) to stick to, stay in

ประจักษ์ (pra'cha'k) [Sansk.] to show, manifest, evident

ประจัญ (pra'cha'n) to fight

ประชด (pra'chot) [Sansk.] (1) to make up a number, to add (2) ironical — ประชัน to mark

ประชา (pra'chah) [Sansk.] crowd, multitude, large number

ประชิด (pra'chitt) neighbouring, adjoining

ประชุม (pra'choo'm) to assemble, meeting, assembly

ประชัน (pra'cha'n) to compete in dancing, speaking, etc.

ประดา (pra'dah) whoever, all : — น้ำ diver

ประดิฐ (pra'ditt) [Pali] ประดิษฐ [San.] (1) to invent, originate, discover, devise, contrive (2) to establish, imagine, feign, fancy

ประดุจ (pra'doo't) as, as if, like

ประแดง (pra'daang) secretary

ประดัก ประเดิด (pra'da'k pra'dert) great trouble

ประดับ *and* ประดา (pra'da'p pra'dah) to decorate, adorn, trim

ประตู (pra'too) door, gate

ประทวน (pra'tooan) a deed made in substitution of one that has been lost or destroyed

ประทาน (pra'tarn) [Sansk.] to provide, to give : รับ — to beg; to eat, to take refreshment

ประทีป (pra'teep) [San.] lantern, lamp, light, enlightening

ประเทือง (pra'teuang) (1) lightly (2) with precaution

ประทุ (pra'too') to burst, to crack, to be broken open

ประทุม (pra'too'm) [Pali] lotus, lily สระ — pond for growing lotus

ประทุษฐ (pra'too't) [Sansk.] *and* ประทุฐร้าย [Pali] to injure, to do damage, mischievous

ประเทศ (pra'tett) nation, country, district ต่าง — foreign affairs สาลี — — international court

ประทะ (pra'ta') to come into collision, *or* conflict

ประทัง (pra'ta'ng) (1) to lean (2) relief, convalescence

ประทับ (pra'ta'p) (1) to stop, to encamp, to sit (of a King or Prince) : (2) to press with the hand — ตรา to seal, to stamp

ประนต (pra'not) to salute, to adore

ประนม (pra'nom) to join hands in saluting

ประนอม (pra'naum) to agree, to consent ประนี — to agree

ประนาม (pra'narm) to exclude from a temple, to excommunicate

ประนี (pra'nee) pity, kindness, compassion — ประนอม indulgent; compassion

ประณีต (pra'neeta') [Sansk.] perfected, accomplished, carefully done

ประบ่า (pra'bah) to spread over the shoulders

ประบัด (pra'ba't) to defraud, to entangle

ประพรม (pra'prom) to sprinkle

ประพรรณ (pra'pa'n) form, shape, kind

ประพฤติ (pra'preu't) [Sansk.] to do, act

ประพาศ (pra'paht) [Sansk.] to take a walk, to travel

ประเพณี (pra'paynee) [Sansk.] usage, habit, customary right

ประภาษ (pra'paht) [Sansk.] brightened, shining

ประเภท (pra'payt) [Sansk.] custom, habit, sort, kind

ประมวน (pra'mooan) to collect, total

ประมง (pra'mong) fishing, fisherman

ประหม่า (pra'mah) to tremble, fear, dread

ประมาณ (pra'mahn) [Sansk.] (1) almost, nearly, on the point of: (2) to conjecture, compute

ประมาท (pra'mart) [Sansk.] careless, besotted, stupid

ประมูล (pra'moon) (1) to bid a higher price (2) to collect, to gather

ประยูร (pra'yoon *and* pra'yoora') [San.] pertaining to the family

ประโยชน์ (pra'yote) [Pali] use, purpose, object, utility, advantage; to conduct, to improve ผล — proceeds

ประหยัด (pra'ya't) to be cautious

ประหรอด (pra'raut) quicksilver นก — a common bird like a thrush

ประรามาด (pra'rahmart) to use insulting language, to insult

ประระมาศ (pra'ra'maht) [Sansk.] to stroke, to touch, to handle

ประรำ (pra'ra'm) bamboo shed with flat cloth roof or awning; hut

ประหลาด (pra'laht) wonderful, marvellous, singular, strange, extraordinary

ประลาศ (pra'laht) [Sansk.] to take flight

ประไลย (pra'lai) [Sansk.] to be consumed, destroyed; destruction

ประโลม (pra'lohm) to embrace, to caress, to woo

ประวิง (pra'wing) to delay

ประเวณี (pra'waynee) [Sansk.] custom, rule, conjugal laws

ประเวศ (pra'wett) [San.] to travel, to go

ประหวัด (pra'wa't) to remember affectionately

ประหวั่น (pra'wa'n) to fear

ประสก (pra'sok) layman

ประสงค์ (pra'song) to need, to want

ประสบ (pra'sop) to meet with, to find

ประสม (pra'som) to join, collect, unite

ประเสริฐ (pra'seut) [Sansk.] precious, excellent

ประสาน (pra'sahn) to join : น้ำ — solder: — — ทอง borax

ประสิทธิ (pra'sit) [Sansk.] to depend upon, dependence, to end, to give

ประสิว *with* ดิน (din pra'siew) nitre

ประสูต (pra'soot) [Sansk.] to bring forth, give birth to

ประหาร (pra'harn) [Sansk.] to strike, to hurt

ประหัศบดี *better* พฤหัศ q. v., the planet Jupiter :

ปรัก (pra'k) [Cambod.] money

ปรักปรำ (pra'k pra'm) to do on compulsion, disagreeable work

ปรัด (pra't) to brush off with the hand

ปรับ (pra'p) to fine

ปรัศ (pra't) flank, side

ปลง (plong) to let down, deposit, take off (hair, kettle, etc.) — หู to give ear : — ผี — สภ a funeral — ผม to shave the head

ปลด (plot) to disengage, take off, unhook, let loose ; deposit

ปล้น (plon) to rob, pillage, plunder

ปลวก (plooa'k) white ants

ปลอก (plauk) circle, ring, hoop, bandage of cloth, etc., wrapper — นิ้ว thimble

ปล่อง (plaung) tube, hollow, cylinder, spout : — ควัน funnel, chimney

ปล้อง (plaung) jointed, knotted, having alternate lengths of different kinds or appearance ; a kind of reed

ปล้น (plaun) (1) to eat quickly (2) to open and take out, to pick out, to extract

ปลอบ (plaup) to flatter, to sooth, to appease

ปลอม (plaum) spurious, counterfeit, disguised, adulterated, fraudulent

ปล่อย (ploi) to let go, deliver, relinquish : — เสีย to let off, release

ปลา (plah) fish น้ำ — pickle of fish or prawns ไต — rotten entrails of fish ผัก — dishes — ย่าง smoked fish — แห้ง dried fish [Note: this word is prefixed to the name of most fish]

ปลาบ *and* — แปลบ (plahp, plaap) sting, acute feeling (of grief, etc.)

ปลาบ (plarp) a plant

ปลาย (plai) point, top, tail, end, extremity ข้าง — final — มือ end of all — น้ำ source of a river

ปลิง (pling) (1) leach — ทะเล edible sea leach (2) vice, clamp, rivet

ปลิด (plit) to break off, pluck off, gather (fruit, etc.)

ปลิน (plin) (1) to escape by prevaricating, to wriggle out (2) prominent, projecting; (3) to turn a thing inside out คน — rogue

ปลิโพธ (pa'li'poht) [Pali] obstacle, impediment, affair, business, important occupation

ปลิว (pliew) to float in the air, to be wafted

เปลีย (pleea) feeble; to stumble — น้ำ just above the water

ปลี (plee) blossom of banana tree — น่อง calf of the leg

ปลีก (pleek) (1) to go aside (2) to devide into small pieces (3) by retail เงิน — small money

เปลี่ยน (pleean) to change — แทน to replace

เปลี่ยว (pleeoo') (1) abandoned, solitary, lonely (2) hump, hump-back วัว — a bull

ปลื้ม (pleum) pleased, cheerful; to rejoice

เปลือก (pleua'k) rind, shell, husk, bark

เปลือง (pleua'ng) to be consumed, expended, squandered

เปลื้อง (pleua'ng) to strip, to take off

เปลือย (pleui') naked, unclothed, nude

เปลือย (plewey) long enough, going far enough

ปลุก (ploo'k) (1) to awake (a person) (2) to make sacred นาฬิกา — alarum

ปลูก (plook) to plant, to build — ฝี to vaccinate — ผัง to marry one's children, to bring up (a person)

เปล (pla) cradle, litter — ไทย hanging and swinging cradle made of bamboo — ยวน do. of net-work

เปล่ง (pleng) rounded, plump, chubby, well filled out; to shine

เปลว (plaoo) flame — หมู hog's lard

แปล (plaa) to interpret, translate, explain

แป้ล้ (plaa') curved outwards, flattish

แปลก (plaak) different, changed, strange, unrecognized, grown out of remembrance

แปลง (plaang) (1) marsh, wallowing-place, quagmire, bog, slough (2) to change, transform, transmutation (3) brush

แปลน (plaan) [Engl.] plan made by a Surveyor

แปลบ (plaap) acute pain

เปลา (plowe) tall and fine, long and slender

เปล่า (plow) at leisure, vacant, empty, void, nothing, no (a negation) เสีย — in vain

เปล้า (plow!) (1) a tree (2) a dove

เปลาะ (plaw') to tie together, cord, tie

ปล้ำ (pla'm) to wrestle

ปละ (pla') to let go, let loose, dismiss ปล่อย — to let go ไก่ — wild hen

ปลัก (pla'k) mud, mire, puddles

ปลั่ง (pla'ng) (1) plump, sleek, smooth, full, well-liking (2) bright, to shine

ปลัด (pla't) lieutenant, locum tenens, deputy พระ — Deputy Governor, Second Governor — กรม deputy official

ปวง (pooa'ng) *and* ทั้ง — all, the whole

ป่วง (poowung) indigestion, cholera

ปวด (pooa't) pain, ache, to be in pain — ฟัน tooth-ache เจ็บ — to be seriously injured and offended

ป่วน (poo'an) to be anxious, troubled, uneasy

ป่วน (poowun) (1) unreasonably, wrong, (2) to be busied, busy

ป่วย (pooi') to be ill — การ to waste time, to do in vain ค่า — การ compensation

ปวะหล่ำ (pa'wa'la'm) bracelet of beads

ปอ (paw) bark for making ropes

ป้อ (paw) boastful, pretentions — แป้ weak — ยอ to give gifts

ปอก (pauk) to peel, pare, strip, take off

ปอง (paung) to conspire, to plot against, to make plans

ป๋อง (paung) (1) proud, boastful แมลง — scorpion (2) rounded, bulging out, swoln

ป๋อง (paung) to shade the eyes

ปอด (paut) lungs

ปอน (pawn) worn out, decrepit, delapidated, wretched

ป๋อน (paun) to put anything into an aperture, (as food into the mouth)

ป๋อม (pawm) fort, citadel — ล้อม วัง walls of the palace

ปอย (poi) a hank of thread, a wisp, a handful (of hair, etc.)

ป่า (pah) to throw

ป่า (parr) wood, forest; (as adjective) wild — ดง wood of many trees, forest — ช้า cemetery, grave — แดง underwood, stunted wood

ป๋า (par) elder sister of a father or mother

ปาก (park) mouth — ไก่ *and* — กา pen — น้ำ mouth of a river — คีบ compasses — ขัก quarrelsome, talkative — หวาน very polite, treacherous

ปาง *and* ป่าง (parng) [Laos.] time, when

ป๋าง (pahng) liver complaint

ปาณา (parnah) [Pali] life, spirit

ปาด (part) (1) a green frog (2) to shave off the top or end, to make level, to smooth over

ปาติโมกข์ (parti'mohk) [Pali] sacred book of precepts (Alab. 190)

ปาน (pahn) (1) like, equal, to equal (2) black spot on the skin

ป่าน (parn) string, packthread เชือก — twine

ป๋าน (parn!) (1) blunt, blunted, obtuse (2) Chinese earthen tea-pot

ป่านนี้ (parnnee) late, too late

ปาโมก (parmohk) [Pali] in front, first, principal, excellent

ป่าย (pai) to swing the foot out sideways

ป๋าย (paie) (1) to smear over with dirt or colour, etc. (2) [Chin.] mark, signboard, notice

ปายาศ (pahyaht) [Pali] rice porridge made for Buddha, milk-rice

ปาริโส (pahri'soh) [Pali] comrade, attendant, aquaintance

ป๋าว (powe) to publish, divulge — ประกาศ to proclaim — ร้อง to promulgate, announce

ปาสัง (pahsa'ng) [Pali] to bind (a dead body) round with looped cords

ปิ้ง (ping) to roast, toast, boil, bake

ปิฎก (pi'dok) [Sansk.] basket ไตร — the three baskets or Treasuries containing the teachings of Buddha, Buddhist scriptures (Alab. 166)

ปิด (pit) to shut: — เงิน to cover with silver

ปิตุ (pittoo') [Sansk.] father

ปิตุลา (pittoo'lah) [Sansk.] uncle

ปิน (pinn) [Engl.] hair-pin

ปิม (pim) like, as, as if — จะ on the point of, about to

ปิยา ปิโย *and* ปิยะ (pi'yah, pi'yoh, pi'ya') [Pali] dear, well-behaved, agreeable, loving, pleasure, love

ปิ๋ว (pew') [Chin.] small, diminutive

ปิศาจ *and* ปิสาจ (pi'sart) [Sansk. *and* Pali] demon, devil, goblin, ghost

ปี (pee) year หัว — beginning of the year ลูก หัว — eldest child

ปี่ (pee) a reed instrument made of hard wood, oboe — ชะวา Javanese oboe

ปี้ (pee) (1) pounded, broken (2) a small copper earthenware or glass coin (3) rosin seal which is attached every three years to the Chinese in Siam ยก — to pay the triennial tribute and take the seal (4) to copulate, to tread

ปี (pee?) half closed (eyes)

ปี (pee?) [Chin.] a game (with cards, etc.), numerical designation of Chinese games of cards

ปีก (peek) wing; — ไม้ slab, outside plank of tree

ปีติ (peeti') [Pali] joy, delight, satiety (Alab. 196)

ปีน (peen) to mount, to climb, to go up

ปีบ (peep) (1) roar of the tiger (2) a case *or* can for oil and other liquids

เปีย (peeya') [Chin.] Chinaman's pigtail ขนม — a cake

เปียก (peea'k) wet, moist, damp เข้า — boiled rice

เปี่ยม (peea'm) filled up, full to the top

เปียว (peeyo) a very small land-crab

ปุก (peuk) a lump, a cake of sugar, etc.

ปึง (peung) [phon.] sudden sound of a blow

ปั่ง (peung) proud, ostentatious

ปั่ง (peung) [Chin.] (1) rice (2) numerical designation of volumes

ปั่ง (peung?) to tear in two, sound of tearing

ปืน (peun) gun — สั้น pistol — โก revolver ลูก — cannon-ball, shot, bullet, cartridge, dunbbell, projectile

ปืน (peun) (1) blade (of saw) (2) blunt

เปื้อน (peuan) stained, dirty, confused หมอง — dirt

เปื่อย (peuey) worn out, rotten, decomposed, putrefying — เน่า rotten, putrid — น้ำปี boiled down, liquefied

ปู่ก (poo'k) noise of stamping or hammering ตีน — club foot

ปู่งกี (poo'ngkee) [Chin.] a shovel-shaped basket

ปู่จฉา (poo'tchah) [Pali] question, to interrogate

ปุญญะ (poo'nya') [Pali] (1) full, complete (2) merit, virtue, goodworks, piety

ปู่ป (poo'p) *and* — ปู่ป [phon.] a sound, as of fish leaping

ปู่ย (pooi') tinder made of pith

ปู่ริสา (poo'ri'sah) *and* ปู่ริโส [Pali] man

ปู่ระ (poo'ra') [Sansk.] town

ปู่ย (poo) (1) a crab (2) to spread, to lay out

ปู่ย (poo) paternal grandfather — ทวด great-grandfather เจ้า — tutelary genius

ปู่ปี่ย (poo peo) pounded, broken, damaged

ปู่น (poon) (1) to add (2) lime — กัด quick lime (3) time — กอ่น [of fruit] first growth — หลัง last growth

ปู่ม (poom) calendar ผ้า — a silk cloth

เปี่ *and* เปี่ (pay) inclined, oblique, out of the perpendicular

เปก (payk) [phon.] noise of a small object striking anything

เป่ง (peng) swoln, tumid, full

เป่ง (peng) (1) a tree (2) [phon.] sound of striking (3) numerical designation of blows or strokes (4) [of a blow] direct

เป็ด (pett) duck — ไก่ poultry — น้ำ wild duck — เทศ muscovy duck

เปตา (paytah) [Pali] departed spirits, ghosts, sinners in a state of purgatory (Alab. 189. and see also Virg. Aen, VI. 329. 615)

เป็น (pen) *sometimes less properly spelt* เป็น to be, to be alive — การ it succeeds — ต้น chiefly, principally — แต่ only — ได้ possible — มา to happen — ไป to become — ว่า that is to say, such as, for example ไม่ — unable, not knowing how ทำ — knowing how to do ไม่ — อะไร no matter: (sometimes used for forming an adjective or adverb, as) — ที่เจ็บ painful: [this word means also "in a state of," as] — อยู่ — สุข to remain at peace

เปิก (perk) torn at the edges, frayed, having, holes in it

เปิง (perng) [Maun.] rice

เปิง (perng) [of a roof] damaged วิ่ง เตลิด เปิด — running off into hiding, absconding

เปิง ๆ (perng perng) loud sound

เปิง มาง (perng marng) a long-shaped drum

เปิด (pert) to open — ไว้ to reveal

เปิบ (perp) to take up with the hand to the mouth

เปิบ (perp) noise [of an animal roaring, etc.]

แป (paa) joists

แป้ (paa) weak

แป้ง (paang) (1) meal, flour (2) paint

แปด (paat) (1) to mix, to be mixed (2) [Chin.] eight — เก้า a game

แป้น (paan) (1) flat-shaped, flat, platform, stage (2) instrument for wire-drawing ปลา — a small flat fish

แปบ (paap) pinched, pressed together, slender, thin ถั่ว — a bean

แป้ว (paao) not quite round

แป๊ะก๊ก (paa'ka'k) [Chin.] (1) a fruit (2) a long knife *or* chopper

ไป (pai) to go, to become, *as* สุข — to ripen บ้า — to go mad — ไหน มา where have you been to?

ไป่ (pai) [Laos.] no, not

โป่ (poh) [Chin.] (1) quadrilateral brass tube used in gambling (2) [Chin.] dice กั๊ก — dice board (3) a projection (of bone, skin, etc.)

โป (poe) [Chin.] brass instrument for gambling

โป๊ปก (poe pot) a liar, lying

โปง (pohng) covering of cloth, etc., case, hiding-place, shelter

โป๊ง (pohng) [phon.] (1) sound of a blow (2) loud

โป๊ะ (poh') [Chin.] fish-stakes, globe *or* shade [of a lamp]

เป่า (pow) hump, swelling

เป่า (pow) to blow

เป้า (pow!) target, mark, butt

เป่าะ (paw') [phon.] sound of blows — เหลาะ smaller in size

ปะ (pa') (1) to patch, to mend, to repair (2) to meet with, to find (3) [a prefix like *pro* or *præ* in Latin]

ปะฏิทิน (pa'di'tin) *and* ปะฏิทิน [Pali] date

ปะราชิก (pa'rahchik) [Pali] priest guilty of unpardonable sin, and deserving expulsion

ปะริตา (pa'ri'tah) [Pali] (1) protection (2) one of the Buddhist heavens

ปะเรียญ (pa'reean) *better* ปเรียญ [San.] a man having an academical degree

ปะรำ (pa'ra'm) stable for elephants

ปะระมาณู (pa'ra'marnoo) [Pali] atom, particle

ปะระนิมิตร (pa'ra'ni'mit) [Pali] created by others, pleasures produced by others — วัสวัตติ having at one's disposal pleasures produced by others (name of the highest Deva heaven. Alab. 213)

ปะระมะ (pa'ra'ma') [Pali] perfection, excellence, merit

ปะลู (pa'loo) [Chin.] a hatchet

ปะเหลาะ (pa'law') to flatter, to cajole

ปะแล่ม (pa'laam) a little, partly, a taste

ปะเวศน์ (pra'wayt) [Pali *] to go, to proceed, to travel

ปะวะลำ (pa'wa'la'm) bead

ปะวะลำ กำไล (pa'wa'la'm ka'mlai) bracelets เสมา ปะวะลำ locket

ปัก (pa'k) to plant, to fix, to set, to put in นา — a field of transplanted rice — ผ้า to embroider

ปักษา (pa'ksah) [Sansk.] male bird ปักษี female bird

ปัจจามิตร (pa'tchahmitt) *and* ปัจจนึก [Pali] enemy, adversaries

ปังสุ (pa'ngsoo') [Pali] dust, fine earth

ปจฺ (pa'tchoo') to strip, to take off

ปจฺจูบัน (pa'tchoo'ba'n) *and* ปัตยบัน [Pali *and* Sansk.] the present โรคะ — cholera

ปจฺจูสมย (pa'tchoo'sa'mai) [Pali] at early dawn, a little before sun-rise

ปจเจกะ (pa'tchayka') [Pali] by himself, one by one, each — โพธิ a Buddha who does no teaching [Alab. 187]

ปญฺญา (pa'nyah) [Pali] reason, intelligence, genius, talent, sense, wisdom, intellect [Alab. 184]

ปณฺหา *and* ปัญหา (pa'nhah) [Pali] question

ปัด (pa't) to sweep, brush, wipe away ยง — broom ลูก — grains of glass, beads

ปัถพี (pa'tta'pee) *and* ปัถวี (pa'ta'wee) [Pali] earth

ปัน (pa'n) to divide, to apportion

ปัน (pa'n) to turn, to revolve, to be rolled round — ฝ้าย to spin cotton

ปัน (pa'nn) to make out of mud or clay — ลม beam with projecting peak on the edge of a Siamese roof — จั่น crane (for lifting)

ปัศตัน (pa'ssa'ta'n) cartridge ปลอก — cartridge case

ปัศติ (pa'ssa'ti') [Pali] to look at, observe, see, know, discover

ปัสสาวะ (pa'ssahwa') [Pali] urine

ปัสสาสะวาต (pa'ssahsa'waht) [Pali] breath

ปัสสัทธิ (pa'ssa'tti') [Pali] calmness, repose of the mind, confidence [Alab. 196]

ผ

ผ (*paw pee* = English *p*. Pali *and* Sansk. *ph*. Labial: a high letter) — ผึ name of this letter

ผก (pok) to jump up ผัน — *and* — ผัน dodging about, shying and rearing, fidgety

ผคุณ (pa'khoo'n) [Pali] 4th month (of the old calendar)

ผง (pong) *and* — คลี powder, dust

ผงก (pa'ngok) (vulg. ตะงก) to raise the head, to raise anything which is inclined sideways, to raise one side up from the level

ผงาด (pa'ngart) to jump, to rush

ผงะ (pa'nga') starting backwards, drawing back

ผจญ (pa'chon) [Sansk.] to fight, to attack, to invade

ผด (pot) prickly heat, spots, tumours

ผดุง (pa'doo'ng) to construct, build, support, sustain, nourish, take care of

ผ่น (pon) beyond bounds, beyond measure

ผนวก (pa'nooak) to add, addition

ผนวช (pa'nooa't) [Pali] ordination of priests who are princes

ผนึด (pa'nitt) to stop up

ผนึก (pa'neuk) to seal, to close up, to mount (a paper, etc.)

แผนก (pa'naak) class, order, category, division

ผนัก ผนวง (pa'na'k pa'nooa'ng) to stick fast, to be slow about going

ผนัง (pa'na'ng) walls ฝา — partition wall

ผม (pom) (1) I, me, [respectful term] (2) hair — ม้า mane

เผยอ (pa'yerr) (1) proud (2) to open the wings, to soar (3) to open partially, to raise a little (4) to come of one's own accord

ผรศุ (pa'ra'soo') [Sansk.] small axe, hatchet

ผรุส (pa'roo't) [Pali] rude, insulting, harsh, unkind

ผล (pon) [Pali] fruit, produce (Alab. 200) เป็น — useful มรรค — degrees of sanctity, stage *or* path of sanitification — ประโยชน์ utility advantage, use — ไม้ (ponla'mai) fruit

ผลอ (plaw) plausibly, with maoy deciefful words

ผลา *and* ผะลา (pa'lah) [Pali] fruit, produce, result

ผลาญ (plahn) to disperse, plunder, destroy

ผลิ (pli') bud, opening of a flower

ผลีผลาม (plee plahm) ill-mannered, ill-bred

ผลึก (pa'leuk) glass

ผลุน (ploo'n) suddenly — ผลัน with a sudden start, starting quickly

ผลุม ผลาม (ploo'm plarm) mischievous, vexatious

ผลุ (ploo) (1) suddenly (2) [Cambod.] a path, a road

เผล (play) crooked, not straight, with prevarication

เผลอ (pler) incautious, reckless, rash

แผล (plaa) sore place, wound บาด — cut, gash, wound with a cutting instrument

แผลง (plaang) to put forth one's whole strength, to pull *or* shoot forcibly (2) to alter the form of, to substitute; derivation of one word from another — ศร to shoot with a bow and arrows — ผลาน to kill — ฤทธิ to exert one's full strength

ไผล เผลอ (plai pler) *and* เผลอไผล to forget

ไผล้ *and* ไพล่ (plie) out of the line, out of the regular order — ขา to cross the legs — หนี and — ออก to go away to one side or round a corner พลัด — (1) to fall over the edge (2) to go in different directions, separate, out of sight — ซ่อน to get out of sight, to go into hiding

ผละ (pla') separate from — ผลัก to push back

ผลัก (pla'k) to repel, to push

ผลัด (pla't) to change places, to change, alternate — กัน alternately

ผวน (pooa'n) back, turning back

ผวย (pooi') [Chin.] cloak, cape

ผวา (pa'wah) (1) starting up quickly, awaking suddenly (2) headlong, falling forward, swooping down — ถึง to take with a swoop, to pounce upon

ผัว (pooa') husband — เมีย husband and wife

ผสม (pa'som) to put together, to add; mixed, blended

ผอก (pawk) priests' dinner time [about 11 a.m.]

ผ่อง (porng) clear, pure

ผ่อน (porn) to take out a part, to take a little at a time — ปรน to take away parts and put them together

ผอม (paum) thin, lean, meagre

เผ็อย (poi) to drop suddenly, to drop off to sleep, drooping eyelids

ผา (pah) rocks

ผ่า (par) to slit, to cleave, to split; cleft, cut — คนไป to rush through, to make one's way through a crowd

ผ้า (par) cloth — เช็ดหน้า handkerchief — เช็ดมือ towel, napkin — นุ่ง panung, the lower garment worn

by the Siamese — โปร่ง lace — ม่าน curtain — เหลือง the saffron coloured cloth of priests — ห่ม scarf, veil หุ่ง — to put on the panung — ลาย chintz — ขาว ม้า scarf — ไหว้ cloth presented to parents of a bride

ผาก (pahk) dried up หน้า — front, brow, forehead

ผาง (pahng) [phon.] sound (of wave, etc)

ผาด (part) (1) passing, past (2) handsome, well-looking — แผด too hot, loud — โผ to jump, to flit — เสียง to shout out loud

ผาน (parn) to plough, turn up, plough — ไถ ploughshare

ผ่าน (pahn) to pass in front of, to walk past — ราคา to ask more than the price ม้า — piebald horse

ผานาที *see* นาที

ผานิต (pahnitt) [Pali] molasses

ผาย (paie) to bend outwards on each side, to open, spread out, extended ยา — medicine for expelling wind — ลม pedere — ผัน to walk, to go

ผาศุข (pahsoo'k) [Pali] peace, happiness

ผี (pee') *and* ผิว (pee'wa') if, if so

ผี (pee') more

ผิง (ping) to put close to the fire or the heat, to expose oneself to the sun

ผิฉะนั้น (pitcha'na'n) *and* ผิฉะนี้ if so

ผิด (pit) erroneous, mistaken, false, wrong, vicious, to fail, to err, to commit a fault — กัน to differ, unlike, opposite — ชอบ right or wrong, good or bad — ไป to mistake, to err — เพี้ยน discordant, erroneous — เมีย adultery ทำ — to fail; error, fault ผู้ — transgressor

ผิน (pinn) to turn round, to reverse

ผิว (piew) the outside, epidermis, cuticle, skin — พรรณ good outward appearance, conplexion — ป่าก to whistle

ผี (pee) dead body, spirit, ghost, demon, evil genius กัน — to protect from evil spirits — กระสือ demon who eats the entrails of pregnant women — เข้า possessed by a demon ใช้ — to send a demon to any one เสีย —

and เสน — to sacrifice to a demon หมอ — sorcerer — เสือ butterfly — อำ nightmare

ผัก (peek) the fourth part of a tanan

ผัง (peung) noise of breaking

ผัง (peung) (1) hatchet, plane, adze (2) broad, spreading out, to dry in the sun or wind

ผัง (peung) bee น้ำ — honey รัง — beehive ขี้ — wax ยา ขี้ — ointment made of wax

ผัน (peune) the length of a panung (numerical designation of panungs, mats, table-cloths, skins, etc.)

ผัน (peun) spots or swellings on the skin

เผือ (peua') [Laos.] companion, comrade, friend

เผือ (peua) that which is handad over by one person to another

เผือก (peuak) (1) white (of elephant), albino, pale (2) a kind of potato

เผือด (peua't) pale, faded, subsiding, diminishing

เผือน *with* บัว (booa' peua'n) small water lily

ผุ (poo') to become rotten — ผุย crumbling

ผุด (poo't) (of water) to spring out, (of fish) to jump

ผุบผับ (poo'p pa'p) noise of sudden and hurried movement

ผุย (pooi') powder, to pound ผุ — crumbling

ผู้ (poo) (1) [noun of animate things] person, persons — ใด who, some one, any body — ดี gentleman — อื่น other people: [with verb, noun of the agent, as] — รัง governor of a Province (2) [designation of the sex, as] — ชาย male (of men) ตัว — male (of animals) — หญิง female

ผูก (pook) (1) to tie, to join, to compose (poems, etc.) to attach — โซ่ to chain — ดอก เบี้ย to lend at interest — ม้า to saddle — รถ to put to — เวร to be revengeful, to take vengeance — อากร etc. to farm revenues, etc.

เผง *and* แผ่ง (peng) [phon.] sound (as of a blow)

เผ็ด (pett) pungent แก้ — to retaliate, revenge

เผ่น (penn) *and* — โผน to jump, to run with jumps

เผย (poey) to open a little

เผอเรอ (per rer) slatternly, untidy, slovenly

เผิน (pern) ill-fitting, imperfectly filled, carelessly done, infirm

แผ่ (paa) to spread, to stretch out — บาง to make thin, beat out flat

แผก (paak) fault, mistake

แผง (paang) bamboo mat

แผด (paat) a loud cry — แผ่ a prolonged noise

แผน (paan) figure, form, representation — ที่ map

แผ่น (paan) flat, superficies, flat piece, sheet — เงิน silver in flat sheets — ดิน globe, earth — เหล็ก sheet iron

แผว (pao) lightly, to touch lightly

ไผ (pai) [Laos.] person, whoever, everyone

ไผ่ (pai) bamboo

โผ (poh) to rush — เผ feeble, weak — โผน jumping

โผง (pohng) [phon.] noise (as of waves)

โผดโผน (poht pohn) to jump

เผา (pow) to set fire to

เผ่า (pow) (1) race, family, breed — พวก kinsfolk, relations (2) feeling of warmth

เผาะ (paw') [phon.] noise of breaking or bursting

ผะเดียง (pa'deea'ng) to invite priests

ผะยุง (pa'yoo'ng) to sustain a burden

ผะลา *and* ผะละ (pa'lah *and* pa'la') [Pali] fruits, crops

ผัก (pa'k) vegetable : — ชี coriander : — ชีล้อม cucumber — ชีลาว parsley : — กูด fern : — กาด radish — กาดหอม lettuce — คราด vegetable of which the leaf is eaten

ผัง (pa'ng) shape or model of bamboo house — ตราชู scale of a balance

ผัด (pa't) (1) to fry (2) to paint (the face) (3) to irritate (an elephant) (4) to delay (5) ไม้ — 18th vowel, q. v.

ผัน (pa'n) to turn, to roll, to turn and go away ผ่อน — to pay *or* do by degrees — อักษร to intone words

ผันทนะ (pa'nta'na') [Pali] (1) covetousness (2) a tree

ฝ

ฝ (*phaw phon* = English *ph.* or *f.* Labial: a high letter) ฝน na me of this letter

ฝน (phon) (1) rain (2) to rub on a stone — ทอง to apply to a touchstone; the strokes over the vowel ิ หิน — ทอง touchstone — ชะลาน January rains, mango showers

ฝรั่ง (fa'ra'ng) white men, Europeans ลก — ต้น — guava

ฝรั่น (fa'ra'n) saffron

ฝ่อ (phoo'a') to fade

ฝ่อ (phaw) attenuated, compressed, to squeeze ใจ — to be afraid

ฝอย (foy) down: — ฝน drizzle, fog กุ้ง — very small prawns — ทอง (1) fritter (2) a tree

ฝา (farr) (1) wall, lid of vessel, crust *or* cream on a liquid: — แฝด double, twin — ผนัง partition wall — ชี tall pointed basket-work lid for covering dishes, etc. usually covered with red cloth (2) measure of 25 inches

ฝ่า (far) (1) palm (of the hand), sole (of the foot) (2) to act in opposition to any one's orders

ฝ้า (fah) black spot, dusky, dark, dim — กระจก obscurity or blot on a glass, etc. — กลอน board covering the peak of a roof — แผล skin covering a wound

ฝาก (fark) to deposit, entrust, send หนังสือ — letter — หนังสือ to send a letter

ฝาง (farng) a red wood used for dyeing; sapan wood

ฝาด (faht) bitter, sharp-tasting, acid

ฝาน (fahn) to cut into thin flat pieces, to slice

ฝาย (fai) (1) dam for stopping water (2) a company having particular objects

ฝ่าย (faie) part, on the side of — ว่า concerning, regarding, as for — ฝาก to give oneself up to

ฝ้าย (fai) cotton, thread

ผิด (fit) *better* พิด sound of sneezing

ผิน (phinn) opium

ผี (phee) (1) boil, tumour, ulcer: — ดาษ small-pox (2) something which proceeds from, *as* — มือ dexterity — ปาก language, eloquence — พาย oarsmen

ผี (phee) snoring

ผึก (pheuk) to exercise — ใจ to restrain the desires

ผืด (pheut) with difficulty

เผือ (pheua') (1) a measure of 50 wah (2) to forget

เผือก (pheua'k) (1) splinters for setting a wound (2) a hurdle of reeds for shutting in fish (3) litter for a dead body, bier

เผือน (feua'n) (1) changed for the worse: (2) bitter, sour, ill-flavoured, unpalatable

ฝุ่น (phoo'n) fine dust — ขาว white lead — ฝอย sweepings

ฝุ่น (phoo'n) soft, elastic, disturbed (of water)

ฝูง (foong) a crowd, a flock, a squadron, acquaintances, intimates, comrades

แฝก (phaak) a grass used for roofing

แฝง (phaang) to hide, conceal; ambiguous

แฝด (phaat) twin, double ยา — love philtre

ใฝ่ฝัน (phai pha'n) to be desirous about, to think about

ไฝ่ (phai) pimple, pustule

เฝ้า (phow) (1) to watch, observe, attend, take care of — ยาม to stand sentry — ล้อ to provoke — เลียน to mimic (2) to go to see the King or a Prince ข้า — courtiers

ฝัก (pha'k) case, sheath, pod

ฝัง (pha'ng) to bury, inter, put in the earth

ฝั่ง (pha'ng) sea shore, bank

ฝัด (pha't) to winnow, sift

ฝัน (pha'n?) to dream

ฝันเผือ (fa'n feua) (1) to visit often, to associate with (2) to forget, not to recognise

---

พ

พ (*paw pin* = English *p*. Sansk. *v*. and

b. Labial: a low letter) — พินธุ์ name of this letter

พก (pok) the knot *or* pocket of the panung

พง (pong) clump, cluster [of trees, rushes, etc.] — พี *and* — ไพร jungle — พนัศ wooded place

พงษ์ (pong) [Sansk.] *and* พงษา (pongsah) [Pali] kindred, relations, family ขัตติ — of royal blood พงษาวะดาร annals of the kingdom

พจน์ (pot) พจนา (potcha'nah) *and* พจนาคต์ (potcha'naht) [Pali] word, expression, term เอกพจน์ (gramm.) singular พหุพจน์ plural

พจชมาน (potcha'marn) [Pali] soft speech, pleasant expressions

พณ หัวเจ้าท่าน (pa'na'hooa chow tahn) title of a Minister

พดด้วง (potdooa'ng) making of a round tical [by bending in the edges]

พน (pon) [Pali] forest, wood — สณฑ์ (pona'sonn) thick forest

พ่น (pon) to blow out a liquid from the mouth, to squirt at

พ้น (ponn) beyond, later than, past, to pass through, to get out, to be delivered — ที่ (1) off, away from, away (2) supreme

พนม (pa'nom) [Cambod.] (1) to join at the tops or edges (2) shrubbery, grove (3) mountains, hills — เป็น capital of Cambodia

พนาดอน (pa'nahdaun) [Pali] wood of full-grown trees

พนาไลย (pa'nahlai) [Pali] woods, deserts, solitudes

พนาวาศ (pa'nahwaht) *and* พนาเวศ (pa'nahwett) [Pali] living in the wood

พนาวัน (pa'nahwa'n) [Pali] forest

พนาสณฑ์ (pa'nahsonn) [Pali] dense forest, thick covert

พนาสี (pa'nahsee) [Pali] woods, wooded

พนักงาน (pa'na'kngarn) official, public servant, holder of an office; employment, ministry, duty, office

พนัน (pa'na'n) to bet, wager, to offer a bet — กัน to agree to a bet, to make a match

พนัศ (pa'na't) [Pali] boundaries of a forest

พบ (pop) to meet with, fall in with, find

พม่า (pa'mah) Burmese

พยนต์ (pa'yonn) small statue or doll used for superstitious purposes, scarecrow, wheel

พยากรณ์ (pa'yahkorn) [Pali] predictions of the sages, oracles

พยาธิ (pa'yaht) [Sansk.] a malady in which the flesh is without feeling

พยาน (pa'yahn) *and* ผู้ญาณ (pooyahn) witness สอบ — to interrogate a witness, to examine a witness

พยาบาท (pa'yahbaht) [Pali] revenge, resentment, hatred

พยาบาล (pa'yahbahn) [Sansk.] to take care of โรง — hospital

พยายาม (pa'yahyahm) [Pali] patience, long suffering, perseverence, continuous action, exertion, contention, striving

พยุง (pa'yoong) to support, sustain, bear a weight

พยุน (pa'yoo'n) soft

พยุ (pa'yoo') [Pali] tempest, storm

พยุห์ (pa'yoo') [Pali] host, multitude, advancing troops

พยุหรณ์ (pa'yoo'honn) [Sansk.] sum of an addition, total

พยัก (pa'ya'k) to make signs — พะเยิด to keep on repeating the same thing

พยัคฆ *or* พยัฆ (pa'ya'kh) *and* พยัฆา [Pali] tiger

พยัฆี (pa'ya'kkhee) tigress

พยัญชน (pa'ya'ncha'na') [Pali] consonant

พร (paun) [Pali] blessing, benediction, boon, favour อวย — compliment, good wishes

พรต (prot) ascetic, anchorite, saint

พรม (prom) (1) rugs, carpets (2) to sprinkle — พรำ to sprinkle abundantly with small drops ไม้ — frame with handles for carrying, litter (3) a tree

พรหม (prohm) [Pali] superior angels; Brahma — จารีย virtuous, chaste, virtue

พรรค (pa'k *or* pa'kkha') [San.] troop company, division — พวก followers

พรรฒ *and* พรรฒ (pa'tta', pa't) [San. health, prosperity, to succeed

พรรณ *or* พรรณ์ (pa'nna', pa'n) [San.] (1) form, colour, kind, genus, quality (2) seed

พรรณราย (pa'nna'rai) [San.] radiant, splendid

พรรณรังษี (pa'nna'ra'ngsee) [Sansk.] glitter, lustre, sheen

พรรณา (pan'nah) [Sansk.] to describe

พรรษ (pa'sa') *and* พรรษา (pa'nsah) [Sansk.] rain, year, age

พรวน (prooa'n) a row of small bells used on the necks of animals ลูก — one or more of such bells

พร่อง (prong) not full, nearly empty

พร้อง (praung) to make a speech, oration, harangue

พรอน (praun) worm-eaten, spoilt

พร้อม (praum) (1) together, altogether, tightly joined, tightly closed (2) finished, completed, ready — ใจ unanimous, consenting

พรอย (proye) shining specks, tinsel — พราย of many bright colours

พร่อย (proy) at random, useless speech, idle talk

พร้อย (proi) covered with spots, spotted

พร้า (prah) big-bladed knife

พราก (prahk) (1) fast-falling, abundant (espec. of tears) (2) to be far from พรัด — bereavement, to take away altogether จากร — [Sansk.] Brahminy goose

พราง (prahng) to keep quiet, dissemble, hide

พร่าง (prahng) indistinct

พราน (prahn) to hunt, hunter

พราม (prahm) (1) stupid (2) cords or lines attached to the same point

พราหมณ์, พราหมณ *and* พราหมณา (prahmana) [Pali] Brahmin

พราหมณี (prahmma'nee) woman of the Brahmin caste

พราย (prai) bright, sparkling ผี — teraph, an abortive child kept as a charm

พราว (prowe) (1) bright (2) (of a boat) leaky (3) morning

พริก (prik) chili — ไทย pepper — เทศ long pepper นก — a small bird

พริ้ง (pring) (1) joyous (2) pretty, beautiful, attractive

พริบ (prip) to wink, to keep opening and shutting, to twinkle

พริ้ม (prim) beautiful, agreeable

เพรียก (preea'k) crying, bewailing, loud lamentation

เพรียง (preea'ng) a water-worm — หู outside of the ear หน้า — pock-marked

เพรียง (preea'm) pretty, agreeable

เพรียว (preeyu) tapering, well-shaped

พฤกษ (preuksa') *and* พฤกษา [Sansk.] tree ราช — a tall tree of which the bark is used for medicine

พรึง (preung) connecting planks, side planks, beams, rafters — สกัด short ends of an oblong

พรุ่ง *and* พรุ่งนี้ (preungnee) to-morrow

พฤฒา (preuttah) [Sansk.] old man

พฤฒามาตย์ (preuttahmaht) [Sansk.] oldest magistrates *or* dignitaries

พรึบ (preup) a collection of sudden noises, volley

พฤศจิกายน (preusa'chikabyon) [San.] name of the eighth month [of the Scorpion = November]

พฤษภาคม (preusa'pahkom) [Sansk.] name of the second Siamese month [of the Bull = May]

พฤหัส *and* พฤหัสบดี (preuha't) [San.] planet Jupiter วัน — Thursday

เพรือ (preuwa') (of a bird) shaking the wings

เพรือ (preuwa) dispersed, spread about, situate in various places, going from place to place กิน — to eat often เสียง — drawling voice พูด — to talk often, to keep on talking

พรุ่ง (proo'ng) *and* พรุ่งนี้ (proo'ng nee) to-morrow

พรุน (proo'n) having holes in it ขาด — torn into holes

พรุ่ยุ (preuwy) (1) coming out easily going smoothly (2) crumbling

พรู (proo) going in flocks, in swarms, in crowds พร่ำ — to talk repeatedly, to instruct often

เพระ (pray') [phon.] sound of falling rain

เพริด (prert) [of buffaloes, etc.] at liberty, at large

เพริศ (preut) more clean, brighter, more beautiful — เพรา do.

แพร (praa) silk

แพร่ (praa) *and* — หลาย to be scattered, propagated, to spread

แพรก (praak) cross-road, cross-way

หญ้า — turf, grass

แพร่ง (praang) cross-road, cross-way — พราย to disclose, make known, rumour

แพรว (prayo) bright, shining

แพรศยา (praasa'yah) [San.] courtesan

ไพร (prai) [Cambod.] woods, forests — สาล open space, wide tract — ทุริย์ a precious stone of a green hue

ไพร่ (prai) common people, slaves บ่าว — male and female slaves — พล troops, multitudes

ไพรทูรย (prai toon) [San.] a greenish gem, light green ฬ — name of a consonant, q. v.

ไพรบูลย์ (prai boon) [Sansk.] perfect, abundant, superabundant

โพรก (proke) without pulp *or* flesh, empty

โพรง (prohng) hollow, a cave

เพราะ (praw') (1) sweet-sounding, melodious, agreeable (2) on account of — เหตุ on that account — ว่า because — อะไร why?

พร่ำ (pra'm) to fall [like dew or rain]

พร่ำ (pra'm) complaining, murmuring

พระ (pra') [Sansk.] great, excellent, holy, the best [Alab. 164]: (a prefix attached to all things belonging to the King) — เจ้า God, King — พุทธิเจ้า God, King ข้า — พุทธเจ้า I (speaking to the King, the Queen, or certain Royal Princes) — บาท foot of the King, footprint of Buddha — องค์ title of a King's son [Many words beginning thus will be found under the second part of the word, without this prefix]

พระกร (pra'kon) [Pali] hand of the King ธาร — King's walking stick

พระแกร (pra'kraa) Palace windows ช่อง — opening in a window

พระกลด (pra'klot) King's umbrella

พระกันแสง (pra'ka'nsaang) [of royal persons] to cry

พระขนง (pra'ka'nong) [Camb.] King's eyebrow

พระคลัง (pra'kla'ng) royal office, as of the Treasury, old title for a Minister of Foreign Affairs

พระคุยหะถาน (pra'kooi'ha'tahn) membra virilia regis

พระเจ้า (pra'chow) God; the King's head

พระชนม์ (pra'chon) [Pali] age [of a royal person]

พระหนู (pra'ha'noo') [Pali] King's chin

พระเดช พระคุณ (pra'dett pra'koo'n) [Sansk.] (to Princes or nobles) Your Royal Highness, Your Excellency

พระดัชนี (pra'da'cha'nee) [Pali] King's fore-finger

พระเต้า (pra'tow) (1) earthenware water-jug for the King (2) breast

พระที่ (pra'tee) the King's bed

พระที่นั่ง (pra'tee na'ng) any place *or* vehicle where the King sits, *as* เรือ — ม้า —

พระนาย (pra'nai) (title of the four Phras who are highest in rank)

พระบรมราชานุญาต (pra'boroma'rah-chahnoo'yaht) [Pali] royal permission

พระบรมราชโองการ (pra'boroma'rah-cha' ongkarn) [Pali] royal mandate

พระบาง (pra'bahng) image of Buddha หลวง — Luang Prabang (a large city in Eastern Laos)

พระบัณฑูร (pra'ba'ntoon) [Pali] order of the second King

พระปรางค์ (pra'prahng) (1) King's cheek (2) symbolical obelisk common in Siamese temples

พระพร (pra'pon) [Pali] blessing ถวาย — yes (by a priest)

พระพิเนกย (pra'pi'neck) [Pali] priesthood

พระภมู (pra'pa'moo) [Pali] King's eyebrow

พระภูษา (pra'poosah) [Pali] King's clothes

พระยอด (pra'yaut) boil (speaking of the King)

พระยา (pra'yah, *vulg.* pa'yah) (a title of nobility, sometimes rather erroneously called "Marquis") เจ้า — a higher title of nobility นาง — Queen, Princess สมเด็จเจ้า — etc. various titles of nobility — ลอ pheasant

พระราชทาน (pra'rahcha'tahn) [Pali] (of the King) to give

พระวง (pra'wong) King's relations

พระศก (pra'sok) [Cambod.] King's hair

พระสุธาวิต (pra'soo'tahrot) drinking water (for the King)

พระสุพรรณราช (pra'soo'pa'nna'raht) big spittoon (for the King)

พระสุพรรณศรี (pra'soo'pa'nna'see) small spittoon (for the King)

พระแสง (pra'saang) King's sword *or* weapon, King's sceptre

พระหฤไทย (pra'ha'ru'tai) the King's mind

พระอนามิกา (pra'-a'nah-mi'kah) [Pali] King's little-finger

พระอังคุฐ (pra'-a'ngkoo't) [Pali] King's thumb *or* big toe

พรั่ง (pra'ng) several, more than one — พรู crowd, multitude

พรัด (pra't) to be separated from

พรั่น (pra'n) afraid, to dread

พล (pon) [Sansk.] troop, battalion, army — เทพ (pola'tep) troop of angels เจ้าพระยา — เทพ one of the four chief dignitaries, Minister of Agriculture

พลบ (plop) twilight, dusk

พลวง (plooa'ng) (1) antimony (2) mineral

พลั่ว (plooa') pick-axe — เหล็ก iron spade, shovel

พลวัน (pa'la'wa'n) confusion, pell-mell

พลอ *with* สอ (saw plaw) to slander, to backbite, to damn with faint praise

พลั้ง (plor) wooden tube for injecting gargle into the throat

พลอง (plaung) bludgeon, stick, single-stick

พลอด (plaut) to warble, chirp, babble

พลอม *with* กิน (kin plaum) large eater, gourmand

พลอย (ploye) (1) precious stones (2) to follow suit, to partake with, to join in

พล่อย (ploi) *with* พูด babbling, thoughtless speech

พล่า (plah) a condiment made of raw meat or fish

พลากร (plahkon) [Pali] troop, crowd, army

พลาง (plahng) in the meantime, whilst กิน — พูด — to eat and speak at the same time

พลาด (plaht) to stumble, fall

พล่าน (plarn) (1) to boil (2) wandering about, going aimlessly (3) many different people

พลาม (plarm) (1) bright, shining, growing bright (2) greedily

พล่าม (plahm) talkative

พลาย (plaie) *with* ช้าง male (elephant)

พล่าย (plai) to hide, hide away, hide up, keep back

พลิก (plik) to turn over — ไป — มา to turn over and over, rolling backwards and forwards, from side to side

พลี *and* พลีกำ (plee ka'm) to sacrifice to the guardian genius

เพลีย (pleeya) lame, weak

เพลี้ย (pleea) (1) a flat river fish (2) a fly which eats rice, etc. (3) jew's harp

เพลี่ยง (pleeang) to miss one's mark

พลุ (ploo') sudden movement, sudden sound ดอก ไม้ — a firework

พลุกพล่าน (ploo'k plahn) a crowd

พลุก พลัก (ploo'k pla'k) [phon.] plash of oars, etc., jumping of fish

พลุ่ง (ploo'ng) to boil up, to rush up, to burst out

พลุ่ย (ploowi') (1) crumbling, reduced to powder (2) greedily, hastily

พลุ้ย (ploo'i') fat, swelled out

พลู (ploo) a tree of which the leaves are used for wrapping up lime and chewing with betel-nut

เพล่ (play) crooked, not level, lopsided. on one side — ไพล่ sideways, not straight

เพลง (playng) music, sound of playing or singing

เพลิง (pleung) flame, fire ถวาย พระ — to kindle the fire for cremating a King or Prince

เพลิด (pleut) to rejoice พลาด — insecurely placed, falling off

เพลิน (pleun) to linger from pleasure เพลิด — contented

แพลง (plaang) dislocation, sprain

แพลม (plaam) projecting a little way, coming out ยัง — dark lantern, match

ไพล (plai) a bulbous plant used as embrocation for swellings

ไพล่ (plai) cross-legged, crossed

ไพล่ (plai) *and* — หนี to fly to one side, to swerve, to separate

โพล่ (plo) a scoop for taking up and scattering water

โพล้เพล้ (ploh play) at evening, at dusk

โพลก (plohk) to empty; too wide, too large

โพลง (plohng) brightness

โพล่ง (plohng) noise (of fish jumping, etc.) in the water

โพล้ง (plohng) big, huge เปือ — a shell

เพลา (plow) thighs — ใบ yards for lateen sails สนับ — drawers

เพลาะ (plaw') sound

เพลาะ (plaw') to sew together (two pieces of cloth, etc.) ผ้า — two pieces of cloth sewn together

พล่ำ (pla'm) inconsiderately, at random ผก — jumping of fish

พลัง (pla'ng) [Pali] force, strength, forces

พลัง ๆ (pla'ng-pla'ng) [phon.] sound of a big drum

พลั่ง (pla'ng) impetuously

พลั้ง (pla'ng) to slip down, to be deceived, mistake, miss, forget

พลัด (pla't) to fall out, to be separated — พ่อ one whose father is absent or lost — พราก afflicted by absence

พลัน (pla'n) quickly, smartly, all at once

พลับ (pla'p) Chinese fig-tree ยอม — to dye in the juice of the fig-tree — พลึง a tree — พลา bamboo pavilion for the King

พวก (pooa'k) flock, troop, company

พวง (pooa'ng) (1) garland, nosegay, bouquet (2) strung together

พ่วง (pooa'ng) (1) swollen, getting bigger (2) to attach one boat to another, to make fast, to tow

พวน (pooa'n) a rope made with rattan ซ้อม — to press sugar-canes the second time

พวย (pooi') (1) emission; to issue forth, to radiate — พุ่ง to shoot [like a star] ลุก — ไป to get up and go away without saluting the host (2) point like a beak, spout

พวาย (pa'wai) *with* ตรียัม swing

พสุนธร์ (pa'soo'nn) the earth

พสักการ (pa'sa'kkarn) [Pali] rain, rainy season, work for the rainy season

พหล (pa'honn) [Pali] army

พหู (pa'hoo) [Pali] many, plural — สูตร (1) much (2) learned (3) ornamented

พอ (paw) *see* กอ enough

พ่อ (paw) father — ค้า merchant — ครัว cook — ตา father-in-law (f. of the wife) — หม้าย widower — เลี้ยง step father — ทูล หัว god father (a term used by suppliants)

พ่อ (paw) a cry used by rowers

พ้อ (paw) to speak angrily, to protest

พอก (pauk) to cover คอ — swollen throat ยา — plaster

พอง (paung) to swell, tumour ขน — hair bristling with fear ดิน สอ — chalk, carbonate of lime

พ้อง *with* พวก (pooa'k paung) comrades, friends, relations

พ้องพาน (paung parn) to be connected with, interested in

พ้องหมองป่าก (paung maung park) difference, dissension

พอน (paun) to cover with tar

พ้อม (paum) large basket (like a hive with the top cut off) used for rice

พา (pah) to lead

พาก หนัง (park hna'ng) speakers in a Punch-and-Judy show, or marionette exhibition

พาก น่า (park nah) future state of existence

พากย์ (pahk) [Pali] language

พาง เพียง (parng peeya'ng) almost, nearly, on the point of

พ่าง พื้น (parng peun) space [of the sky, earth, etc.]

พาชี (parchee) horse

พาณเรศ (parna'rett) [Pali] King of the monkeys

พาด (part) to apply, to put on, to rest one thing on or against another — บ่า to put on the shoulders — พิง to get close to, to lean against, to attach oneself to — พะอง to put a bamboo ladder against a tree

พาทย์ *with* พิณ (pin paht) [Sansk.] guitar, musical instrument

พาทา (partar) [Pali] quarrel

พาที (partee) [Pali] conversation

พาน (pahn) (1) vase of copper or metal (2) to stop with a cord, to snare แห — net — ท้าย steersman of the King's boat

พานร (parnon) [Pali] a monkey

พาย (pai) to paddle

พาย (pai) *and* พายุ *also* พระ — [Pali] angels of the wind *or* tempest (Alab. 90. 185)

พ่ายแพ้ (pai paa) to be defeated

พายัพ (pahya'p) [Pali] North-West

พาล (pahn) (1) young and ignorant, stupid, fool, (2) to speak evil of กรง — grinning, giant, goblin — พาโล to accuse the wrong person, to punish an innocent person

พาลิก (pahlik) [Pali] a precious stone, sand

พาลี (pahlee) [Pali] monkey

พาลึก (pahleuk) body of men, troop, crowd

พาลุกา (pahlukah) [Pali] sand

พาโล (pahloh) to charge falsely, to calunniate

พาศนา (pahsa'nah) [Sansk.] result of past actions on the mind and feelings

พาศุกรี (pahsoo'kree) [Sansk.] serpents living under ground

พาห (pah-ha') [Pali] (1) vehicle (2) upper arm

พาห์ (pah) seal (for sealing)

พาหา (pah-har) upper arm, arm

พาหล (pah-hon) [Pali] army

พาเหียร (pah-heea'n) [Pali] externally, outside

พาหะนะ (pah-ha'na) [Pali] carrying, bearing, carrier, bearer, leader, conductor

พิกัด (pi'ka't) (1) to divide according to law (2) a term used in fixing the value of teak logs

พิเคราะห (pi'kraw) [Pali] to consider, examine, determine

พิฆาฏ (pi'kart) [Pali] to kill, destroy

พิง (ping) to lean on, lean against

พิจารณ์ (pi'charn) [Pali] to closely examine, scrutinize, investigate

พิจิกร (pi'chik) [Pali] constellation of the Scorpion

พิจิตร์ (pi'chitt) [Pali] variegated, magnificent, splendid

พิชิต (pi'chitt) [Pali] victory

พิเชียร (pi'cheea'n) [Sansk.] precious stone, diamond, adamant

พิณ *and* พิน (pin) [Pali] guitar — พาทย์ musical instrument

พิโดร (pi'done) [Cambod.] fragrant, odoriferous

พิถี (pi'tee) road, street

พิทักษ (pi'ta'k) [Pali] to take care of, to keep

พิน (pin) *see* พิณ

พินธุ (pintoo') *and* พินธุ์ (pin) [Pali] drop, accent — เอก the first accent (as over ผ่อ) — โท the second accent (as over ม้า)

พินาศ (pi'nart) [Sansk.] ruin, destruction, loss; to be ruined

พินิจ (pi'nitt) [Pali] to consider, examine, investigate

พินิจไชย (pi'nitchai) [Sansk.] to decide a law suit (Pali)

พินัย (pi'nai) [Pali] (1) rule of morals [Alab. 166] (2) legal fine — กรรม trial of an offending priest

พินัยกรรม์ (pi'naika'n) [Pali] schedule (of legacies, etc.), will, testament

พิบูรณ (pi'boon) [Pali] full, too full

พิบูลย์ (pi'boon) [Pali] perfect, beautiful

พิบัติ (pi'ba't) [Pali] calamity, adversity, misfortune

พิบ่ราย (pi'prai) to declare, to explain

พิพาท (pi'part) [Pali] to dispute, quarrel, accuse

พิพิธ (pi'pitt) [Pali] various, manifold, abounding in various things

พิพัฒน์ (pi'pa't) [Pali] prosperous, to flourish

พิภพ (pi'pop) [Pali] universe, world

พิภากษา (pi'parksah) [Pali] to judge, determine

พิภาศ (pi'part) [Pali] to travel over, to walk across

พิภก (pi'pake) [Sansk.] a fortune-telling giant

พิภท (pi'pett) [San.] a Palmyra tree

พิมพ์ (pimm) [Pali] to cast in a form, to print ที่ — to strike off, to print ตัว — type for printing

พิมพา (pimpah) [Pali] the wife of Buddha, Yasodhara

พิมพาภรณ์ (pimpahponn) [Pali] ornaments, costly clothing

พิมล (pi'monn) [Pali] spotless, pure, clear

พิมเสน (pimsenn) camphor

พิมาน (pi'mahn) [Pali] Heaven, the dwelling of angels or genii

พิมุกข์ (pi'moo'k) [Pali] averted, turned aside, neglectful; name of a gate in the Palace

พิโมกข์ (pi'moke) [Pali] release, deliverance, salvation

พิโยค (pi'yoke) [Pali] to separate, to be left alone, deprived of, separation, alienation

พิรม (pi'rom) [Pali] joy, delight, pleasure

พิรมณ์ (pi'rom) [Pali] fasting, abstinence

พิราบ (pi'rarp) (more properly พิลาป) pigeon

พิริย (pi'ri'ya') [Pali] effort, vigour, fortitude, energy [Alab. 184]

พิรุณ (pi'roo'n) [Pali] rain พระ — rain angel

พิรุณหก (pi'roo'nhck) (see also ว) [Pali] rain angel

พิรุธ (pi'roo't) culprit จับ — to detect

พิเรนทร์ (pi'renn) [Pali] mighty, heroic, formidable to the enemy

พิไร (pi'rai) to go on grumbling

พิโรธ (pi'rote) [Pali] hostile, adverse, angry, to be angry

พิลาป (pi'larp) [Pali] to mourn, deplore, wail นก — pigeon

พิลาย (pi'lai) beautiful

พิลาศ (pi'lart) *and* พิลาลาศ [Pali] pretty, beautiful

พิฤก (pi'leuk) terrible, strange, curious, monstrous

พิไลย *and* พิลัย (pi'laie) pretty, beautiful

พิศ (pi'sa') [Pali] to see, to look at — รูป talisman, chain — วาส to like, to be familiar with — เลง to gaze at — เพียง to be like

พิศณุโลกย์ (Pitsa'noo'lok) [Pali] (ancient Capital of Siam)

พิศดาร (pitsa'dahn) [Pali] (1) extensive (2) a fabulous island

พิศม (pit) [Pali] poison

พิศาล (pi'sahn) [Pali] broad, wide, ample, extensive

พิศุทธิ (pi'soo'tti') pure, clean, immaculate

พิสูจน์ (pi'soot) [Pali] to try, to weigh, to tempt

พิเสศ (pi'sett) [Pali] precious โรง — the King's kitchen นาย — purveyor for the same, chief cook

พิหาร (pi'harn) *and* วิหาร [Pali] temple, monastery, dwelling (of priest)

พี (pee) fat, big

พี่ (pee) elder brother *or* sister — ชาย

elder brother — สาว elder sister — ย้าย eldest brother — เอียย eldest sister — เขย elder sister's husband — สะใภ้ elder brother's wife — น้อง kinsfolk, brethren — น้อง ชาย male relations — เลี้ยง nurse

เพียง (peea'ng) until, as far as — ใด until when? how much? แต่ ภอ — middling, not too much

เพี้ยน (peea'n) (1) to be different, to mistake, discordant (2) to put off, defer, delay

เพียบ (peea'p) over-loaded เต็ม — quite full

เพียร (peea'n) [Sansk.] patient: fortitude

พึง (peung) (1) it is necessary (sign of the Imperative), must (2) just now — ใจ suitable, agreeable

พึ่ง (peung) to ask the aid of, to seek the protection of

พึบ พับ (peup pa'p) noise of starting up

พีชน์ (peut) [Pali] seed, gem, species — ดิน climate — พรรณ species, family

พีด (peut) (1) blade (of saw, etc.) เหล็ก — sheet of iron (2) long drawn out, monotonous

พื้น (peun) surface, pavement, floor, ground of a cloth worked with flowers รอง — ulcer on the sole of the foot

เพื่อ (peua) in order that, to produce, to proceed from — ว่า so that

เพื่อน (peuan) companion, comrade, friend

พู (poo') (1) to gush out (2) ulcer — พอง swollen, fat น้ำ — spout, spring

พูกาม (poo'karm) Burmese

พูง (poo'ng) belly, entrails — ทลาย a tree whose fruit splits when soaked — ปลา fish fins from which glue is made — ดอ a thorny shrub

พุ่ง (poo'ng) to throw, throw at, break out, get out, leap

พู้ง (poo'ng) convexity, concavity — ใน concavity — นอก convexity

พุธ (poo't) [Pali] Mercury (planet). วัน — Wednesday

พุงดอ (poo'ng daw) a thorny shrub

พุต (poo't) a smell shrub with white scented flowers ผ้า ดอก — flowered cloth

พุทตาลิ (poo't-tahn) a tree with big blossoms

พุทธ์ (pooo't) พุทธะ (poo'tta') พุทธิ (poo'tti) [Pali] omniscient, august, divine พระ — Buddha — รักษา a tree with white yellow and red flowers — ศักราช Buddhistic era — ชาติ a tree with small white flowers

พุโธ ๆ (poo'tto) (exclam. of pity or wonder)

พุทธันดร (poo'tta'ndon) [Pali] intermediate age between the death of one Buddha and the birth of another

พุทรา (poo'sah) jujube tree

พุม (poo'm) (1) shrub, shady place, grove (2) pointed ornament made of wax and given to priests, pointed covering for a basket

พุมเสน (poo'msenn) a camphor used for inhaling

พู (poo) tuft, crest, aigritte — ห้าย tassel

พูกัน (pooka'n) [Chin.] small brush for painting or writing

พูด (poot) to speak, to talk อย่าง — dialect — จา conversation

พูน (poon) to heap up, to fill full

พู้น (poon) [La.] yonder, beyond, there

พูม (poom) well-dressed

เพ (pay) broken open, destroyed เล strewed about, littered about

เพกา (paykah) a tree with long-shaped bitter fruit

เพ่ง (payng) to stare, to gaze at

เพ็ง (peng) full เดือน — the day of the full Moon (15 of the waxing)

เพชร์ (pett) [Sansk.] diamond กาก — d. for cutting glass — ทูน a yellowish precious stone with a flaw in it — บุรี Petchaburi, a town on the West coast of the Gulf

เพชฌฆาต (petcha'kart) [Pali] executioner

เพชนาที (petcha'nartee) [Pali] a short measure of time, a second

เพชหึง (petcha'heung) [Pali] *with* ลม whirlwind, tornado

เพ็ญบูรณ์ (penboon) [Cambod. and Pali] full

เพณี (paynee) [Pali] custom ปะ — custom, law

เพ็ดทูล (pett-toon) [Siam. and Pali] to relate or report to the King

เพ็ดไม้ (petmai) dwarf branch (of a tree)

เพดาน (paydahn) ceiling, wainscote, palate (of the mouth)

เพท (payt) [Pali] (1) knowing, knowledge ไตรย — the three Vedas [Alab. 175] (2) destiny, accident, lot

เพทยาธร (paytyahton) [Sansk.] (1) one who succeeds in doing a miracle (2) a lower angel (3) a supposed husband of all girls

เพทาย (paytai) a dull red gem

เพโธบาย (paytohbai) (*see* เทธุบาย) [Pali] knowledge of stratagems, craft, cunning

เพน (payn) to wobble from side to side

เพล (penn) [Pali] hour of the priest's dinner (11 a.m.) ฉัน — (of priests) to dine, dinner

เพลา (paylah) [Pali] time, occasion

เพศ (payt) [Sansk.] disguise จำแลง — metamorphosis

เพอ (perr) stop, wait, not yet

เพอ (perr) delirious from fever, at random

เพิกเฉย (peuk choi) quiet, still, silent, listless, negligent — หิน to excavate *or* remove rock หิน — rock having a hollow underneath, overhanging *or* arched rock

เพิง (peung) outside roof, outside gallery, verandah

เพิ่น (pern) *better* ตะเพิ่น shifting, wandering about, unsettled

เพิ่ม (perm) to add

เพ (paa) raft, floating house

แพ้ (paa) to be defeated, overcome, to yield

แพง (paang) dear, precious — พวง water-cress

แพ่ง (pang) lower tribunal, insignificant lawsuit

แพทย์ (paat) [Sansk.] physician, medical art

แพน (paan) to unfold ลำ — bamboo mat รำ — (of peacocks) to spread the tail

แพ่น ลง (paan lohng) to strike a blow downwards

แพย (paap) a thin grass used for partitions

แพ่ว (paa) to sweep, to clean

แพ้ว (payo) anything set up on high (as a weather-cock on a bamboo rod) ธง — notice flag or notice paper — จิ้ง เหิน whirligig, scarecrow — กังหัน weather-cock, whirligig

แพศย (paasa'ya') [San.] trader, merchant, the Vaisya class

แพศยา (paasa'yah) [Sansk.] courtesan

แพะ (paa') goat — โลม to seduce

ไพ (pai) [Chin.] playing cards

ไพฑูรย์ (paitoon) [Pali] a light green precious stone

ไพรี (pai ree) [Sansk.] enemy, hostile, revengeful

ไพโรจ (pai-rote) [San.] shining, bright

ไพเราะ (pairau') [Sansk.] musical, melodious

ไพศาล (pai sahn) [Sansk.] extensive, wide, prosperous

โพ (poh) a tree — เพ effeminate

โพก (poke) to wrap round the head, to cover

โพง (pohng) to bale out (water); earthen bottle, water-pot — พาง a deep net for fish or prawns

โพด *with* เข้า (kow pote) Indian corn

โพธิ (pote *or* pohti) [Pali] (1) wisdom, wise, superior, excellent, august (2) sacred fig-tree [ficus religiosa] (Alab. xxxiv, 163) — สัตว์ superior animal, previous existences of a Buddha (Alab. 162) — ญาณ omniscience (Alab. 164)

โพน (pohn) horizontal — เพน to swing or wobble from the base, to climb, to mount, to come up

โพ้น (pohn) [Laos.] yonder, beyond, on the further side

โพระดก (pohra'dok) a chattering bird

โพระไน (pohra'nai) a leprosy

โพศก (pohsop) [Sansk.] rice พระ — นาง — Goddess of rice

เพาะ (paw) to plant, to sow the seeds of

พำ (pa'm) speech of a mad person

พำนัก (pa'mna'k) to halt, to rest ที่ — resting place

พะกา (pa'kah) [Cambod.] (1) flower, pollen (2) [Pali] a water bird

พะเซ้ย (pa'soi) [Chin.] trickery, cheating (at cards)

พะนา (pa'nah) [Pali] winding borders of a forest — ชร wandering in the forests or deserts

พะนิดา (pa'ni'dah) beloved and beautiful [used of younger sisters and young girls]

พะเนียง (pa'neea'ng) *with* ไฟ tube for fireworks ไห — water-pot, jug

พะนิยด (pa'neea't) trap

พะเนิน (pa'neun) (1) small hammer (2) large quantity, large heap

พะแนง (pa'nang) roast, roasted

พะนัก (pa'na'k) back of a bench

พะบู (pa'boo) [Chin.] acting of a fight, stage fighting

พะเผ่า (pa'pow) sensation of heat

พะยด (pa'yot) restive, ill-behaved

พะยอม (pa'yaum) a tree

พะยาธิ (pa'yahti') [Pali] desease, maladies — ขี้เรื้อน leper

พะเยิบ (pa'yerp) to rise *or* be lifted into the air สะอื้น pimples, small spots on the skin

พะโยม (pa'yome) air, upper air

พะรุงพะรัง (pa'roo'ng pa'rang) ill-fitting and superabundant clothing: embarrassed, inconvenienced

พะลา (pa'lah) [Pali] strength, strong

พะลากร (pa'lahkon) [Pali] army, troop

พะลาน (pa'lahn) (*with* น้ำ) open (place)

พะลาหก (pa'lah-hok) [Pali] rain genius, cloud

พะลึก *with* พาล (pahn pa'leuk) [Pali] *better* พิลึก horrible, terrific, spectre

พะไล (pa'lai) lower tier of a roof — รอบ verandah round a house

พะไลย (pa'lai) [Sansk.] bracelet

พะลัง (pa'lang) [Pali] force, strength

พะวง (pa'wong) uneasy, doubting, to hesitate

พะวา (pa'wah) a tree — พะวัง to hesitate between two things, to do one thing and think of another

พะสุธา (pa'soo'tah) [Pali] earth, surface of the earth

พะหิ (pa'hi') [Pali] outside

พะหู (pa'hoo') *and* พะหู (pa'hoo) [Pali] plural, many, much

พะอง (pa'ong) *with* ไม้ bamboo ladder

พะอบ (pa'opp) box, casket

พะอม *with* พะอึด (pa'eut pa'omm) bilious, dyspeptic

พะอื้ (pa'eu) cough, obstacle in the throat

พะเอิน (pa 'ern) accident, it happened

พะโอน (pa'ohn) [Cambod.] younger sister, younger brorher

พัก (pa'k) to rest, stop, sleep

พักตร์ (pa'k) and other forms [Sansk.] face

พัง (pa'ng) (1) stirrups (2) to fall in ruins, tumble down

พัง (pa'ng) *with* ช้าง female elephant

พังภาบ (pa'ng parp) with the body bent

พังผืด (pa'ng peut) peritoneum, inner skin

พังพอน (pa'ng paun) animal that eats snakes, mongoose

พังพาน (pa' ngpahn) snake's head shaped like a spoon

พังพาบ (*better* พังพาบ) (pa'ngpahp) bent d own, head foremost

พัชนี (pa' cha'nee) [Pali] long-handled fan [Alab. 170]

พัด (pa't) to blow, to fan; fan, punkah — ชนี spoon-shaped fan or screen made of feathers (used by priest or grandee.) — จันทน์ sandal-wood fan — โบก a long-handled fan used in processions — แผ่ว a root used in medicine ชัก — to pull the punkah

พัตราภรณ์ (pa'trahpon) [Pali] ornaments

พัตระ (pa'tra') [Pali] clothes, dress

พัน (pa'n) a thousand หัว — chief of a battalion, major

พัน (pa'n) to envelope, encircle, surround, ens nare, tie up

พันธนา (pa'nta'nah) *and* — การ [Pali] bonds, chains, chained

พันธุ์ *and* พนธุ์ (pa'ntoo') [Pali] relationship

พับ (pa'p) to fold, fold, crease — บาน metal hinge — เพียบ with the feet and legs bent back

พัลจัน *see* ปันจั่น crane (machine)

พัลวัน (pa'la'wa'n) in all directions, confusedly, complicated

พัศดา (pa'sa'dah) *see* ภัสดา husband

พัศดุ (pa'sa'doo') *and* พัสดาร [Pali] riches

ฟ

ฟ (*phaw phai* = English *ph.* or *f.* Labial: a high letter) — ไฟ name of this letter

ฟก (phok) to swell, a tumour

พ่อ (phaw) [phon.] noise of a snake

พ้อ (phaw!) flourishing, healthy

ฟอก (phauk) to clean, to purify, to tan (leather, etc.)

ฟ่อง (phaung) (1) foam — มัน the mark ๏ placed at the beginning of a document (2) egg

พ่อง (phaung) to float

พ้อง (phaung) to accuse, denounce, accusation, charge, complaint — ร้อง to appeal

ฟอด (fort) rotten, decaying, going bad, fermenting, turning sour

ฟ่อน (faun) [Laos.] remnants from a fire etc., débris

ฟอน (faun) to kiss

พ่อน (phaun) sheaf, bundle, handful

พ้อน (faun) a gesture or movement in dancing: — หาง (of peacocks) to spread the tail

พ่า (phah) obsured, not clear, shade [of a lamp, etc.]

ฟ้า (far) sky ดิน — horizon: — ผ่า *and* — ผี thunderbolt (an oath) — — เถิด may the thunderbolt destroy me — ลั่น — ร้อง thunder — แลบ lightning ดาด — deck of a ship

ฟาก (fark) (1) bamboo or wood floor (2) beyond, the shore, bank: — ข้างโน้น *and* — ขะโน้น the other bank or side เหล็ก — iron girder

ฟาง (farng) (1) straw (2) dark, cloudy, indistinct

พ่าง *with* เข้า (kow farng) millet (used for cage birds)

ฟาด (phaht) to strike or beat [clothes on a stone, etc.]

ฟาน (farn) [Laos.] deer

ฟาย (phai) (1) to take up with the hollow of the hand (2) abundant, liberal, lavish — มือ a measure of capacity, the fourth part of a ka'm

พ่าย (phai!) cotton, thread

พิด (phitt) (1) [phon.] sound of sneezing (2) [Chin.] brush for writing

พิบ (phip) (1) depressed, crushed จมูก — snub nose (2) sound of striking

พี (phee) confused muttering of a person asleep

พืน (pheun) firewood, fuel — ฟอย small chips of wood

พืน (pheune) to renew, to escape, to rise again, to recover from — ดิน to turn up the ground รอด — to recover

พืม (feum) a weaver's instrument

เพือ (feuwa') to overflow, well-filled, satisfied

เพือง (feua'ng) coils of thread etc., round a reel, fluting (of wood, of columns, etc.)

เพือง (feua'ng) (1) to be divulged, to be noised abroad (2) to know quite well, able to answer off-hand (3) festooned, hanging in loops

เพือง (feua'ng) (small silver coin worth 8 atts, one-eighth of a tical) fuang

เพือน (feua'n) to wander in mind, to lose one's mind or one's head

เพือย (feuey) aquatic plants on the bank of a river

เพือย (feuey) long, prolonged, extended

ฟ่ฟะ (foo'fa') not firm, rotten, decaying

ฟุง (foo'ng) to be wafted about in the air, to spread, to be noised abroad

ฟุด (foo't) (1) to blow, kindle by blowing (2) tinder (3) noise of sneezing

ฟุต (foo't) [Engl.] foot, feet ไม้ — carpenter's rule

ฟุบ (foo'p) to stoop, to be depressed

ฟุม (phoo'm) crying, shedding tears

ฟู (phoo) (1) to ferment (2) to be on the road to wealth, to become rich — ฟา like a monkey

ฟู (phoo!) hissing (of vipers or other animals)

ฟูก (phook) mattress

ฟูง (phoong) (แห) to mend (a net)

ฟูด (phoot) a noise (as of a big fire, of an elephant eating, of blowing the nose, etc.) — ฟาด vulgar manner of eating

ฟูม (phoom) abundant — ฟายgreedily, excessively, abundantly เลือด — covered with blood

แฟ (phaa) small bead, berry *or* seed

แฟ (phaa) [Laos.] dense, crowded

แฟ่ง (phaang) small pumpkin

แฟ่ต (phaat) grunting of pigs

แฟ่ต (phaat) [Laos.] flat, level

แฟ้น (phaan) thick, solid

แฟ่บ (phaap) *and* แฟ้น (phaan) [Laos.] (1) flat, flattened, thin, dried up (2) a flat basket for travellers — กะ ชะ pack-saddle for bullocks or elephants

ไฟ (phai) fire — ฟาง straw fire, short-lived anger — ฟ้า thunderbolt, electric light — ธาตุ heat or fever in the stomach, heart-burn ลิก — spark, firebrand

พ่ก (pha'k) (1) large pumpkin, gourd (and such-like vegetables) (2) to warm, to hatch, to brood — ฝ่าย to associate with, to join *or* belong to a party

พ่ง (pha'ng) to hear, listen, obey

พ่ต (pha't) to knock about, to shake, shatter กลอน — กัน verses with alternating rhymes

พ่น (pha'n) tooth — กราม molar teeth, grinders ยา — tooth powder, dentifrice — หนู the stroke or strokes over two of the vowels ิ and ี

พ่น (pha'n) to cut off, to strike with the sword

พ่นเผื่อ (pha'n fena) to visit frequently, to associate with, to frequent, to do often

พ่นเพื่อน (pha'n pheua'n) to wander in mind, to forget

ภ

ภ (*paw pa'nyah* = English *p*. Sansk. *bh*. Labial: a low letter) — ภรรยา name of this letter

ภควา (pa'kha'wah) [Pali] worshipful, venerable, admirable, blessed, holy

ภคินี (pa'ki'nee) [Pali] younger sister, a term of address by priests

ภพ (pop) [Pali] existence, world — สง สาร world of dying and being born again, state of transmigration

ภมร (pa'monn) [Pali] bee

ภมู (pa'moo) [Pali] eyebrow

ภยัน (pa'ya'n) [Pali] to fear, dread

ภรรยา (pa'nyah) *or* ภริยา [Pali] wife

ภอ (paw) *and* พอ (1) to suffice, sufficient, enough — ใจ satisfied, content — ดี pretty middling, pretty fair — ได้ that will do, it is good enough — ว่า *and* แต่ — as soon as — แรง (1) much (2) able to be lifted or taken away — กิน satisfied; comfort — ใช้ still useful

ภอ (paw) then, when

ภาคย (pahk) [Pali] part, share, lot, destiny — ทัญฑ์ [San.] to blame, reprimand

ภาคิณีย (pahkhi'nee) [Pali] nephew

ภาชน (pahcha'na') [Pali] vessel, dish, bowl, receptacle

ภา (pah) [Pali] rays, brightness, splendour

ภานุ (pahnoo') [Pali] sun

ภานุมา (pahnoo'mah) [and other similar words] radiant, shining, rays

ภาตา (pahtah) [Pali] brother, male relation

ภานิช (pahnitt) [Pali] merchant

ภาพ (pahp) [Pali] to exist, person, nature, form, image อานุ — power, strength เขียน — to draw portraits อาตมา — I (by a priest speaking to a magnate)

ภาย (pai) side, part — นอก outside — ใน inside — น่า future — หลัง afterwards

ภารธุระ (pahra'too'ra') [Pali] important affair, business, serious occupation

ภารา (pahrah) [Pali] (1) heavy weight (2) four hundred catties (of gold, in weight) (3) chief city

ภาราณะสี (pahrahna'see) *better* พาราณะสี [Pali] Benares

ภาระ (pahra') [Pali] bearing, supporting, carrying, load, weight

ภาวะ (pahwa') [Pali] essence, substance, being, condition, state

ภาวะนา (pahwa'nah) [Pali] meditation, (Alab. 168)

ภาษกร (pahsa'ka'ra) [Sansk.] sun

ภาษา (pahsah) [Sansk.] language, idiom, in the manner of — เด็ก like boys

ภาษิต (pahsitt) [Sansk.] to speak, utter

ภาสา (pahsah) [Pali] light, lustre

ภาษี (pahsee) gain, profit, taxes โรง — Custom House ตาม — ภาษา according to his wish, in his own way

ภิกขา (pikkhah) [Pali] *and* — จร (of priests) to beg, to go round for alms

ภิกขุ *and* ภิกษุ (pikkhoo' *and* piksoo') [Sansk.] mendicant priest

ภิกขุนี (pikkhoo'nee) [Pali] nun

ภิญโย ภิยโย *and* ภิโย (peeyoh) [Pali] more, better, improving, best

ภินิหาร (pi'ni'hahn) [Pali] to do great acts (good or bad) to have great success, ambition

ภิมพา (pimpah) [Pali] *better* พิมพา cast in a mould (a name of Buddha's wife Yasodhara)

ภริยา (pi'ri'yah) [Pali] wife

ภิเศก (pi'sayk) [Sansk.] to consecrate with holy water, to crown ราชา — to come regularly to the throne ปราบดา — to succeed by right of arms

ภุชงค์ (poo'chong) [Pali] King of serpents, King of the subterranean regions

ภุชพากย์ *with* กัม (ka'mpoo'cha'park) [Pali] Cambodian language

ภุชะ (poo'cha') *and* ภุช [Pali] trunk (of elephant, etc.), the arm bent back, arm

ภุญช (poo'n) [Pali] eat, possess; rich

ภู (poo) [Pali] plain, earth, land

ภูเขา (poo kow) mountain — ธิโร mountain — ธร and — ปาล King, lord, master

ภู (poo) *with* แมลง big beetle

ภูต *and* ภูตะ (poot, poota') [Pali] demons, devils, bad genii

ภูธร (pootonn) [Pali] royal title, King

ภูบดี (pooba'dee) ภูบาล ภูเบศร (and other like words) [Pali] King, ruler

ภูผา (poopah) [Pali and Siam.] cliff

ภูมินธร์ (poominn) [Pali] lord of the earth

ภูม (poom) [Pali] place, terrestrial พระ — guardian of a place สมร — battle-field

ภูมี (poomee) [Pali] earth พรา — angel of the earth, King

ภูวดล (poowa'donn) [Pali] surface of the earth, King of the earth

ภูวไนย (poowa'nai) [Pali] King

ภูษา (poosah) [Sansk.] panung, cloth-

ing of the lower part of the body, apparel, garments, adornments

เภตรา (paytrah) junk, ship

เภทุบาย (paytoo'bai) [Pali] art of sowing dissension

เภราคาร (payrahkhahn) [Pali] tower for keeping a drum *or* toesin

เภรี (payree) [Pali] drum, kettle-drum, toesin

เภสัช (paysa't) [Pali] (1) medicine (2) betel-nut ฉัน — to chew betel-nut (of a priest)

เภ่อ (peu) *better* เพ่อ stop, wait, not yet

ไภย (pai) [Pali] fear, fright, danger, misfortune, calamity

โภ (poh) [Pali] (in addressing equals or inferiors) my good sir, my friend, my good man

โภคา (pohkah) *and* โภไคย [Pali] riches, fortune

โภคินี (pohki'nee) [Pali] (1) wealthy (2) royal concubine

โภชน์ (poht) *and* โภชนา (pohcha'nah) [Pali] food

ภะมอน (pa'mann) [Pali] lathe with two wheels

ภะสะ (pa'sa') [Pali] ashes

ภักดี (pa'kdee) [Sansk.] benevolence, charity, good works, to cherish

ภักตร์ *and* ภักตรา *and* พักตร (pa'k-trah) [Cambod.] face, countenance

ภักษ (pa'ksa') [Sansk.] food, diet

ภัณฑ (pa'nta') [Pali] utensil, parcel, article คะรุ — heavy article ละหุ — light article, too light วร — (wa'ra'pa'n) precious articles

ภัต (pa't) [Sansk.] boiled rice, a meal

ภัทรบิฐ (pa'tra'bitt) [San.] the throne used when the King is crowned

ภันเต (pa'ntay) [Pali] my Lord, my excellent Sir

ภัสดา (pa'ssa'dah) [Pali] husband

ภัสมะ (pa'sa'ma') [Pali] ashes

ม

ม (*maw* [Sansk.] English *m*. Labial: a low letter)

หมก (mok) [Laos.] to cover, hide — ไหม้ — to roast, to put to the fire — มุ่ง roasted, enraged (2) uneasy, sad หอ — fish cooked in banana leaves หอ - หมู pork do.

มกฎา (ma' ka'tah) *and* มกโฎ [Pali] monkey

มกราคม (ma'ka'r ahkom) [Pali] month of the Scorpion, name of the 10th month (January)

มคธ *and* มะคะธะ (ma'ka'ta') [Pali] the country (in India) where Pali was spoken, Pali

มงกุฎ (mongkoo't) [Pali] crown, diadem — รัด เกล้า crown for women

มงคล (mongkhonn) [Pali] auspicious, lucky, festive, good fortune, blessing, festival — ภิเสก coronation of a King

มงครุ่ม (mongkhroo'm) music used at comedies

มณฑก (montok) [Pali] frog

มณฑล (monton) [Pali] disc, circle, circuit บริ — perfectly round

มณฑารพ (montahrop) [Pali] *and* มณฑา a strong-scented flower [Erythrina fulgens]

มณเฑียร (monteea'n) [Sansk.] King's palace, edifice

มด (mot) ant — หมอ physician แม่ — sorceress, witch — ลูก after-birth — ยอบ myrrh

หมด (mott) (1) all, the whole — จด clean, pure, beautiful ทั้ง — all (of things) — ไป more and more, one after another — แล้ว it is finished (2) all gone, empty, nothing — ตัว to be stripped of all

มดาย (ma'dai) [Cambod.] mother

มธุ มธุระ (ma'too', ma'too'ra') [Pali] honey, sweet

มน (mon) (1) curved in irregular form ใบ — leaf (2) ash colour, dirty colour

หม่น (monn) dirty-coloured, darkish, blackish, sad, dull — หมอง sad — ไหม้ half-burned, sad

มนต์ (monn) มนตร (montra') *and* มนตรา (montrah) [Sansk.] sacred formulas — คน effect of reciting a sacred formula น้ำ — holy water เสก — to pray

มนตรี (montree) [Sansk.] counsel, councillor, minister

มนทา (montah) a shrub with sweet-scented flowers

มนุส *and* มนุษย (ma'noo't) [Pali and Sansk.] man, mankind

มรกฏ (ma'ra'kot) [Sansk.] (1) emerald (2) monkey

มรคา (mora'kah) *and* มารก [Pali and Sansk.] road, way, path, track, course, passage

มรฎก (mora'dok) [Sansk.] inheritance ผู้รับ — heir, executor

มรฎป (mora'dop) [Sansk.] dome, spire (Alab. 290)

มรณา *and* มรณะ (ma'ra'na') [Pali] death, dying

มรรค (ma'k) *and* มรรคา [Pali] *conf.* มรคา road, way, path, passage

มรสุม (monsoo'm) [Engl.] monsoon, season

มฤค (ma'reuk) มฤคา *and* มฤคี [San.] deer, stag, hind, doe

มฤตยู (ma'reuta'yoo) [Sansk.] death, unlucky day; Siva

มระแหม่ง (mo'ra'maang) Moulmein

มลทิน (montinn) [Pali] defect, stain, blot, fault, taint หาย — free from stains or blots

มลละ (molla') [Pali] wrestling, pugilism, boxing

มลาย *with* ไม้ (mai ma'lai) the thirteenth vowel, q. v.

เมล็ด (ma'lett) grains — เข้า measure of which 19,200 go to a tanan (2) one-eighth of an att

แมลง (ma'laang *vulg.* maang) fly, insect — ทับ green beetle — ป่อง scorpion — ดู่ big beetle — วัน house-fly

มอก (mooa'k) a medicinal wood

หมวก (mooa'k) hat, cap

ม่วง (mooa'ng) dark purple, brown with a purple shade

หมวด (mooa't) (1) to bind up (the hair), to curl (the hair) (2) division, troop, company

มวน (mooa'n) (1) all เป็น มูล เป็น — by wholesale (2) a moth which eats fish (3) covering (4) to roll up ท้อง — colic, stomach-ache

ม้วน (mooa'n) a ball *or* roll of thread *or* silk ไม้ — the twelfth vowel, q. v.

มหรรณพ (ma'ha'nopp) [Pali] ocean, great sea, large lake

มหา (ma'har) [Pali] great — ราช great King — ชาติ past lives of

Buddha — บุรุษ superior man, grandee — หิง assa fœtida

มหาดไทย (ma'hahtthai) Minister of the North ผม — a tuft worn in the old Siamese fashion

มหาดเล็ก (ma'hart lek) Royal Pages

มหาวัน (ma'hah wa'n) [Pali] deep forest

มหาสาล (ma'hahsarn) [Pali] man of great wealth, magnate (Alab. 188; but see also Childers 230)

มหาหง (ma'hah hong) root of a certain plant used for medicine

มหาหิง (ma'hah hing) foul-smelling medicinal exudation from a tree

มหี (ma'hee') [Pali] (1) earth, world, ground (2) great ปลา — a fabulous fish — มา very great

มหิงษ์ (ma'hing) [Sansk.] buffalo

มหิต (ma'hit) fierce, brave, cruel

มหิต (ma'hitt) sacrifice, worship, worshipped, revered

มหิทธิ มหิตรา *and* มหิสร *etc.* (ma'hitti', etc.) [Pali] powerful in the earth, excellent, great

มหินทร์ (ma'hinn) great, powerful; Indra

มหิบาล (ma'hi'barn) [Pali] King

มเหฬมา (ma'heummah) [Pali] immense, vast, great

มโห (ma'hoh) = มหา

มโหรณพ (ma'hohra'nopp) great sea, ocean, large lake

มโหรศพ (ma'hohra'sopp) games and ceremonies at Royal funerals

มหัศจรรย์ (ma'ha'tsa'cha'n) [Pali] strange, curious, marvellous, extraordinary

มอ (maw) [phon.] bellowing, noise of cows สี — ash colour หน้า — ซอ dirty-looking งู — ซอ a snake

หมอ (maw) doctor, professor — ความ (1) lawyer (2) [of a Siamese] swindler, deceiver — ช้าง elephant-driver — ดู soothsayer — บาดแผล surgeon — งู snake-charmer — ผี magician — ยา medical man, physician, doctor ปลา — a common fresh-water fish

หม้อ (maw) pot — เถ้า earthen pot for cooking มิน — soot sticking to the pot โรง — potter's work-shop; earthenware

มอก (mauk) unevenly (of painting), in patches

หมอก (mauk) cloud ตา — seeing indistinctly

มอง (maung) to look for, search for ค้อม — to examine secretly

หมอง (maung?) soiled, stained, dirty เศร้า — uneasy, sad หม่น — sad, melancholy — หมาง covered with shame — พระ ภักตร์ having a sad countenance (of royal persons)

หม่อง (mong) sound of the cymbal or gong

มอญ (maun) Peguan, Maun — รำ a lascivious dance

มอด (maut) an insect that eats wood — ไป to go out (of a fire)

มอน (maun) mulberry-tree

หมอน (maun?) (1) pillow, bolster — ข้าง long pillow, "dutch lady" (2) rollers for moving beams upon

มอบ (maup) to deliver, hand over — เวน สมบัติ to give over a kingdom

หมอบ (maup) to fall down before, to kneel before — กราน to remain prostrate *or* kneeling

มอม (maum) dirty, hideous

ม่อม (mom) *with* ท้าว ยาย a shrub

หม่อม (momm) *and* — แม่ wives of princes and superior nobles, concubines of the King — เจ้า child of a พระ องค์ เจ้า grandson of a King

หม่อม (momm) I [speaking to a superior] — ฉัน I [speaking to a หม่อม เจ้า]

มอย *with* ตา (tah moi) whitlow

ม่อย (moy) to slumber; light sleep — ๆ and — หลับ dozing, half asleep

ม้อย (moi) *and* ฉะ ม้อย to look askance, sidelong glance

หมอย (moi?) hair appearing at the age of puberty

มา (mah) to come กลับ — to come back — หา to visit, to come and see อยู่ — it happened ไป — หา กัน to frequent

ม้า (mar) horse, mare ขี่ — to ride — ลาย zebra — น้ำ hippopotamus — ลา mule ปลา — a river fish

ม้า (mar) *and* — ตั่ง bench

หมา (mah?) dog — ใน *and* — ป่า wolf

— จิ้ง จอก fox — หมู่ *and* หมู่ — pigs and dogs! a term of contempt — จู่ little long-haired dog

หม่า (mah) and — ไว้ to keep by soaking in water

มาก (mark) much — มาย abundant, much, many — มี rich — น้อย much or little? กี่ — น้อย how much?

หมาก (mahk) betel-nut — พลู betel-nut and leaves ชาน — the remains of betel-nut which are spit out เมี่ยง — to mix the ingredients for chewing betel เข้า — sweet fermented rice — รุก chess — แกบ a Laosian game with balls

มาง *with* เปิง (perng marng) a long drum struck with both hands

หมาง (mahng) to endure with shame, to be ashamed

มาฆะมาศ (marka'mart) [Pali] the third month

มายา (mahyah) Maia, the mother of Buddha [Alab. 79]

มาก (mart) trunk hollowed out for making a boat ลูก — stick for stopping up a hole in a boat

หมาด (maht?) half-dry เหล็ก — awl, boring tool

มาตร *and* มาตรา (mahdonn *and* mahdrah) [Pali] mother

มาตยา (martyah) [Pali] grandees, chief magistrates

มาตรา (martrah) [Sansk.] chapter, section, clause

มาตุ (mahtoo') [Pali] mother — ราช King's mother

มาตุลี (mahtoo'lee) [Pali] Indra's charioteer

มาตุลังค์ (mahtoo'la'ng) [Pali] uncle

มาท (maht) มาทว่า (and other similar words) although — หมาย to decree, determine, resolution — ไว้ to resolve, to determine upon a future course of action, espec. upon punishing any one

มาน (mahn) dropsy ท้อง — swelling in the stomach

ม่าน (marn) screen, curtain กั้น — to draw the curtain

ม้าน (marn) nearly dry

มานพ (mahnop) [Pali] young man

มานลาย (marnlai) a large long-necked river turtle

มานะ *and* มะนะ (mahna', ma'na') [Sansk.] to determine, determination, purpose

มานัศ *and* มานศา (mahna't, mahna'sah) [Sansk.] will, mind, intention

ม้าม (marm) *and* ตับ — spleen

หมามุ้ย (marmooi') a creeping plant the fruit of which, if touched, produces a rash

มาย (maie) *and* มาก — many, plenty

หมาย (mai) to make a decree, law ขาด — sealed order of the King — ว่า to intend, to think of มุ่ง — to expect — ใจ to resolve, to intend มาท — intention

หม้าย (mai) widow, widower, widowed

มายา (mahyah) [Pali] fraud, guile, artifice, coquetry

มาร (mahra') [Pali] (1) giant, demon King of the bad angels นาง — giantess, female demon (2) death

มารดร (mahra'don) *and* มารดา [Pali] mother

มารยา (mahnyah) fraud, coquetry

มารา (mahrah) *and* มาระ [Pali] giant, demon [Alab. 213]

มาริต (mahritt) *with* เมือง Mergui

มารุต (mahroo't) [Pali] wind

มาระยาดร์ (mahra'yart) [San.] morals, manners

มาลก (marlok) [Pali] *see* มาฬก

มาลย (mahl) *with* เยาว์ young and pretty woman

มาลา (mahlah) มาลาลี *and* มาลาไลย [Pali] flowers, garlands พระ — a royal crown *or* hat สุวรรณ — gold flowers sent as a token of homage

มาลหลี (mahloo'lee) a tree with yellow blossoms

มาไลย (marlai) *and* มาลัย [Pali] flowers in bloom

มาศ (mart) *and* มาศะ [Pali] (1) gold (2) sulphur (3) month

มาศก (marsok) [Pali] as much money as one-fifth of a tical

มาฬก (marlok) [Pali] enclosure, yard

ม้าห่อ (mahlaw) [Chin.] cymbals

มิ (mi') [shortened from of ไม่] not, no — ได้ not possible, cannot — ให้ for fear that, so as prevent — ใช่ not so, no, not at all

มิคะลุทธ์ (mikkha'loo't) [Pali] hunter

มิ่ง (ming) (1) the top (2) lady (3) soft ยอก — *and* — มเหษี Queen

มิ่งขวัญ (ming khwa'n) tutelary genius of children

มิจฉา (mitchah) [Pali] false, wrong, mistake, disagreeable, grudging — ธิฐิ infidel, irreligious

มิต (mit) well-closed, well-joined

มิตร (mitt) [Sansk.] friend

มิถุนายน (mi'too'nahyon) [Pali] the third month (new style) [Pisces — June]

มิน (min) [Pali] fish, Pisces [zodiac.] — หม้อ soot

หมิ่น (min) (1) to despise, disdain ดู — to disparage (2) near the edge

มิญชัง (mincha'ng) [Pali] marrow, brains

มินาคม (mi'nahkhom) [Pali] the 12th month [new style] = March

มินิต (mi'nitt) [Engl.] minute

หมิบ (mip) outer part of the lips

มิศ (mitt) [Engl.] Mister, "Mr."

มิฬหะ (minha') [Pali] excrement

มี (mee) to have, to be — อยู่ there is มาก — rich, riches — คุณ benefactor, to do good

มี่ (mee!) uproar, noise — ฉาว to be published, talked about

หมี่ (mee?) bear

หมี่ (mee) vermicelli soup made of rice

มีด (meet) knife — โกน razor — แกะ sculptor's chisel — ตอก knife for splitting osiers — เหน็บ dagger — ผ่า ผ่ surgeon's scalpel — ฟรั่ง sabre, sword, kitchen-knife — พับ clasp-knife, pocket-knife

เมีย (meea') wife — น้อย concubine ตัว — (of animals) female มัว — not get fully awake

เมียง (meea'ng) to watch, observe

เมี่ยง (meea'ng) tea-leaves used [in Laos] for chewing like betel

เมียน *and* เมียน (meea'n) to gather up, shut up, hide

เมียว (meeyo) [Chin.] cat

มี่ซั่ว (meesooa') [Chin.] vermicelli

หมึก (meuk) ink ปลา — cuttle fish — แท่ง stick of Chinese ink

มึง (meung) thou, thee [speak'ng to

children, or in contempt] กุ — to address in the second person [Fr. tutoyer]

มึน (meun) stunned — กัน secret enemies — ตึง to sulk, to pout — มัว dazed, bewildered

มืด (meut) darkness เช้า — early morning หน้า — fainting fit, swoon

หมื่น (meun) (1) ten thousand หัว — chief of the King's secretaries (2) lowest title of nobility กรม — a little of royal Princes

มือ (meu) hand เข้า — to participate, help ลง — to begin แก้ — (1) revenge (2) to recommence, to do over again เครื่อง — instrument, tool ฝ่า — palm of the hand ฝี — skill, industry ลูก — artisan, workman ลาย — good hand-writing — ด้วน one-handed — ลิง ribs of a boat

มือ (meu) a minute ago

มือ (meue) times

เมื่อ (meua') when — หน้า future — กระนั้น then — ไร when?

เมือก (meua'k) gluten, glutinous liquor

เมือง (meua'ng) kingdom, city, country — ขึ้น tributary kingdom — เอก — โท — ตรี town of 1st, 2nd, 3rd rank เจ้า — Governor of a Province — ใหม่ Singapore

เหมือง (mooa'ng) flooded country, low-lying land, marsh

เหมือด (mooa't) vermicelli — คน a tree with medicinal wood

เหมือน (mooa'n) like — กัน in the same way, equally, all the same

เหมือย (mooi') out of health, unwell

เมื่อไร (mooa'rai) when?

มู (moo') to become angry — ทะ ลุ violent in speech, abusive, foul-mouthed

มุก (moo'k) [Sansk.] *with* หอย mother-of-pearl — ดา pearl — ดาหาน a precious stone

มุข (moo'k) [Pali] (1) face, front, mouth, entrance, beginning, principal (2) triangular face or side of a house, etc., gable-end

มุง (moo'ng) (1) to roof the house (2) crowd *or* knot of spectators

มุ่ง (moo'ng) to pay attention, regard

attentively, to intend, intention

มู้ง (moo'ng) mosquito net

มูจลินท์ (moo'cha'lin) [Pali] nymph of the cave ต้น — a tree [Barringtonia acutangula]

มูด (moo't) (1) to get underneath, to to hide under, to burrow into the mud (like fishes) (2) [Cambod.] to plunge into the water

ขมูด (moo't) peg, plug (of lint, wood, etc.)

มูดกูด (moo't koo't) *with* สั้น shortened, curtailed

มูดทู *and* มูทู (moo't too') flabby, weak, slow

มูตะกิด (moo'ta'kit) [of women] very ill

มูตะกาฎ มูตะหาฎ (moo'ta'kart) [of men] very ill

มูทธชะ (moo'tta'cha') [Pali] corner of the tongue; Palatal [Gramm.]

มูทู (moo'too') soft, tender, flabby, weak, mild, slow

มูนนาย (moo'n nai) master, owner, proprietor

มู่น (moo'n) (1) to bind up the hair in a top-knot (2) to cover up, to cover over (3) agitated — ใจ *and* — หมก to be troubled, sad, anxious; to take pains — มัว blinded inwardly

หมน (moo'n) to turn, to whirl

หมน (moo'nn) dark

มุนี (moo'nee) [Pali] hermit, ascetic teacher, saint

มุม (moo'm) angle, corner แมลง — spider

มู่ม (moo'm) (1) blunt, obtuse, thick (2) to squeeze

มู่ยมู่ย (mooi' mooi') gluttonously, greedily

มู่ย (mooi') *and* อ้าย — [Chin.] an axe, a hatchet อ้าย — Amoi

มู้ย (mooi') a tree

มู้ยมู้ย (mooi' mooi') fat, corpulent

มูลิกา (moo'li'kah) *see* มูสิกา

มูลี (moo'lee) lattice-work, blinds

มูลัง *and* มูลัง (moola'ng) [Pali] foundation, base

มูสา (moo'sah) [Pali] lie, lying, falsely — วาท falschood

มูสิกะ (moo'si'ka') [Pali] rat

หมู (moo?) pig, hog หัว — ploughshare ปลา — a river fish ปลา — ทะเล porpoise บ้า — epileptic

หมู (moo) herd, flock, troop, genus [of animals], race [of men]

มูก (mook) น้ำ — and ขี้ — mucus of the nose สั่งขี้ — to blow one's nose

มูตร (moot) [Pali] urine

มูน (moon) to flavour rice with cocoa-nut milk (2) raised place, hillock, heap

มูมมาม (moom marm) dirty, slovenly, ill-behaved

มูล (moon) [Pali] (1) root [of trees, etc.] (2) excrement of animals (3) price

มูลของ (moola'khong) [Pali and Siam.] common things

มูลิกา *or* มุลิกา (mooli'kah) female shampooer, masseuse

มูลไวยากรณ์ [Pali] grammar

หมูสี (moosee) a dwarf cocoa-nut tree

เหม่หมิ่น (may minn) to do imperfectly, improperly

เมขลา (mayka'lah) *with* นาง [Pali] female angel of the ocean

เมฆ (mayk) [Pali] clouds สี — ash-grey

เมืองมอน (meng maun) Peguans, Mauns,

เหม่ง ๆ (meng-meng) sound of a gong

เม็ด (mett) seed, grain, stone of fruit, kernel [designation of pills, seeds, etc.] กลี — wisdom, science, craft

เมตตา (mettah) [Pali] kindness, compassion, benevolence, charity [Alab. 168, 184]

เมไตรย *with* พระ (Phra-Mettrai) [San.] name of the next coming Buddha

เมถุน (may thoo'na') [Pali] (1) sexual intercourse, sensual love (2) Gemini [zodiac.] — คม name of the third month

เมธินี (mayta'nee') [Pali] earth, world

เมโท (maytoh) [Pali] sweat, perspiration

เม่น (menn) porcupine

เม้น (men) to hem

เหม็น (menn?) to stink, bad-smelling, stinking — ขี้ musty smell — ศ smell of a dead body — เขียว smell of boiled vegetables

เมย *with* เฉย (choy moy) careless, indifferent, taciturn

เมรุ (mayroo') [Pali] (1) Mount Meru [Alab. 13] (2) funeral shrine

เมไรย (mayrai) [Pali] intoxicating liquors

เมศ *or* เมศราษี (maysa'rarsee) [Pali] Aries [zodiac.]

เมศวิถี (maysa'wi'tee) [Pali] passage of the sun through Aries

เมษายน (maysahyonn) [Sansk,] name of the 1st month [= April]

เมอ (mer) [Cambod.] to turn the face towards, to look

เมิน (mern) to turn away the head, take no notice — ยัง sulky — เถิด not to take care, not to look

แม่ (maa) mother, [a title somethihg like English "Mrs."] — ผัว mother-in-law, mother of the husband — ยาย mother-in-law, wife's mother — เลี้ยง step-mother — นม nurse — ชื่อ tutelary genius of children — ครัว female cook, cook-maid — เจ้า — คุณ [in addressing women] my Lady, Madam — ชาว ladies of the Palace — กอง superintendant — ทัพ General-in-chief — ตีน *and* หัว — ตีน big toe — มือ *and* หัว — มือ thumb — บันได upright of a ladder — ประตู door-posts — ฝา posts for a wall of plank or bamboo — มด sorceress, witch, poisoner — หม้าย widow — แรง vice, machine for lifting — เหล็ก magnet — หนังสือ mould for type — น้ำ river — เอย Hi! (to women)

แม้ (maa!) certainly, although, if — ว่า even if

แหม *and* แม่ (maa) [exclam. of surprise disapprobation or blame]

แมง *vulg. for* แมลง

แม้ง *with* แอ้ง (ang mang) stuck fast, immoveable, unable to move

แมงคุด (maangkoo't) mangoosteen

แมงลัก (maang la'k) sesame

แมน (maan) [Cambod.] sky, heavens

แม่น (man) hitting the mark, correctly, rightly, skilful

แม้น (maan) although, even if มาก — nevertheless — ถึง ว่า if, although; alike, similar

แมบ *with* นอน (naun maap) to lie on the face

แหม่ม (memm) [of foreigners] Madame

แมว (maao) [phon.] cat, caterwauling the cry of cats — เฝ้า sentinel, spy (2) a mango

ใหม่ (mai) new, recent, again — ๆ not yet used ทำ — to recommence, repair

ไม่ (mai) not — ได้ it is impossible, cannot — รู้ได้ do not know — ใช่ not so — เอา not to wish; no, thank you หา — by no means บุญหา — if I die — ไหว too heavy — เป็น not able

ไม้ (maie) a roll (of silk, cloth, etc.)

ไม้ (mai) wood ต้น — tree, stick ดอก — flower, blossom ลูก — fruit ผล — [high word] fruit หน่อ — shoots of bamboo — หอม a sweet wood used for burning น่า — cross-bow ช่าง — carpenter — วา a measuring stick about 80 inches long — กวาด broom — เท้า walking stick — เรียว rod for whipping children — สอบ pole, hair-pin — ซุง tree trunks — ราว bulustrade, banister — เอก — โท — ตรี etc. [names of various letters and accents, q. v.]

ไหม (mai?) (1) silk ตัว — silkworm ด้าย — *and* เส้น — silk thread (2) fine สิน — ปรับ — fine, to fine

ไหม้ (maie) to be on fire ไฟ — conflagation — เกรียม half-burned

ไมตรี (maitree) [Sansk.] friendship, charity [Alab. 168] มิตร — close friendship ราช — treaty of alliance (2) name of a Buddha [Alab. 177]

โม (moh) call for a dog แกง — watermelon

โมก (moke) jasmine — มัน a tree used for carving

โมง (mohng) hour กี่ — what o'clock?

โม่ง (mohng) large ขี้ — blind-man's-buff

โหม่ง (mohng) gong hanging on a three-legged stand — กรุ่ม sound of gongs and drums used at hair-cutting ceremonies

โหมด (moht) cloth embroidered with gold and silver

โมทนา (mohta'nah) [Pali] to rejoice, give thanks, congratulate

โมรา (mohrah) [Pali] (1) peacock (2) a precious stone

โมฬี (mohlee) [Pali] top-knot, crest

โมหา โมหะ โมโห *and* โมหัน (mohah etc.) [Pali] ignorance, error, illusion of the passions, anger [Alab. 37, 218]

เมา (mow) drunk, intoxicated ขี้ — drunkard มัว — addicted to — บา intoxicated with tobacco เบื่อ — (1) disgusted with drinking (2) a poison

เม่า *with* เข้า (kow mow) new rice bruised in a mortar ปลา — a white river fish เมลง — poisonous gnat

เม้าเค้า (mow kow) too big, strange-looking

เหมา (mow?) and จ้าง — to contract for work

เมาฬี (mowlee) *and* โมฬี [Pali] top-knot

เมาะ (maw') mattress for children

เหมาะ (maw') properly, suitably, elegantly — เจาะ well-wrought — เหมง well-fitted

มะ (ma') [Maun] mother

มะ (ma') [a prefix] fruit, fruit-tree

มะกรูด (ma'kroot) a lime or lemon with rough skin

มะเกลือ (ma'kleua) (1) ebony (2) a tree ลูก — fruit used for dying black

มะกล่ำ (ma'kla'm) a creeping plant having a red fruit

มะกอก (ma'kauk) olive

มะกา (ma'kah) a medicinal tree

มะกุฎ (ma'koo't) [Pali] top, summit

มะโก (ma'koh) a tree

มะกัก (ma'ka'k) an olive tree

มะขบ (ma'khop) a tree with red fruit, pomegranate

มะขวาด (ma'khwart) a tree with round edible fruit

มะขวิด (ma'khwit) a fruit tree

มะขาม (ma'kharm) tamarind — ป่อม a round fruit used for medicine — เทษ an edible fruit — เปียก t. jam

มะเขก (ma'khayk) to threaten to strike with the back of the knuckles

มะโขก (ma'khoke) to threaten with the front knuckles

มะเขือ (ma'kheua) *and* — เทศ tomato

มะค่า *and* มะคะ (ma'kha') a tree with black seeds used for medicine

มะคำไก่ (ma'kha'mkai) a tree with medicinal fruit

มะงั่ว (ma'ngooa') a large sour lemon

มะจาหรู่ (ma'chahroo) [Malay] a cloth

มะซาง (ma'sahng) a fruit tree

มะณี (ma'nee) [Pali] precious stone, jewel จินดา — Siamese grammar and prosody

มะดุก (ma'dook) a fruit tree

มะดัน (ma'da'n) a large tree with small sour fruit

มะตาด (ma'tart) a large tree with sour fruit

มะติ (ma'ti') [Malay.] dead

มะตูม (ma'toom) a tree with large oval fruit used as a remedy for diarrhœa ลูก — bale-fruit

มะตู (ma'too') มะธุระ etc. [Pali] honey, sweet, savoury, melodious

มะโน (ma'noh) [Pali] mind, thought, intellect — ไมย (1) right, conformable, springing from the mind (2) horse — ธรรม conscience

มะโนรถ (ma'nohrot) [P.] wish, desire

มะโนรา (ma'nohrah) nymph of the forest [theatr.]

มะนะ (ma'na') *and* มานะ to try, effort, to know

มะนะสิการ (ma'na'si'karn) *and* มะนะสิการะ [Pali] attention, to take heed, consider carefully

มะนะโส (ma'na'soh) [Pali] will, purpose, intention

มะปราง (ma'prarng) a yellow plum

มะปริง (ma'pring) a small sour plum

มะแปน (ma'paan) *with* ส้ม a small orange

มะผ่อ (ma'faw) chestnut

มะพร้าว (ma'prow) cocoa-nut

มะพลับ (ma'pla'p) a fruit tree

มะเฟือง (ma'fooa'ng) a sour yellow fruit

มะไฟ (ma'fai) a fruit tree

มะภูด (ma'poot) a yellow fruit very like a large pear

มะม่วง (ma'mooa'ng) mango — พิมเสน a common mango

มะมี่ (ma'mee) noise, shouting

มะเมีย (ma'meea) horse ปี — seventh year of the cycle

มะเหมี่ยว (ma'meeyo) (1) a small black beetle (2) a forest animal

มะมุง (ma'moo'ng) [Ca.] cockroach

มะแม (ma'maa) goat ปี — eighth year of the cycle

มะยม (ma'yomm) a fruit tree

มะยูร (ma'yoo'ra') มะยูรา *and other forms* [Pali] peacock, peafowl

มะรายนี (ma'rainee) fourth day after

มะรึง (ma'reung) a tree with bitter fruit

มะรืนนี้ (ma'reunnee) the day after tomorrow

มะเรือง (ma'reua'ng) *and* — นี้ the third day after, three days hence

มะรุม (ma'roo'm) a tree with pods used for curry

มะเหรกเกก (ma'rayk kayk) senseless (talk), unprincipled (action)

มะเร็ง (ma'rayng) venereal ulcer

มะเรย *with* เฉย (choy ma'roy) idle, apathetic

มะโรง (ma'rohng) the great dragon ปี — fifth year of the cycle

มะระ (ma'ra') bitter pulse

มะลาก (ma'lark) to rejoice

มะลากอ (ma'larkaw) papaw

มะลาย (ma'lai) *and* มลาย *with* ไม้ the 13th vowel, q. v.

มะลายู (ma'layoo) Malay

มะลิ (ma'lee') a tree with white flowers — ลา do. with a single flower — ซ้อน do. with large flowers

มะไล (ma'lai) [Pali] chaplet of flowers, wreath, garland

มะแว้ง (ma'waang) a medicinal plant

มะสู (ma'soo') [Pali] beard

มะเส็ง (ma'sayng) small snake or dragon ปี — sixth year of the cycle

มะละกอ (ma'la'kaw) papaw

มะสะหรู่ (ma'sa'roo) a striped silk cloth

มะหวด (ma'hooa't) a tree with small red fruit

มะหี (ma'hee') [Pali] earth

มะหู (ma'hoo') omen, presage, fortune, fate, luck

มะเห (ma'hay) [Pali] great — ยี Queen — ศวร a King of angels

มะไหย (ma'hai) มะหันตี [Pali] great

มะโหรี (ma'hohree) music, concert

มะโหระธึก (ma'hohra'teuk) a metal kettle-drum beaten before the King

มะโหรศพ (ma'hohra'sop) [San.] games and amusements at Royal funerals

มะโหสถ (ma'hohsot) [Pali] a generation of Buddha

มะโหฬาร (ma'hohlarn) [Pali] excellent, full of good things

มะอะม (ma'om) a tree

มะอึก (ma'euk) a tree with small round fruit

มัก (ma'k) desirous of, addicted to ขี้ — having a bad habit — ง่าย careless — ได้ covetous — ผัว (woman) who desires men other than her husband — หลง constantly making mistakes

หมัก (ma'k) fermentation, to leave a thing to ferment, to leave dirty clothes undried — แป้ง to dilute and ferment meal — หมม accumulation of dirty things

หมักขัก *with* อ้วน (ooa'n ma'k kha'k) big and fat man

มัค (ma'k) [Pali] road, way, path, stage, degree [Alab. 170]

มัคฆวาฬ (ma'kha'wahn) *better* มัฆเพาน [Sansk.] Indra

มัง (ma'ng) bulging out, swollen, thick — มี wealthy, rather rich — คั่ง very bulky, very rich, opulent

มังกง (ma'ngkong) a small fish

มังกร (mangkonn) fabulous sea dragon

มังกุ (ma'ngkoo') (1) a fabulous animal (2) liar

มังกุณะ (ma'ngkoo'na') bug

มังคะโล (ma'ngkha'loh) [Pali] auspicious, lucky, joyous, festive

มังคุ (ma'ngkoo') *with* เรือ long barge rowed by oars

มังคุด = แมงคุด mangoosteen

มังษา (ma'ngsah) มังษะ *and* มังษัง [Pali] flesh

มัจฉา (ma'tchah) *and* มัจโฉ [Pali] fish

มัจฉริยะ (ma'tchi'ri'ya') [Pali] avarice [Alab. 206]

มัจโฉ (ma'tchoh) a theatrical term

มัชฌิมา (ma'tchi'mah) *and* มัชฌิมะ [Pali] middle, the middle country, Central India [Alab. 187]

มัญเชฐิกากร (ma'nchetti'karkon) [Pali] tax on sapan wood

มัด (ma't) to tie, to bind, to tie up; a bundle [of torches, faggots, etc.]

หมัด (hma't) (1) flea (2) fist กำ — to clench the fist

มัตถลุงค์ *and* มัทลุงค์ (ma'tta'loo'ng) [Pali] brain, skull

มัตติกา (ma'tti'kah) [Pali] earth, soil, mud

มัตะกะ (ma'ta'ka') [Pali] dead, stupid, senseless

มัทธยม (ma'tta'yom) [Sansk.] middling

มัทยัต (ma'ta'ya't) [Pali] prudent, careful, moderation

มัน (ma'n) (1) he, she, you [word of contempt] (2) bright, shining

มัน (ma'n) Siamese potato — เทษ potato — เสา yam

มั่น (ma'nn) firm, stedfast, constant — คำ to keep a promise — แม่น it is true, certainly — ตัน very fat

หมัน (ma'n?) barren ต้น — a tree with brown leaves ปลา — a fish

หมัน (ma'n?) tow, worn-out net ตาก — to caulk (a boat)

มั่น (ma'nn) diligent, industrious

มัม มั่ม *and* หมั่ม (ma'm) to eat greedily, dirtily

มัศการ *see* นมัสการ

มัศยาการ (ma'sa'yahkonn) [San.] a fish

ย

ย (*yaw yon* = English *y*. Guttural: a low letter) — ยส name of this letter

ยก (yok) (1) to lift, raise, take away, to rise (2) a measure of planks one sok wide and sixteen wah long (3) time, times — โทษ to pardon, forgive — ยอ (1) to praise, to commend (2) to pull up a net

หยก (yok) (1) action of people walking or running slowly (2) a stone worn on the wrist by Chinamen (3) shade for a lamp

ยกกระบัตร (yokkra'ba't) *better* ยุกระบัตร [Cambod.] third Governor of town or province

ยง (yong) (1) fine, strong, pretty (2) to urge on, instigate ยุ — to urge on, to a fight — ยุทธ to fight, to make a hard fight

หยง (yong) to raise a little, to raise oneself on tip-toe, to comb up the hair หยิบ — to pick up gently

หยด (yot) drop

ย่น (yon) to abridge, to contract, folded, wrinkled หน้า — angry-looking

(2) to come back, go back — ย่อ to retire, withdraw, give up

ยนตร์ (yon) [San.] instrument worked by machinery, automaton, machine แยม — secret mode of instruction. ไพรช Palace of Indra

ยม (yom, yoma') *and derivatives* [Pali] the King of the infernal regions

หย่ม *or* หย่อม (yaum) a small quantity of anything, tuft of grass, sprig of tree, etc.

ยมบาล (yomma'barn) *and* ยม พบาล satellites of พระยายม *see* ยม

ยมุนา (ya'moo'nah) Jumna, one of the five rivers of the Punjab

ยรรยง (ya'nyong) strong

ยล (yon) to see, to look

หยวก (yooa'k) soft inside of the plantain tree

ยวง (yooa'ng) pulpy seed of fruits — ใย fine

ยวด (yooa't) more, increase, to be increased

ยวน (yooa'n) (1) pleasure, voluptuousness (2) Annamese, Cochin-Chinese — แกว Tonquinese

ยวบ (yooa'p) bending, flexible, yielding

หยวย (yooa'p?) (1) all in unison, keeping time together (2) to shake about

ย้วย (yooi') in a curved line, winding, not straight

ย่ว (yooa') to strike or touch playfully, to tickle, to caress

ยศ (yot) [Pali] dignity, honour, reputation, renown ปริวาร — well attended, with large retinue อิศริ — superior in rank เตม — in full force แต่งเตม — full dress

ยอ (yaw) (1) fruit tree (2) a square net (3) to flatter, to praise, to extol (4) [to ponies and buffaloes] stop! — น้ำ a shrub of which the roots are used for dyeing red

ย่อ (yaw) to abridge, abbreviate, curtail, bow down — เตย to make oneself lower — อ่อน to give way — ทอ cowardice — แย to stagger, to lose strength

ยอก (yauk) prick, sting, sharp pain — ย้อน incoherent

หยอก (yawk) to caress, to play with

ยอง (yaung) (1) squatting with the knees up, sitting (2) fine, pretty

ย่อง (yong) to walk gently — แย่ง to walk throwing the feet side-ways

หยอง (yawng) to fear, to be afraid, to be frightened away, to have the hair or crest standing on end

หย่อง (yong) (1) carved work (2) socket (3) nimble, quick

ยอด (yaut) summit, top

หยอด (yawt) to soak, to ferment, to drop one thing on or into another

ยอน (yawn) to pick out of a hole, to take wax out of the ear

ย่อน (yaun) to sway, to bend (like a carrying pole)

ย้อน (yorn) to fail, to refuse, to rebound

หยอน (yawn?) to respect, fear

หย่อน (yonn) to slacken, let loose, let go ยก — ไป fastened loosely

ยอบ (yaup) to contract, make smaller, become lower, to lower oneself, to go down (of a swelling) — แบบ nearly all gone

ยอม (yaum) to consent, to agree ใบ — written relinquishment of a charge — ตัว to give up one's liberty (by marrying, becoming a slave, etc.) — ให้ to lend, to let

ย่อม (yom) (1) habitually, according to custom (2) middling, small (3) part of the price

ย้อม (yawm) to dip, to dye

หย่อม (yomm) (1) anything which tapers off towards the top (2) cluster, clump, tuft (of grass, hair, etc.)

ย่อย (yoi) to break into pieces ซื้อ — to buy by retail

ย้อย (yoie) to trickle down, to slip down, to drop, to run down ยาน — long and pendulous

หยอย (yoye) (1) [to run] eagerly (2) small lock of hair, scanty hair

หย่อย (yoi) one after another

ยอระบาตร *see* ยูรบาตร

ยา (yah) medicine, medicament, drug, tobacco — คำ black extract from aloes — เม็ด pills — ลง purgative — ทา liniment — ขี้ผึ้ง ointment — สวน clyster — พอก poultice — ถ่าย — ทุเลา — รู various kinds of purging — แก้ ลง remedy for diarrhœa — หยอด ตา ointment for the

eyes, collyrium สูย — to smoke — นัด snuff — เลือด medicine for women

ยา (yah) to tar (a boat)

ยายี (yah yee) to molest, trouble, annoy, torment

ย่า (yar) paternal grandmother ปู่ย่า — ancestors

หย่า *less properly* อย่า (yar?) (1) *negative Imper.* not, do not — เพ่อ not yet — เพ่อก่อน wait a bit — ว่า not only (2) to separate, repudiate, desert, go away — ร้างกัน divorce

ยาก (yahk) difficult, laborious, poor — เต็ม ประ ดา too difficult, very poor

หยาก *and less properly* อยาก (yark) to desire, want — เข้า hunger (2) rather thick — นัก very thick

หยากเยื่อ (yark yeua') rubbish, refuse, litter

ยากร (yahkonn) companies, troops แสน — 100,000 men, large army

ยาคู (yarkhoo) [Pali] soup made of young rice shoots, rice-gruel

ยาง (yarng) (1) a genus of river fishing birds — กรอก a species of this genus — เสวย (sa'woy) royal species very good for the table (2) glutinous soup เห็ด — mushroom น้ำมัน — thick varnish

ย่าง (yahng) (1) to smoke (meat) (2) to walk slowly

หย่าง *with* ขา (khar yarng) cross pieces used as a support

หย่าง *and* อย่าง (yarng) mode, way, manner, kind, species, custom, fashion — ไร *and* — อะไร how? — ไรจึง why? ตัว — pattern — หนึ่ง — ใด in any way

ย่างกัง (yarng ka'ng) *or* ย่างกุ้ง Rangoon

ยาจก (yahchok) [San.] poor, beggarly

ยาจะนา *and* ยาจะนะ (yahcha'nah) [Sansk.] (1) to wish, ask, beg (2) to go

หยาด (yart) drop

ยาดเยี่ยง (yart yeea'ng) [Sansk. and Siam.] to walk with the body bent

ยาตร (yaht) and other forms [Pali and Sansk.] to walk, to go

ยาน (yarn) too long, hanging down

ยาน (yarn) [Pali] moveable, moving, palanquin, litter

ย่าน (yahn) extent, distance — กว้าง in width, space of

ย่านาง *and* ย้านาง (yahnahng) spirit or genius attached to ships [Virg. Æn. X, 235.]

ย่านาง (yahnarng) a tree, shrub

ยานี (yarnee) verse of five syllables

ยานุมาศ (yarnoo'mart) [Pali and Cam.] state palanquin

ยานัง (yarna'ng) [Sansk.] palanquin, beast of burden

ยาบ (yahp) beating of the air, to wave

หยาบ (yarp) rough, rude, ill-bred

ยาม (yahm) [Pali] (1) watches of the night — หนึ่ง 9 p.m. สอง — midnight สาม — 3 a. m. (2) handle [of plough]

ย่าม (yarm) (1) wallet, bag (2) to get bolder

หยาม (yarm?) *and* — หยาบ proud, arrogant, insolent, rude

ยามา (yahmah) [Pali] (1) the third heaven (2) = ยาม q. v.

ยาย (yaie) maternal grandmother, a common term for old women แม่— mother-in-law ตา— ancestor — ทวด maternal great grandmother — ท้าว [honourable appellation] old lady — แก่ old woman — ชี old nun ตัว — ชี a night insect

ย่าย (yai) strings, threads or rags, etc. hanging or dropping from a ceiling or wall, etc.

ย้าย (yie) [Pali] to displace, remove, go to another place

ยาหยี (yahyee?) [Malay.] my dear

ยาว (yowe) long, length คำ — long syllables, long stories เพลง — amorous songs, love ballads, ditties โยน — spreading from one to another, wide-spread, garrulous

ยาสง (yahsong) *letter* สะ สง *with* ถั่ว earth-nuts

ยิก (yik) in quick repetition, with quick movements — ๆ quickly

หยิก (yik) (1) frizzy, curled (2) to pinch, to scratch หยุก — tiresome, restless — ๆ quickly

ยิง (ying) to propel, shoot out, shoot

— ปืน to fire a gun, to shoot with a gun — นก to shoot at a bird — ฟัน to shoot out the teeth

ยิ่ง (ying) more, the more, improved — วัน advanced hour in the day ยิ่ง — better, more ที่ — better, chiefly, best ยุ่ง — entangled, complicated, confused

หยิ่ง (ying) vain, ostentatious, conceited, conceit

ยิน (yin) (1) to hear (2) liqueur made of junipers, gin

ยินดี (yindee) glad, joyful, to rejoice ความ — pleasure

ยินร้าย (yinrai) displeased, annoyed, angry

ยิบ (yip) to prick, stinging, violent; closed, shut up

หยิบ (yip) a pinch with the fingers — ยืม to borrow trifles here and there — ฟาย to pick up and put into the palm of the hand, a handfull — มือ a measure of 50 (formerly 150) grains of rice

ยิ้ม (yim) smiling

หยิม (yim?) scanty, little หยุ่ม — continually asking, tiresome, troublesome

ยี (yee) (1) to rub on, to anoint (2) to fondle, to excite by caressing — ขวัญ to cheer up

ยี่ (yee) [Chin.] two — สิบ twenty ที่ — second

ยี่โถ (yee toh) a tree flower

ยี่เข่ง (yee kheng) *etc.* a flower

ยี่หบ *with* กำมะ (ka'mma' yee) velvet

ยี่ซ้ว (yee sooa) [Chin.] (1) vermicelli (2) fennel (3) pig-tail,

ยี่โถ (yee toh) flowering laurel

ยี่ปุ่น (yee poo'n) Japanese

ยี่ภู่ (yeepoo) [Cambod.] mattress (of the King)

ยี่สง *with* ถั่ว (tooa' yeesong) *better* ละสง earth-nut

ยี่สน (yeesonn) a large flower ปลา — a sea fish

ยี่สุ่น (yeesoo'n) Indian rose

ยี่หวน (yeehooa'n) (1) pleasure, delight (2) a sweet-scented flower

ยี่หุบ (yeeh oo'p) a flowering shrub with large leaves

เยีย (yeea') [Laos.] by chance, if by chance — ใด why? how? ไก่ — a cock which looks like a hen

เยียง (yeeya'ng) example, manners

เยียด (yeeya't) (1) condensed, close-fitted, compact, crowded (2) far

เหยียด (yeeya't) to stretch oneself out, at full length

เยียย (yeeyep) coolness of a forest, chill, sheltered place ปลาช้าง — a flat fish

เหยียย (yeeyep) to trample upon

เยียม (yeeya'm) (1) to come out, put out (2) *and* — เยียน to visit, call upon

เหยียม (yeea'm?) first

เยียรยง (yeea'ra'yong) *better* เยียยง fine, handsome, strong, vigorous

เยียวยา (yeeyo yah) an aperient medicine

เยียว (yeeyo) to make water ท้อง — bladder

เหยียว (yee'o) *and* อี — hawk, kite, generic term for birds of prey — ตะไกร sparrow-hawk หาง — joint of planks resembling a kite's tail

ยืด (yeu'tt) (1) to hammer in [a nail] (2) to take hold of and keep fast, to hold back (by a cord, etc.)

ยิ่ง (yeung) [= ยิ่ง] more

ยืด (yeut) to stretch out; long, lasting — ยาว at length — ยาด slipping down and being pulled back again [espec. of the mucus of the nose]

ยืน (yeune) to stand up, stand to — ยัน to stand up to, to contend with, to oppose with both hands ยัง — to stand to one's word ให้ อายุ ยืน — long life to you!

ยื่น (yeun) to reach out, to put forward, to push out, to offer

ยืน ๆ (yeun! yeun!) long, lasting, further on, continuing

ยืม (yeum) to borrow

ยือ (yeu) to pull away, to pull off, to distrain, to seize in satisfaction of a debt

เยือ (yeua') thin skin, pellicule, sheath, covering — อัฐิ *and* — กระดูก marrow — มะพร้าว pulp of cocoanut — ใย to break, to pull apart — ยาง stuck together

เหยื่อ (yeua') bait

เยือก (yeua'k) (1) to be blown about by the wind (2) cold sensation arising from solitude or fear

เยือง (yeua'ng) to go out of the straight line, to turn aside — กัน uneven, inconsistent, incongruous — ย้าย to take away พก — ย้าย to resort to a subterfuge

เยือน (yeuan') to go to visit

ยุ (yoo') to lead into evil, to incite to mischief

ยุกเข็ญ (yoo'kken) poor, needy, destitute

ยุกยิก (yoo'k yik) querulous, troublesome

ยุกระบัตร (yoo'kra'ba't) [Camb.] Third Governor

ยุค (yoo'kh) [Pali] time — ชญ time of confusion

ยุคล (yoo'khonn) [Pali] a pair, two

ยุคะบัตร (yoo'ka'ba't) [Pali] the proper moment, the right time

ยุง (yoo'ng) mosquito — กวาด broom นก — peacock ต้นหางนก — a common tree with light red blossom

ยุ่ง (yoo'ng) *and* — ยิ่ง intricate, confused

ยุ้ง (yoo'ng) loft, barn; a measure of twenty เกวียน

ยุด (yoo't) to retain, detain, hold, keep

หยุด (yoo't?) to stop, to stay, to cease, to leave off

ยุติ (yoo'ti') (1) to cease (2) [Pali] true, perfect, right — ธรรม justice

ยุทธ์ ยุทธะ ยุทธนา *and* ยุทธิ (yoo'tt etc.) [Sansk.] to fight, to wage war

ยุทนาธิการ *and* ยุทธิการ barrack

ยุทนาธิการ (yoo'ta'nahti'karn) [San.] War Department

ยุ่น (yoo'n) soft, yielding, flabby

ยุบ (yoo'p) to go down (of a swelling), to be lowered

หยุบ (yoo'p) to keep pushing down

ยุบล (yoo'bonn) contents of a letter, story

ยุพิน (yoo'pinn) *and* ยุไพ fine girl

ยุพา (yoo'pah) and ยุพะ young man or woman; handsome

หยุ่ม (yoo'm?) ill-bred — หยิ่ม peevish, to molest, vex, tease

ยุ่ย (yooey) crumbling to pieces, re-

duced to dust — น่าย reduced to a paste

ยู้ยี้ (yooi') swelled, full, round

หยู้ยี้ (yooi?) working quickly, cutting quickly ยุก — disordered, disorderly

ยูรยาตร (yoo'ra'yaht) *and* ยูรยาตรา to walk like a peacock, pompous

ยู่ (yoo) blunt, obtuse, blunted, with the edge off

อยู่ (yoo) to remain, to be, to inhabit — มา it so happened — ไป for the future — ไฟ to be in childbed กิน — to spend one's life; food — กัน to cohabit พระ — หัว the King

ยูง (yoong) to give as alms

ยูงยาง (yoong yarng) a tall resinous tree

ยูมยำม (yoom yahm) long and tangled (hair)

อยู่พัก (yoo pa'k) to keep quiet, rest

ยูร (yoora') tribe, family, kindred

ยูร (yoon) peacock

เย (yay) crying of children

เย่ (yae) crooked, distorted, pouting, distortion of the mouth, in crying, etc.

เยี้ (yey!) leaning to one side, toppling over

เหยี (yey?) pouting, pale-faced, unhealthy-looking

เหยก (yayk?) cunning, meddlesome, deceitful โหยก — deceitful, untrustworthy

เยี้ท (yett) indecent movements — กัน sodomy — แม่ [word of insult or abuse]

เย็น (yen) (1) evening (2) cool, cold, cold weather — ไป to grow cold — ใจ to refresh, to be terrified ใจ — estrangement อยู่ — to be at peace

เย็บ (yep) to sew ช่าง — tailor — — เกือก shoe-maker

เยว (yao) shouts of rowers

เยศร์ (yayt) *with* รม pleasant

เยอ (yerr) to desire, itching

เย่อ (yer) to pull at, to drag, to do by force — อิ่ง ostentations, pretentious — ลาก to drag away violently, to abduct

เย้อ (yerr) proud, vain, affected — อิ่ง ostentations, pretentions เย่อ — pretentions

แยบ (yerr?) beyond one's strength

แยะ (yeu') (1) to be split open, to break open, (of a boil) to burst (2) many, much

แยก (yerk) shout of encouragement when dragging trees, etc.

แยง (yerng) ignorant, ill-mannered พระ — (of the King) tumour

แหยง (yerng) *with* ยุ่ง intricate, confused, entangled

เยิน (yern) broken, spoilt, *or* damaged at the edge ปัน — spoilt, altogether damage

เยิน (yurn) protracted, prolonged, lengthy คืน — flexible from its length

เยิน (yerm) half-melted, to liquefy

แย (yaa) capricious, inclined to cry (of children) — แส keen, eager for ตา — nettle

แย่ (yaa) (1) to stoop by bending the knees (2) exhaustion, fatigue, heavily laden ได้ — weighed down by a heavy weight

แย้ *with* ตัว (tooa' yaa) (1) edible wood lizard (2) walking with the knees bent (3) prostitution

แยา (yaa?) to push with a stick

แยก (yaak) to disjoin, separate

แยง (yaang) to prod, to prick, to sting — รู *and* — ปู to prod into a hole with a stick, to probe — ไม้ to determine the angles so that a house may be built square

แย่ง (yaang) to take away by force

แย้ง (yaang') to contradict — กัน to dispute — แข่ง to keep on contradicting — กระหนก elaborate, having many cross lines or marks ย่าง — to walk throwing the feet out sideways

แยงขึ้น (yaa ng khon) hair standing on end

แยงย่า (yaang) howdah without roof แย่ to stand on tip-toe with the knees bent

แยบ (yaap) secret art, concealed plan ยอย — nearly all gone

แย้ม (yaam) to open a little, opened, gay, cheerful

แยมม (yaam?) rare, scattered, scanty หยอง — nearly bald, patchy (of turf, etc.)

แยว (yaao?) alert, nimble, springy

แยะ (yaa') (1) to push with the elbow, to elbow, to push on (2) to split open, to burst asunder, to crack (3) very many

ใย (yai) (1) well-looking, clean, fair, fine (2) down, [on fruit, etc.] — ไข่ white of egg

ใย (yai) fibre of leaf or plant, thread of spider's web, etc. — ไฟ soot — แมลงมุม spider's web เยื่อ — attachment, liaison เหนียว — glutinous, fibrous

ใย่ (yai) movement of the lips

ใยดี (yai dee) to be eager for, to hanker after

ใยยะ (yaiya') liberation, absolution, emancipation -- ธรรม purification, liberation from sin

โย (yoh) fat, round, having many seeds in it [of a durien]

โย (yoh) [Pali] whoever, whatever — โส worthless, scamp, rascal

โย้ โยก *and* โหยก (yoke) staggering, wavering, shaken about

โยคาวจร (yohkahwa'chon) *and* โยคี [Pali] ascetic or mendicant priest

โย่ (yohng) to tow, to drag through the water with a rope เสาระ — shrouds ขี่ — blind man's buff

โย่งเย่ง (yohng yeng) to get up on tiptoe, to reach up

โหยง (yohng?) quick, nimble โย่ง — proud, arrogant, boastful

โยชน์ (yote) [Pali] a distance of 8000 wah = about 10 miles

โยทะกา (yohta'kah) (1) anchor (2) a thorny bush with white flowers.

โยธา โยธี *and* โยโธ (yohtah, etc.) [Pali] soldier, warrior — คณ a battalion, a division, an army

โยน (yone) (1) to throw forward with underhanded or backhanded action (2) to swing (3) a load (of earth, wood, etc.) which can be thrown

โยนี (yohnee) [Pali] pudenda feminae; source, cause

โยปน (yohpa'na') [Pali] any, every

โยม (yohm) parishioners, people attached to a temple or related to a priest — อุปถาก one who has made up his mind to be attached to a priest

โยโส (yohsoh) [Pali] he, who, whoever,

any one, man of the lowest caste, worthless, rascal

เย่า (yow) house

เย้า (yow!) to pat, stroke, caress

เยาะ (yau') softly, gently, (running) with light quick steps

เยาว์ (yowe) [Pali] young

เยาวมาล (yowwa'marn) young girl

เยาะ (yau') to desire, to jeer

ย่ำ (ya'm) to cut in pieces, to collect ingredients — ผัก to make a salad ระ — crushed, pounded, broken up (a curse)

ย่ำ (ya'm) (1) to trample upon, to tread down — เทือก muddy field prepared for planting any thing (2) to beat, strike — ยาม to strike the watches of the night — ค่ำ *and* — สนทยา six p. m.

ย้ำ (ya'm) (1) to press gently with the teeth (2) to repeat what is said by another

ยะ (ya') yes

ยะถา (ya'tah) [Pali] as, as it ought, properly [a word of blessing or thanks used by priests]

ยัก (ya'k) *and* พยัก (1) to make a sign (2) to change the position, to move — แยก *and* — ยอก to set apart, put by — ย้าย to remove, to displace — ไว้ to hide away — ยิ่ morose, crabbed — หลิ่ม hollow between or near the shoulders

หยัก (ya'k) to indent, to cut, to notch — หย่อน carelessly

ยักษ (ya'kk) *and other similar forms* [Pali] goblins, demons, superhuman creatures [Alab. 178]

ยักสก (ya'ksok) curled, curly (hair)

ยัง (ya'ng) yet, still, not yet, until; [in a letter] to — รุ่ง till dawn — ก่อน not yet — ชั่ว getting better — ไม่มา not yet arrived

ยั่ง (ya'ng) enduring, permanent, lasting — ยืน to testify, to keep one's promise

ยั้ง (ya'ng) to stop, to keep stopping, to loiter

หยั่ง (ya'ng) to sound, examine, explore, presume

ยัญญังคี (ya'nya'ng) [Pali] the glomerous fig-tree

ยัด (ya't) to push in, to fill in, to load

(a gun); [vulg.] to eat

หยัด (ya't) (1) fine, pretty (2) to fall by drops, to leak

ยัน (ya'n) (1) intoxication caused by betel-nut (2) palpitation, convulsion (3) to touch, push against

ยั๋น (ya'n) [Laos.] to fear, dread

หยัน (ya'n) to jeer, to deride, to make fun of

ยันต (ya'nn) [Pali] (1) machine (2) braiding

ยับ (ya'p) (1) sound of flapping or beating the wind, blowing about (2) crushed, broken, torn (3) to defer, put off (4) effulgent, shining

หยัย (ya'y) alacrity, joyousness, in good spirits

ร

ร (*raw ra'ksah* English *r*, and at the end of a word *r*. Guttural: a low letter) — รักษา name of this letter

รก (rok) (1) confused, disarranged, disorderly (2) after-birth

รกชัฏ (rokcha't) [Pali] forest, wooded, over-grown, full of rubbish or litter

รง (rong) yellow gum, gamboge

รชนา (rocha'nah) [Pali] painting, colouring, dye, painted, paintings

รณ (ronn) *and* รณรงค์ [Pali] battle, fight, enemy

รด (rot) to sprinkle, to water

รถ (rot) [Pali] carriage — ไฟ locomotive steam engine — เก๋ง covered carriage

รน (ron) *and* — หา to go into danger, restless รีบ — troubled in mind, uneasy, disquieted ปืน — gunmaker

ร่น *and* ร้น (ronn) to retire, to draw back

รบ (rop) to fight — กวน to molest เรือ — fighting ship, man of-war

หรบ (rop) to dance, writhe, wriggle about

ระบิล (ra'bin) *and* ระบอบ — (ra'baup ra'bin) law, custom

รม (rom) to smoke, to steam

ร่ม (rom) shade, umbrella, parasol

รมณีย์ (rom) [Pali] agreeable, pleasing, charming, delightful

รมเยศร์ (romyett) [Pali and Sansk. pleasant

ฤ ฤๅ *see under* ฤ

รวก (rooa'k) (1) to scald, to cover with boiling water (2) small bamboo

รวง (rooa'ng) (1) ear of corn (2) hive (3) crumbling (4) to dig; pit

ร่วง (rooa'ng) to fall off, drop off

รวด (rooa't) quickly

รวน (rooa'n) (1) [of a crowd] to rush about, to move hither and thither (2) to bend out of the perpendicular, bent, stooping, crumpled up (3) to stir in a pot, to cook

ร่วน (rooa'n) crumbling, brittle

รวบ (rooa'p) *and* รวม to heap up, to add up; to take up in a bundle, to gather up รวม — to include, altogether

รวม (rooa'm) to collect, gather together

ร่วม (rooa'm) to live together, cohabit

รวย (rooey) (1) rich, lucky, well off (2) to gain — รื่น gently, moderately, wafted slowly

รัว (rooa) (1) to tremble, palpitate (2) to beat a small drum with quick strokes

รั่ว (rooa) leaky

รั้ว (rooa!) hedge, enclosure, fence

รศ (rot) [Sansk.] taste, flavour, relish, savour

รอ (raw) to stop, restrain, delay, floodgate, sluice, to take rain water, to wait for ปัก — to bank up with stakes, camp-shedding

ร่อ (rau) contiguous, adjoining หัว — to laugh

หรอ (ror?) ragged, in holes, worn-out

รอก (rauk) pulley

รอง (raung) to put in, to take rain-water — ท้าว [high word] shoe

ร้อง (raung) to cry out — ไห้ to cry, to weep

รอด (raut) to rescue, to save

รอน (rawn) *and* ตัด — to cut into pieces, to cut off pieces

ร้อน (raun) hot การ — urgent, pressing business เดือด — injured, suffering from an injury — รน troublesome

รอบ (raup) round about — คอบ skilful in management

รอม (raum) (1) pointed, forming an angle (2) to collect

รอย (roye) tracing, mark, vestige, trace — แผล scar

ร่อย (roi) blunted, having lost its edge

ร้อย (roy) (1) to insert, to thread (2)

hundred (3) to arrange

รา (rah) (1) mouldy, musty ปลา — salt fish (2) to stop — พาย to ease off rowing or paddling — ระ to back water

ร่า (rah) to ramble — เริง gay, cheerful, merry

ร้า (rar) half-rotten and pickled fish

ราก (rark) (1) root, foundation (2) to vomit

รากษ (rark) bloodthirsty, savage

ราค (rahk) *and* ราคะ [Pali] concupiscence

ราคา (rarkhah) price, purchase money

ราคี (rarkhee) ill-humour, defect

ราง (rahng) (1) rather obscure, confusedly (2) conduit, canal, trough, spout — ปืน stock or carriage of gun or cannon

ร่าง (rarng) form, shape, sketch — แห meshes of net ตัน — copy

ร้าง (rarng) to leave, to desert, to be separated from

รางวัด (rahngwa't) suburbs, fine paid by the inhabitants of a district when a crime has been committed there

รางวัน (rahngwa'n) reward, recompense

ราช ราชะ *and* ราชา (rart, rarcha', rarchah) [Sansk. *and* Pali] King, royal [a common prefix, as] — การ royal service, Government service — ปาทว์ confiscation of money or property — นิวัติ royal family — สีห์ lion, fabulous Siamese animal — สัจ royal good faith — ทูต envoy, ambassador — ทัณฑ์ royal punishment — หรัศว สนาน ceremony of exhibiting the royal elephants and ponies — สาร royal letter, ambassador, envoy — ธน r. treasure — ยาน r. palanquin

ราชี (rahchee) [Pali] *and* ราคี order

ราชี (rarchee) Queen

ราโช (rahchoh) the bent part (of a ship, etc.)

ราด (rart) to spread about, to pour out

ราตคด (rarta'kot) girdle of a priest

ราตรี (rartree) [Sansk.] night

ราน (rahn) to rush in, to burst in — รอน to cut (branches), to lop

ร่าน (rarn) (1) gnat (2) desirous, eager

ร้าน (rarn!) tavern, shop

ราย (rarp) flat, level

ราม (rarm) [Sansk.] gay, pleasant, joy, delight

ราโม (rarmoh) [Pali] agreeable, delightful

รามัญ (rahma'n) [Pali] Pegu, Peguan, Maun

ราย (rai) (1) numerical design. of law-suits, letters, documents, sums of money (2) posted at intervals, having spaces between, deployed

ร่าย (rai) music เร่ — up and down, zig-zag, winding, in a serpentine line — หนี running away in a sideways or crooked direction

ร้าย (rai!) cruel, harsh, brutal, fierce ดี — fickle, changeable, of uncertain temper

ราว (rowe) *and* ไม้ — hand-rail เรื่อง — event, affair, history, petition, address

ร้าว (row) to cleave, to split, cracked — ราน to be different, to become unfriendly

ราวี (rahwee) to attack, harass

ราศี *and* ราศรี (rarsee) [Sansk.] beauty, splendour, orderly, well-order, arranged

ราษฎร (rahsa'donn) [Sansk.] people, multitude, citizens

ราษี (rarsee) [Pali] (1) quantity, mass (2) sign of the zodiac

ราหู (rah-hoo) [Pali] celestial monster which causes eclipses by eating the sun or moon [Alab. 218]

ริ (ree') to consult, resolve

ริก *and* หริก (rick) lightly, gently, tapping gently

ริดสีดวง (ritseedooa'ng) obstinate malady, hœmorrhoid, piles — พลวก obstinate dysentery

ริทธิ ฤทธิ *and* ริทธา (ritti', rittah) [Sansk.] power, strength, authority, virtue [Alab. 195]

ริน (rin) to pour out gently

ริ้น (rinn) a small gnat

ริบ (rip) to carry off, to confiscate, spoil, plunder, pillage

รีบ (reep) hastily, precipitately

ริม (rim) rim, shore, bank, edge, lace, border

ริ้ว (rew) long strips แปด — (1) a fish (2) Petriew (town)

ริศยา (rissa'yah) [San.] to envy, covet, covetousness

รี (ree) [Pali] length

รี่ (ree) rather quickly, moving straight to the point

รี้ *with* รีก (rik ree!) to fawn upon, to allure, to play the siren

หรี่ (ree) half shut, half extinguished — ๆ cry of the grass-hopper

รีชา *with* ค่า (khah reechah) tax, duty, court fee

รีด (rect) (1) to lengthen by squeezing or pressing, to beat out (metals, etc.) (2) rule, custom, sect เข้า — *and* ราชรีด to become a member of a different sect, to be converted, to be perverted

หรีด (reete) a cricket

รีปู (reepoo) [Pali] enemy

รีพล (reeponn) army, troop, battalion

เรีย (reea') scattered, confusedly

เรียก (reca'k) to call, to call out

เรียง (reea'ng) to arrange

เรียด (reea't) long, full length

เรียน (reea'n) (1) to learn, to study — ขึ้นใจ to know a lesson (2) to inform — มา ยัง a formula used on the envelopes of letters addressed to officials below the rank of Phraya กราบ — to inform (of an inferior)

เหรียน (reea'n?) a flat iron; the Spanish or Mexican dollar — นอก dollar

เรียบ (reea'p) level, well-arranged, in order ผู้ — เรียง author of a publication — ร้อย orderly, well arranged

เรียว (reeoo') to end in a point

เรียว แรง (reeo raang) strength

ฤ = รึ

ฤกษ์ (reuk) [San.] favourable moment

รึง (reu'ng) tightly

หฤทัย (ha'reu'tai) *see under* ห

ฤๅ = รึ (reu) word of interrogation สบาย — are you well?

รึ (reu) *and* รือ to pull to pieces, destroy, upset

หรึ *or* หรือ (reu?) *or* ฤๅ (reu) *and* — ว่า either, or

ฤๅดี (reudee) *see* สัมปฤดี a joyful heart

รื่น (reun) clean, well cared for, well-looking, sweet-smelling

ฤๅสาย (reusaie) cherished, darling

เรือ (reua) boat — กำปั่น ship — ไฟ *better* — กลไฟ steamboat, steamer — แจว boat with Siamese oars — สำปั้น small boat rowed gondolier fashion, or with paddles

เรือ (reua) fading, faint (of colours)

เรือ (rewa) slow, lingering (of an illness)

เรือก (reua'k) hurdles, fence, palisade

เรือง (reua'ng) shining, glittering, rather bright

เรื่อง (reua'ng) history, account, piece of writing ไม่เป็น — nonsense — ความ charge, indictment, legal, document — ราว Petition, charge, report

เรือน (reua'n) (1) manner of arranging the hair (2) house, family เย่า — married — เรือย family reduced to slavery — แหวน setting of a ring

เรือน (rooa'n) leprosy

เรือย (reuey) delaying, slow, dilatory, lingering

ฤๅษี (reusee) [Sansk.] hermit

รู (roo') to pull out, take away, throw away — ทิ้ง to purge

รุก (roo'k) to advance, push on, go forward หมาก — chess

หรุก หริก (roo'k rik) vexation, troublesome, naughty

รุกข (roo'kh) [Pali] tree

รุ่ง (roo'ng) (1) shining (2) dawn — เช้า early on the morrow

รุ่ง (roo'ng!) (1) in a line forwards, stretching forwards (2) rainbow — กินน้ำ rainbow resting on the sea

รุจิ (roo'chee') [Pali] agreeable

รุด (roo't) moving by little and little

รุตม์ *see* วรุตม

รุน (roo'n) to push, to urge on, to purge

รุ่น (roo'n) growing up, adolescence

รุบริบ (roo'p rip) indistinct, not fully visible, flickering, twinkling

รุม (roo'm) to flock together, to be collected เมือง — Constantinople

รุ่ม (roo'm) warm, tepid — ร่าม badly dressed, having ill-fitting clothes

รุย (ruee') ragged, having jagged edges

รู (roo) hole, orifice — จมูก nostril

รู (roo) very thin (cloth), very fine

รู้ (roo!) *and* — จัก to know

รีด (root) to milk, to rub

รูป (roop) *and* รูปา [Pali] form, figure, shape, image, representation [Alab. 172] — ชัก photograph — ฉาก painted image — พรรณ (1) form and appearance (2) wrought gold, silver, etc.

เร (ray) common, worthless — รวน doubting, undecided

เร่ (ray) to wander about, to go in a crooked course

เร่ง (reng) to urge on, hasten

เร้น (renn) to hide

เรไร (ray rai) grass-hopper, cricket

เร่ว (raoo') cardamum

เร็ว (rew) quickly — ๆ very quickly

เรอ (reu'r) to belch

เรื่อ (reu'r) to wander, to stray

เริก (rerk) favourable moment

เริง (rerng) content, glad

เริด (rert) to interrupt, to stop, to leave off

เริม (rerm) pimples

เริ่ม (rerm) beginning

แร (raa) (1) to make a number of strokes with a pen, pencil, or brush (2) to keep things in a disorderly condition, untidily

แร่ (raa) mines, metals, minerals, ore

แร่รวย สวย (raa rooi' sooi') well dressed, clean, pretty

แหร่ (raa) gait of an immodest woman

แรก (raak) beginning, to begin — นา ploughing ceremony [Alab. 208]

แรง (raang) strength, force แม่ — vice, crane แข็ง — strong

แร่ง (rang) sieve

แร้ง (raang) vulture — กา birds of prey

แรม (raam) (1) long absence, remaining away (2) waning of the moon; [in dates] latter part of the month เดือน อ้าย — สอง ค่ำ second day of the waning in the first month

แร้ว (raao) sponge, noose for catching birds

แระแหง Raheng (town)

ไร (rai) (1) a louse (2) marks of hair pulled out (3) who? what? someone เป็น — what is the matter?

ไร่ (rai) (1) field, plantation — นา plantations (2) a square measure including 400 square wah

ไร้ (rai) poor, needy

โร (roh) swollen, without strength

โร่ (roh) continuous, uninterrupted

โหรกเหรก (rohk reyk) lean

โรค (rohk) [Pali] sickness, malady, disease

โรง (rong) shed, outhouse, depôt, court, place, room, warehouse, hall — โม่ mill ท้อง พระ — hall of the King or a Prince

โรจ (roht) *and* โรจน (rohcha'na') [Pali] resplendent [Alab. 207]

โรม (rome) to rush at — รัน to fight

โรย (roey) (1) to fade, wither (2) to scatter, spread

โรเร (roh-ray) very lean, feeble, without strength

เรา (row) we, I (of a great personage)

เร้า (row) eagerly, repeatedly, urgent, pressing

เราะ (rau') (1) to chip, to indent, to nibble (2) a bean หัว — to laugh

รำ (ra'm) (1) to gesticulate, dance, pantomime (2) white powder

ร่ำ (ra'm) uninterruptedly, continuously — ไร (1) slowly (2) to keep on weeping or grumbling

รำคาญ (ra'mkharn) vexed, anxious, vexatious, annoying

รำจวน (ra'mchoo'n) to sigh (with love), to think of

รำดับ (ra'mda'p) to set in order

รำทวน (ra'mtooa'n) a show of horse exercise with lances, tournament

รำเพรำพัด (ra'mpay-ra'mpa't) possessed with a devil

รำพึง (ra'mpeung) to think of, to meditate, ponder

รำเพย (ra'mpoey) (1) breath, breeze, to puff, to blow gently (2) a tree with long yellow blossoms

รำแพน (ra'mpaan) [of peacocks] to spread the tail

รำพรรณ (ra'mpa'n) [Pali] to keep on complaining

รำพาย (ra'mpai) gusts, puffs of wind

รำมะนา (ra'mma'nah) a small drum

รำมะนาด (ra'mma'nart) tooth-ache

รำไย (ra'myai) *better* ลำไย a fruit tree

ระ (ra') one after another, to strike first on one side and then on another

ระกา (ra'kah) cock ปี — 10th year of the Siamese cycle

ระกำ (ra'ka'm) (1) to repress, to afflict, afflicted (2) a thorny bush producing fruit

ระกับ (ra'ka'p) *better* กับ to join, to fit on at the side

ระกัม (ra'ka'm) uneasy, anxious, vexed

ระฆัง (ra'kha'ng) bell ลูก — clapper หอ — belfry, bell-tower ฆ — name of a letter

ระคน (ra'khon) to mix

ระคาง (ra'kharng) chagrin, resentment, to doubt

ระคาย (ra'khai) anger, displeasure — หมาง to pout, to sulk

ระแง้ (ra'ngaa) bundles (of fruit, cocoanuts, etc.)

ระงับ (ra'nga'p) to repress one's anger, to moderate, to mitigate

ระชัง (ra'sa'ng) to turn back without accomplishing one's object

ระดม (ra'dom) together, general ปล้น — concerted robbery, gang of burglars or robbers

ระดา (ra'dah) *and* ระดาย spread about

ระดู (ra'doo) (1) season, weather (2) menstruation

ระถา (ra'tah) [Pali] car, carriage

ระถาณึก (ra'tahneuk) a large number of carriages together

ระทด (ra'tot) to groan, to sigh; sorry

ระนาด (ra'nart) (1) a musical instrument with plates of wood, glass, or metal, harmonica (2) bamboo flooring of a boat

ระเนียด (ra'nea't) balustrade

ระแนง (ra'naang) (1) sieve (2) lathes supporting a tile roof

ระแนะ (ra'naa') ship's bottom, keel

ระบบ (ra'bop) *and* ระบอบ custom

ระบม (ra'bom) (1) sore, inflamed (2) baked — ใจ vexed

ระบาย (ra'bai) (1) fringe, border (2) to inhale, breath (3) to purge (4) to let out wind, pedere

ระเบียง (ra'beea'ng) gallery, portico, verandah

ระเบียบ (ra'beea'p) to arrange, well arranged, well ordered, in good order, well done

ระเบียร (ra'beea'n) public registers หอ — registry

ระเบิด (ra'bert) explosion, to break, to crack

ระบือ (ra'beua) to be spread, divulged, rumoured

ระแบบ (ra'baap) rule, manner, form

ระบำ (ra'ba'm) to dance, to leap

ระบัด (ra'ba't) (1) short scanty hair (2) to cheat (3) to form a bud, to grow

ระพี (ra'pee') [Pali] sun

ระพะพาน (ra'pa'pahn) to strike together, to speak indirectly to, to seek a quarrel

ระมาศ (ra'mart) elk

ระมัด (ra'ma't) to take care of oneself, to be on one's guard

ระย่อ (ra'yaw) fear

ระย่อม (ra'yom) a tree whose root is used for medicine

ระย้า (ra'yah) hanging ornament with several branches or tassels โคม — chandelier

ระย้ำ (ra'ya'm) to spoil, damage, to curse

ระยะ (ra'ya') interval, space, distance

ระยับ (ra'ya'p) (1) to flutter, to glitter (2) changing weather — ฝน rain about to fall — แดด sun about to shine

ระราน (ra'rarn) to oppress

ระริก (ra'rick) to palpitate

ระวิง (ra'reung) (1) to tie *or* fasten tightly (2) oppressed, sick at heart

ระรื่น (ra'reun) full of pleasant odours, sweet-scented

ระเรื่อย (ra'rewi') gently, smoothly (especially of wind)

ระเร่ (ra'ray) to wander, move about

ระลอก (ra'lauk) *see* ละลอก wave

ระลึก (ra'leuk) *see* ลำลึก to think of

ระวาง (ra'warng) hold of a vessel ใบ — charterparty, receipt

ระหว่าง (ra'wahng) between, intermediate, empty, vacant

ระวิวาร (ra'wee'wahn) [Pali] Sunday

ระแวก (ra'waak) cross street, cross path, alley

ระแวง (ra'waang) to suspect, to act with caution, careful

ระไว (ra'wai) *and* ระวัง — to take care, to be watchful

ระหง (ra'hong) a forest of tall and straight trees

ระหวย (ra'heui') weak, broken down, languid

ระหอง ระแหง (ra'haung ra'haang) to conceive a suspicion or dislike of a person

ระหาย (ra'hai) thirst, to be thirsty

ระเหี่ย (ra'heea') slothful

ระเห (ra'hay) to wander about

ระเห็ด (ra'hett) to go up, to go quickly

ระเหย (ra'hoey) to evaporate

ระแหก (ra'haak) *and* ระเหิด to break open, break up, damage, spoil

ระแหง (ra'haang) (1) cracked, gaping open, fissure (2) Raheng (town)

ระหัด (ra'ha't) water-wheel for lifting water

ระหัด (ra'ha't) [Sansk.] private, secret

ระอา (ra'ah) *and* —ใจ to be disgusted, tired

รัก (ra'k) (1) a tree whose juice is used for gilding น้ำ — lacquer (2) to love

รักแร่ (ra'k ray) a shrub with small flowers

รักแร้ (ra'k-raa) armpits

รักษา (ra'ksah) [Pali] to keep, to save, to take care of, to cure

รัง (ra'ng) (1) a tall hard tree (2) nest, hole — กระดุม button-hole

รั้ง (ra'ng) to pull up, pull tight, pull

รั้ง (ra'ng) to govern หัก — to clear a waste field, jungle, or forest

รังเกียจ (ra'ngkeea't) (1) to transfer a work, to get another to do (2) to suspect, dislike, dissatisfied with

รังแก (ra'ngkaa) to vex, molest, oppress

รังษี (ra'ngsee) [Pali] ray

รังสรรค (ra'ngsa'n) shining, radiant, sunshiny

รังสฤษดิ์ (ra'ngsitt) [Sansk.] (1) to make light, light up, enlighten (2) to build, create

รังถึง (ra'ngteung) tin cooking utensil in three pieces for making cakes

รัชกาล (ra'tcha'karn) [Pali] reign

รัชชะกะ (ra'tcha'ka') (1) washman (2) dyer

รัฐ (ra't) [Pali] territory, country, realm

รัด (ra't) to squeeze, to embrace, to bind up, to tie — เข้า to compress — เอา *and* — เอาเปรียบ to take the best, grasping, covetous

รัดประคต (ra'tpra'kot) (1) girdle of a priest (2) a breast cloth

รัตติ (ra'ttee') [Pali] night

รัตน *and* รัตนะ (ra'ta'na') [Pali] gem,

jewel, glass, crystal, precious stone — มณี precious stone

รัตนโกสินทร์ (ra'ta'na'kohsinn) angelic gem: new name for Bangkok — ศก [in dates] year from the foundation of Bangkok as a capital

รัถยา (ra'tyah) [Sansk.] carriage-road, street

รัน (ra'n) to strike, to smite

รั้น (ra'n) obstinate, headstrong

รันทด (ra'ntot) oppression, affliction

รันทวย (ra'ntooi') languishing, feeble, likely to fall

รันแทะ (ra'ntaa') sledge

รับ (ra'p) to receive, accept, agree to — รอง to answer for another — สั่ง order of King or Prince — จ้าง to take employment

หรับ (ra'p) nimble, restless, jumping about — ๆ quickly

รัศมี (ra'ssa'mee?) [San.] rays, brightness, clearness

รัษฎา (ra'ssa'dah) [Sansk.] country, district — กรพิพัฒน์ Treasury หอ — Treasury

ล

ล (*law wi'lart* = English *l*, and at the end of a word *n*. Guttural; a low letter) — วิลาศ name of this letter

ลก ลาน (lok larn) to be frightened, nervous

ลคน *and* ละคน (la'khon) comedy, stage play

ลง (long) down, to come down, go down, put down, get out (of a carriage, boat, etc.), go out (to sea) — มือ to begin work — ฝี to bewitch, sorcery — ราก (1) to take root (2) cholera — รัก to cover with rosin before gilding — ชื่อ to sign — โทษ to punish — ชาติ degenerate — ท้อง diarrhœa ปราบ — to pacify, to level, to smooth down

หลง (long) to miss the way, to forget, to mistake, to be mad

ลงกรณ์ (longkon) [Pali] *see* อลงกรณ ornament จุฬา — ornamented hair-pin: name of H. M. the King

ลด (lot) to lower, to let down, to diminish — ลั่น in stages, in storeys,

storey หัก — to deduct a sum — เลี้ยว windings, circuitous

หลด (lott) slippery, flowing, moving, restless ปลา — small slippery fish

ลน (lon) (1) to put near the fire (2) in a hurry, hastily, to scamp

ล้น (lonn) (1) very learned, excellent, supreme, precious (2) to overflow — เหลือ superabundant

หลน (lon?) to boil to a jelly

หล่น (lon) (of leaves, flowers, etc.) to fall, to drop

ลบ (lop) to rub out, efface, deface, destroy

หลบ (lopp) to slip away, shun, avoid — หลังคา to roof — กระเบื้อง to roof with tiles ไข้ — internal fever

ลพ (lopp) *only. for* นพ [Pali] new — บุรี Lopburee (Town and Province)

ลม (lom) wind, flatulence, illness น้ำ — windy season หัว — beginning of the monsoon — เข้าข้อ gout, rheumatism — ตะคริว cramp — ชัก convulsions เป็น — to be ill — พะยุห์ storm — ปาก language — เว่า North wind — พัด หลวง North-West wind — หวน whirlwind กิน — (of sails) to catch the wind, to be filled — เข้าออก respiration

ล่ม (lom) to capsize

ล้ม (lomm) to fall to the ground ไม้ — to fell a tree

หล่ม (lom?) mud บัก — depression in the shoulder (a deformity)

ลมุด (la'moo't) a fruit tree

ลมาะ เกาะ แกะ (la'mau' kau' kaa') small islets round an island or promontory

ลมัด ละเมียด ไว้ (la'ma't la'meea't wai) to reserve for the future

ลล้ำ ลลัก (la'la'm la'la'k) fatness, stammering, (walking or talking) with difficulty *or* confusedly

ลวก น้ำ ร้อน (looa'k na'm raun) to boil slightly, to put in hot water

ลวง (looa'ng) to deceive, impose upon

ล่วง (loo'wa'ng) to go on, to go too far, to slip away; that which is past — เกิน to go beyond, trespass — ประเวณี adultery

ล้วง (loo'ang) to put in and take out, to grope for — มือ to put in the hand — ควัก to put in the hand and take a thing out

หลวง (looa'ng?) (1) largest, superior, royal, belonging to the State นาย — *and* ใน — the King ของ — Government property กรม — title of a Prince of the third rank (2) title of an inferior dignitary

ลวด (looa't) wire ไต่ — to dance on a wire — หนัง small strips of hide — ลาย carving, sculptured ornament

ล้วน (looa'n) to exceed, excessive

ล้วน (looa'n) simple, simply, only, entirely

ลวม (looa'm) casket, pouch, bag, receptacle

หลวม (looa'm) (1) too large, too loose, too big for what is inserted in it (2) going without obstacle, freely, too freely

หลั่ว (looa') dull, dusky

ลหาร (la'harn) [Cambod.] marsh, bog

ลหุ (la'hoo') [Pali] light, small, short, quick

ลอ *with* ไก่ พระ ยา (kai phra'yah lau') pheasant

ล่อ (law) (1) to allure, to attract (2) to come in sight ลับ — to appear and disappear

ล้อ (lor) to banter, provoke, chaff

ล้อ (lor) to roll, wheel

หลอ (lor?) to eat away by degrees, to pare down, to clip, to cut (a pencil)

หลอ (lau') to melt metals, to fuse

ลอก (lauk) to take off (skin, bark, etc.) — คราบ (of snakes, etc.) to shed (the skin) — หนังสือ to copy a book

หลอก (lauk) to startle, to frighten suddenly, to terrify in jest พูด — to deceive

ลอง (laung) to test, to try ฝึก — to exercise, to practise

ล่อง (long) (1) hole pierced downwards, aperture (2) to follow a river downwards เบิก — passport — แพ — ซุง to float down a raft นก — ลม a bird

ลอด (laut) to pass through a hole, under an arch, etc. — ลัด to go by a straighter road, short cut

หลอด (lawt) small channel, tube, pipe ไม้ — weaver's bobbin, reel — ด้าย thread rolled on a bobbin หอย — tube-shaped shell คลอง — name of a small canal in Bangkok

ลอน (laun) part of the body, part

ล่อน (lon) stripped bare, denuded — ถุง empty purse พูด — to speak deceitfully

หล่อน (hlon) (a term of endearment

ลอบ (laup) (1) secretly, stealthily (2) basket-work fish trap with narrow neck and long body

ล้อม (laum) to surround with a fence, etc. — รั้ว to fence in

หลอม (laum) to melt metals, to fuse

ลอย (loy) to float (in air or water) คน — exempt from service — ชาย to walk with the panung hanging down — กระทง a festival

ลออ (la'-aw) [Cambod.] handsome, pretty, beautiful

ลออง (la'-aung) dust, powder — ธุลี พระบาท dust of the King feet, [a form of address meaning] Your Majesty

ลา (lah) (1) ass, donkey (2) to smear, to cover over (3) *and* อำ — to bid farewell — ไป ก่อน good bye (4) permission, leave กราบ — (to a grandee) to ask leave to retire ลด — to beat down the price — หนึ่ง instalment, part of a number

ล่า (lah) (1) to withdraw, retreat (2) to delay, to retard, to be left behind (3) to be tired

ล้า (lar) (1) to delay, loiter, hang behind (2) benumbed, straightened out เหนื่อย — benumbed with fatigue

หลา (lah) a yard (measure) แบ — to lie on the back with the limbs stretched out

หล่า *with* บิต (bit lar) [Chin.] gimlet

หล้า (lah) sky, air, firmament, world, earth ใต้ — under heaven แหล่ง — terrestrial plain

ลาก (lark) (1) to pull with the hands (2) a lakh of rupees (= about £8000) (3) — ข้าง name of the third vowel

หลาก (lahk) to be astonished; unexpected event, wonder, surprise

ลากข้าง (lark-kharng) third of the vowels, q. v.

ลาง (lahng) (1) destined event, calamity, misfortune (2) kind, sort — คน certain persons (3) a tree having medicinal sap

ล่าง (lahng) below, beneath

ล้าง (larng) (1) to wash (2) to put to death by order of the King, to execute, destroy, upset

หลาง *with* ทอง (taung larng) a thorny tree

ลาญ (larn) to die, death แย หลา — to die เลว — rough, rude, common

ลาด (lart) (1) flat, level (2) inclined, sloping (3) to spread out

ลาน (lahn) (1) a tree with fan leaves ใบ — palm leaves for writing (2) open place, threshing-floor ฝน ซะ — shower of rain which levels the threshing-floor, mango showers (3) hasty, inconsiderate — ใจ ignorant, unintelligent — ตา unable to distinguish ลม — hasty, hastening งู ห่า ตา — a viper (4) spring (of a watch, etc.)

ล้าน (larn) *and* หัว — bald

ล้าน (larn) a million

หลาน (lahn?) grandson, nephew — สาว grand-daughter, niece ลูก — posterity

หลาบ (lahp) to correct oneself, to be amended — จำ corrected, effectually reprimanded, reproved เข็ด — taught by experience

ลาภ (lahp) [Pali] property, possessions, profits, good fortune

ล่าม (larm) (1) to advance, extend, encroach, spread (2) daring, impudent กิน — ปาม to eat dirtily

ล่าม (lahm) to know a foreign language, linguist (2) to tie up, chain up together

หลาม (larm?) (1) in crowds งู — a snake เข้า — glutinous rice cooked with cocoa-nut milk (2) indigestion

ลามก (larmok) [Pali] low, ill-behaved, dirty

ลาย (lai) confusion of the eyesight, variegated ผ้า — chintz ลวด — border, line of ornament — ลาน confusion of colours — มือ handwriting — ระบาย ornamental border —

สอ a green and black snake หลัง — marks of the rattan on the back น้ำ — spittle, saliva

ล่าย (laie) to examine, examination

หลาย (lai?) several, many (sign of the plural)

ลาย แทง ผุด (lai taang poo't) indication of hidden treasure or of anything unknown

ลาลด (larlot) sad, grieved, sorry

ลา ลี (larlee) to go, to walk

ลาว (lah-o) Laos, Laosian

หลาว (lah-o?) (1) to plane, to smooth with a knife (2) pointed wood

หลาวชะโอน (lah-o cha'-ohn) a tree

ลี (lee') to have a piece broken off — ลิต poetry

ลิง (ling) monkey มือ — ribs of a boat — โลด joy, gladness

ลิขิต (li'khit) [Pali] to write, writing

ลิด (lit) to cut off the rough part with a knife, to prune

ลิน (lin) small lizard which bites

ลิ้น (linn) tongue — ไก่ uvula — หมา tongue-shaped fish — ทะเล slough of the cuttle-fish — หีบ — ชัก etc. drawers of a box, cupboard, etc. — เลีย leaves used for polishing boats

หลิน (lin?) *and* แพร — [Chin.] a Chinese silk

ลินจง (linchong) lotus, water-lily

ลิ้นจี่ (linchee) a fruit tree

ลินลา (linlah) *and* ลินลาศ [Pali] to walk, to go

ลิบ (lip) a long way off, out of sight, to go right on

ลิ่ม (lim) wedge, lump

ลิ้ม (lim) to taste

หลิ่ม (lim?) tapering, thin

ลิลา (li'lah) to walk, to go

ลิลิต (li'litt) verses, poetry

ลิ่ว (liew) (1) to see from afar (2) to drift rapidly down [*lai. ruo*]

หลิว (lew?) small, minute

หลิ่ว (lewe) *and* ตา — looking with one eye

ลิสิต (li'sitt) [Engl.] receipt

ลี *with* จร (chorra'lee) [Pali] *and* — ลา to walk, to go — ลาน to go hastily

ลี (lee) bent มด — an ant

ลี (lee) to run away secretly, slip away

ลี (lee) [Chin.] (a measure of 2000 lengths of the foot)

หลี (lee?) [Chin.] the fiftieth part of a fuang; 16 cowries

หลีก (leek) to get out of the way, to avoid, to escape sideways, to keep out of the way

ลีบ (leep) dry, pinched, stunted, thin

เลีย (leea') to lick ไล่ — almost like

เลีย *with* ไล่ (lai leea') almost alike, nearly equal

เลียง (leea'ng) to question แกง — vegetable curry

เลียง (leea'ng) to keep out of the way, avoid, shun, escape, run away

เลี้ยง (leea'ng) to nourish, bring up, keep, entertain พี่ — nurse of an infant prince ลูก — stepson — แขก to entertain one's friends การ — feast, dinner-party นก — bird which is fed ไม้ — a small bamboo

เลียงผา (leea'ngpah) *and* เยียงผา wild goat

เลียน (leea'n) to mock, to chaff

เลียน (leea'n) flat, polished

เหลียน (leea'n?) a long sharp knife, a scythe

เหลียน (leea'n?) *and* เหรียน *with* เงิน dollar

เลียบ (leea'p) to follow the shore — ชาย to go round about, round the edge, circuitous, indirectly ต้น — a large tree พุด — เลียง to speak indirectly, to talk with periphrasis

เลียม (leea'm) to hem, to trim, to edge (with metals, etc.)

เหลียม (leea'm) angle, corner, side เป็น — angular ย่อ — to round off ยวม — a pointed gourd with flat sides สาม — *etc.* triangle, *etc.*

เลี้ยว (leeo) turn, circuitous, winding

เหลียว (leo?) to look round, look behind

ลีลา (leelah) to go, to walk

ลึก (leuk) deep, profound — ซึ้ง (1) deep and widening or branching out at the bottom (2) profound, secret — ลับ (1) deeper (2) secret and sacred

ลึงค์ (leung) [Pali] sex, gender, genital parts อะ — eunuch

ลู (leu) [Cambod.] it is rumoured —

ชา to be divulged, published เลื่อง — notorious

ลื่น (leun) slippery

ลืน (leun) freed from trouble *or* anxiety, clear

ลืม (leum) to forget — ตัว to go astray, absence of mind — ตา to open the eyes

เหลือ (leuwa') to remain, to stay, residue, remainder — ใจ (1) too much (2) incapable of being taught, intractable ตก — [tree] loaded with fruits *or* flowers ลี้ — more, superior

เลือก (leua'k) (1) to choose, select (2) some, some one, (3) gum, glue

เหลือก (leua'k) open and turned up (eyes)

เลื่อง (leua'ng) notorious

เหลือง (leua'ng?) yellow

เลือด (leua't) (1) blood ตก — flux ยา — medicine for this malady (2) bug

เลือน (leua'n) to efface, blot out, forget

เลื่อน (leua'n) (1) drag or sledge for carrying rice (2) to move — ที่ to take another employment or title — ขึ้น to rise to higher rank ดาว — shooting star

เหลือบ (leua'p) (1) to look towards (2) gadfly

เลือม (leua'm) clean, bright, shining — ใส pure, devout

เหลือม (leua'm?) python, boa-constrictor

เหลือม (leua'm) (1) unequally, uneven (2) to get down, to lower oneself, to withdraw

เลื่อย (leui') saw, to saw — วิลันดา hand-saw

เลือย (leui') to creep, to crawl

ลู (loo') to reach, to attain, to obtain

ลุก (look) (1) to rise, to stand up — ล้ม to get up and fall down again — ลน hastily, hurriedly (2) to be lit, lighted เป่า — to fan the flame, to blow up the fire

หลุกหลิก (loo'k lik) in a hurry, hastily

ลุกะโทษ (loo'ka'tote) pardon, to ask *or* obtain pardon

ลุง (loo'ng) elder brother of the father

ลุ้ง (loo'ng) large receptacle (usually of brass and in several pieces) for provisions

หลุด (loo't) to be untied, loosened ไถ่ — time of forfeit for pawned things

หลุน (loo'n?) swift

หลุบ (loo'p) to press down, to bend down the edges ผม — hair hanging down over the forehead — หลิบ hastily, hurriedly

ฺมุ(loo'm) lower — เนอ becoming pu-ฺ่ตริด — หลง to be deceived, blinded by passion

หลุม (loo'm?) ditch, well, pit, hole

ลุย (looi') (1) to destroy, to be destroyed (2) to walk across, walk through

ลุ่ย (looi') to slip down (of a panung) to come undone, become unfastened

ลู่ (loo) (1) not stiff, soft, flexible, pliant (2) to rush at

หลู่ (loo) to despise, scorn, unappreciative, ungrateful

ลูก (look) child, offspring, issue — หลาน descendant, issue, posterity — อ่อน infant, young child — ข้าง workman, employé, servant — เมอ several workmen having one master — เรือ sailors — เต้า children — แฝด *and* — ฝาแฝด twins — ชั่ว illegitimate child — สิศย์ disciple

ลูบ (loop) to touch, stroke, caress — ไล้ to anoint with perfumes, to stroke

เล่ (lay) as, like, as if, just as

เล่ (lay) slowly, tardy, late โล้ — dilatory, procrastinating, behind hand

เหล่ (lay) awry, athwart, to squint

เล็ก (lek) little, small — น้อย a little

เหล็ก (lek) iron แม่ — magnet — ไหล miraculous iron — จาน iron stylus for writing — ดีบุก tin — ขาว tinned sheets of iron — กล้า steel — ไซ awl — สกัด shears or knife for cutting iron — หมาด a square boring instrument — ไฟ steel for striking fire

เลข (layk) [Pali] (1) number, arithmetic, superstitions number inscribed วิชา คิด — arithmetic สระ — *and* เสาว — good hand-writing (2) clients marked with a stamp ทาษ clients who have sold themselves to a master — อาษา clients appointed for certain purposes สัก — to tattoo a client

เลขา (laykah) [Pali] line, mark, drawing, writing

เลง (layng) [Cambod.] (1) gambling, play นัก — gambler, rogue (2) to strike on the head

เล็ง (leng) to look into, examine, refer

เล็ด ลอด (lett laut) to slip away, escape

เลน (layn) mud, mire

เล่น (len) to play, to jest — ชู้ to become dissipated ชู้ — gambler

เล็น (lenn) a louse เหา — vermin

เหลน (layn) great-grand-child จิ้ง — a lizard

เล็บ (lep) nail (of finger or toe) — นาง a plant

เลเพ (lay pay) disarranged, out of line, out of order, scattered, confused

เล็ม (lemm) (1) to hem (2) to nibble, to forage about, to get what one can

เล่ม (lem) (numerical designation of knives, scissors, volumes, oars, etc.)

เลย (loy) beyond, more เกิน — (1) too far, too much, to exceed (2) to insult ละ — to lay aside, to desert

เลลัง (layla'rg) to hesitate

เลหลัง (layla'ng?) auction

เลว *and* เลิ้ว (laoo') inferior, poor, low, ignorant, untruthful

เล่ว *see* เร่ว cardamum

เหลว (laoo'?) liquid เหลก — splintered, broken up, crushed into small pieces or into a liquid state

เลศ (layt) [Pali] to accuse falsely, to calumniate

เลห เล่ห *and* เลห์ (lay) [Pali] fraud, artifice, cunning — กล do.

เลอ (lur) most, the most — สวาศ to love excessively, very lovely

เล่อ (lurr) negligence, careless เลิน — rashly, carelessly

เหลอ (lurr?) stupid, taken aback, abashed, shame-faced

เลอะ (lur') blotched, blotted, disorderly filthily

เละ (la') muddy

เลิก (leuk) (1) to raise, lift up, pull up, (2) to interrupt, to stop — ท้อง ร่อง to clean a ditch

เลิง (lerng) deceived, stupefied, mad

เลิง *with* อิ (eelerng) fat, a fat pitcher

เหลิง (lerng?) to go up น้ำ — full tide

เลิน เล่อ (lern lerr) careless, negligent, imprudent, rash

เลิศ (lert) better, superior, excellent ดี — very excellent, best

แล (laa') (1) to look (2) and, also นั่น — certainly, amen, that is all, it is finished

แล้ (laa) loaded according to one's strength, bearing a heavy burden

แหล (laa?) *with* ตย liar, calumniator of a woman

แลก (laak) to exchange — เข้า to give goods in exchange for rice — แหวน betrothal

แหลก (laak) crushed, reduced to dust

แลง (laang) (1) maggot that eats fruit, worm that gnaws the gums (2) (rock) with holes in it

แล่ง (lang) to split, to cleave, to cut up — เข้า a small measure made of a cocoa-nut ลก — slave who carries his master's baggage

แล้ง (laang) dry, drought

แหล่ง (laang) dwelling-house, domicile, place หลัก — post, support, fixed abode, residence — หล้า terrestrial plain

แลน *with* ด้วง (dooa'ng laan) a worm

แล่น (lan) (1) to run, to sail quickly (2) goldsmith's blow-pipe เป่า — to blow through a g. b.

แหวน (laan?) sharp point, pointed iron

แหล่น (lan) *with* กะ all but, almost, nearly, not quite

แลบ (laap) to open a little — ลิ้น to put out the tongue ฟ้า — lightning

แล่ม (lam) to taste, to eat a little

แหลม (laam?) sharp, pointed หัว — promontory หลัก — ingenious, dexterous

แล้ว (lao') already, at an end, it is done (sign of the past participle) มา — he is come — ด้วย made of — ก็ in that case, then — นั่น there is an end of that — แต่ to depend on — ไป it is enough, in that case you can go — นั่น and then

และ (laa') (1) to take off the bark, to take off *or* away (2) rest *or* foundation for a post

ไหล *with* หลง (long? lai?) infatuated, engrossed with useless things

ไล่ (laie) to put to flight, to pursue ไม้ — *and* ไย — (expletive used in speaking of bamboos) — เลียง to ply with questions — เลี่ย almost

alike — ดู to discuss, compute, deliberate, count

ไล้ (lie) to anoint, to smear, to rub on

ไหล (lie?) to flow — เพรี่ยว to flow in several directions — ขึ้น flood tide ปลา — eel หาง — a creeping plant

ไหล่ (lai) back of the shoulders

โล่ (loe) small round shield *or* buckler

ไล้ (loh) to swing, osciliate, wobble — เรือ to row a boat with one oar — เล้ deceiver, cheat, liar, idler

โหล (loh?) (1) having a gap *or* hole in it, hollowed, excavated ขวด — wide-mouthed bottle (2) a dozen — เหล weak, indisposed (3) stopped short, unable to go on

โลกย์ โลกา *and* โลกีย์ (lohk) [Pali] world, universe ความ — concupiscence, worldliness, carnal pleasure ไตร — (1) the three worlds (2) a sacred book of the Siamese — วินาศ destruction of the world (worst day of the week)

โลกันต์ (lohka'n) [Pali] hell of corrosive water

โล้ชิงช้า *with* พิธี (pi'tee loh-ching-chah) swinging festival

โลง (lohng) bier, coffin without a lid

โล่ง (lohng) open, unoccupied, clear — โถง empty, bare

โลน (lohn) (1) scamp, rogue, babbler, shameless (2) louse

โล้น (lohn) bald, nearly bald

โหลน (lohn?) great-grand-child

โลด (lote) (1) to jump, dance (2) a tree with medicinal bark

โลภ (lohp) (and other similar words) [Pali] anger, passion, greed, lust (Alab. 213)

โลม (lohm) to flatter, caress

โลมา (lohmah) [Pali] hair ปลา — porpoise

โลหิต (loh-hitt) *and* โลหิตัง [Pali] blood

โลหะ (loh-ha') [Pali] iron, brass, copper, metal

เลา (low) (1) white with spots, speckly white (2) a plant (3) pipe of a wind instrument with hole in it (4) short explanation, definition

เล้า (lowe) (1) arak, intoxicating drink — แกรบ arak made from beans —

อะหนี essence of aniseed (2) to relate, tell, recite

เล้า (low!) (1) to caress, flatter, soothe, appease (2) enclosure for animals

เหลา (low?) to sharpen with a knife, to point

เหลา (low?) [Chin.] (1) old, aged (2) relation, race, species, caste, association, society

เหล่า (lowe) some, several (sign of the plural) — นี้ all these

เหลาหลก (low? lok) a betel palm

เลาะ (lau') to unsew, unpick

เหลาะ แหละ (lau' laa') (to talk) uselessly, vain, trifling

ลำ (la'm) (1) numerical designation of bamboos, boats, and long-shaped articles — คอ neck — ไม้ bamboo (2) bed of a river *or* canal — รอง deepest part of a river, ditch, *or* moat — ท่อ conduit, channel, passage

ล้ำ (la'm) (1) fat, stout (2) to fasten with ropes — ลา to bid farewell

ล้ำ (la'm) superior, excellent, precious

ลำเคือง (la'mkheuang) sad

ลำเคญ (la'mkhayn) hard work, poverty, misery

ลำเจียก (la'mcheea'k) a plant with strong-scented flowers

ลำดวน (la'mdooa'n) a tree with small scented blossoms

ลำดับ (la'mda'p) order, line, series, to set out in order

ลำนา (la'mnow) rank, place; be it as it may — ธาร bed of a water-course

ลำบาก (la'mbark) pain, trouble, fatigue, annoyance, vexation

ลำพอง (la'mpaung) vain, haughty

ลำแพน (la'mpaan) plaited bamboo mat

ลำไพ่ (la'mpai) to make petty gains, to appropriate, misappropriating the master's things, embezzling

ลำเพาพาน (la'mpowparn) beautiful woman

ลำโพง (la'mpohng) plant whose fruit causes madness

ลำพัง (la'mpa'ng) by one's own exertions, by oneself

ลำภู (la'mpoo) a tree growing on river banks having a curious-shaped fruit not eatable

ลำเภา (la'mpow) fine woman

ลำไย (la'myai) a fruit tree

ลำเอียง (la'm-eea'ng) to prefer, to show partiality; bent, inclined, crooked

ลำลึก (la'mleuk) to think of

ล่ำสัน (la'msa'n) fat, very stout

ละ (la') (1) to let go, to give up, to permit, to forsake (2) etcetera — ไว้ not to care any more (3) every one, one by one ที — every time ที — หนึ่ง สอง etc. one, two at a time, etc.

ละคอน (la'khon) comedy, play รำ — stage dance

ละโบม (la'bome) to mitigate, appease, caress, console

ละม่อม (la'maum) well governed, good-tempered, well-mannered

ละหมาด (la'maht) [Malay.] to bow in adoration

ละมาน (la'marn) darnel, tare

ละมี (*see* ฝา)

ละเมียด (la'meea't) well behaved, well mannered

ละมุดสีดา (la'moo'tsidah) a thorny fruit tree

ละมุน (la'moo'n) smooth, soft, agreeable, affable, well behaved

ละเมง (la'mayng) comedies

ละเมอ (la'meur) *and* มะเมอ talking in one's sleep

ละเมิด (la'mert) not to obey orders, contumacious

ละไม (la'mai) tender, soft, sweet, pretty

ละโมบ (la'mope) greedy, gluttonous, covetous

ละมั่ง (la'ma'ng) a stag

ละลอก (la'lauk) waves — ผ big boils

ละล่าใจ (la'lah chai) to become careless and incautious

ละลาย (la'lai) to dessolve, melt, digest — คำ not to keep one's word

ละลิบ (la'lip) out of sight

ละเลง (la'leng) to knead, to spread about on a cloth, to smear

ละเลิงใจ (la'lerng chai) mad with joy

ละลัก ละลน (la'la'k la'lon) emotion, mental trouble

ละว้า (la'wah) wild tribes in the North West of Siam

ละแวก (la'waak) (1) an old town near Cambodia (2) narrow streets in a town, lanes

ละโว้ (la'woh) (1) Louvo, Lopburee (Anderson 115. n.) (2) a vegetable

ละสง (la'song) a bean with three seeds in its pod

ละหวย *see* ระหวย weak

ละห้อย (la'hoi) down-hearted, uneasy

ละหาน (la'harn) stream which dries up in dry weather, mountain torrent

ละเหี่ย (la'heea') languishing, weak

ละหุ่ง (la'hoo'ng) castor-oil plant

ละโหย (la'howi) oppressed with love, distressed, uneasy about

ละออ (la'-aw) *see also* ลออ [Cambod.] beautiful

ละออง (la'-ong) *see also* ลออง dust

ละอาย (la'aie) ashamed, shame

ละเอียด (la'eea't) fine as dust, thin, delicate, minute ใจ — attending to small details

ลัก (la'k) to steal ฉก — to snatch, to grab — ลั่น in incongruous, exceptional, different from the others beside it

หลัก (la'k) stake, root, basis, groundwork, refuge, support ปัก — to drive in a stake เป็น — the chief, the head, the principal part — แหลม skilful, expert — ใหญ่ superior in rank, very eminent — แจว peg or post for the oar

ลักขณ (la'kkha'na') *and* ลักษณ [Pali and Sansk.] bounds, limits, condition, nature, property (of anything), order, reason, sign — ทาย code of laws (about slaves, etc.) — ญาณ science of things นร — (nora'la'k) thin, lean, delicate, suitable, right, proper สุภ — beautiful in all respects ทร — deformed

ลักเพศ (la'kpeyt) [Pali] sham priest

ลัง (la'ng) a shallow receptable made of bamboo, basket — เล uncertain

หลัง (la'ng?) back, behind, after ลัน — back (of a man, animal, knife, etc.) ที่ — at a later time, last, after — คา roof — เต่า bar at a river mouth — โกง hump-backed — หนึ่ง *etc.* (numerical designation of houses)

หลั่ง (la'ng) pouring water into the hands

ลังกา (la'ngkah) Ceylonese

ลังสาด (la'ngsart) a fruit tree

ลัญจกร (la'ncha'khon) [P.] royal seal

ลัฐิ (la'ti') [Pali] young and soft

ลัด (la't) (1) to grow — เนื้อ to get fat (2) to take the short road, a short cut คลอง — canal cutting off a part of a river ปาก — mouth of do. (3) to let go a thing which has been bent back

หลัด (la't) quickly, soon

ลัดา (la'dah) wild jasmine

ลัทธิ (la'ttee') [Pali] religious tenets, schism, heresy

ลัน (la'n) a bamboo eel-trap

ลัน (la'n) to explode, to make a sudden sound

หลัน (la'n) order, degree, series

ลันไต (la'ntai) *and* ลันเตา a bean

ลันทม (la'ntom) a flowering mountain tree

ลับ (la'p) (1) hidden, secret ขี้ — mystery — หลัง behind one's back — แล to appear and disappear, trellis-work, screen (2) to sharpen หิน — whetstone

หลับ (la'p) to sleep, sleepy — สนิท sound asleep

ลับธ์ (la'p) [Sansk.] quotient

ลับแล (la'plaa) blind, screen

ว

ว (*waw* = English *w*. Sansk. *v*. Guttural: a low letter)

วก (wok) to turn, turn back, return

วง (wong) circle, orb, circuit (num. design. of circular things, as rings, etc.) — วง to whirl, gulf, whirlpool — เวียน (1) to draw round, encircle (2) compasses

วงก์ (wong) [Pali] crooked

วงกา (wongkah) (1) a bracket (2) the mark showing a mistake or rejected phrase or word

วงษ์ (wong) *and* วงษา [Sansk.] family, race; [end of many proper names, as สุวิยวงษ]

วจี (wa'chi') *and* วจิ วาจา *and* วะจะ [Pali] word, speech, discourse

วชิรญาณ (wa'chi'ra'yahn) [Pali] knowledge

วฏ (wa'ta') [Pali] transmigration

วน (won) to turn, whirl, whirling — เวียน to transmigrate

วนา (wa'nah) *and* วนะ [Pali] woods, forests, deserts

วนิดา (wa'ni'dah) *and* วนิตา [Pali] handsome woman

วร (wa'ra) [Pali] *and* — วรรณ excellent, superior, precious

วรณา (wa'ra'nah) [Pali] to praise, extol

วรดิตถ์ (wa'ra'ditt) [Pali] high, precious ท่า ราช — a Palace landing

วรรค (wa'ka') [Pali] space [in writing]

วรรณิพก (wa'nni'poke) [Pali] beggar, poor, indigent

วรา = วร

วรุณ (wa'roo'na') [Pali] angel of rain

วรุตม (wa'roo'ta'ma') [Pali] first, best, superior, excellent

วระภูษุ์ (wa'ra'poo't) [Pali] ornaments

วล (wa'la') *and* พล [Pali] strength, force, troops, forces

วลาหก (wa'lah-hok) [Pali] clouds, cloud-angel

วัว (wooa') ox, cow, cattle

วษา วัสสา วะษา *and* พรรษา (wa'ssah) [Sansk. and Pali] rainy season, year; season from the 15 of the 8th month to the 15 of the 11th month [Alab. 97, 189, 229] เข้า — to go into a monastery to stay for this season

วัษทก (wa'soh tok) [Pali] rain water

วสุธา (wa'soo'tah) [Pali] earth, world

วอ (waw) covered palanquin for princes

วอก (wauk) monkey ปี — 9th year of the Siameses cycle

ว่อง (waung) agile, expert — ไว active

วอด (waut) to finish, complete — วาย to die, to ruin

วอนว่า *and* วอน ขอ (waun wah, waun khaw) to ask often *or* urgently วิง วอน to besiege with requests

ว่อน (wonn) wander about, to roam around, to soar

วา (wah) a measure of length (= about 80 Engl. inches) ไม้ — stick or wood for measuring this length ลด — ลา สอก to lower the price

ว่า (war) to say — ราชการ — ความ etc. to administer public business, justice, etc. — กล่าว to discourse,

to speak in favour of — ที่ to hold the place of another

ว้า *and* หวา (war) [excl. of encouragement] come on! get on! ว้า เหว่ lonely, solitary, affrighted by solitude

หว้า (wah) a fruit tree

วาก แวก (wahk waak) mental distraction, distraction, inconsistent

วาง (warng) to deposit, place — ใจ to confide — ยา to administer physic, to poison

ว่าง (warng) clear, unoccupied, open, at liberty, at leisure — เว้ง empty, solitary — เว้น exempt from, unoccupied

ว้าง (wahng) spacious เว้ง — space arched over [by trees, etc.]

หว่าง (wahng) intermediate space, interval — เขา valley

วาจา (wahchah) วะจะ วาจิ *and* วาจี [Pali] words, speech, talk, discourse, advice, eloquence

วาด (waht) (1) to draw pictures (2) to back-water with a paddle

หวาด (wart) to be startled, to start back from fear

วาตะ (wahta') *and other similar forms* [Pali] wind, air

วาที (wahtee) [Pali] words, discourse

วาน (wahn) to employ the help of another person — ทำ to order (a person) to do (a thing) ผู้ — one who orders

หวาน (warn) sweet, honeyed, candied

หว่าน (wahn) to sow

หว้าน (wahn) a medicinal plant หัว — root of this plant

วานซืนนี้ (wahnseunnee) two days ago

วานนี้ (wahnnee) yesterday

วานร (wahna'ra') [Pali] monkey

วานรินท์ *and* วานเรศ (wahna'rinn, wahna'rett) [San.] King of the monkeys

วานิช (wahnitt) [Pali] trader, dealer, merchant

วาป (wahp) to blaze forth, to burst out into light — วับ to keep blazing out

วาม (wahm) glittering, bright, palpitating, flashing out, growing bright — ๆ lightening and dying away again

วาย (wai) (1) to be deminished, de-

crease (2) to be finished, to lose — ชนม์ to die — ปราณ without breath (3) out of stock, all sold ห่าง — scarce

ว่าย (waie) to swim

หวาย (waie?) rattan, fasces of the lictors ย่าง — เทษ dragon's blood, a kind of resin

วายุ (wahyoo') *and* วาโย [Pali] wind, air — ภักษ a bird which lives on wind; a seal used in the Treasury — บุตร a monkey born of the wind

วาร (warn) *and* วาระ [Pali] day

วาริช (wahritt) [Pali] animals bred in the water, fish

วารินทร์ (wahrinn) *and* วารี [Pali] water, river

วาระ (wahra') [Pali] day

วาลุกา (wahloo'kah) *and* พาลุกา [Pali] sand

วาละ (wahla') [Sansk.] savage, wild — มฤค beast of prey

วาวแวว (wowe wao) to sparble, shine, twinkle

ว่าว (wowe) kite (toy) หาง — catalogue, list of persons in the King's service ลม — North wind

วาศนา (wahsa'nah?) [Pali] mental effect of good or bad actions

วาสี (wahsee) [Pali] (1) habitation, dwelling (2) razor

วาสุกรี (wahsoo'kree) [Pali] gigantic serpents living under the ground, Nagas, King of these creatures

วาหะ (wah-ha') [Pali] vehicle, chariot, carriage, to conduct, to carry วี — wedding

วิ (wi') [Pali] (1) (prefix meaning separation, disjunction) (2) better

วิกล (wi'konn) *and* วิการ [Pali] incomplete, mutilated, spoiled, defective

วิขาฏ (wi'khaht) *and* พิขาฏ [Pali] to kill, to cause the death of

วิง (wing) (1) giddiness (2) to keep on asking

วิ่ง (wing) to run — หนี to escape by running, to flee

วิงวอน (wingwaun) prayer, to entreat, supplicate, to ask pardon

วิจารณ (witchahra'na') วิจารณ *and* วิจาระณะ [Pali] to examine, to consider, reflection [Alab. 195]

วิจิตร (witchitt) [Pali] ornamented, magnificent, splendid

วิชา (witchah) [Pali] art, science — ธร one who succeeds in doing miracles, a lower angel

วิไชย (wi'chai) [Pali] victory

วิญญา (winnyah) *and* วิญญาณ [Pali] to know, knowledge, mind, intelligence, soul [Alab. 173]

วิต (wit) to bale out (water) drain, exhaust, evacuate

วิตก (wittock) [Pali] reflection, reasoning, consideration [Alab. 195]

วิถาร (wittahn) to explain, to discuss ; at large, at length, widely, wide

วิถี (wittee) [Pali] way, road, street, course

วิธี (witti') *and* วิธี [Pali] art, mode, manner, method, skill

วิน (win) cloven, split, torn

วินา (wi'nah) [Pali] without, besides

วินาที (wi'nartee) [Pali] a second, an instant

วินาศ (wi'nart) [Sansk.] to be lost, destroyed, ruin

วินิจฉัย (wi'nitchai) [Pali] to investigate, scrutinize, examine with care, ascertain, decide

วิไนย (wi'naie) [Pali] avoidance, subduing, training, discipline [Alab. 166.], title of a priest, part of the Buddhist scriptures

วินะ (wi'na') [Pali] one who knows, one who commands

วิบาก (wi'bark) [Pali] good result, reward, recompense

วิบัติ (wi'ba't) [Pali] misery, misfortune, ruin

วิปริต (wi'pa'ritt) [Pali] transformed, changed, unnatural, monster

วิปลาศ (wi'pa'lart) [Sansk.] miraculous, extraordinary

วิปัสนา (wi'pa'ssa'nah) [Pali] contemplation of good and evil, thorough investigation [Alab. 226]

วิพัค (wi'pa'kh) [Pali] declensions

วิภาค (wi'pahk) [Pali] to divide, to separate into parts

วิภู (wi'poo) [Pali] (1) lord, ruler (2) manifest, evident

วิภูสิต (wi'poositt) [Pali] ornament

วิมล (wi'monn) [Pali] spotless, handsome

วิมาน (wi'marn) [Pali] heavenly abode, pagoda of seven storeys

วิมุติ (wi'moo'ti') [Pali] doubt, principles of emancipation, free thought

[Alab. 196]

วิโมกข์ (wi'mohk) [Pali] acquitted, released, escape

วิโยค (wi'yohk) [Pali] separation, deliverance, release

วิริยา (wi'ri'ya') [Pali] energy, fortitude, perseverance, patience [Alab. 184, 196]

วิรุณ (wi'roo'n) [Pali] rain

วิรุฬห (wi'roo'n) [Pali] growth, increase, angel of growth

วิรุฬหก (wi'roo'nhok) [Pali] rain-angel [see Alab. 175]

วิโรธ (wi'roht) [Pali] anger, enmity; to become angry

วิลา วิไลย วิลาน *and* วิลาศ (wi'lah, etc.) [Sansk.] charming, seductive, beautiful

วิลา (wi'lah) *and* วิลาร [Pali] *better* วิฬาร cat

วิลาป (wi'larp) mourning, lamentation

นก — pigeon

วิลาศ (wi'laht) [Pali] (1) an inferior heaven (2) beautiful, pretty เมือง — London

วิลันดา (wi'la'ndah) Dutch

วิวร (wi'wonn) [Pali] to open

วิวาท (wi'wart) [Pali] quarrel, dispute, contention, litigation

วิวาห (wi'wah-ha') [Pali] marriage, wedding

วิเวก (wi'wake) [Pali] solitude, seclusion, abstraction

วิสาล (wi'sarn) [Sansk.] large, huge

วิสาขะ (wi'sarkha') (1) a constellation [Alab. 101] sixth month of the old Siamese year (2) name of a female saint

วิสาสะ (wi'sarsa') [Pali] conversation, intimacy, to make acquaintance

วิสุทธิ (wi'soo'tti') [Pali] pure, holy, correct

วิสูตร (wi'soot) curtain, screen, partition

วิเสศ *or better* วิเสษ (wi'sett) [Sansk. Pali] precious, excellent, magnificent โรง — the King's kitchen หลวง — a title of honour

วิไสย (wi'saie) [Pali] (1) kingdom, country, (2) character, nation, race — รูป qualities of the four senses [Alab. 237] ธรรม — legal research, jurisprudence [Alab. 196]

วิสัชนา (wi'satcha'nah) [Pali] to ex-

plain, to preach, to enlighten

วิสัญชะนี (wi'sa'ncha'nee) [Sansk.] name of the 17th vowel [see Preface]

วิสัญญี (wi'sa'nyee) [Pali] to faint, swoon

วิหก (wi'hok) [Pali] birds

วิหาร (wi'harn) [Pali] abode of a priest, monastery, temple not having the sacred leaf (เสมา) in it

วิฬาร (wi'larn) [Pali] cat

วี (wee) to fan

หวี (wee?) comb — กล้วย bunch of bananas

หวีด (weet) [exclam. of alarm]

เวียง (weea'ng) [Laos.] walled-in place, palace

เหวียง (weea'ng) to throw with a backhanded *or* underhand action, to chuck

เวียน (weea'n) to whirl, to turn, to walk around — เทียน a ceremony of exchanging lights from hand to hand [Alab. 298: and see also Esch. Ag. 299] — เทียน bilious headache

วุฒิ *better* วุฑฒิ (woo'ttee') [Pali] (1) flourishing, permanent, increase, prosperity (2) old man

วุต (woo't) [phon.] (1) to light by blowing (2) sound of striking the air with a whip or stick

วุตตา (woo'ttah) [Pali] to say, to speak

วุตตัญญา (woo'tta'nyah) [Pali] linguist

วุธ *and* วุธา (woo'ttah) [Pali] = พุธ Mercury

วุ่น (woo'n) busy

วุ้น (woo'n) jelly made of lichens

วุ่นวาย (woo'n waie) tumult, trouble, disturbance

วุบ (woo'p) [phon.] (1) nodding of the head in dozing (2) [phon.] noise of an explosion

วุย *and* วุ้ย (wooi') [exclam. of fear] (2) excl. of calling hither

วุบ วุ่บ *and* หวุบ (woo) [phon.] buzzing, humming, noise

วุดวาด (woot waht) (1) to disappear suddenly (2) [phon.] noise of the swooping of birds

เว้ (hway) Hue (capital of Annam)

เวง (wayng) *with* วัง soothed by a sound, abandoned, solitary, pensive

เวง (wayng) [Cambod.] Palace

เวจ (wett) water-closet

เวไชยันตปิมาน (waychaiya'nta'pi'marn) [Pali] Palace of Indra [Alab. 171]

เวทนา (wayta'nah) [Pali] sensation, sensation of pain [Alab. 172], pity, sympathy

เวทนิยา (wayta'ni'yah) [Pali] knowledge, fruition [Alab. 47]

เวน (wayn) to reject a thing which is useless, to cast off

เว้น (wayn) to except, to exempt — — พ้น exempt, free from — แต่ except, unless — ไว้ excepted — ว่าง and ว่าง — interruption, interval

เวนไตย (wayna'taie) [Pali] fabulous eagle, Garuda, Krut [Alab. 192, 212, 300]

เวไนย (waynaie) [Pali] to lead, to teach, to convert — สัตว animals which can be taught

เวร (wayn) [Pali] revenge, anger, hatred, enmity, vengeance ผูก — and ของ — [Cambod.] vengeance, to be avenged [see also next word]

เวร เวรา and เวรี (wayra', etc.) [Pali] retribution, rotation, turn, in turn, in order ถูก — the turn comes round นาย — officials who serve in rotation ผูก — to pay off one bad turn by another

เวลา (waylah) [Pali] time — สาย forenoon — บ่าย afternoon — ค่ำ night-time ขวน — the moment is near ได้ — at the proper moment

เวหส (wayhon) and เวหาศ (wayhart) [Pali] air, sky

เวหา (wayhah) [Pali] empty space, air

เวหาร (wayharn) [Pali] monastery, convent, temple, dwelling

เวฬุ (wayloo') [Pali] bamboo — บัพพะ spots in bamboo

แหว (hwaa) excl. of anger by children

แหวก (hwaak) to open partially, to push aside

แว่ง (waang) and แว้ง to turn the head round so as to bite an assailant

แหว่ง (waang) unentire, imperfect, incomplete

แวด (waat) to surround, to escort

แว่น (wen) and — ตา spectacles

แหวน (waan?) ring แก้ว — precious stones หัว — bezel of a ring

แวบ (waap) (1) to fall or go with great

speed, to disappear suddenly (2) partly open

แวม ๆ (waam waam) twinkling light [as of a firefly]

แวว (waao) loops, rounds — หู inside of the ear — หนังสือ loops of letters มี — intelligence เห็น — ๆ foresee

แว่ว (wao) indistinct — หู not hearing distinctly

แวะ (waa') (1) to stop in one's course (2) to turn aside and go in

ไว (wai) prompt, active, quick เห็น — ๆ to see without being sure, to have a presentiment มือ — rapacity, thieving

ไว้ (wie) to keep; [added to another verb means] continuously, permanently เก็บ — *and* เอา — to keep — ใจ confidence, hope

ไหว (hwai) to shake, tremble, oscillate ดิน — earthquake

ไหว้ (waie) to salute, to adore

ไวยวุฒิ (waiya'woo't) [Pali] adolescence, youth, age of growing

โว *with* ปาก (park woh) boasting, vain : *with* อวด to boast

โว่ โหว *and* โหว่ (woh) hollow

โว้เว้ (woh way) bad manners, vulgarity, vagubond

โวย โว้ย *and* โหวย (woey) [excl. of one common fellow calling to another]

โวหาร (wo-harn) [Pali] speech, word, common use, to speak, eloquent

เว้า (wow) curved, concave, bending inwards

เว้าแหว่ง (wowe waang) mutilated, imperfect

หว่า (hwa'm) (1) eaten away in the middle, hollow, deep (2) [phon.] noise of falling into water

วะ (wa') [exclam. of dislike or disgust]

หวะ (wa') to be broken, to burst

วะชิราวุธ (wa'chi'rahwoo't) [Pali] adamant, a stone used to bore gems

วะชิรญาณ *see* วชิรญาณ

วัก (wa'k) to scoop up (water, etc.) with the hand

วัง (wa'ng) palace, royal court — น่า (front palace) p. of the Second King — หลัง p. of the Third King — นอก p. other than the King's

วังวน (wa'ng won) gulf, whirlwind, whirlpool

วังเวง (wa'ng wayng) (1) soothed with sounds (2) oppressed with solitude

หวัง (wa'ng?) *and* — ว่า to expect, conjecture

วัชรินทร์ (wa'tcha'rin) [Pali] angel

วังษา = วงษา q. v.

วัฏ (wa't) *and* — สง สาร [Pali] to whirl, transmigration

วัฒนา (wa'tta'nah) วัฒนะ *and* วัฒนาการ [Pali] progress, continuation, to grow larger, increase

วัด (wa't) (1) to measure, survey (2) monastery, temple (3) to pull up (a fish out of the water, etc.)

หวัด (hwa't) (1) cold in the head (2) to write with a running hand

วัตถุ (wa'ttoo') [Pali] (1) history, plot, subject, matter [see Alab. 206] (2) fortune, money

วัตถะ (wa'tta') (1) = วัตถุ (2) [Pali] cloth garment (3) to turn, world

วัดเหวี่ยง (wa't weea'ng) to whirl, to twirl, to hurl

วัน (wa'n) day — ๆ by day — คืน (in document) date — นี้ to-day กลาง — at midday — พระ the Siamese Sunday or holy day, at intervals of 7 or 8 days แมลง — fly, ephemerid

หวัน (wa'n?) [Javan.] brilliancy

หนวั่น (wa'nn) to shake, agitation, emotion

วันทา (wa'ntah) *and* วันทนา [Pali] to salute, venerate, pay homage

หวันยีหวา (wa'nyee'wah?) [Javan.] (1) life, soul (2) lady

วับเวิบ (wa'p werp) to flutter (like a scarf worn on the breast) to dance (like flames), to flicker

วัยวะ (waiwa') [Pali] limb, member, body

วัลลี (wa'nlee) [Pali] creeping plant, creeper

วัสวัตติ (wa'sa'wa'ttee') [Pali] (1) bringing into subjection (2) obtaining pleasures created by others ปรนิมิตร — highest of the Deva heavens [Alab. 113] (3) a name of King Mara

---

ศ

ศ (*saw-kaw* = Engl. s. Lingual: a high letter) — ศอ ศอ name of this letter

ศก (sok) [added to Sansk. numerals signifies the year of the decennial cycle] เอก — โท — etc, 1st, 2nd, year of the decade, etc. รัตนโกสินทร์ — date in years from the foundation of Bangkok as a capital

ศกฺก (sa'kah) [Pali] crowd, assembly

ศพ (sop) [Sansk.] corpse, dead body ปลง — funeral มโหร — *or* มหร — funeral fêtes, festivities, displays, ceremonies, etc.

ศาล (sarn) [Pali] hall, tribunal, court of justice — ต่าง ประเทศ International Court — เจ้า Chinese pagoda erected in honour of the guardian angel

ศรี (see) [Sansk.] handsome, beautiful, beauty, prosperity — สวัสดิ flourishing, prosperity — สรรเพช a name of Buddha, jewels of a bright colour — สุดา fine woman — วิลาศ fine, glorious — วิไลย civilized; beauty

ศรีสุณิสา (seesoo'ni'sah) [Pali] daughter-in-law

ศฤงฺคาร (singkharn) (1) love, passion (2) attendants, retinue (3) having a large retinue, wealthy

เศริก (serk) [Sansk.] a coronet used (for women) in theatres

โศรก (soke) [Pali] sad, sorrowful

เศร้า (sow) (1) ugly (2) sad, sorrowful

ศรัทธา (sa'ttah) [Pali] faith, belief

ไศล (sa'lai) [Sansk.] rocky mountain

ศาลา (sahlah) [Pali] (1) = ศาล (2) out-door shed *or* roofed platform for sleeping on

ศิขร (sikkhon) *and* ศีขร (seekhon) [Pali] (1) peak, point, top, summit (2) buffalo (3) hard, rigid

ศิริ (si'ri') [Pali] = สิริ q. v. beautiful, beauty, prosperity, glory

ศิโรตม์ (si'rote) [Sansk.] to bow, to salute; pointed skull [Alab. 207]

ศิล (sin) *and* ศิลา (si'lah) [Pali] stone, rock

ศิลปสาตร (silpa'sart) [Sansk.] various arts, skill, mechanical knowledge [Alab. 210]

ศิษย (sissya') [Sansk.] *and* ลูก — pupil

ศีล (seen) [Pali] good conduct, moral practice, piety, religious observances — ขาด excommunicate รัก — fasting, Lent

ศีศะ (seesa') [Pali] head, front, beginning (as of a wood, town, etc.)

เศียร (seea'n) [Pali] head

ศึก (seuk) [Sansk.] combatant, warrior ฆ่า — enemy ไส้ — spy, traitor — ษา to practise, scholar — ษาธิการ Education Department

ศึกษา *see* ศึก learning, scholar, student

ศุกร (soo'k) [Sansk.] Venus (planet) วัน — Friday

ศุกรัปปักษ *and* ศุกขปักษ (soo'kkha'-pa'k) [P.] time of the waxing moon

ศุข (soo'k) [Pali] white

ศุข (soo'k) [Pali] happy, blest, peaceful, easy, healthy — สบาย health and happiness — สาน *and* — เษม happiness, felicity

ศุขี (soo'khee) [Sansk.] happiness, prosperity

ศุพอักษร (co'pa'ksonn) [Pali] King's hand-writing

ศูล (soon) [Pali] sharp pointed instr ument, spear, lance, pike, stake

ศูลี (soolee) [Pali] *and* ตรี — Siva: archangel

เศก (sake) [Pali] sprinkling, unction; to consecrate; royal marriage

เศลา (saylah) [Pali] rock, stone

เศิก = เศริก q. v.

โศกศัลย์ (sokhksa'n) [Sansk.] pain of a wound inflicted by a missile, sickness of heart, grief, pang, anguish

ศักดิ์ (sa'k) *and* ศัตดา [Sansk.] power, authority, influence, dignity, rank ยศ — rank, reputation, glory — สิทธิ full of strength, victorious, saintly — นา the measure of a person's rank

ศักราช (sa'ka'rart) [Pali] Siamese era พุทธ — sacred Buddist era จุล — old civil era, beginning 638 A. D.

ศักระวา (sa'kra'wah) [Sansk.] singer, musician (2) we, us

ศัพท์ *better* ศัพท์ (sa'p) [Sansk.] sound, noise, voice, word, term กิติ — rumour โทร — telephone

ศัลละ (sa'nla') [Pali] *better* ศัลย์ (sa'n) [Sansk.] missile, gun, point of a weapon, lance, sharp missile, bullet

ศัลย (sa'n) sick at heart

ษ

ษ (*saw baw* = English *s.* and at end of word *t.* Lingual: a high letter) ษอ ษอ name of this letter

ษัตรี (sa'ttree) [Sansk.] woman, female

ส

ส (*saw law* = English *s.* and at the end of a word *t.* a high letter) สอ สอ name of this letter

สก (sok) [Cambod.] lock of hair

สกด (sa'kot) (1) to restrain, to keep in, to lull to sleep, to beguile หมอ — magician ลูก — consecrated beads used as amulets — รอย to track, to dog, to follow (2) name given to a consonant as practically completing the end of a word

สกนธ์ (sa'konn) [Sansk.] body, troop

สกปรก (soka'prok) dirty, foul, squalid

สกรรจ์ (sa'ka'n) [Camb.] in the prime of life, vigorous, powerful ทุกข์ — severe diarrhœa

สกล (sa'kon) [Pali] all over, in all parts of; all the world, universe

สกุณ (sa'koo'n) flock of birds

สกุโณ (sa'koo'noh) (and other similar forms) [Pali] male bird

สกุณี *and* สกุณรี female bird

สกุล (sa'koon) (1) noble, well-born, well-bred (2) (Engl.) school

สกัด (sa'ka't) (1) the shorter sides of a parallelogram or oblong (2) to mortise, to chisel, to chip (3) obstruct, hinder, interrupt ไม้ — press เหล็ก — chisel for cutting metals กั้น — to intercept, to stop by spreading out the hands on each side

สง (song) (1) to raise or lift with the hand, to take up (2) ripe (betel-nut) (3) to shake the dust out of anything ถั่วยา — a bean

ส่ง (song) (1) to lead out of the house, to see (a person) off, to escort, conduct บอก — to bring news from a distant place เหล็ก — iron instrument for driving in nails — อากร monopoly — เสียง to act as interpreter, to make a noise (2) to lift up (3) to hand over to, to put within the reach of (4) to light (a fire)

สงกรานต์ (songkrarn) (1) to migrate (2) angel of the year ตรุฑ — festival of the New Year

สงกา (songkar) to doubt, distrust, disbeleive

สงคราม (songkhrarm) war, warfare, military science

สงเคราะห์ (songkraw) [Pali] to help, to come to the rescue of

สงฆ์ (song) [Pali] (1) priest ชี — female priest (2) a troop (3) alike

สงบ (sa'ngop) to be tranquillised, quieted — หาย to come to an end, disappear — คน when all the people are quiet

สงวน (sa'ngooa'n) to take care of, to keep

สงสาร (songsarn) [Pali] (1) to go and come back, transmigration (2) compassion ; to pity

สงไสย (songsai) to doubt, distrust

สง่า (sa'ngar) (1) majestic, majesty, dignity, (2) dressed up

เสงี่ยม (sngee'am) moderation, modesty, humility

สงัด (sa'nga't) quiet, tranquil

สฐาน (sa'tarn) [Pali] place, site, position เคหา — site for a dwelling house — ใด where

สด (sott) fresh, vivid — ชื่น glad, merry — ใส bright, flourishing

สดมภ์ (sa'domm) (1) [Pali] sorcery, witchcraft, spell ปล้น — to rob by the help of sorcery (2) post, stake, stump (3) walk lightly, *or* slowly

สดวก (sa'doo'ak) quickly, easily, uninterruptedly

สดุ้ง (sa'doo'ng) to start, to be startled

สดุด (sa'doo't) to knock against with the foot, elbow, etc. — ก้ม to trip up, to come in contact with the feet

สดุษดี (sa'doo'sa'dee) [Pali] to worship, to pay respect to, contentment, happiness, gratitude

สดุป (sa'doop) [Sansk.] *and* ถุป [Pali] pagoda, prachadee, shrine

เสด็จ (sa'dett) (1) (of a King or Prince) to come, to go ยังไม่ — he (the Prince) is not yet come (2) Prince, royal personage (3) to draw up [water]

แสดง (sa'daang) to tell, explain

สดับ (sa'da'p) to hear

สตางค์ (sa'tarng) [Sansk.] one hun-

dredth part

สถล (sa'tonn) [Pali] by land, on land — มรรคา course through the land, land-path

สถิตย์ (sa'titt) [Pali] to be domiciled, to settle — เสถียร to be permanently settled

สน (son) (1) to thread a needle, to pass a string through a buffalo's nose สัย — in crowds — ใจ to attend busily to (2) turpentine tree ยาง — turpentine

สนทนา (sonta'nah) [Pali] to converse, to talk

สนทยา (sonta'yah) [P.] dark, evening

สนเทห์ (sontay) [Pali] to doubt, to be uneasy

สนธิ (sonti') [Pali] joint, combination, conception ปฏิ — to be born again new conception เชา — to be conceived

สนม (sa'nom) ladies of the palace

สนวน (sa'nooan) (1) a tree, (2) gateway, enclosed passage

สนอง (sa'naung) (1) to answer (2) to do a favour — คุณ to be grateful (3) rest, socket, place for holding

สนาน (sa'narn) [Camb.] (1) to bathe, to wash (2) pleasant, to play

สนาม (sa'narm) open ground in a town, Square — มวย wrestling arena — ไก่ cockpit — เพลาะ mound in front of a soldier, breastwork

สนิท (sa'nitt) [Pali] united, associated, intimate ทา — to pretend friendship หวาน — quite sweet

สนิม (sa'nim) rust

เสนียด (sa'neea't) [Cambod.] (1) in the way, troublesome (2) a tree หวี — a comb with teeth on each side

สนุก (sa'noo'k) [P.] cheerful, cheery, agreeable, acceptable — สาน playful, amusing — สบาย well & happy

สนุ่น (sa'noo'n) (1) a tree (2) soft ground, muddy place

เสนห (sa'nay) *and* เสนหา [Sansk.] to love; love-potion, philtre

เสนอ (sa'neue) (1) to run on before, outstrip (2) to take part with, intercede for, recommend

สนะ (sa'na') to bind, tie, bandage ช่าง — tailor

สนัด (sa'na't) (1) to grasp tightly, to hold on to (2) skilful แตก — much broken, half-destroyed — สั่น to seize tightly, hold very tight โต — very large, huge

สนั่น (sa'na'n) loud, sounding ก้อง — echo

สนับ (sa'na'p) tight-fitting — มือ sewing pad — เพลา tight trowsers

สบ (sop) (1) to please (2) to find, to meet with (3) to be acquainted with — เสีย (1) to give presents (2) to nourish, cherish

สบถ (sa'bot) [Pali] to swear, curse, imprecation, oath

สบาย (sa'bai) to be in good health, to be well ตาม — according to one's wish — ใจ joy, to enjoy

สบ๊ยง (sa'beea'ng) provisions

สปรด (sa'pa'rot) pine-apple

สพรั่ง (sa'pra'ng) apparent plenty, well to do, well off

สพาน (sa'parn) = ตะพาน bridge

สม (som) (1) to heap up, to add to, to join (2) fit, suitable, appropriate, worthy — ข้าง willing witness, ready to swear to anything — ร่ and — เสพย์ to cohabit — น้ำ หน้า to have got what one deserves — ควร suitable, proper, respectable

ส้ม (som) sour, acid; vinegar สาย — alum

ส้มกบ (somkop) (1) rancid, putrid (meat) (2) parasitical tree

สมคบ (somkhop) to associate with the bad, to consort

สมจร (somchon) [Pali] (1) defile, passage (2) bestiality, incest

สมณ สมณา (sa'ma'nah) *and other forms* [Pali] one who does penance, ascetic, monk, priest [Alab. 203]

สมเด็จ (somdett) excellent, superior [title of the highest honour]

สมทบ (somtopp) to put together, amalgamate, joint

สมนาคุณ (soma'nahkhoo'n) [Pali] to return thanks, to remunerate

สมบูรณ (somboon) [Pali] complete, full, superabundant, opulent

สมบัติ (somba't) [Pali] plenty, abund-

ance of property, riches ครอง — to reign

สมประดี (sompra'dee) recovering one's senses

สมปอง (sompaung) as I wished, as I expected

สมปัก (sompa'k) embroidered cloth

สมพร (som'pon) [Pali] so be it, let it be as you wish; to approve of

สมพาศ (sompart) [Pali] to cohabit

สมโพธิ (sompohti) [Pali] (1) enlightenment, knowledge (2) to celebrate, solemnise — ญาณ savant, learned man, History of Buddha

สมพัตสร (sompa'kson) [Sansk.] year

สมภาร (somparn) [Pali] chief priest of a monastery, abbot

สมเพท (somphayt) *better* สมเพท [Pali] pity, pitiable, deplorable

สมมติ (sommot) = สมมุติ

สมมม (sommom) dirty, foul

สมมุติ (sommoo'ti') (1) [Pali] consent, permission; to respect, to esteem, to call — วงษ a respected family (2) to substitute

สมร (samn o m) (1) *and* มิ่ง — beloved *or* kind lady (2) amulet สาย — string of an amulet (3) to fight, battle-field, war, battle

สมรต (somrot) to copulate, cohabit สิน — property inherited from parents

สมรู้ (somroc) witness, accomplice, to consort

สมศัก (somsa'k) of age to be tattooed with the mark of identification

สมศักดิ์ (somsa'k) [Sansk.] of good repute, honourable

สมอ (sa'maw) gall-nut tree ลูก — gall nut

สมอ (sa'maw) anchor ถอน — to hoist the anchor — เกา anchor which does not catch hold

สมอง (sa'maung) brain

สมาคม (sa'markhom) to associate, to be familiar with

สมาด (sa'mart) [Malay.] Mahomedan priest

สมาทาน (sa'martahn) [Pali] perfect observance

สมาธิ (sa'mahtee') [Pali] cross-legged and motionless

สมาน (sa'marn) [Pali] united, to join, to patch up

สมาหาร (sa'mah-harn) [Pali] to collect victuals, to forage, to prepare food

สมิง (sa'ming) [a Peguan title] เสือ — man transformed into a tiger

สมี (sa'mee) a medicinal tree

เสมียน (sa'mee'an) clerk, copying clerk, secretary, — ตรา chief secretary

สมุก (sa'moo'k) a box, or basket with a top or lid to it

สมุด (sa'moo't) volume, book

สมุติ (soommoo't) *see* สมมุติ

สมุท (Pali) sea — ปราการ Paknam — สงคราม a Province — โคดม a name of Buddha

สมุน (sa'moo'n) (1) leaves stitched together for roofing — ละแว้ง a medicinal tree (2) student

สมุห (sa'moo') [Pali] battalion, regiment, body of men — นายก a dignity above all the other grades — บาญชี Chief Secretary

เสม็ด (samett) (1) a tree of which the leaves are used for roofing (2) a sea turtle

เสมอ (sa'men) equal, level, continuous, always — ตัว remaining in the same place — ทั่ว equal on all sides

แสม (sa'maa?) *and* — ทะเล a sea-side tree — สาร a tree with hard wood

ไสมย (sa'mai?) (1) time, occasion, season (2) religious assembly

โสมสร (sa'mohson) [Pali] to rejoice in company, to meet, assemble, unanimous

สมัค (sa'ma'kh) [Pali] agreeing, consenting, assenting, unanimous ทหาร — volunteer

สมัด (sa'ma't) to suck up หมาก — prepared betel-nut

สมัน (sa'ma'n) stag

สมันตพงษ (sa'ma'nta'pong) [Pali] of equal family, equal rank

สยบ (sa'yop) to bow the head

สยม (sa'yom) [Pali] oneself — ภูวญาณ having omniscience in oneself, archangel

สยอง (sa'yaung) to be afraid of — ขน hair bristling *or* standing on end with fear

สยาม (sa'yahm) (1) brown (2) Siamese

สยุม (sa'yoo'm) to dress in fine clothes — การ nuptials, wedding, coronation of a King and Queen

สแยก (sa'yaak) tree without branches

แสยง (sa'yaang) (hair) standing on end

แสยะ (sa'yaa') half-open, a jar; to draw down the corners of the mouth

สยัมภู (sa'yampoo) [Pali] self-existent

สรง (song) [of the king] to bathe

สรณา (sa'ra'nah) *see* สระนา

สรพ (sa'ra'poo) [Pali] lizard

สรเพช (sa'ra'pett) [Sansk.] title given to one of the highest Phras

สรร (sa'n) to choose, prefer

สรรค์ (sa'n) [Sansk.] worse than the rest, inferior

สรรพ (sa'ra'pa') [Sansk.] all, every — นาม pronoun — สัตว์ all creatures — ยุทธ all kinds of weapons

สรรพ (sa'p) ready เครื่อง — materials ready for use

สรรพากร (sa'pahk orn) [Sansk.] collection of taxes, revenue farm

สรรเพช (sa'npett) [San.] omniscient, learned, Buddha

สรรลาป (sa'nlarp) [Pali] to converse readily, to speak, jestingly

สรรเสิญ (sa'nsern) *and* สรรเสริญ [Pali] to praise, commend

สรวง (sooa'ng) to sacrifice to angels or genii

สรวม (sooa'm) to dress, clothe สอด — to put on over the head

สรวล (sooa'n) to laugh, smile

สร้อย (soi) collar — ไก่ neck feathers — ตาป gold ball hung on the neck, sash — สน a kind of music, a reed

สร้อย เศร้า (soi sow) sad, melancholy

สร้าง (sahng) to build, construct

สรุป (sa'roop) to add, to join, unite

เสร็จ (sett) [Pali] it is finished, ready เบ็ด — promiscuous, altogether, the whole lot ภาษี เบ็ด — general tax on property

เสริม (seum) to insert

โสรม (sohm) [Pali] orb of the moon

โสรมนัศ (sohma'na't) [Sansk.] satisfaction, enjoyment [Alab. 238]

สระ (sa') [Pali] pool, pond, lake — โบกขรณี lotus pool

สระณา (sa'ra'nah) *and* — คม [Pali] remembrance, faith, refuge, profession of faith in the Three Refuges

สระแหน่ (sa'ra'naa) mint (herb)

สลด (sa'lot) sad, melancholy

สลน (sa'lon) wriggling, going crookedly

สลบ (sa'lop) swoon, to faint

สลวน (sa'looa'n) a tree

สลวย (sa'looi') in good order, well made up, well done

สลอด (sa'laut) croton (from which croton oil is obtained)

สลอน (sa'laun) many, much

สลวย (sa'looi') waving (of tree tops)

สลากพัต (sa'larkpa't) [Pali] distribution of food to the priests by means of tickets

สลาด (sa'lart) *with* ปลา a flat fish

สลาตัน (sa'larta'n) [Malay.] North-West (wind)

สลาย (sa'laie) split, cleft, sprung

สลิด (sa'litt) (1) a common flat fish (2) a tree

เสลียง (sa'leea'ng) litter of a King prince *or* grandee

สลึง (sa'leung) the fourth part of a tical (= about sixpence)

เสลด (sa'lett) phlegm

แสลง (sa'laang) noxious, unwholesome, to hurt — พระโทษ (of the King) to injure

เสลา (sa'low) (1) tall and straight (2) to carve, to decorate, well-wrought (3) a fruit like an apple

สละ (sa'la') (1) to let go, to relinquish (2) a thorny fruit tree ปลา — a fish — ทิ้ง to cast off, get rid of

สลัก (sa'la'k) (1) to carve, chiselling chasing (2) bolt — สำคัญ sign, mark, evidence

สลัด (sa'la't) (1) to toss away (2) [Malay.] pirate — ไก่ a tree

สลับ (sa'la'p) one with another, diverse, promiscuous, manifold — สี to mix colours — ไพ่ to shuffle cards

สวด (sooa't) to recite, to read aloud, to chant [Alab. xlvii]

สวน (sooa'n) (1) to verify สอบ — to test, compare, verify (2) garden ชาว gardener — อุทยาน royal garden (3) to impale, inject ยา — clyster (4) to laugh, smile (5) to go in opposite directions

ส่วน (sooa'n) part, share มี — established measure สัด — true m.

สวนา *and* สวนัง (sa'wa'nah, sa'wa'na'ng) [Pali] to hear, to listen

ส้ม (sooa'm) to evacuate [of priests]

ส้มกอด (sooa'm kaut) to embrace

สวย (sooi') well-dressed, elegant, presentable สะ — dressed up, decked out เข้า — rice boiled too dry

ส่วย (sooi') tax, duty, tythe, contribution (in money or kind) impost, monopoly ทำ — to work a m.

สวรรค์ (sa'wa'n) [Sansk.] certain of the heavens [Alab. xxxvii] — คไลย (of the last King) to die — คต (of a late King) to die

สวรรยา (sa'wa'nyah) [San.] royalty, royal property

สวา (sa'wah) monkey

สวา (sa'wah) [Sansk.] dog

สว่าง (sa'warng) light, brightness, to shine

สวาด (sa'wart) (1) love (2) a fruit tree

สว่าน (sa'wahn) a Chinese boring instrument

สวามิ *and* สวามี (sa'warmee) [Pali] (1) love (2) husband — ภักดี to work willingly for, good servant

สวาย (sa'waie) a well-flavoured fish

สวาศ (sa'wart) [Pali] enjoyable, loveable, pretty สุด — amiable

สวิง (sa'wing) a spoon-shaped net — สวาย mental trouble, anxiety

เสวียน (sa'weea'n) frame of rattan for holding a rice-pot

สวตร (sa'wayt) [Sansk.] white — ฉัตร white umbrella of the King, storeyed umbrella *or* canopy

เสวย (sa'woy) [Cambo d.] (1) to eat, to enjoy (2) royal

แสวง (sa'wayng) to search for, to seek

ไสว (sa'wai) tall, large, abundant

สวะ (sa'wa') collection of floating weeds

สวัด *with* งู (ngoo sa'wa't) a snake

สวัสดิ์ (sa'wa'tt) [Sansk.] happiness, prosperity

สหัศ (sa'ha't) [Pali] a thousand

สอ (sau) (1) in quick succession, one after another (2) spittle, saliva (3) chalk ดิน — chalk pencil ดิน — ฝรั่ง pencil

ส่อ (saw) to slander, to calumniate

สอก (sauk) fore-arm, cubit (a measure of about 24 niews

สอง (sorng?) [Chin.] two — น่า a long-

shaped drum — คู่ pair, couple — ใจ doubtful, doubt, undecided

ส่อง (sawng) to light up, illuminate กล้อง — telescope — กล้อง to look through a telescope — กระจก to look in the looking glass

ส้อง (saung) (1) dwelling, habitation (2) walking slowly — เสพย to cohabit — สาธุการ to thank, praise — สุม to assemble (an army etc.)

สอด (sort) to insert, penetrate, insinuate สิน — dowry given to the parents of a bride to keep for her — ส่อง to inquire carefully into — แนม to explore; shy — รู้ inquisitive

สอน (sawn) to teach, instruct เสียน — to help one man with advice against another

ส่อน (saun) (eyes) showing only the white

ส้อน (sorn) to put out of sight

สอบ (saup) (1) to compare — พยาน to confront witnesses with the accused — สวน to compare, to test (2) a figure slightly smaller at the top than at the bottom, truncated cone, truncated obelisk

สอพลอ (saw plaw) without consideration, thoughtlessly คน — intriguer, informer, detractor

สอย (soi') to gather with a split pole — ผม to arrange the hair ใช้ — to use, employ

ส้อย (soi) (1) [*better* สร้อย] neck feathers of a fowl ปลาส้อย a small fish (2) final two syllables of a verse

ส่า (sah) dregs of wine, fermentation of spirit

ส้า (sah) noise of a crowd moving

สาก (sark) (2) pestle — กระเดื่อง wooden hammer used instead of a flail for rice — กระเบื้อ pepper-mill ปลา — a fish (2) hardened skin

สากล (sarkon) [Pali] spreading about, comprehensive, the whole

สาเก (sarkay) *with* ลูก bread-fruit *with* ต้น bread-fruit tree

สาขา (sarkar) branch of a tree

สาคร (sarkhon) [Pali] ocean, sea

สาคู (sarkhoo) [Chin.] sago

สาคะเรศร์ (sarka'rett) [Pali] very large river, ocean

สาง (sahng) (1) near day break (2) to cleanse to clean (3) *and* เสือ — panther ผี — diseases ผี — demons (4) stinking เหม็น — intolerable stench (5) to comb พระ — King's comb

ส่าง (sarng) to get better, to improve (of a drunkard)

สาชล (sahchonn) [P.] the great rivers

สาฎก (sardok) *with* ผ้า Indian cloth

สาท (sart) (1) to sprinkle (2) mat (3) to fall sideways *or* slanting-wise

สาตร (sart) [Pali] sect — วาหะ caravan of merchants

สาตรา (sartrah) [Pali] arms, weapons

สาทาน (sartarn) poor, wretched, needy

สาธก (sartok) [Pali] (1) to accomplish, to fill, complete (2) to appeal to a higher court

สาธารณ (sartahra'na') [Pali] to be spread about, general, universal

สาธุ (sartoo') [Pali] it is well, so be it — การ *and* — สะ to commend, praise, extol

สาเธย์ (sahtayo) [Sansk.] to complete, accomplish

สาน (sarn) (1) to plait (2) pleased, pleasant (3) arsenic — ส้ม alum

ส่าน (sahn) *or* สาณ *with* ผ้า [Sansk.] coarse cloth

สานุศิศย์ (sarnoo'sitt) [Sansk.] pupils, students

สาบ (sarp) inside strip of cloth at the edge of a garment with buttons on it เหม็น — stale, musty แมลง — cockroach — สูญ to vanish

สาบาล (sahbahn) [Pali] to swear, oath แช่ง — to curse

สาป (sarp) [Pali] to swear at, reprimand, abuse

สาพิภัคดี (sarpi'pa'k) [Pali] to volunteer, to assist

สาม (sarm?) [Chin.] three — สิบ thirty ราก — สิบ an edible root

สามเณร (sahma'nen) [Pali] pupil of a priest, neophyte

สามเณรี (sahma'nayree) young female nun, novice

สามขา (sarmkhah) tripod, three-legged stool

สามหาว (sarmhow) impudent, shameless, immodest

สามา (sarmar) [Pali] dusky, blackish brown

สามารถ (sarmart) [Pali] able, strong, bold, brave

สามาน (sarmarn) bold, impudent, insolent, harsh ร้าย — cruel

สามี (sarmee) [Pali] husband

สามัคคี (sarma'kkhee) [P.] to associate

สามัญ (sarma'n) [P.] common, general

สาย (saie) (1) late in the morning (2) (numerical designation of ropes, roads, etc.) — ยู iron rings for a padlock, latch — สิญจน์ a string passed round the city to keep off demons — น้ำ water course — สมร beloved lady — ฟ้า flash of lightning (3) discendant, issue

ส่าย (sai) (1) to move to and fro in the water, to move, to lock, to oscillate ว่าว — the kite dashes up and down *or* hither and thither (2) to play music with notes quickly following one another

ส้าย (sai) *and* ไส้ a bird

สายชู (saichoo) *with* น้ำส้ม vinegar made from arrak

สายติ่ง (sai-ting) an aquatic plant

สายหยุด (sai-yoo't) a flower whish has a smell in the morning only

สายสิญจน์ (sai-sinn) [Pali] string hung round a house *or* room at a ceremony, and held at the end by a priest

สายัณห (sa'ya'nn) [Pali] evening

สาร *with* โดย (doey sarn) passage in another person's boat or carriage

สาร (sarn) [Pali] (1) pith, inside, hard interior, essence (2) strength, best part, superior, excellent (3) elephant — หนู arsenic เข้า — husked rice

สาร (sarn) สารา *and* สาส์น [Pali] letter — กรมธรรม์ receipt for money paid for enslaving a person, slave-paper

สารถ (sart) [Sansk.] treatise, book, art, "shastra"

สารท (sarht) [Pali] autunnal season; feast of cakes in the 10th month

สารหนู (sshra'noo) arsenic

สารบาญชี (sahra'barnchee) [Pali] general catalogue

สารวัด (sahrawa't) third master, school usher

สารศเวตร์ (sa hn'sawett) [Sansk.] white elephant

สารา (sah'rah) [Pali] letter

สาราณิยา (sahrahniyah) [Pali] compliments, agreeable sayings

สาหร่าย (sahrai) an edible aquatic plant — ทะเล sea-lichen, bêche-de-mer

สารีริกะ (sahreeri'ka') [Pali] bodily existence, corporeal

สารี (sahree) [Pali] = สาริ

สารุป (sahroop) [Pali] suitable, fit, well-conducted

สาเร (sahray) vugabond, gad-about

สาแหรก (sahraak) frame of light sticks or strings for carrying a weight

สาระ (sahra') [Pali] *see* สาริ

สาระณา (sahra'nah) *see* สระณา

สาระถี (sahra'tee) *and* สารถี [Pali] driver, coachman

สาระธุกข์ (sahra'too'k) [Sansk.] afflictions, calamities

สาระบาต (sahrabatt) malignant: *see* สันนิบาต

สาระบาล (sahra'barn) [Pali] preface

สาระปะตุก Javanese turtle dove

สาระพางค์ (sahra'parng) [Sansk,] the whole body

สาระพิศม์ (sahra'pitt) snake venom

สาระพี (sahra'pee) a scented flower

สาระเพชร (sahra'pett) *see* สรรเพช

สาระภาพ (sahra'parp) [Pali] to confess

สาระวล (sahra'won) embarrassed, harassed, busy, unsuccessful

สาระวอน (sahra'waun) to make pretences, to put on affected airs

สาล (sahn) [Pali] Royal Court of justice, tribunal, law court — ต่างประเทศ International Court

สาลิกา (sahli'kah) a talking black bird

สาลี *with* เข้า (kow sarlee) fabulous wheat เข้าโพด — wheat

สาลี (sarlee) (1) timber cart (2) a fruit like an apple

สาลู (sarloo) *with* ผ้า a Malay cloth

สาละวน (sahla'won) (1) garden (2) = สาระวล

สาว (sowe) girl, young woman พี่ — elder sister น้อง — younger sister หลาน — niece — ใช้ servant maid

สาวก (sahwok) [Pali] pupil, scholar, student, disciple (Alab. 187)

สาวโปฎก (sahwa'podok) [Pali] *better* สุวโปฎก a fabulous talking black bird

สาวบ้าน (sowe-parn) to pull at a rope or cord

สาศดา (sarsa'dah) [Pali] teacher, tutor, preceptor — จริย superior teacher

สาศนา (sarsanah) [Pali] religion, religious doctrine, r. teaching

สาสน์ (sart) [Sansk.] letter ราช — royal letter, official despatch

สาเหย์ (sah-heye) to cover up

สาเหตุ (sah-hett) [Pali] cause of quarrelling, anger, provocation

สาโห (sah-hote) harsh, cruel fierce

สาหัส (sah-ha't) [Pali] harsh, cruel

สาอากอร *with* ส่วย (sooi-ahkorn) tax

สิกขา (sikkhah) [Pali] rules, discipline doctrine (of priests)

สิขี (sikkhee) [Pali] crest, top-knot (2) flame (3) clitoris fæminæ

สิง (sing) to be in งู — a snake

สิง (sing) thing, something, what? — ใด what? anything — ของ possessions, riches, property — ใร what?

สิงขร (singkhonn) [Pali] mountains

สิงคาลี (singkharlee) a jachal or wolf

สิงคาละ (singkharla') wolf or jachal

สิงโต (singtoh) [Sansk.] lion

สิงห *and* สิงหะ (sing, sing-ha') [Sansk.] lion จะมูก — large snub nose

สิงหนาท (singha'nart) roaring of a lion

สิงหฬ (sing-hon) [Sansk.] Ceylon

สิงหาคม (sing-hah-khom) [Sansk.] the fifth month (Leo, = August)

สิงหาสน์ (sing-hart) [Sansk.] seat, lair

สิญจน์ (sinn) [Pali] unction, holy water สาย — string passed round a city for the purpose of protecting it from evil spirits

สิทธิ (sitt) *and* สิทธิ [Pali] accomplishment, perfection, success. perfect, complete — ขาด altogether, it depends entirely upon — การิย complete work, treatise อาญา — absolute power ฤาษี — hermit, saint

สิธันดร *see* สีธันดร

สิน (sin) (1) debts, property belonging to others กระบัด — to refuse to pay a debt — ค้า goods, merchandize — บน (1) bribery (2) riches — ไหม court fees — สมรส inheritance, heritage — สำรด property acquired after marriage — สอด money paid for a girl on her marriage

สิน (sin) to curtail, shorten ตัด — to judge, to decide a case, judgement, order of court

สิ้น (sinn) (1) end (2) all, everything - สุด finite — ตัว ruined

สินเทา *with* เกลือ (khlooa' sintow) a cathartic resembling Epsom salts

สินธพ (sintopp) *and* เสนธพ [Pali] belonging to Sindh, a Sindh horse

สินธุ (sintoo') *and* สินธุ [Pali] (1) river, stream, sea (2) Sindh

สิ้นพระชนม์ (sin-pra'chon) [Siam. and Pali] (of a King's son) to die

สินยากร (sinyarkonn) [Pali] tax on white sugar

สิเนารุ (si'nayroo') [Pali] mount Meru (Alab. 13)

สิโนทก (si'noda'ka') [Sansk.] clear water, to pour out

สิบ (sip *and* sib) [Chin.] ten — เอ็ด — สอง *etc.* eleven, twelve, *etc.* ยี่ — สาม — *etc.* twenty, thirty, *etc.* นาย — sergeant

สิมพลี (simpalee) [Pali] the silk-cotton tree (Bombax hectaphyllum)

สิรา (sirah) [Pali] milk

สิรา (si'rah) salute with closed hands

สิริ (si'ri') all, the whole, together

สิลปสาตร (sinpa'sart) [Sansk.] treatises on the arts, complete science, all the arts (Alab. 210)

สิรสา *better* ศิรสา (sirasah) [Sansk.] to salute

สิริง (siring) [Pali] a small snake

สิโรตม (sirohtama) [Pali] of the head, perfection of shape in the head, flowing with the head

สิโรรุห (si'rohrot) [Sansk.] hair of the head, glory [see Alab. 207]

สิลา (si'lah) [Pali] stone

สิว (si'oo') pimples

สิ่ว (sew) chisel

สี (see) colour — สด bright colour — เผือด pale — ฟ้า sky-blue — เขียว green, blue — — คราม dark blue, dark green

สี (see) to grind, grindstone for rice — เข้า to husk rice — จักร *and* — ผัด circular fan โรง — mill — ลม windmill — ซอ to play the fiddle — ปาก correct language ริม — ปาก lips — พาย paddler, canoe man — เสียด a bark chewed with betel-nut

สี่ (see) [Chin.] four — สิบ forty

สีกา (seekah) [Laos.] (priests' word) woman

สีขร (seekhonn) *and* สิรขร [Pali] mountain

สีค่าง (seekharng) flank, ribs

สีโนทร (seeta'ndon) river with waters like air

สีพอง (seepaung) *with* ดิน chalk

เสีย (seea') to be lost, spoilt, destroyed ทำ — to destroy — ชาติ degenerate — คน corrupted, demoralised — ปาก vain talk — ดาย deplorable, regrettable — หาย expenses, thefts — ที to miss the mark — ผี to sacrifice to devils ได้ — (1) profit and loss (2) they are married — จริต fanatic

เสียง (seea'ng?) (1) sound, voice, language (2) to strike — เยือง to raise or lower the voice, (gramm.) circumflex

เสี่ยง (seea'ng) to divide into two pieces, to cast lots, to take one's chance — ทาย to consult soothsayers, oracle, omen, enigma, puzzle

เสียด (seea't) to rub, scratch, press เบียด -- to press close, rub together — เข้าไป to push one's way in

เสี้ยน (seea'n) (1) very small thorn, small splinter — หนาม thorn, enemy, rebel (2) an edible plant

เสียบ (seea'p) (1) to impale, fix on a point, insert a point (2) pain in the stomach หอย — an edible shell fish

เสี่ยม (seea'm) small pick-axe

เสี่ยม สาร (seea'msahn) [Pali] to walk slowly and lightly

เสี้ยม (seea'm) (1) to sharpen, to teach — สอน to instruct one side how to defeat the other

เสียว (seeo?) sting of pain, qualm

เสี้ยว (seeo') (1) thinner on one side (2) three quarters of anything

สีล (seen) [Sansk.] sacred precept, moral precept, morality (Alab. 184)

สีสง (seesong) a river fish

สีสด (seesot) light red:

สีสิก (seesit) a wood used for the roofs of house-boats

สีเสียด (seeseea't) bark of a tree ปลา a rough-skinned fish

สีสุก (seesoo'k) (1) garden bamboo (2) light

สึก (seuk) (1) blunt, worn, deteriorated (2) to leave the priesthood รู้ — to feel, to perceive, to be aware of

สืบ (seup) to inquire after, to investigate — ข่าว to inquire for the last news — ผล to use for planting or sowing again — ชาติ to propagate, to reproduce — สันดาร to reproduce, to replace, fill the place of — สวน to examine, inquire into — เสาะ to search, inquire — สาว to inquire in all directions ผู้ — สาย successor — มา แต่ปวาณี transmitted from antiquity

สือ (seu) pimp, procuress, go-between, corruptor of youth

เสือ (seua') tiger — ดาว leopard, yellow-eyed cat — ปลา tiger cat ปลา — striped spitting fish มือ — tuber, potato — สมิง man transformed into a tiger หาง — tiller, helm ข้อ — crank, axle, arm of lever ดา — a large tree ลิ้น — a small tree with hairy leaves

เสื่อ (seua') mat

เสื้อ (seua') coat, shirt — ผ้า clothing, clothes — กั๊ก jacket ผี — butterfly

เสือก (seua'k) to push on, to shave

เสื่อม (seua'm) (1) to decrease, diminish (2) to be mollified — สูญ to disappear, vanish — คลาย to change by degrees. to recover slowly

สู (soo') to soak in hot water, to steep

สู (soo') [Pali] well, good

สุก (soo'k) (1) shining, bright, conspicuous — สี brightest สี — happy, prosperous, well-to-do ไผ่ สี — garden bamboo (2) ripe (3) cooked — บม ripened in a stove — ดิบ (1) half ripe (2) the day before a ceremony ดวก — a complete game

สุกกรม (soo'kkrom) a wild tree

สุกร (soo'konn) [Pali] hog, boar, pig

สุกรี *with* วา (wahsoo'kree) [Sansk.] King of the Nagas

สุขม (soo'koo'm) [Pali] thin, fine, subtle ยา — an anodyne

สุคต (soo'ko't) [Pali] (1) arriving in

good time, going properly (2) holy, a name of Buddha

สุคนธ (soo'khonn) (and other similar forms) [Pali] perfume, scent

สุคี (soo'khee) [Sansk.] fig

สุคะติ (soo'kha'ti') [Pali] to succeed, attain to happiness — ฟ heaven

สุงสิง (soo'sing) vain, boastful, ostentatious

สุจริต (soo'charitt) [Sansk.] faithful, well-conducted, virtue

สุจี (soo'chee') [Sansk.] clear, pure, clean

สุจะนี (soo'cha'nee) carpet

สุชล (soo'chonn) [Sansk.] tears

สุด (soo't) last, furthest, end ที่ — the last เป็นที่ — entirely, altogether, most (sign of the superlative) — คิด at one's wit's end — ตา *and* — ลับตา out of sight — ท้อง youngest child — ท้าย the end of all — มือ beyond one's strength — แล้วแต่ depending upon, in accordance with

สุดา (soo'dah) fine woman

สุทธิ (soo'tti') [Pali] pure, purification

สุทัศน (soo'ta'tt) [Pali] (1) pleasant to the eyes (2) one of the heavens (3) pleasant view

สุธา (soo'tar) [Pali] ambrosia, nectar

สุธารศ (soo'tahrot) (1) scented water (2) tea for royal persons

สุนทร (soo'ntonn) *and* สุนทเรศ [Pali] eloquent, well-spoken, good

สุนทรี (soo'nta'ree) [Pali] beautiful woman

สุนธรา (soo'nta'rar) [Pali] *see* พสุนธร

สุนาการ (soo'narkarn) [Pali] hearing

สุนี (soo'ni') flash of lightning

สุนิสา (soo'ni'sah) [Pali] *with* พระ King's daughter-in-law

สุนะกะ (soo'na'ka') [Pali] (1) nail (2) dog

สุนัข (soo'na'k) *and* สุนัขา [Pali] dog — ป่า wolf — จิ้ง จอก fox

สุนัต (soo'na't) circumcision

สุบรรณ (soo'ba'n) [Pali] Garuda, fabulous eagle that preys on men and women

สุบิน (soo'binn) [Pali] dream, to dream — นิมิตร nocturnal vision

สุบัณราช (soo'ba'nna'rart) *better* สุบรรณราช [Pali] King of the eagles

สุพรรณ (soo'pa'n) [San.] (1) of good colour, bright, brilliant (2) [Pali] gold, golden

สุพรรณณัน (soo'pa'nta'n) [P.] sulphur

สุภะ *and* สุภะ (soo'pa') [Pali] (1) pretty, elegant (2) musician

สุภาพ (soo'pahp) [Pali] (1) modest, mild, affable (2) to travel

สุภาวดี (soo'pahwa'dee') good speaker, good talker, orator

สุภาสิต (soo'pahsitt) [Pali] wise sayings, instructive words

สุม (soo'm?) to burn with a slow fire — แร to expose to the fire — ไฟ to keep up a slow fire ยาสุม — (1) cooling application for the head (2) Indian smoking mixture — แกลบ to roast in the husk — หัว to plaster up the head — ทุม sacred grove

สุ่ม (soo'm) a large wicker or bamboo frame, coop — ปลา to fish with a coop — ไก่ hen-coop

สุมามาลย (soo'marmarlya') [Sansk.] beautiful as a garland of jessamine

สุมาลี (soo'marlee) [Sansk.] collection of beautiful flowers, bouquet

สุมธา (soo'may tah) [Pali] wise, clever

สุเมรุ (soo'mayroo') [P.] Mount Meru (Alab. 13)

สุยติ (sooi'yati') [Pali] to hear

สุรชาติ (soorachart) [Sansk.] race of divine origin, demigods

สุรา (soo'rah) [P.] intoxicating liquors

สุรามฤท (soo'rarma'ritt) [P.] miraculous water taken by angels, nectar

สุราไลย (soo'rarlai) [Sansk.] heaven of Indra and the angels

สุริฉาย (soorichai) [Sansk.] of the sun

สุรินท์ (soo'rinn) [Sansk.] giants, monsters — ราหู celestial monster which causes eclipses

สุริย *and* สุริยา (soo'riya) [Pali] sun

สุริยาตร (soo'riyart) [Sansk.] course of the sun

สุริโยภาส (soo'ri'yohpart) [Pali] morning brightness of the sun

สุริวงษ (soo'ri'wong) [Sansk.] child or descendant of the sun

สุระ (soo'ra') *vulg. for* สูร q. v. strong, bold — ภาพ brave and bold — สาคร rough water — ศักดิ์ courage and dignity

สุหรัต (soo'ra't) [Malay.] Surat ผ้า — Surat cloth

สุวคล (soo'wa'khon) a small tree with scented flowers

สุวโปฎก (soo'wa'podok) [Pali] fabulous talking bird

สุวภาคย์ soo'wa'park) a tree with scented flowers

สุวรรณ (soo'wa'nn) [San.] gold, golden — บรรต gold leaf, golden sheet

สุวิมล (soo'wi'monn) [S.] spotless, pure

สู (soo) [Laos.] you

สู่ (soo) [Laos.] to go to — ขอ to ask a person's daughter in marriage — กัน to visit — กัน กัน (1) to go to meet, rendezvous (2) to distribute a meal

สู้ (soo) to resist, oppose, fight — ทน to endure patiently ไม่ — ดี not so good, not advisable ไม่ — เปนไร not very important

สูง (soong) high, tall เครื่อง — royal ornaments คำ — pompous words, stilted language, grandiloquent — ขึ้น to rise to a higher place อายุศม์ — advanced age

สูญ (soon) [Sans.] empty, void; to vanish — เลข zero, ought

สูด (soot) to inhale — ดม to sniff, to sniffle

สูตร (soot) [Sansk] (1) string, thread; string of figures; portion of scripture, text (2) web of thread, tapestry

สูน (soon) axis, centre, middle

สูบ (soob) (1) to suck, absorb (2) pump (3) bellows — ยา to smoke tobacco ยา — tobacco

สูร (soora') [Sansk.] brave, strong, bold, valiant; giant

สูรชาติ (soora'chart) [Sansk.] race of heroes, giants

สูรย์ (soon) [Pali] sun

สูรโลกย์ (soora'lohk) [Sansk.] habitation of the giants

สูรางค์ (soorahng) *vulg. for* สุรางค์ [S.] ladies living with the angels สูรางคนารี ladies living in the heavens สูรางคนิกร a crowd of the same สูรางคนาง verses

สูราภิรักษ (soorahra'k) [San.] courageous genii

สู่รู้ (sooroo) to act without orders, officious, interfering

สูระกาย (soora'kai) *better* อสูระกาย

see อสุรา [Pali] monster, ghost, apparition

เสก (sayk) recitation of religious formulas before consecrating anything — สวร (1) salvation (2) damnation

เสง (seng) a tree with red blossoms

เสฐี (sayttee) [Pali] wealthy man

เสตุ (saytoo) [Pali] ridge, causeway, path

เสโท (saytoh) [Pali] sweat, perspiration

เสน (sayn) (1) a large monkey (2) colour of red lead

เส้น (sen) (1) nerve, sinew (numerical designation of threads, cords, etc.) — ด้าย thread of cotton — สาย nerves and sinews — ชัก convulsions (2) to sacrifice to devils (3) (a measure of twenty wah) sen (4) numerical designation of ropes, etc.

เสนา *and* เสนี (saynah, saynee) [Pali] (1) army (2) grandees, high officials อรรคมหา — chief of the officials — มาตย์ courtiers — มนตรี chief official — บอดี Great Council of State

เสพย์ (sayp) [Pali] to eat, drink, partake of, use, copulate, associate

เสภา (saypah) solo singing

เสมหะ (sem-ha') phlegm

เสมา (saymah) ornament for a child's neck

เสมา (saymah) [Pali] sacred stones round a temple ราช — *and* ขันธ — frontiers, borders

เสย (soey) to comb up *or* push back (the hair)

เสยยา (say-yah) [Pali] to lie down

เสลา (saylah) [Pali] stone, rock

เสวกา (sayvakah) [Pali] courtiers, followers, attendants — มาตย์ [San.] council of ministers

เสศ (sayt) [Sansk.] remainder, remnant

เสิศ (sert) (obsol) to run away, to go quickly

เสิม (serm) to add to, augment, enlarge, increase

แส *with* จีน (cheen saa) [Chin.] physician, master แพร — silk stuffs

แส่ (saa) to seek occasion, to search for an offence

แส้ (saa) (1) fan, small rod, switch — ม้า horsewhip — เหล็ก foil — ปืน ramrod — จามรี horse-hair tassel (2) warbling, gabbling, incoherent sounds

แสก (saa'k) to disjoin, divide, part (the

hair *etc.*) นก — a bird with a loud cry

แสง (saang) (1) arms, weapons พระ — King's sword (2) rays, radiant — ทอง rays of day-break

แสง่ (saang) on purpose, wilfully

แสงอน (saa-ngorn) coquetry

แสด (saat) a tree having small yellow seeds สี — orange-red colour

แสน (saan) a hundred thousand, much, very much — ยากร officials

แสบ (saap) biting, stinging, pricking, sharp — ท้อง hungry, hunger

ใส (saie) clean, bright, pure สุก — bright ผ่อง — flourishing

ใส่ to put, to place — เสื้อ to put on a coat — ใจ to take care, to bear in mind เอาใจ — to attend to, to be careful, to take to heart — ความ to make a charge, to calumniate

ไส (sie) to push, to repulse — กบ to plane

ไส้ (sai) bowels — กรอก sausage, black pudding — ตะเกียง wick of a lamp — ศึก secret mutineer, traitor นก — a bird

ไส้เดือน (sai dooa'n) earth-worm

ไส้ตัน (saitan) a small fish, very good for eating, but having no entrails

ไสยา (saiyah) [Pali] to lie down, to sleep

ไสยาศน์ (saiyart) [Sansk.] bed

ไสสาตร (sai-sart) [Pali] Brahminical doctrine, magical art, black art

โสหุ้ย (sohooi) [Chin.] expenditure

โสก (soke) (1) dry (2) a tree of which the flower is eaten

โสกา (sohka) [Pali] sad, sorrowful tearful, to cry

โสกี (sohkee) [Pali] sadness, sorrow, mourning

โสกนัต์ (sohka'n) [Pali] to shave the topknot (of princes)

โสโครก (sohkroke) dirty, foul, squalid

โสด (sote) bachelor, spinster, celibate, unmarried

โสดา (sohdoh) [Pali] the stream (of human passion), the first degrees of sanctity

โสตร (sote) โสตะ *and* โสตัง [Pali] ear, hearing

โสพะ (sohpa') (of the King) [Pali] to have a swelling

โสภา (sohpah) (and other similar words) [Pali] handsome, fine, well-looking

โสภี *and* โสเพณี (sohpaynee) beautiful woman

เสา (sow) pillar, post — หิน boundary stone — กระโดง mast

เสา *with* ไม้กระทุ้ง (mie kra'toong sow) (1) pile-driver (2) sticks for beating time in a boat กอิน — three legged stand

เสาร์ (sow) [Pali] *with* พระ Saturn (planet) วัน — Saturday

เสาวคนธ (sowwa'khon) [Pali] perfumes (2) flowering shrub

เสาวนี (sowwa'nee) [Pali] orders of the Queen, or the royal ladies

เสาวโปฎก (sowwa'pohdok) [Sansk] a talking bird

เสาวภาคย์ (sowwa'park) [San.] young and pretty girl

เสาวรส (sowwa'rot) [Sansk.] a flowering plant

เสาะ (sau') *with* ทำ cowardice เด็ก — crying, peevish child

เสาะหา (sau'-har) to seek for, to search สืบ — to get information

เสาะด้าย (sau' daie) to pull out a thread without tangling it

สำ (sa'm) often, much, repeated

สำ (sa'm) many, much

สำคัน (sa'kha'n) (1) mark, sign, evidence (2) principal thing, of chief importance เป็น — in witness whereof — ว่า to conjecture

สำแดง (sa'mdaang) to show, display, reveal

สำทับ (sa'mta'p) to multiply accusations, to make repeated charges

สำนวน (sa'mnooa'n) evasion, artifice, prevarication, subterfuge, deceit, sophistry

สำเนียง (sa'mnooa'ng) words, language, speech, sounds

โสม (sohm) [Pali] moon

โสม (sohm) [Chin.] a scented medicinal plant, ginseng

โสมนัศ (sohma'na't) *and* โสมนาการ [Pali] to rejoice, to exult

โสฬศ (sohlott) [Pali] (1) sixteen (2) a coin (= one sixteenth of a fuang, and one half of an att)

สำนึก (sa'mneuk) to reflect, to think over, conscious รู้ — to acknowledge a fault, to repent, — ตัว to come to ones lf, recover one's consciousness

สำเนา (sa'mnow) written account, report

สำนัก (sa'mnaa'k) to halt, rest-house, lodging place

สำบุกสำบัน (sa'mboo'k sa'mba'n) to do too often, to work beyond one's strength

สำปลิ้ม (sa'mpleum) agreeable, exhilarating; name of a temple in Bangkok

สำปั้น (sa'mpa'n) [Malay.] a small river boat

สำผัส (sa'mpa't) to touch — อ่อนsoft, tender

สำเพง (sa'mpeng) junction of three roads, name of a street in Bangkok หญิง — courtesan

สำภาระ (sa'mpahra') [Pali] materials, neccessaries, furniture, ornaments

สำเภา (sa'mpow) junk

สำมโนครัว (sa'mma'nohkhroa) census

สำมรด (sa'mma'rot) pine-apple

สำมะลอ (sa'mma'lau) a jack-fruit

สำมะเลเทเมา (sa'mma'laytaymow) to carouse in bad company, to associate with the wicked

สำมัชชา (sa'mma'char) [Pali] theatre, concert, party — กรี tax on dancing places, theatres, etc.

สำรด (sa'mrot) broad belt of embroidered cloth ศรี — marriage portion

สำรวญ (sa'mrooan) to laugh, giggle

สำหรวด (sa'mrooat) to chant, intone, recite ฝา — a wall made of planks and leaves

สำรวม (sa'mrooa'm) to fit together, make up, compose, regulate

สำรวย (sa'mrooi') fop, dandy, masher

สำรอก *and* สำราก (sa'mrauk, sa'mrark) to vomit — ริ้ง to scold, chide

สำริด (sa'mritt) alloy of brass and dark metals

สำฤทธิศก (sa'mritti'sok) [Pali] tenth year of the decennial cycle

สำเหร (sa'mray) (1) place of execution (2) name of a canal

สำเร็จ (sa'mrett) finished, done with, completed คน — accomplished scholar, glossary, commentary

สำเริง (sa'mrerng) joy, happiness

สำโรง (sa'mrohng) a cotton tree

สำเรา (sa'mrow) to abate (of fevers),

สำรับ (sa'mra'p) (1) food, meals, provisions (2) assortment, suit, set

สำหรับ (sa'mra'p) for, to, intended for, fit for — กัน suited for one another

— ตัว for oneself

สำลี (aa'mlee) cotton

สำลัก (sa'mla'k) choking, to be half suffocated

สำสม (sa'msom) to pile up, accumulate

สำสเน (sa'msaun) collection of various people or things, miscellany, heterogeneous, disorderly

สำหาว (sa'mhow) (high word) bold, impudent, insolent ผัก — an edible ground plant

สำออย (sa'm-oy) plausible, seductive, fawning

สำอาง (sa'marng) clean, pure, neat

สะสม (sa'-som) to heap up, collect, add

สะอ (sa'kaw) [Cambod.] white

สะอ (sa'kaw) [Cambod.] หนุ่ม — *and* วุ่น — in the flower of youth, adult

สะกา (sa'kar) draughts, back-gammon, dice

สะการ (sa'kar) *and* สะการะ [Pali] (1) to sacrifice, to offer up, to pay respect, (2) flowers

สะกิด (sa'kitt) to scratch or scrape gently so as to attract attention

สะเก็ด (sa'kett) shavings, film over a scar

สะเกษ (sa'kett) to wash the hair วัด — a temple used for cremations

สะแก (sa'kaa) (1) an ash tree (2) dice

สะแก (sa'kaa) [Cambod.] dog

สะคร้อ (sa'khrau) a tree

สะครอง (sa'khrong) a tree with edible fruit

สะคราน (sa'khrarn) handsome

สะคร้าว (sa'krowe) a large tree

สะค้าน (sa'kharn) a medicinal creeping plant

สะดายุ (sa'dahyoo') a large eagle

สะเดียง (sa'dee'ang) curtain

สะดึง (sa'deung) window-frame

สะดือ (sa'deu) navel — ทะเล whirlpool in the ocean

สะดา (sa'dow) a tree with eatable blossoms

สะเดาะ (sa'dau') to conjure, to work by magic — เคราะห์ to avert by magic, to cure by skill

สะดัม *and* สะดา (sa'da'm) [Cambod.] representative of the Chief Priest

สะดาก (sa'dam') [Sansk.] pillar, post, column

สะตอ (sa'tau) a fruit tree

สะติ (sa'ti') [Pali] mind, intellect, thought, reflection, attention

สะตี (sa'teu) (1) a large bird (2) a tall fruit tree

สะตู (sa'too') to clean, to bleach, to dry (rice etc.)

สะถา (sa'tar) [Pali] stable, enduring, permanent — ปนา to build again, repair. set up, establish

สะถูป (sa'toop) [Sansk.] pyramidal structure

สะทก สะท้าน (sa'tok sa'tarn) to tremble, to shudder, to be alarmed

สะท้อน (sa'torn) (1) to rebound (2) a fruit tree ฤๅ — it is rumoured, made known

สะท้าน (sa'tarn) to tremble, shake, quiver

สะเทือน (sa'teua'n) to shake, to make to quiver

สะเทิน (sa'tern) to be disturbed in mind, ashamed; shame

สะธรรม (sa'ta'm) [Sansk.] correct law, philosophy

สะบง (sa'bong) [Cambod] panung

สะบ้า (sa'bar) a tree with a fruit like a large bean ลูก — (1) fruit of this tree (2) knee-cap, gizzard, of birds, marble

สะบู่ (sa'boo) [Portug.] soap ต้น — soap plant ยาง — juice of this plant

สะเบย (sa'boey) content, satisfied

สะไบ (sa'bai) [Cambod.] woman's scarf — เฉียง scarf worn sideways

สะบัก (sa'ba'k) shoulder-blade — พม hollow of the back between the shoulders — สะบอม knocked up, worn out

สะบัด (sa'ba't) to shake — สบิ้ง to wriggle; turn-coat, shifty — ลุก — นั่ง restless by getting up and again lying down, agitation — ดี — ร้าย mad and sane at intervals

สะบั้น (sa'ba'n) broken to pieces

สะพรั่ง (sa'pra'ng) all, the whole, altogether

สะภาวะ (sa'bha'wa') *and* สะภาวะ [Pali] nature, essence, state of existence

สะใภ้ (sa'pai) dauther-in-law ผี — น้อง wife of elder *and* younger brother

สะมา (sa'mah) [Pali *khamak*] to permit, forgive; pardon, permission — โทษ pardon for a fault เครื่อง — offerings of tapers, flowers etc. made at confession

สะมาธิ (sa'marti') [Pali] steadfastness of mind, concentration of thought tranquillity

สะมาบัติ (sa'marba'ti) [Pali] attainment, result of devout meditation

สะมะถะ (sa'ma'ta') [Pali] tranquillity, quietude, cessation, self-denial, mortification of the body

สะระณา (sa'ra'nar) *see* สรณา

สะระณัง *better* สรณัง (sa'ra'na'ng refuge, asylum, protector, patron

สะระบัป (sa'ra'ba'p) cloth of gold

สะล่าง (sa'larng) [of trees etc] standing thick together, numerous

สะว้าน (sa'warn) gasping, panting, at the last gasp

สะเวตระฉัตร (sa'waytra'chat) [Sansk.] royal white umbrella [Alab. 297]

สะหาย (sa'hai) [Pali] comrade, friend, associate

สะหัส (sa'hat) *better* สหัส a thousand

สะอม (sa'om) a tree with edible leaves

สะอาด (sa'art) clean, neat, tidy

สะอิง (sa'ing) scarf or decoration worn sideways

สะอิดสะเอียน (sa'itt sa'eea'n to refuse *or* draw back through modesty, to have qualms, to be disgusted

สะอึก (sa'euk) hiccup

สะอื้น (sa'eun) sob

สะเอว (sa'aew) loins — บาง ว่าง น้อย slender, slim

สัก (sa'k) (1) to tie the sword hilt to the wrist (2) to keep on prodding or pushing, to bore many holes (3) to tattoo — เป็นทวน to put a mark on a slave's arm นก กา a woodcock

สัก (sak) (1) teak (2) at least — เท่าไร how much?

สักกระลาด *or* สักกหลาด etc. (sa'ka'-lart) flannel (first known in Siam as of a scarlet colour)

สักโก (sa'kko) [Pali] a name of Indra

สักขี (sa'khee) [Pali] witness, one who knows

สัคโค (sa'kkho) [Pali] heaven, the heavens, paradise

สักราช (sa'ka'rart) [Pali] era ใด — the old civil era พุทธ — the religious era คฤศ — European era

สักระวา (sa'kra'wah) a kind of poetry

สักลาด (sa'ka'lart) [En. *scarlet*] flannel

สัง (sa'ng) to arrange

สั่ง (sa'ng) to order, command คำ — command, injunction, order รับ — royal command — ขาด to command positively — ไว้ to leave word — สอน to instruct — ขี้มูก to blow one's nose

สังกระสี (sa'ngkra'see) zinc, corrugated iron

สังกา (sangkah) [Pali] to doubt, hesitate

สังเกต (sa'ngkeyt) remembrance, to bear in mind, recognize, not to forget เคย — to know from experience ตาม — in its accustomed place or state

สังกะตัง (sa'ngka'ta'ng) (1) not so well (2) confused

สังกัด (sa'ngka't) (1) to limit, boundary (2) to be in the service of

สังข์ (sa'ng) [Pali] sacred spiral shell, conch

สังขลิก (sa'ngka'lik) [Pali] chains

สังขา (sa'ngkhah) [Pali] to doubt, hesitate

สังขาร (sa'ngkharn) (and other similar forms) [Pali] predisposition, controlling motive power [Alab. 235] — ธรรม principle of good and evil

สังขิณี (sa'ngkhi'nee) [Pali] a sacred book

สังเค็ด (sa'ngkhett) offering made to priests at a funeral

สังเขป (sa'ngkhep) [Pali] summary, compendium, to summarise, to abridge

สังคะวาต (sa'ngkha'wart) a small river fish

สังฆ *see* สังฆะ

สังฆราช (sa'ngkha'rart) high priest

สังฆาฏิ [Pali] *with* ผ้า (pah sa'ngkharti') cloak of Buddhist monk

สังฆะ (sa'ngkhaa', and other similar forms) [Pali] living in common, monk, priest — ราช head of all the priests — วาสี to be one of the priests — กรรม์ duties of a priest — ทิเสศ capital sins of a priest — การี one who looks after a number of priests [as teacher, protector, etc.)

สังโยค (sa'ngyoke) [Pali] contraction (gramm.) running together of letters

สังวร (sa'ngwon) [Pali] to keep the senses in subjection, constraint, self-restraint

สังวาลย์ (sa'ngwarn) necklace of gold or silver worn cross-wise

สังวาศ (sa'ngwart) *and* สมพาศ [Pali] to live together in peace, to cohabit

สังเวยน (sa'ngweea'n) enclosure of a cock-pit

สังเวท (sa'ngwayt) compassion, pity

สังวัจฉะระ (sa'ngwatcha'ra') [Pali] year, revolution of the year

สังวัทยาย (sa'ngwa'ta'yai) [Sansk.] to recite, intone

สังสกฤษ [Sansk.] Sanskrit

สังสาระ (sa'ngsahra') [Pali] succession of birth, continued existence, world, universe — วัฏ (and other forms) whirling of the world

สังหร (sa'nghon) to warn เทพ — angel warning

สังหาร (sa'ngharn) [Pali] to kill, strike, destroy

สัจ *and* สัจจา (sa't, sa'char) true, trusty ซื่อ — faithful ใย — judge's sentence

สัจจัง (sa'tcha'ng) [Sansk.] truth

สัญจร (sa'nchon) [Pali] to wander about, to stray, to go, to meet

สัญญการ (sa'nya'karn) power of distinguching, discernment [Alab 237]

สัญญา (sa'nyah) to promise, agree, agreement, หนังสือ — written contract

สัญญี (sa'nyee) [Pali] mind, senses, intellect, thought, perception

สันโดฐ *and* สันโดด (sa'ndote) abandonment of earthly desires, contentment, happiness

สัด (sa't) (1) ta'nan, bushel (2) to copulate (of animals) (3) to drift

สัต (sa't) [Pali] seven

สัตตาห (sa'tahha') [Pali] seven days, week

สัตย *and* สัตยา (sa't, sa'tyah) [Sansk.] true. truth

สัตรู (sa'troo) [Sansk.] enemy, hostile

สัตว (sa't) [Sansk.] animal, creature โลกิ — chief *or* best of a. — หน้า ขน hairy-faced a. (expression of contempt). — เดียรัจฉาน irrational a.

สัตวา (sa'ta'wah) bird — โนรี a parrot

สัตวาร (sa'ta'warn) [Sanskr.] week

สัทธา (sa'ttah) [Pali] faith, truth (Ala. 184) trust, credit

สัน (sa'n) (1) to select the best, having a good appearance, preferable คม - intelligent (2) edge

สั่น (sa'n) to tremble, stagger, waver

สั้น (sa'n) short, brief

สันฐาน (sa'ntahn) [Pali] shape, form

สันดอน (sa'ndaun) bar of a river, estuary

สันดาน (sa'ndarn) *and* สันดาโน [Sanskr.] spreading, extending, habit, usage ลม — a kind of colic

สันโดษฐ์ (sa'ndote) [Sansk.] contentment, satisfaction, happiness

สันต (sa'nta') [Pali] coarse, thick

สันตุฐิ (san'too'tti') [Pali] contentment, happiness

สันตะวา (sa'nta'wah) an edible water-plant

สันทะฆาฏ (sa'nta'khart) [San.] of the arteries ลม — corruption of the blood in the arteries ยา — physic for this disease

สันทัด (sa'nta't) (1) intermediate, middle-aged สาว — grown-up girl (2) skilful, expert

สันถานัง (sa'ntarna'ng) [Pali] form, configuration, Conjunction [gram.]

สันนิฐาน (sa'nni'tarn) [Pali] consummation. ascertaining, intelligence, to understand

สันนิวาศ (sa'nni'wart) [Pali] association, to cohabit

สันหลัง (sa'nla'ng) back-bone

สันนิบาต (sa'nni'bart) [Pali] assemblage, congregation; to come together

สับ (sa'p) to hack, cut up, hash — สน coming and going, in different directions ขอ — iron goad for elephants

สับดาห (sa'pdah-ha') [San. and Hebr.] week

สับประดน (sa'ppra'don) obscene forms of speech or action

สับปลับ (sa'ppla'p) to tell lies

สับสน (sa'bsonn) coming and going, in different directions

สัปคับ (sa'pa'kha'p) howdah

สัปงก (sa'pa'ngauk) to go off to sleep, to nod

สัปตู (sa'pa'too) [Malay.] serge

สัปทน (sa'pa'tonn) coloured umbrella for grandee

สัปรศ (sa'pa'rot) [Sansk.] pine apple

สัปเหรอ (sa'pa'reu) appointed to conduct cremations

สัปประคับ (sa'pra'kha'p) howdah made of rattan

สัปประดน (sa'pra'don) one who uses obscene words or commits obscene actions

สัปประยุทธ์ (sa'pra'yoot) to fight, weapons

สัปลับ (sa'pla'p) to tell lies

สัพพัญญู (sa'ppa'nn) versed in all sciences, omniscient

สัพยอก (sa'pa'yauk) to speak jestingly,

สัพะรต (sa'pa'rot) (1) a tree (2) a bad omen

สันพฤดี (sa'npreu'dee) [Sansk.] enlightennent

สัมพัจฉรฉน (sa'mpa'tcha'ra'chon) [P.] annual ceremony (of firing the guns, etc.)

สัมพันธะพงษ (sa'mpa'nta'pong) [San.] affinity, kindred, relations

สัมมา (sa'mmah) [Pali] thorough, proper, right, correct, stedfast — สัพพัญโญ having self-knowledge of all truths

สัมมัปปธาน (sa'mma'ppa'tarn) [Pali] right exertion, meritorious effort [Alab. 226]

สัสดี (sa'sa'dee) [Sansk.] (1) sixteen (2) office of keeping the government slaves

ห

ห (*haw* = English *h*. aspirate : a high letter

หก (hok) (1) six — สิบ sixty (2) a small parrot (3) to spill, to upset, to lower on one side โก — to dissimulate, prevaricate ; liar

หงษ (hong) [Sansk.] goose, swan

หนุ (ha'noo') [Pali] chin, jaw

หนุมาน (ha'noo'marn) a giant monkey

หด (hot) to draw back, draw in, contracted, withdrawn

หัทัย (ha'taie) [Pali] heart, mind, soul [Alab. 237]

หน (hon) direction กระ — to search for, look for ลอง — to disappear

หน (hon) time, times — หนึ่ง สอง — etc. once, twice, etc. — แรก first time — หลัง last time

หรคุณ (horakhoo'n) line of figures, product, total

หรดี (horadee) South-west

หรรษา (ha'nsah) [Sansk.] laughter, mirth, merry, to enjoy

หริ (ha'ri') [Pali] green พระ — รักษ Vishnu

หริภุญไชย (ha'ri'poo'nchaie) Laos, Laosians

หฤทัย (ha'reutai) [Sansk.] heart

หวง (hooa'ng) to keep back, reserve — หึง jealousy

ห่วง (hooa'ng) (1) ring, hook, knot, buckle (2) obstacle, impediment

ห้วง (hooa'ng) (1) ditch, excavation, river, flood (2) stage or portion of a journey

หวด (hooa't) (1) to cut, to mow (2) whip, scourge (3) a round vessel or mould, used especially for cooking glutinous rice

หวน (hooa'n) to turn, to come back, to reverse

หวย (hooi') lottery ตัว — lottery number or figure

ห้วย (hooi') rivulet, creek, stream

หัว (hooa') (1) head — ขวาน wood-

pecker — เบี้ย croupier, a tax on games — น่า president — พัน chief of the King's pages — หมื่น commander of 10,000 men, General — เมือง chief town, capital — กระเทียม garlic — หอม onion แม่ทูล — god-mother พระเจ้าอยู่ — the King (2) num. design. of onions, etc.

หัว *and* หัวร่อ (hooa' raw) to laugh เล่น — to play about

หัวรอ (hooa'raw) dam or defence against water

หอ (haw) [Chin.] *exclam. of approval*, 'tis well

หอ (haw) tower, residence of a superior noble — นั่ง reception hall เครื่อง — King's warehouse — ไตรย pagoda library — สมุด library

ห่อ (haw) to wrap up; a bundle (of books, linen, etc.)

ห้อ (hau) quickly

หอก (hauk) lance, javelin — ปลาย ปืน bayonet — ซัด short far-darting javelin

หอง *with* จอง (chaung haung) proud, haughty

ห้อง (haung) apartment, room — นอก ante-chamber

หอน (haun) to howl

ห่อน (hon) [Laos.] never

หอบ (haup) [phon.] (1) to pant (2) to take up a bundle

หอม (haum) (1) sweet-smelling, scented (2) onion

ห้อม (haum) (1) to accompany (2) a figure by which a space is enclosed

หอย (hoi) shell-fish — กระพง bivalve — โข่ง snail — สังข์ a kind of shell trumpet; conch — อีรม oyster งม — to dive for shells

ห้อย (hoi) to hang down, suspended

หา (hah) to seek, look for จัด — to get, fetch, procure บ่น — to complain of a person's absence; keepsake ให้ — to call, summon

หามิ (hah mi') *and* หาไม่ no, not หามิได้ not at all

ห่า (hah) (1) abundant (of rain), copious (2) plague อี — demon of the plague, plague fiend (3) num. design. of jars-full of water

ห้า (hah) [Chin.] five

หาก (hark) capable of

หาก *and* — ว่า (hark wah) supposing

that

หาง (harng) tail, extremity — จรเข้ aloes — ตา corner of the eye — น้ำ second brew (of tea, etc.) — ไหล angrai, a tree with medicinal bark ถีบ — [cock-fighting term] to take up a cause, to back — เปีย Chinese pig-tail

หาญ (harn) brave, bold, audacious

หาด (hart) reef, shoal

หาน (harn) divisor [arithm.]

ห่าน (harn) goose, swan

หาบ (harp) to carry on the shoulder; a load, 100 catties *or* pounds, hundredweight, quintal

ห่าม (harm) unripe

ห้าม (harm) *and* — ปราม to prohibit, forbid, prevent นาง — *and* — แหน royal concubines

หาย (hai) (1) to be cured (2) to rest — ใจ to draw breath, breathing (3) to be lost, to disappear — เหือด to diminish, to moderate

หาร (harn) arithmetical division

หารฤๅ (hahreu) to hold council

หาว (hah'oo) (1) to yawn (2) proud, vain, lewd กลาง — in the open air สำ — *and* สาม — to speak impudently สาม — a plant with blue flowers

ห้าว (howe) (1) bold, impudent (2) over-ripe

หิง (hing) *with* มะหา assa fœtida

หิ่งห้อย (hing hoi) fire-fly

หิ้ง (hing) shelf — ติด ฝา shelf for fixing on wall, bracket

หิงษ (hing) [Pali] to hurt, damge, injure

หิณ (hin) [Pali] inferior, bad, vile, wretched — ชาติ disreputable

หิต (hit) itching

หิน (hin) stone, rock — ลาย marble — แม่เหล็ก loadstone, magnet — เหล็กไฟ flint — ปาก นก flint for gun

หี้ (hin) [Chin.] gambling in lotteries

หีม (him) to prune, to cut off

หิมะ (himma') [Pali] snow, frost, dew — พานต์ *and* — วันต์ (1) Himalayas (2) snowy forests, fairy-land [Alab. 6. 190]

หิริ (hi'ri') [Pali] to be ashamed, to fear

หิรัญ (hi'ra'n) gold, bullion, treasure, riches

หิว (hi'oo') to be hungry, exhausted,

weak

หิว (hi'oo') to carry in a hanging position

หี (hee) pudenda mulierum

หี (hee) *and* เหี่ยว withering, fading

หีบ (heep) (1) to press, crush ลูก — cylinder used for crushing (2) box — เพลง organ, piano, musical box — ชัก accordion — เหล็ก safe

เหี่ย (heeya') *see* ระเหี่ย

เหี้ย (heea') land crocodile

เหี่ยก (heea'k) semen humanum (opprobrious word, *with* อ้าย to men, *with* อี to women)

เหี่ยง (heea'ng) a hard tree

เหี่ยน (heea'n) to feel sick, nausea หัน — to turn, to whirl

เหี้ยน (heea'n) to be worn out, spoilt, stripped

เหี้ยม (heea'm) cruel, harsh

เหี่ยว (heeoo') fading, withering

หิ่ง (heu'ng?) (1) to envy, jealous (2) [Laos.] (of time) long

หึง (heung) (1) a ball (2) [phon.] noise of bees, of a gong, etc., humming, buzzing, droning

หึง (heung) *and* หึ่ม [phon.] resounding, noise

หีด (heut) asthma

หื่น (heun) rancid

หื่น (heun) greedy ; lust

เหื่อ (heua') *and* น้ำ — sweat, perspiration

เหือด (heua't) (1) to be diminished (2) white spots on the skin

หุง (hoo'ng) to boil

หุ่ง *with* ละ (la' heung) castor-oil plant

หุน (hoo'n) [Chin.] (1) (weight) the fifth part of a fuang (2) the eighth part of a niew or Siamese inch

หุน (hoo'n) hasty, violent

หุ่น (hoo'n) (1) form, type (2) puppets

หุ้น (hoo'n) [Chin.] *and* — ส่วน shares (in a business or company)

หุบ (hoo'p) to shut

หุ้ม (hoo'm) to cover, veil, clothe

หู (hoo?) ear ขี้ — ear-wax ตุ้ม — ear-ring ใบ — outer part of the ear

หู่ (hoo) partly closed, partly open

หูก (hook) a weaver's instrument

หูด (hoot) wart

เห (hay?) to deviate, to be displaced, inclined

เห่ (hay) sound of a woman soothing a

child to sleep, to make a noise [espec. of men paddling the King's barge]

เห็ด (hett) mushroom

เหตุ (het) [Pali] circumstance, condition, event, cause, principle ศัต — hatred, vindictive — ผล cause and effect — ว่า *and* — ด้วย because — ใด *and* — อันใด why? — ไร what is the matter?

เห็น (hen) to see — แก่ to suspect — ชอบ to approve of — ด้วย to agree — ที่ apparently, probably — รู้ to be sure, to be known — ว่า to think probable

เห็น (hen) *with* อี weasel

เหี๊ยบ (hep) small sand insect which attacks the skin

เหี๊ยบ (hep) *and* ลูก — hail, hail-stone

เหม (haym) canopy over a coffin

เหม (haym) [Pali] gold

เหม หงษ (haym hong) swan, large goose

เหมันต์ (hayma'n) [Pali] winter

เหวา (hayrah) dragon, crocodile

เหว (hao') valley, precipice กระพง — a fish

เหิน (hern) to fly over the land in a miraculous manner, to go, to travel

เหี๊ยบ (herp) to trickle

แห (haa?) cast-net

แห่ (haa) to accompany, to walk in procession

แห้ (haa) noise of enraged animal

แหก (haak) to break open, to force open

แหง (haang?) bold, vigorous, courageous

แห่ง (hang) (1) place (2) of

แหั้ง (haang) dry, faded

แหด (haat) [phon.] sound of lashes

แหน (haan) (1) to accompany, to guard ห้าม — royal concubine เฝ้า — to go to the King (2) to refuse

แหั้น (haan) [phon.] (1) action of gnawing (2) bark of a dog about to bite

แหบ (haap) (1) dried up, rough, hoarse (2) music

แหั้ว (haao) Chinese truffle

ให้ (hie) (1) to give — ดี with care — ได้ it is necessary ยก — to give up — สิ้น entirely — หา to call (2) to cause (with other verbs, as) — ดู to show (3) let (sign of the Imper.)

ไห (high) pitcher, small jar — ปะรา collar-bone

ไห่ (hai) an aquatic plant

ไห้ (hie) *and* ร้อง — to cry, weep

ไหย (hai) [Pali] horse

ไหรญ (haironn) [Sansk.] gold, treasure, money

ไหหลำ (haila'm) [Chin.] Hainan

โห่ (hoe) shouts

โห้ (hoh) a fish

โหง (hohng) plague-demon

โหด (hoht) ill-tempered, peevish

โหม (home) to urge on, to rush in, violently

โหย (hoey) to cry, groan, lament

โหร (hone) *and* โหรา (hohrah) [San.] astrologers, soothsayers [Alab. 175]

โหรภา (hora'pah) a herb

โหรี *with* มะ (ma'hohreee) a musical instrument

โหระธึก *with* มะ (ma'hohra'teuk) [S.] a drum made (by the Kareans) of several metals

เหา (how ?) louse ตัว — the eighth part of a grain of rice ไข่ — eighth part of the fore-going

เห่า (how) to bark งู — venomous snake

เหาะ (haw') to be carried in the air

หะ (ha') [excl. stopping a person.]

หะริ (ha'ri') [Pali] (1) green (2) enemy

หัก (ha'k) to break, to reduce, to deduct — ใจ to restrain oneself — รัง to clear a field, jungle, or forest — เอา to set off (one debt against another) — หาญ *and* — โหม to oppose by force, to attack without fear

หัด (ha't) (1) to exercise, practise (2) a rash which comes out on children

หัตถาณีก (ha'ttahneuk) [Pali] host of elephants

หัตถี *or* หตี (ha'ttee) [Pali] male elephant — ลิงค์ vulture with beak like elephant's trunk

หัถ *and* หัตถ์ (hat) [Pali] hand, elbow ลาย พระ ราช — the King's handwriting

หัตถะบาส (ha'tta'bart) [Pali] string passing from elbow to elbow, the line of priests sitting in line, with this string connecting them

หัตถินี (ha'tteenee) [P] female elephant

หัน (ha ?) to turn, reverse, deviate กัง — weather-cock กัง — *and* — อา

กาศ the last of the vowels, q. v. — ใจ to draw one's breath

หั่น (ha'n) to cut in pieces

หับ (ha'p) to shut, to fold, to shut off

หั้ม (ha'm) to hold down firmly — หั่น to hold with one hand and cut with the other, to act imperiously

ฟ

ฟ (*law bahlee* = Eng. *l.* and at the end of a word *n.* Sansk. *l. and d.* A low letter) — ฟาฟ name of this letter

ฟัศ (lot) *for* โสฟัศ half an att

ฮ

ฮ (*haw cheea'soon* = strong *h.* a low letter) — เฮียะสุน name of this letter

ฮา (hah) [phon.] (sound of laughing)

ฮ่า (hah) [Chin.] (sound of pain, word of disapproval)

ฮ้าโฮ้ (hah hoh?) [Chin.] expression of triumph or defiance

ฮิ (hee') [phon.] neighing of horses

ฮึก (heu'k) [Chin.] impetuous

ฮึ (heu) [Chin.] (1) groaning (2) noise of moving, of a crowd, etc. — ๆ vehemently

ฮึด (heut) [Chin.] panting, breathless

ฮุด (hoo't) [Chin.] (1) to blow (tinder) (2) to lift up

ฮุย (hooi') [Chin.] (excl.) very nearly! — เล shout of men pulling

ฮูก (hook) [phon.] (1) large horned owl (2) to weave cloth

ฮูม (hoom) [phon.] roar of elephant, report of cannon

เฮ (hey) shouts of joy — เล — โล *and* — ลา shouts of workmen dragging logs

เฮย (hoy) [Chin.] (excl.) come here!

เฮะ (ha') [excl. of surprise or prohibition]

แฮ (haa) (1) come here! (2) escort of many men

แฮ้ (haa) cry to attract attention

แฮน (haan) [phon.] neighing of horses

แฮะ (haa') (1) noise of laughing (2) shout to attract the attention

โฮ (ho) weeping, wailing

โฮก (hoke) (1) sound of vomiting (2) sound of an animal attacking

โฮเตล (hotenn) [Fr.] hotel

โฮย (hoey) [in answering] here I am!

เฮา (how) [to elephants] stop and kneel

ฮะ (ha') (1) [exclam. of prohibition] stop (2) to shout out

ฮัก (ha'k) out of breath, panting

ฮัด (ha't) to sneeze

อ

อ (*aw* = English short *a.* or more commonly short *au.* and short *o.* Sansk. short *a.* Reckoned by Siamese grammarians as a consonant, a Guttural and a middle letter)

อ (a') privative prefix, as in Greek and Sanskrit

อก (auk) breast, heart — ไก่ beam forming the peak of a roof — เอ๋ย alas!

อกนิฐ (a'ka'nitt) [Pali] greatest, highest, several, to abound

อกุศล (a'koo'sonn) [Sansk.] want of merit, sin, sinful

อกะตะ (a'ka'ta') [Pali] undone, unmade, wanting in merit, undeserving

อง (ong) subst. of personality — ไท่ *and* — ยวน Cochin-Chinese priest พะ — ladder — อาจ bold, powerful, rash

อโขภินี (a'khopi'nee) *and* อโขเภนี [Pali] a very large number, army, host

องค์ (ong) [Sansk.] person, body, he [of Kings, priests, etc.] num. design. of Kings, princes, etc. พระ — title of a god, king. or prince พระ — เจ้า birth title of a King's son by a non-princess

องคชาติ (ongka'chart) [Pali] membrum virile

องคุลี (ongkoo'lee) [Pali] finger, finger's breath, inch, half the thumb พระ — King's finger

องษา (ongsar) [Sansk.] sun

องุ่น (a'ngoo'n) juice of grape ลูก — grape ต้น — vine น้ำ — wine

อจินไตย (a'chintai) *and* อจินโต [Pali] inconceivable, incomprehensible

อชิตะ (a'chi'ta') [Sansk.] invincible

อณุกระเบิด (a'noo'kra'beea't) [San.] one eighth of a niew

อโนดาษ (a'nohdart) source of rain, one of the seven great lakes of Himaphan [Alab. 296]

อด (ot) to bear, sustain, abstain from — ใจ patience — เข้า — อาหาร to fast — ออม patient, benign — สีล fasting, Lent

อดทน (ottonn) to suffer, endure patiently

อตส่าห์ (otsah) [Sansk.] to endeavour, try

อตสู (otsoo) shame, shameful

อดีต (a'dit) [Pali] past, the past

อดิศร (a'di'son) [San.] glorious, magnificent, great

อดิเรข (a'di'reck) [Pali] excessive, splendid, magnificent

อดุล (a'doo'n) [Pali] incomparable, admirable

อดุลย์ (a'doo'n) [Sansk.] dissimilar, unequal

อตโน (a'ta'no) [Pali] self, spontaneous

อติสาร (a'ti'sarn) nearly dead, at the point of death

อโทโษ (a'tohsoh) [Pali] freedom from anger, absence of passion [Alab. 37]

อธรรม (a'ta'm) [Pali] lawless, irreligious

อธิกมาศ (a'ti'ka'mart) double month (8th) in the Siamese leap-year

อธิกรรม (a'ti'ka'm) [Pali] (1) great sin (2) a Pali book

อธิกราช (a'ti'ka'rart) [San.] supreme King

อธิการ (a'ti'karn) [P.] (1) office, authority, function, resolution (2) chief of a monastery *or* convent

อธิฏฐยยะ (a'titt-tayya') [Pali] to fix, set up, appoint

อธิฐาน (a'ti'tarn) to make vows, to make prayers, firm purpose, determination [Alab. 184]

อธิบดี (a'ti'bodee) [Pali] grandee, chief official, mandarin

อธิบาย (a'ti'bai) [Pali] (1) wish, intention, meaning (2) to publish, to explain

อธึก (a'teuk) [Sansk.] severe, harsh

อธิศีล (a'ti'seen) [Pali] eminent merit

อโร (a'toh) [Pali] under, beneath, below, low — ภาค lower side

อัน (on) *with* ตัว an animal — อัน oppressed in mind, perplexed, unable to make plans, at one's wit's end

อนงค์ (a'nong) woman, fine woman

อนนต (a'nonta') *and* อนันต [Pali] indefinite, boundless, infinite

อนา (a'nah) within, within bounds

อนาจัก *and* อนาเขต (a'nahcha'k, a'nahket) frontiers, boundaries

อนาคต (a'narkhot) [Pali] the future

อนาตมา (a'narta'mah) [Sansk.] not oneself, illusory, false [Alab. 227]

อนาท *and* อนาต (a'nart) to fear, to dread

อนาทร (a'nahton) [Pali] regardless, reckless, careless, desperate

อนาราษ *see* อณะราษ

อนาวรณ (a'nahwon) [Sansk.] uncovered, unobstructed, manifest

อนิจา (a'nichah) [Pali] อนิจะ *and* อนิจัง not lasting, unstable, transitory, perishable [Alab. 160, 226]

อนิตยกรรม (a'nitta'ya'ka'm) [Sansk.] to die (of a Khun or Hluang)

อนิมิต (a'ni'mitt) [San.] without cause and without effect

อนิละ (a'ni'la') [Pali] wind, air — ปถ sky

อนิยม (a'ni'yom) [Pali] uncertain, unusual, inproper

อนึ่ง (a'neung) therefore, accordingly, then

อนุ (a'noo') [Pali] according to, after, near, towards

อนุ (a'noo') [Pali] small, minute, a measure of 36 Paramanu

อนุกร (a'noo'kon) *and* อนุการ to act according to example *or* order, imitate

อนุกรม (a'noo'krom) [Sansk.] in order, in rank

อนุกูล (a'noo'koon) [Pali] to help, support, aid

อนุเคราะ (a'noo'krau') [Sansk.] patronage, help, assistance

อนุจร (a'noo'chonn) [P.] (1) to wander, to go about (2) attendant, follower

อนุชา (a'noo'char) [Pali] younger

อนุชาติ (a'noo'chart) [S.] according to one's kind, hereditary disposition

อนุญาต (a'noo'yart) [Pali] to consent, allow, permit, sanction

อนุปคัมมะ (a'noo'pa'kha'mma') [Pali] going up to, getting close to

อนุพันธ์ (a'noo'pa'n) [Pali] consequence, succession, to follow, to tie together, to connect, to compose

อนุภาพ (a'noo'parp) [Pali] dignity, majesty, supernatural power, divine authority

อนุมาน (a'noo'marn) inference, conjecture, doubt

อนุโยค (a'noo'yohk) to question, to interrogate, to exert oneself

อนุโรท (a'noo'rote) *and* อนุโรไทย *vulg. for* อรโณท etc.

อนุสร (a'noo'son) [Pali] to call to mind, think of, remember

อนุสนธิ์ (a'noo'sonn) [Pali] connection, application, to add

อนุสาศน์ (a'noo'sart) [Pali] to teach, instruction

อนุไสย (a'noo'sai) [Pali] inclination, disposition, tendency *or* bent of the

mind

อนุสะ (a'noo'sa') *and* อนุสสติ [Pali] to think of, remember

อนุสัจ (a'noo'sa't) [Sansk.] faithful, true, stedfast

อเนก (a'nayk) [Pali] more than one, several, many

อโนไทย (a'nohtai) [Sansk.] sun

อโนห (a'noha') [Pali] unerring, prudent

อนันต์ (a'na'n) *and* อนันตะ [Pali] endless, boundless, infinite

อนันตะระ (a'na'nta'ra') [Pali] uninterrupted, continuous; infinite series, eternity

อบ (op) to perfume, scent — รม (1) to incense (2) to take care of, to be kind to

อบเชย (opchoey) cinnamon

อบพะยบ (oppa'yop) to migrate, emigrate, go into captivity

อบาย (a'baie) hell

อโป (a'poh) [Pali] water

อปรภาค (a'pra'paht) portionless

อปรา (a'pa'rah) [Pali] unconquered — ไชย unvanquished

อโพกาศ *see* อโภกาศ

อพะยบ (a'pa'yop) *see* อบพะยบ

อภารัง (a'pahra'ng) [San.] out of work, idle, at leisure

อภิ (a'pi') [Sansk. *abhi* Gr. *epi*] before, over, upon, over and above, more, most

อภิธาน (a'pi'tahn) [Sansk.] name, noun

อภิบาล (a'pi'barn) [Sansk.] to watch over, take care of

อภิรมย (a'pi'romm) [Sansk.] pleasure, satisfaction

อภิรุม (a'pi'roo'm) pomp, apparel

อภิลาป (a'pi'larp) [Pali] appellation, speaking to, conversation

อภิลาพ (a'pi'lahp) [Pali] reaping, harvest

อภิวาท (a'pi'wart) *and* อภิวันท์ [Pali] to salute, adore

อภิสเมจะ (a'pi'sa'maycha') [Pali] to comprehend, fully understand

อภิเสก (a'pi'sayk) [Pali] sprinkling, consecrating (of a King)

อโภกาศ (a'pohkart) [Sansk.] spacious, ample, a Heaven

อม (om) to keep in the mouth

อมร (a'monn *or* a'ma'ra') [Pali] Indra

อโมโห (a'moho) [Pali] freedom from folly, emancipation from ignorance, enlightenment [Alab. 37]

อมัจจา (a'ma'tchah) [Pali] minister, courtier, magistrate

อยมุนี (a'ya'moo'nee) [Pali] *see* อะริยมุนี

อย่า (yar) *and* หย่า (1) not, do not — เพอ

not yet (2) to separate, to depart, to divorce

อย่าง (yarng) *and* หย่าง mode, way, manner, kind, species, custom, fashion ตัวอย่าง pattern, specimen — อะไร how — จึง why — หนึ่ง —ใด in any way

อยุทธ (a'yoo'tt) [Sansk.] invincible, impregnable

อยุทธยา (a'yootta'yah) [Sansk.] Ayuthia, old capital of Siam

อยู่ (yoo) (*see under* ย) to remain, to be

อยู่พัก (yoopa'k) (*see under* ย) rest

อรรค (a'kk) [Sansk.] foremost, uppermost, top, point, summit

อรรชุน (a'nchoo'n) (1) cloud (2) angel

อรรณพ (anopp) [Sansk.] ocean, sea, lake

อรรถ *and* อรรถะ (a't, a'tta) [Sansk.] lawsuit, cause, case, article, chapter, text

อร่อย (a'roy) savour, taste, savoury

อริ (a'ri') *and* อริณ [Pali] enemies

อริยะ (a'ri'ya') [Pali] venerable, holy, pious; saint

อรุณ (a'roo'n) [Pali] dawn, day-break

อรุโณท (a'roo'note) *and* อรุโณไทย [P.] dawn, rising sun

อรูปะ (a'roopa') [Pali] formless, bodiless, inmaterial

อไร *see* อะไร

อลงกฎ (a'longkot) [Pali] adorned, embellished

อลงกรณ (a'longkorn) [Pali] ornament, decoration จุฬาลงกรณ ornamented hair-pin, Chulalonkorn (name of H. M. the King of Siam)

อลมาน (ola'marn) tumult, disturbance, riot

อลเวง (ola'wayng) outcry, uproar

อลอง (a'laung) clear, white, clean, fair

อลาดพาด (a'lartpart) to scatter

อเลื่อย เนื่อย *better* เอลื่อยเนื่อย (a'leui' neui') languid

อโลก (a'lohk) *and* อโลกา [Pali] seeing, sight, light, bright, shining, clear, open

อโลโภ (a'lohpo) freedom from covetousness, absence of desire [Alab. 37]

อลำโภ (a'la'mpoh) snake-charmer, King of serpents

อลังการ (a'la'ngkarn) [Pali] ornaments

อลัชชี (a'la'tchee) [Pali] impudent, bold, brazen-faced, lawless

อวก (ooa'k) [phon.] sound of vomiting, nausea, sickness

อวด (ooa't) (1) to show anything that one is proud of, to divulge, to boast — ตัว to make a show by dressing

up — อ้าง to call witness to one's character or in one's praise (2) vain, boastful

อวน (ooa'n) net ตี — ลง — to throw the net

อ้วน (ooa'n) fat, full-blown อวบ — fat and white

อวม (ooa'm) to cover

อว่ม (ooa'm) white, full, fleshy อ่อ — full and pretty face

อวย (ooey) (1) to give (2) to wish

อวหาร (a'wa'harn) [Pali] to cheat, to steal

อวาหา (a'wah-har) [Pali] bringing a wife home, marriage

อวิชา (a'vee'chah) [Pali] ignorance, error

อไวยะวะ *and* อวัยวะ (a'waiya'wa') [P.] limb, member, body

อวะ (a'wa') [Pali] from above, down from, from, of

อวะชาติ (a'wa'chart) [Pali] degenerate

อวะตาร (a'wa'tarn) [Sansk.] descending, swooping down, earthly manifestations of a divinity, Avatar; a name of Indra

อวะหาร (a'wa'harn) [Pali] to steal

อว้เอย (ooa' eea') languid, feeble

อสงไขย (a'songkhai) [Pali] unnumerable, infinite

อสรพิศม์ (a'sa'ra'pitt) [Pali] venomous animals

อสัปตตะ (a'sa'patta') oath, imprecation

อสุกรี (a'soo'kree) *see* วาสุกรี

อสุจิ (a'soo'chee') [P.] unclean, impure

อสุชล (a'soo'chon) [Pali] tears

อสนี (a'soo'nee) *and* อสนิ etc. [Pali] thunderbolt

อสุภ (a'soo'pa') [Pali] ugly, nasty, disagreeable

อสุร *and* อสุรี (a'soora', a'sooree) [Pali] fallen angel, gaint (male and female), devil. [Alab, 192]

อโสกา (a'sohkar) [P.] free from sadness

อโสเกนี (a'sopaynee) *see* นครโสเกนี

อโสระพิศม์ (a'sohra'pitt) [Sansk.] venomous, venom, serpent

อสัญญ (a'sa'nya') *and* — กรรม [Pali] to die

อสัมพินพงษ (a'sampinpong) blood relations

อหิ (a'hee') [Pali] snake

อโหสิกรรม (a'hohsi'ka'm) [Pali] lost, utterly gone [Alab. 47,48]

อหังการ (a'ha'ngkarn) [Pali] selfishness, pride, arrogance, to boast, to threaten

อหัญจะ (a'ha'ncha') we, us

ออ

ออ (*au*) second of the vowels

ออ *and* ออ๋ (au?) oh! (word meaning "I understand")

ออแอ้ (au aa) feeble, effeminate, indolent, idle

อ่อ (au) oh!

อ้อ (au!) oh!

อ๊อ (au!) (1) reed, rush, bullrush (2) to speak fluently — แอ้ feeble, effeminate, idle (3) only able to talk a little

อ๋อ (au!) oh! (meaning "I recollect now")

ออก (auk) out, away, exempt, to go out *or* away, to put forth, to utter — เงิน to spend money เข้า — to go in and out, to go often backwards and forwards, to frequent — ชรา exempt from service — ลูก to give birth — ไฟ to rise from child-bed

ออก (auk) a large bird of prey

ออง *and* อ่อง (aung) neat, bright

อ้อง แอ้ง (aung eng) slouching about, manner of walking, speaking, etc.

ออก แอก (aut aat) (1) feebly, indistinctly (2) to complain

อ่อน (aun) soft, tender, feeble สี — light colour เนื้อ — *and* — หย่อน *and* — ลง to get weak — น้อน (1) to consent, yield (2) to be afraid นก — bird which builds edible bird's nest

อ้อน (aun) lachrymose, weak-minded, puerile

ออบ (aup) [phon.] croaking of frogs

ออฟฟิศ (auffiss) [Engl.] office

อ้อม (aum) tortuous, winding, roundabout

อ้อย (oie) sugar-cane

ออรธาน (ora'tarn) all gone, to disappear

ออรณพ *see* อรรณพ lake, sea

อา

า *and at the begining of a word* อา (*lark kharng*: third of the vowels: long *a*, as in English "grass," "path," etc.) ลิาก ข้าง name of this letter

อา (ah) (1) (excl. of surprise and admiration) ah! (2) younger brother *or* sister of the father

อ่า (ah) to deck oneself, to dress up — องค์ to put on full dress (of a Royal person)

อ้า (art) (1) to open (2) to hold up (3) [exclam.] ah!

อากร (ahkon) tax on gardens *and* monopolies นาย — tax farmer

อาการ (ahkarn) [Pali] appearance, symptom; character [Alab. 240]

อากาศ (ahkaht) [Pali] sky, air, atmosphere, space, open air, vacuum หัน — name of the 18th vowel

อากีรณ (arhkeea'n) [Sansk] spread, diffused, scattered about

อากง (ah-keung) [Chin.] ship-builder, ship-writght

อากูล (ahkoon) [Pali] confused, troubled, dirty, odious, foul

อากังขา (arka'ngkhar) desires, bad desires

อากัป (arka'p) [Pali] manner, mode, fashion — อาการ character

อาขโยค (arkha'yok) to join, joining

อาคเนย์ (arkha'nay) [S.] South-East

อาคม (arkhom) [Pali] sacred forms; religion

อาคะ (arkha') [Pali] to come

อาฆะ (arkha') [Pali] sin, suffering, evil

อาคันตุกะ (arkha'ntco'ka') [Pali] incidental, casual, mendicant

อาคัมมะ (ahka'mma') to call out for, to summon by calling

อาฆาฏ (arkhart) [Pali] malice, ill-will, revenge, anger, angry

อาง ขนาง (arng kha'narng) to hesitate, to be shy, bashful

อ่าง (arng) (1) large bowl, wide-mouthed jar (2) stammering, stuttering อึ่ง — [phon.] bull-frog

อ้าง (ahng) to rely upon, to use the services of สม — to agree in testimony รับสม — to offer oneself as a witness in support

อ่างทอง (arngtaung) name of a Province (golden bowl)

อาจ (art) daring, bold, capable — สามาร able, powerful บัง — rash, imprudent

อาชม (archom) [Pali] excrement

อาชาด (archart) soaked, preserved

อาจาร (archarn) [Pali] conduct, practice, manners

อาจาริย์ (archahria') อาจาริยะ *and* อาจาริโย [Pali] teacher, tutor, preceptor

อาจิณ (archinn) [Pali] (1) to heap up, accumulate (2) continual (3) to become mad by thinking

อาจินไต etc. *see* อจินไต

อาเจียร (archeea'n) to vomit, to be sick

อาเจลก (archeylok) [P.] naked ascetics

อาชา (archar) horse

อาชวก (archeewok) [P.] naked ascetics

อาฏานา (artarnar) [Pali] shooting with cannon

อาญา (ahyar) [Pali] Royal order ลง — to inflict punishment ความ — important law-suit สาล — inferior tribunal

อาณาจักร (arnarcha'k) [San.] dignity, majesty, jurisdiction, sovereignty, dominion, dominions

อาด (art) [phon.] noise of a cart

อาดูร (ardoora') [P.] diseased, affected

อาตมา (ahtamah) [Sansk.] I, he, him, self — ภาพ I (of priests speaking to the King or to a person of importance)

อาถัน (arta'n) (1) relic buried in the earth (2) boundaries of a town or village, such as stones, pillars, etc.

อาโถง (ahtohng) *see* โอโถง ostentation, pomp, show, proud

อาทาศ (artart) [P.] mirror, telescope, microscope

อาทิ *better* อาธิ (arti') [P.] over, above, first, superior, excellent, more

อาทิตย (artitt) [Sansk.] *and* พระ — sun [Alab. 217] วัน — Sunday

อาน (arn) (1) to sharpen (2) to beat severely (3) saddle

อ่าน (ahn) to read, to consider คิด — to calculate

อ้าน (ahn) clean, shining, bright

อานนท์ (arnonn) [Pali] (1) joy, happiness (2) a disciple of Buddha

อานาภาพ *see* อานุภาพ

อนาโรค (arnahrohk) [Pali] free from illness

อานิจ (arnitt) [San.] pity, indulgence, compassionate

อานิสงส์ (arnisong) [Pali.] effect of good actions, reward, good result

อานุสัจ (arnoo'sa't) [P.] true, faithful, stedfast

อานุภาพ (arnoo'parp) dignity, authority, power, influence

อาบ (arp) [Sansk.] to wash, to bathe, to sprinkle — น้ำ to take a bath — เซีย to be drenched, soaked — อบ to perfume — ทอง to gild

อาบิต (arbitt) a wine *or* liqueur

อาบุจฉา (arputchar) [P.] to ask leave to withdraw

อาบ้ำ (ahba'm) Malay cakes

อาบัติ (arba't) [Pali] sin, guilt — ตก absolution

อาป (arp) อาโป *and* อโป [Pali] water

อาพาธ (arpart) [Pali] illness, sickness, to be ill

อาพัต (arpa't) to bless (wine)

อาภรณ์ (arponn) *and* อาภรณัง [Pali] decorations, ornaments, vestments

อาภา (ahpah) splendour, ray; radiant, shining

อาภัพ (arpa'p [Pali] non-existence, deprivation, disaster, ruin, miserable

อามิศ (armitt) [Pali] object of enjoyment, bait, temptation, bribe

อามะ (ahma') [Pali] yes

อาย (aie) (1) vapour, emanation (2) leakage (3) shame, to be ashamed

อ้าย (aie)]Laos.] eldest brother

อ้าย (ai) [Laos.] first เดือน — the first Siamese month

อ๊าย (ai!) *and* อ๋าย (ai!) [exclam. of pain] ah!

อายุสม์ (ahyoo') [Pali] age

อารตี (ahra'tee) [Pali] to refrain from sin

อารมณ์ (ahrom) [Pali] object of sense, thought, idea, affection, disposition, quality [Alab. 236]

อาราธนา (ahrahta'nah) [P.] invitation of priests

อาริย (ahria) *and* อาริย์ [Pali] venerable, holy, sanctified, saint ศรี — ไมตรี the Buddha who is next to come

อารุก กุกกิก (ahroo'k koo'kkik) rough

อาหรุ่ม (ahroo'm) (1) cloudy (2) Constantinople

อาโรก (ahrohk) a forest tree

อารักษ (ahra'k) [P.] guard, guardian, protection; to guard, to watch

อารัญ (ahra'n) [Pali] wood, forest

อาหรับ (ahra'p) Arab

อาหลาด (ahlart) dispersed, scattered, disordered

อาลิงค์ (ahling) [Pali] to embrace

อาลัย (ahlie) [Pali] longing, desire, attachment, love

อาละมาร (ahla'marn) (1) half cooked, underdone, several persons acting together

อาละวก (ahla'wok) [Pali] a famous giant

อาลักษณ์ (ahla'k) [Pali] royal scribe, royal writer

อาลัต (ahla't) *and* อาหลาด scattered, dispersed

อาลัตชี (ahla'tchee) *better* อลิชชี [Pali] brazen-faced, impudent, lawless

อาว (ou) [L.] father's younger brother

อ่าว (ou) bay, gulf

อ้าว (ou) [intensifying the word which goes before it] very much, very (2) (excl.) hallo! ปลา — a small sea-fish

อาวาศ (arwaht) *and* อาวาโศ [Pali] dwelling for priests, monastery

อาวาห (arwah-ha') [Pali] wedding

อาวุธ (arwoo't *and* อาวุธา [Pali] weapons, arms

อาวุโส (arwoo'soh) [Pali] brother [address of one priest to another]

อาโน *and* อาศนัง *see* อาษน์ etc.

อาศพ (ahsopp) [Sans] putrid corpse

อาศรม (ahsomm) [Sansk,] hermitage, cell, religious order

อาไศรย (ahsai) [Sansk.] to take refuge, to go to a house, to live, dwell, dwelling

อาษน์ (art) *and* อาษนัง *see* อาสน์ etc.

อาษา (arsah) assistance, auxiliary

อาสน (arsonn) note, bill

อาสน์ (art) *and* อาสนัง [Pali] seat (for the King or priest), mat

อาษาฬ้หา (arsarnhah) [Pali] constellation of the 8th month [Alab. 97]

อาสาหะ *sse* อาสาฬ้หา

อาสัตย์ (ahsa't) perjury, lying, lie

อาสัน (ahsa'n) [Pali] approach, propinquity

อิ

อิ [so written at the begining of a word; but in other cases the upper portion only is used, and is placed over the vowel sound]—short *i*, as in Engl. *in*; fourth of the vowels พิณ — *and* สระ — names of this vowel

อิง (ing) to lean upon หมอน — cushion กระดาน — back of a seat อ้าง — to call as a witness

อิง *with* สะ (sa'-ing) ornament worn as a scarf sideways

อิจฉา (itchar) [Pali] envy, jealous, covetous

อิฉุย *and* อิแฉก (itchooi, itchaak) to squander

อิฐ (itt) [Pali] brick

อิฐะ (itta') [Pali] to wish, desire

อิณะ (inna') [Pali] debt

อิต (itt) *and* — โรย wearied, dispirited ระ — ระอา disgusted สะ — สะเอียน (1) affrighted, startled, horrified, aversion (2) a measure of 12 niew

อิติ (itti) [Pali] (1) thus, in this way,

indeed (2) bad, unlucky, calamity

อิตะ (itta') [Pali] (1) patient (2) from this time

อิถี (ittee) [Pali] woman, female

อิทธิ (itthi') [Pali] miraculous power (as of going through the air, etc.) — ปาท means of attaining this power [Alab. 196] — ฤทธิ์ supernatural power

อิทุบ (ittoop) a fish

อิทุปะโก (ittoppa'ko) [Pali] country

อิทะ (itta') [Pali] this, present, here,

อิน (in) a fruit tree

อินท อินท์ *and* อินทรา (inn, intra') [S.] (1) big, great (2) Indra

อินทรี (insee) (1) eagle (2) dorey

อินทรีย์ (insee) [Pali] senses, faculties, moral power [Alab. 241]

อินทะนิล (inta'nin) black, very dark; sapphire ต้น — a tree with hard wood

อินทะผาลำ (inta'pahla'm) [Malay] date (tree)

อิโปง (ippohng) [Chin.] spinning-top

อิม (im) satiated, surfeited

อิรม *with* หอย (hoi irromm) oyster

อิรา (irrah) (1) fishing eagle, osprey (2) a kite (toy)

อิรี (irri') [Pali] officiating priest

อิริน (irrin) bird-trap

อิศริยศ (issariyot) wea'th, distinction, eminent, opulent

อิศวร (issooa'n) [Sansk.] excellent, lord, master; a name of Siva

อิศรียศ (isseeri'yot) [Pali] dominion, supremacy

อิศระ อิศโร etc. (issa'ra', etc.) [Pali] principal, superior, chief, king

อิสาร (issarn) *or* อิสาณ North-East

อิสุร (issoon) [P.] Asura, fallen angel, Titan

อี

อี [so written at the beginning of a word, but otherwise without the lower part] long *i* = English *ee*: fifth of the vowels พิณ — *and* สระ — name of this vowel

อี (ee) (excl. of one in pain) oh!

อี (ee) maid servant — คอก ทอง courtesan — เหน weasel, stoat

อีก (eek) again, a second time มี — there is some left, there is more — ที again

อีกา (eekah) crow

กู้อี (eekoo') a banana เรือ — a boat

อีเก้ง (eekayng) a small wild animal

อีโก้ง (eekohng) a large crane

อีด้า อีแดง (ee-da'm ee-daang) (1) measles (2) name given to male and female children, till their real names are given to them; baby

อีท้าว (eetow) witch, poisoner

อีเหนา (eehnow) [Javan.] ruler, governor, king

อีเปิก (eepett) a rowing boat

อีแป๊ะ (eepaa.) [Chin.] small coin of copper, zinc, tin, glass etc.

อีเป้า (eepow) kite [toy]

อีเหยี่ยว (eehyo) bird of prey, kite, hawk — กระไตร sparrow-hawk

อีร้า (eerah) a green bird with red neck and yellow beak

อีลุ้ม (eeloo'm) a handsome bird เว่า — a tailless kite

อีเลิ้ง (eeleung) fat and unwieldy; a fat-shaped pitcher

อีสาน (eesarn) North-East

อีเห็น (eehayn) a large stoat *or* weasel which eats hens

อีแอ่น (ee-aan) swallow which makes edible bird's nests

เอียง (eea'ng) bent, leaning, inclined to; bias

เอียง (eea'ng) a talking bird

เอียว (eeyo) to turn aside, to go on one side

อึ

อึ (so at the beginning of a word, but otherwise without the lower part) = short *eu*: no English equivalent but like Fr. *eu* in *feu*. Sixth of the vowels พิฆ — *and* สระ — name of this vowel

อึ (eu) a word used by and to babies — อึ exclam. of one who refuses *or* pleads ignorance

อึก (eu'k) tumult

อึง (eu'ng) noise, aproar เสียง — noise, annoyance

อึ่ง อ่าง (eu'ng ahng) [phon.] bull-frog

อึ (eu'ng) (1) deaf (2) silent

อึด (eut) oppressed in mind or body, harassed, impeded — อัด blocked-up, embarrassed, hampered — โอย exclam. of one who is afflicted

อึดตะบ (eutta'peu) to abound

อี

อี (so at the begining of a word, but otherwise without the lower part: longer *eu*. No Euglish equivalent but like Fr. *œu* in *cœur*. พิณ — *and* สระ — name of this vowel

อีก ๆ (eut-eut) noise of one groaning

อื่น (eun) other เป็น — changed ผู้ — other people, strangers

อือ (eu) exclam. of assent, espec. when giving anything

อือ ๆ (eu eu) (1) exclam. of one groaning (2) noise of lulling a child to sleep

อื้อ (eu) deaf — อึง great uproar, tumult, confusion

เอีย เพีย (eua' pheua') to attend to, to be kind to, help

เอือง (eua'ng) a small tree

อีกน (eua'n) (1) a worm in fruit or in the intestines (2) nausea, vomiting

เอือน (eua'n) to speak, to utter อิก — hesitating in one's speech, backward in replying

เอือบ (eua'p) dried up

เอือม (eua'm) to stretch out for, to long after what is unattainable, to wish hopelessly

อู

อู so at beginning of word, but otherwise without the upper part. = short *oo* or short *u*, as in *foot*, *full*. Eighth of the vowels ทีน — *and* สระ — name of this vowel

อูก (oo'k) rash, bold

อูกฤษฐ์ (oo'kritt) [Sansk.] (1) most, best, highest, supreme (2) severe punishment

อูกกาบาต (oo'kkarbart) etc. [Pali *and* Sansk.] meteor, falling star

อูโฆษ *and* อูโฆส (oo'kkoht) [San. *and* Pali] (1) to make a noise deep down in the throat (2) to reopen settled questions (3) to publish, relate, tell

อูง (oo'ng) convexity, concavity, — มือ concavity of the hand, handful

อูจ (oot) (Pali) high

อูจจาระ (oo'tchahra') [Pali] excrement, filth

อูจาด (oo'chart) to act dirtily, disgusting, indecent

อูณหิศ (oo'nhitt) [Pali] ornament for the forehead, turban, hat, crown

อูณาโลม (oo'nahlohm) [Pali] the forehead between the eyebrows

อูณหะ (oo'nha') [Pali] hot

อูด (oo't) to stop up — หนน to assist

with alms or with praise น่า — front partition of a house-boat

อุตตลุต (oo'tta'loo't) confusion, disturbance

อุตตะพิต (oo'tta'pitt) a plant with strong-smelling flowers

อุตม (oo'domm) [Pali] best, highest, excellent, abundant, copious, plentiful, productive, fertile

อุตร (oo'donn) [Pali] higher, upper, Northern ทิศ — North

อุตะกะ อุทกป etc. *see* อุทก

อุตริ (oo'ta'ri') to imagine evil, to act improperly

อุตริ (oo'ta'ri') [Pali] higher

อุทก (oo'tok) [Pali] water

อุทกัง (oo'ta'ka'ng) [Pali] water

อุทธรณ (oo'tto'n) [Pali] pulling out ลักขณ — rules of appeal

อุทยาน (oo'ta'yarn) [Sansk.] flower-garden, pleasure-ground นันท — a Royal garden on the West side of the river นันทวัน — R. g. near the Palace

อุทร (oo'tonn) [Pali] (1) belly, stomach, womb (2) accusation against the Governor of a Province

อุทาน (oo tah-hon) [Pali] ejaculation, interjection, utterance

อุทาม (oo'tahm) half-wild, fugitive

อุทาหรณ์ (oo'tah-hon) [P.] utterance, interpretation, to foretell

อุทิศ (oo'titt) [P.] to select, to show a preference for — แผ่ to shed one's merits on others — ส่งไป to send one's merits to the dead

อุทุมพร (oo'too'mponn) [Pali] fig-tree (ficus glomerata)

อุเทน (oo'tayn) [Pali] name of a dignitary who plays on a banjo

อุไทย (oo'taie) [P.] Eastern mountain behind which the sun rises, rising sun, glittering, bright

อุธร *see* อุทธรณ

อุ่น (oo'n) *see* อุณห warm, tepid — ใจ glad — ไฟ to warm up (food)

อุบ *with* ต่อย (toi oo'p) to strike with the fist — เอา [of a fish, etc.] to seize ปลา — a fish

อุบประไม (oo ppra'mai) *see* อุประมา

อุบล (oo'bonn) [Pali] waterlily, lily

อุบาทว์ (oo'bart) [Pali] accident, misfortune, calamity

อุบาย (oo'baie) [P.] stratagem, device, manœuvre

อุบาสิกา (oo'bahsi'kar) [Pali] nun

อุบาสะโก (oo'bahsa,ko) [Pali] monk

อุเบกขา (oo'baykkhar) [Pali] indifference to love and kate, single-mindedness [Alab. 168, 195]

อุโบสถ (oo'bohsot) [Pali] Buddhist Sabbath, usually called วัน พระ occuring at intervals of 6 to 8 days

อุบะ (oo'ba') bouquet

อุบัตติ (oo'batti') [Pali] misfortune, ruin

อุปการ (oo'pa'karn) [Pali] help, service

อุปฐาน (oo'pa'tarn) [P.] to look after, keep; attachment, adherence [Alab. 239]

อุปติ (oo'pa'ti') [Pali] condition of existence, source, origin [A. 212]

อุปนิไสย (oo'pa'ni'saie) [Pali] secret cause, tendency, faculty

อุปถาก (oo'pa'tark) [Pali] attendant, servitor โยม — related to a priest

อุปถัมภ์ (oo'pa'ta'm) [Pali] stay, support, help

อุปทม (oo'pa'tom) siphilis

อุปทูต (oo'pa'too't) [Pali] second ambassador

อุปเทศ (oo'pa'tayt) [Pali] instruction, initiation, means of knowledge

อุปโภค (oo'pa'pohk [Pali] chattels, furniture

อุปริ (oo'pa'ri') [Pali] over, above, beyond [Gk. *huper*]

อุประ (oo'pra') near, to approach

อุประมา (oo'pra'mah) [Sansk.] as if, for example, similar, comparison

อุปสมบท (oo'pa'sombot) [Pali] priest's orders, ordination

อุปาชายะ (oo'pa'chaiya') [P.] teacher, sponsor, ecclesiastical surety

อุปา (oo'pah) [Pali] refuge, help

อุปาณะ (oo'pahna') to compare วาจา — allegory

อุปายาศ (oo'pahyart) [Pali] vexed, annoyed, chagrin

อุปัชฌาโย (oo'pa'tchahyo) [Pali] head teacher, chief of a monastery, ordaining priest

อุภิเศก (oo'pi'sek) [Pali] sprinkling, consecrating, marriage

อุ้ม (oo'm) *and* — ครรภ pregnancy, to be pregnant

อุเหม่ (oo'hmay) [exclam. of reproof to children]

อุโมงค์ *and* อุมงค์ (oo'mong) [Pali] subterranean passage *or* cave ปลอง — shaft leading to a boring or passage or tunnel

อุย (ooi) a fish with yellow flesh

อุ๋ย หนา (ooi'nah) [exclam. of pain]

อุ้ย *with* หนัก (ooi' na'k) weighted, weighed down

อุยยาน (ooi'yarna'ng) [Pali] garden

อุรา (oo'rah) *and* อุระ [Pali] breast, heart

อุรู (oo'roo') [Pali] thigh

อุไร (oo'rai') [Malay.] *with* ทอง pure gold

อุลโลก (oo'nloke) [P.] canopy, awning, ceiling

อุลามก (oo'larmok) immodesty, shameless action

อุลิต (oolitt) [high word) water-melon, pumpkin

อุโลก (oo'loke) a tree of which the wood in used for making common coffins

อุษณะ (oo'sa'na') [Sansk.] hot

อุษณาการ (oo'sa'narkarn) heat, feverishness, restlessness

อุสสาห (oossah) อุสาห์ *and* อุสาหะ [P.] patience, diligence, to endeavour

อุสุภ (oo'soo'p) (1) ox (of Indra) (2) length of 15 wah

อุอะ (oo' a') stammering, confused utterance

อู

อู (so at the beginning of a word, but otherwise without the upper part, and placed under the consonant which in pronunciation it follows) = Engl. *oo* or long *u*, as in *fool, brute.* Ninth of the vowels) คืน — *and* สระ — name of this vowel

อู (oo) (1) dock or large ditch opening on to a river แอ่ง — อ่าว — bays or bends in a river bank (2) cradle

อู้ (oo) rustling, roaring, sound of rushing [of heat, etc.], violent

อู๋ (oo!) [Chin.] rich

อูฐ (oot) [Sansk.] camel

อูด (oot) noise of fluttering — ๆ noise of pigs grunting

อูม (oom) swollen

เอ

เอ so at the beginning of a word, but otherwise ๆ. Placed before the letter or letters which in pronunciation it follows [*mai nah* = Englsh *a* or *ay* as in *shame, may.* Tenth of the vowels.] ไม้หน้า name of this vowel. Note that when the accent *lehk paat* is placed above the syllable in which this vowel occurs it is shortened to *e*, as in เห็น *hen*

เอ้ (ay) to bend, to bow, to stagger —

เซ to stagger ไม้ — another name for this letter

เอก (ayk) [Pali] one, first, superior, excellent ไม้ — the first of the accents, as over น่า

เอกะตา (ayka'tar) *or* เอกัตตา [Sansk,] single-mindedness [Alab. 195]

เอกะเทศ (ayka'tayt) [P.] part, portion

เอกะลอย (ayka'loi) [San.] independent

เอกะสาร (ayka'sarn) [Sansk.] written acknowledgement, note of hand, sale-paper

เอง (ayng) *and* เอ็ง (eng) self, thyself, thou, you (speaking to inferiors) เป็น — spontaneously, of one's own accord, voluntary

เอ็ด (ett) (1) loquacious, loud talk (2) one ลิบ — eleven

เอน (ayn) bent, leaning, inclined

เอ็น (en) nerves, tendons เชื่อก —

เอ็นดู (endoo) love, compassion, benevolence

เอม (aym) savoury, sweet ชะ — a tree

เอย (eui') end of a verse, chapter, book, etc.

เอ่ย (eui') *and* เอ่ย ขึ้น to begin talking or shouting

เอยยาสี (eui'yahsee') to summon by calling, come here !

เอเยน (ayenn) [Engl.] agent

เอว (ayo) สะ — *and* บั้น — loins, flank

เอวัง (aywa'ng) [P.] then, afterwards, finally, in conclusion

เอ๋อ (err) slack, motionless น้ำ — slack water, turn of the tide

เอะ อะ (eh' ah') noise of a crowd, confused sounds

เอิกเกริก (erkka'rerk) to shout, to be excited, to spread a general rumour

แอ

แอ so at the beginning of a word, but otherwise แ: placed before the letter or letters which in pronunciation it follows. (*sara aa* or *mai nah saung a'n* = Engl. *aa* as in *Haafiz*, *Canxan*, or like Engl. *a* in *hand*, but much longer. Eleventh of the vowels) ไม้ น่า สอง อัน name of this vowel. Note: when the syllable in which this vowel occurs has *mai ayk* over its consonant the vowel is shortened and becomes like Engl. *e* in *yellow*, or rather *a* in *tertiary* or *ir* in *girl*

แอ (aa) (1) closed up, serried, compact, combined to obstruct or block the way (2) shrieks of a child กะ —

child-language, inarticulate speech — หนัง female devotee, nun

แอ๋ (aa') (1) sound of a flute (2) expression of disbelief

แอ้ *with* อ้อ (aw' aa) (1) able to speak a little (2) feeble, effeminate, idle

แอก (aak) yoke of a plough — เกวียน pole (of a carriage)

แอง (aang) [Cambod.] thou, you

แอ่ง (æng) bay, strait, backwater — อู่ dock

แอ้ง แม้ง (aang maang) tightly bound down, strictly confined

แอ่น (æn) out of the straight line, to bend — ลม swallow, swift, sand-martin อี — bird which makes edible nests — หงาย leaning back so as to look upwards อก — pigeon-breasted เอ้ — loitering, delaying, loafing about, gadding about

แอ้น (aan) slender, graceful อ้อน — to totter

แอบ (aap) (1) to come near to, to steal up to, to put under the protection of คา — auxiliary words อิง — to refuse to give evidence as desired (2) small box of wood or bamboo

แอ้ว (aao) rather bent

แอ๊ว (aao) shrill, out of tune, screeching

ไอ

ไอ (so at the beginning of a word, but otherwise ไ: placed before the consonant which in pronunciation it follows) *mai mooa'n* = Engl. *i* or *y*, as in *mine*, *why*: Twelfth of the vowels ไม้ มวน name of this vowel

---

ไอ

ไอ (so at the beginning of a word, but otherwise ไ. Placed before the consonant or consonants which in pronunciation it follows) *mai ma'lai.* = Engl. *i* or *y*, as in *final*, *anodyne* Thirteenth of the vowels. ไม้ มะลาย name of this vowel

ไอ (i) to cough

ไอ๋ (i) *with* ไม้ another name for *mai ma'lai*

ไอ๋ (i) [Cambod.] child

ไอ้ (i) you fellow! that fellow [term of contempt used by common people to one another] — ข้า — โง่ fool, stupid — ถ่อย — กาก rabble —

ประกา [an imprecation] (2) [name of several birds and fishes] — งิ้วน้ำ water-raven — ฟาก crocodile — ตา a noisy kind of fireworks — ทาก low fellow, vile person

ไอ (i!) [exclam. of fear or pain]

ไอ้ยา (aiyah) [Chin.] exclam. of fear or pain

ไอยกา (aiya'kar) [Pali] grandfather, ancestor

ไอยการ (aiya'karn) [Sansk.] laws of the Kingdom

ไอยกี (aiya'kee) [Pali] grandmother, ancestress

ไอยวา (aiya'wah) ไอยรา *and similar words* [Sansk.] elephant of Indra, fine elephant

ไอเย (aiyay) madam (to a lady)

ไอยะ (aiya') [Pali] lord, master

ไสวรรย์ (aisa'wa'n) ไอสวริย์ *and* ไอสุริย์ [Sansk.] property of the King, Government property, Royal domains, Royal treasure

---

โอ

โอ [so at the beginning of a word, but otherwise โ: standing before the letter which it follows in pronunciation, = long *o* or *oh*. Fourteenth of the vowels.] ไม้ — *and* สระ — name of this vowel

โอ (oh) small basket-work basin or cup made of bamboo gummed or varnished over, and coloured black and red or yellow ส้ม — shaddock, pomelo จัน — a sweet-smelling yellow fruit

โอโอ้ โอ้โอะ (oh!) *etc.*) [exlamations, signs of the Vocative.]

โอ (oh) [Pali] down

โอ่ (oe) proud, vain อ่า — *and* — โถง pompous

โอ้ (o) exclam. of regret ไม้ — name of this vowel — เอ้ for a long time, protracted, lingering

โอการ (ohkarn) [P.] worthless, useless

โอกาศ (ohkart) [P.] occasion, opportunity, chance, opening

โอฆ (ohk) *and* โอโฆ [Pali] quantity of water, flood, inundation, overflow

โอ่ง (ohng) jar, large pitcher — อ่าง name of a canal

โองการ (ongkarn) [Pali] royal order *or* edict

โอช (oht) *and* โอชา (ohchah) [Psli] sap, juice, savour, sauce — รศ savoury, succulent

โอฐ (oht) [Pali] lip, lips

โอด (ote) to weep, to cry [speaking of actors]

โอโฮง (ohtohng) pompous, dressed up

โอทาต (ohtart) [Pali] white, clear

โอน (ohn) [Pali] bent, stooping, inclined; to bend

โอบ (ohp) [Cam.] to embrace, encircle, surround

โอภาส (ohpart) [Pali] rays, radiance, lustre

โอยโอ่ยโอ้ยโอ๊ย *and* โอ๋ย (oh-i') exclam. of surprise or pain

โอรส (ohrot) legitimate son, King's son, son

โอวาท (ohwaht) [Pali] admonition, exhortation ราโชวาท King's rescript, Royal order

โอษฐ์ช (ohtta'cha' [Sansk.] Labial

โอสถ (ohsot) [Pali] herb used in medicine, drug, medicine

โอหัง (oh-ha'ng) proud — มงกะโร haughty

โอฬา (ohlar) [Pali] hanging down

โอฬาริกา (ohlahrikar) *and* โอฬาร [Pali] thick, coarse, broad, large, unconfined

เอา

เอา [so at the beginning of a word, but otherwise with the omission of the middle mark, and having its first part เ *before*, and its second part า after, the consonant or consonants which it follows in pronunciation = Engl. *ou* or *ow*, as in *foul*, *fowl*. Note however that when followed by the seventeenth vowel (*sa'ra' a'*) is has the sound of *aw'* or *au'* with shortened breath—Fifteenth of the vowels.] สระ — name of this vowel

เอา (ou') [exclam. of encouragement] come on! go on! get on! — ซิ *and* — วะ go on! begin!

เอา (ou) to take — ใจ to flatter, to compliment — โทษ to punish — มา to bring — ไป to take away — ไว้ to keep — เยี่ยง to imitate ไม่ — not to accept, to refuse; no, thank you

เอา (ou) to cohabit

เอาภาร (owpahn) to make it one's business; expert, capable

เอารส (owrote) โอรส *and* โอรสา [Pali] son — ธิราช Crown Prince

อำ

อำ (so at the beginning of a word, but otherwise without the อ and having the upper part partly over the consonant which it follows and partly over the า) *s'ar'a a'm.* Sixteenth of the vowels. No English equivalent, but like *a* in Fr. *amour.* สระ — name of this vowel

อำ (a'm) to keep silence, struck dumb with confusion — พราง not to speak the truth — ลา to ask leave to go ผี — night-mare

อำ (a'm) [Chin.] night

อำ (a'm) and — อั to hesitate, to refrain, to repress, to abstain [from speaking]

อำแดง (a'mdaang) madam, mistress [usual title of a married woman]

อำนวย (a'mnooi') to bless, to bestow

อำนาจ (a'mnart) *vulg.* อำนาท [Pali] inspiring with fear, majesty, power, authority, power of attorney

อำนาม (a'mnarm) spoilt, weakened, decaying, going to ruin

อำนิฐ (a'mnitt) [San.] to wish, desire

อำนู (a'mnoo') [Camb.] to help, assist, lend a hand

อำนัคฆ (a'mna'kkh) [Pali] (stone) of inestimable value

อำพน (a'mponn) adorned, endowed, gifted

อำพร (a'mpon) [Pali] (1) sky (2) cloth

อำพราง (a'mprarng) to tell lies

อำแพลม (a'mplaam) *and* อังแพลม sulphur match

อำพา (a'mbah) [Pali] (1) mother (2) mango

อำพู (a'mpoo') [Pali] (1) rain-water (2) misfortune

อำพูชะ (a'mpoo'cha') [Pali] (1) fish (2) lotus

อำพูชะ (a'mpoo'cha') [Cam,] embryo, birth of fish, flies, etc,

อำพุทะ (a'mpoo'ta') [Pali] rain-water, clouds

อำพะนา (a'mpa'na'm) to keep back part of the truth, to tell only a little

อำพัน (a'mpa'n) amber [yellow and grey]

อำภา (a'mpah) อำไภ *and* อำภร [Pali] (1) fine, handsome (2) rays (3) water

อำเภอ (a'mpeu) magistrate's jurisdiction *or* district, magistrate, registrar — ใจ liberty, free will

อำมพฤก (a'mprouk) spleen ลม — disease of the spleen

อำมราช *and* อำมรินทร์ (a'mma'raht, a'mma'rinn) [Sansk.] names of Indra; archangel

อำมฤต (a'mma'reut) [San.] immortal น้ำ — nectar

อำมาตย์ (a'mmart) [Sansk.] minister, councillor, courtier

อำมร (a'monn) [Pali] god, deva, angel ผี — phantoms, ghosts

อำมะพาต (a'mma'part) liver ลม — liver complaint

อำมะหิต (a'mma'hitt) cruel, savage, merciless, bloodthirsty

อำยวน (a'myooa'n) [Cambod.] to put off, defer, ask for delay

อำลา (a'm-lar) *see* อำ

อะ

อะ (so at the beginning of a word, but otherwise ะ Very short sound of *a*, with a check to the breath, as if *k* were to follow. No European equivalent, rather like *a* in Fr. *bats tabac*) Seventeenth of the vowels, สระ — name of this vowel

อะกะโต (a'ka'toh) [Pali] uncultivated, unformed, ignorant

อะกะตะ (a'ka'ta') *and other forms* [P.] non-existence, absence of birth and dying

อะหงุ่น *better* องุ่น (a'ngoo'n) juice of grape ต้น — vine ลูก — grape น้ำ — wine

อะคะเนสัน (a'kha'naysa'n) tumour on the back

อะจุตะ (a'choo'ta') [Pali] immovable, eternal, everlasting

อะญานัง (a'yahna'ng) [Pali] ignorance

อะฐาบท *see* อัฐาบท

อะฐิ (a'ti') *see* อัฐิ bone

อะฐะ (a'tta') *and similar forms* [San.] eight

อะณู (a'noo) [Pali] the 8th part of a ธัลี or particle of dust = 36 paramanoo

อะเดียงฆา (a'deeangsah) [Cambod.] not yet learned, not yet understanding

อะดุลย์ (a'doon) [San.] incomparable, excellent

อะติ (a'ti) *see* อะธิ

อะถะบาท *see* อัตถะบาส

อะทะยา (a'ta'yah) [Pali] moderation, prudence, will, intention

อะธิ (a'tti') [Pali] above, over, beyond, superior, more

อะนน *and* อนน (a'non) [Pali] *with*

ปลา gigantic fabulous fish which causes earthquakes

อะนาถา (a'nartah) [Pali] unprotected, helpless, miserable, unfortunate, poor พระ — mendicant priest

อะนามิกา *and* อนามิกา (a'nahmi'kar) ring-finger

อะนิมิตตะ (a'ni'mitta') [Sansk.] (1) free from attributes, unconditioned (2) unseen, invisible

อะนิมะ (a'ni'ma') [Pali] angel

อะนีนี (a'nee) [Engl.] aniseed

อะนุเคราะ (a'noo'khrau') [Pali] to give assistance, kind

อะนัตตา (a'na'ttah) [P.] non-existence, incorporeal, unreal

อะบาย (a'baie) [P.] state of suffering, world of punishment

อะบะ (a'ba') [Pali] away from, without, [in compos. Privative]

อะภิโช (a'pi'choh) [Pali] race, family

อะไภย (a'paie) [Pali] fearless, safe, safety — โทษ pardon ขอ — to ask pardon

อะมนุษย์ (a'ma'noo't) [Pali] inhuman, superhuman

อะมะตะ (a'ma'ta') [Pali] deathless, immortal, heaven

อะเมริกัน (a'mayri'ca'n) [E.] American

อะมะหิต (a'ma'hitt) cruel, fierce, merciless

อะเย (a'yay) *see* อัยเย

อะยะนัง (a'ya'na'ng) [P.] road, motion, progress

อะยะมณี (a'ya'ma'nee) *see* อัญญะมะณี

อะรินนะ *see* ศริ enemy

อะริยมุนี (a'ri'ya'moo'nee) [Pali] saint, highly educated

อะรัญ (a'ra'n) อะรัญญิ etc. [Pali and Sansk.] forest, wood

อะหล่อง etc. (a'laung) *see* อลอง

อะลิงโค (a'leungkho) [Sansk.] neuter, without gender

อะเหลอย เฉือ (a'leui' cheui') slow, tedious, dilatory

อะหลัก อะเหลือ (a'la'k a'leui') (1) to eat too much (2) hardly escaping from trouble

อลัง (a'la'ng) [P.] personal ornaments *see* อลงกรณ

อะวะตาร (a'wa'tarn) [Sansk.] descent, appearence upon earth; Vishnu

อะวะสาร (a'wa'sarn) [Sansk.] end, conclusion, perfect, most, best

อะโสเภณี (a'sohpaynee) *see* นครโสภิณี

อะโสกะ (a'sohka') [P.] free from sorrow

อะสะธรรม (a'sa'ta'm) [Sansk.] want of merit, sin

อะเหตุ (a'hett) [Pali] without a cause

อะโหสิ (a'hohsi') [San.] finished, done with, lost, effaced, pardoned, reconciled — กรรม neutralised, lost

อะหัง (a'ha'ng) ineffectual [Alab. 45]

อะหัง (a'ha'ng) [Pali] I, we — การ proud, boast

อั

อั (see Preface. *mai pa't, ha'n ahkart,* or *mai ka'ng-ha'n* = very short sound of *a*, as in *anon.* Eighteenth of the vowels) ไม้ผัด หันอากาศ *and* ไม้กังหัน names of this vowel.

อัก (a'k) (1) instrument for spinning silk (2) noise of a blow — อวน feeling sick, ready to vomit, nausea

อักกะเริก (a'ka'reuk) *see* เอิกเกริก

อักขระ (a'kkha'ra') [Pali] letter

อักขา (a'kkhar) [Pali] die, dice, axle,

อักขี (a'kkhee) [Pali] eye

อักโข (a'kkhoh) *better than* อโข *or* อะโข [Sansk.] very many

อักคี (a'kkhee) [Pali] fire

อักคะเณ (a'kkha'nay) *better* อาคเณย์ [Pali] South-East

อักดก (a'ka'dok) [San.] poor, without any support

อักษร (a'ksonn) [San.] letter (of the alphabet)

อักนิฐ (a'kanitt) *see* อกนิฐ

อัคเนสร (a'ka'nayson) *and* อักเนสร [Sansk.] a kind of boils on the back

อัคะเณ (a'kha'nay) [Pali] South-East

อัง (a'ng) to put near (so as to test the heat of a thing), to place before *or* near the fire, to toast

อังกณิศร etc. *see* อังคนิศร

อังกฤษ (a'ngritt) [Engl.] English

อังกา (a'ngkar) [Laos.] twelve letters or marks used in numbering the pages of a book

อังกาบ (a'ngkarp) a thorny shrub with flowers and medicinal leaves

อังกู (a'ngkoo') [Pali] small drum, tambourine

อังกูฐ *or* อังกูษ (a'ngkoo't) *better* อังกุศ [Pali] hook for goading elephants

อังกูร (a'ngkoon) *better* อังกุร [Pali] shoot, sprout, family

อังคนิศร (a'ngkha'nitt) [San.] secretary who keeps the army list

อังคา (a'ngkhar) [Pali] members of the body

อังคาร (a'ngkhart) eclipse

อังคาร (a'ngkharn) [San.] (1) charcoal, live coal, embers (2) Mars (planet) วัน — Tuesday

อังคาส (a'ngkhart) [Sansk.] silent revenge, to brood over, rancune

อังคุฐ (a'ngkhoo't) [Pali] thumb

อังคุลี (a'ngkhoo'lee) [Pali] finger

อังคุละ (a'ngkhoo'la') [Pali] finger-breadth, inch

อังคะชาตะ (a'ngkha'charta') *and other forms* [Pali] membrum virile

อังแพลม (a'ngplaam) sulphur

อังโล่ (a'ng-loh) *better* ฮวงโล่ [Chin.] earthen-ware cooking apparatus

อังวะ (a'ngwa') Ava: old capital of Burmah

อังสา (a'ngsah) [Pali] shoulder

อังสะ (a'ngsa') priest's stole or scarf

อังสะกูฏ (a'ngsa'koot) [P.] upper part of the shoulder

อัจกลับ (a'tcha'cla'p) grate, grating, stove-plate

อัจจิ (a'tchi') [Pali] (1) flame, ray (2) fat, lard

อัจจัย (a'tcha'ya') [Pali] passing away, death, transgression

อัจฉรา (a'tcha'rah) [Pali] celestial nymph, houri

อัจฉริยัง (a'tcha'ri'ya'ng) [P.] marvellous, extraordinary, inexplicable

อัจฉา (a'tchar) [Pali] bear

อัชชะ (a'tcha') [Pali] to-day

อัชฌา (a'tchar) [Sansk.] transparent, clear, innocent

อัชฌาไศรย (a'tcharsaie) [Sansk.] (1) intention, inclination, temper, wish, will (2) polite ชอบ—well acquainted with, good-tempered, agreeable

อัชะ (a'tcha') [Pali] goat

อัญ (a'n) [Cambod.] I, me — ขยม (to royal persons) I, me — เชิญ to invite — ชัน a plant — ชศ road, way

อัญชัน (a'ncha'n) a tree of the flowers of which collyrium is made

อัญญะมะณี (a'nya'ma'nee) [Pali] one with another, mutually

อัฏโฏ (a'ttoh) [Pali] tower, fort

อัฐ (a'tta') [Sansk.] eight

อัฐ (a't) [Sansk.] the eighth part of a fuang, att: = nearly one cent

อัฐกาล (a'tta'karn) [Pali] the eight hours of the night; season

อัฐมะ (a'tta'ma') [Sansk] eighth

อัฐาบท (a'ttahbot) [Pali] chess-board

อัฐิ (a'tti') [Sansk.] bone

อัฒคราฮ (a'tta'khrart) [Pali] partial eclipse

อัฒจัน (a'tta'cha'n) crescent-shaped cupboard *or* side-board — บันได ladder

อัฒจันทร์ (a'ttcha'n) [San.] half-moon, crescent, semicircle; an odd number of steps

อัฒรัตติ (a'tta'ra'tti') [San.] midnight

อัณะตะราย (a'nnta'rai) [San.] damage, injury, misfortune

อัณะราษ *and* อันาราย (a'nahrart) [P.] people, citizens

อัณทะ (a'nta') *see* อันทะ

อัด (a't) pressed, condensed, contracted — อั้น shut up, closed up, perplexed — แอ๊ะ close crowd, throng

อัตถุ (a'ttoo') [Pali] substance, thing, property, wealth

อัตถุ (a'ttoo') [Pali] (1) fetters (2) mousetrap (3) estates; to possess

อัตถัน (a'tta'n) boundaries of a town, village etc. (as a stone, a column, a relic buried in the earth, etc.)

อัตทร (a'tton) dull, desponding

อัตตา (a'ttah) self, oneself, individuality

อัตตะ (a'tta') (and other forms) [Pali] eight — ทศะ eighteen

อตตะคัต (a'tta'kha't) indigent, needy, starving

อตตะ (a'tta') *and other forms* [P.] eight — ทศะ eighteen

อัตรา (a'ttrah) continually, always

อัตลัด (a'tla't) a cloth

อัตะกลัป (a'tta'kla'p) *and* อัจจะกลัป large Chinese hanging lamp

อัตะกาล (a'tta'kahn) [Pali] for a long time

อัตะคัต (a'tta'kha't) to be in want, in need of

อตะหลัต (a'tta'la't) [Pali] red cloth embroidered or ornamented with gold flowers

อัตยาท (a'tta'bart) *see* หัตถะบาส

อัทยา (a'tta'yah) *and* อัชฌา (a'tchar) [Sansk. and Pali] *see* อะทะยา

อัธยาไศรย (a'tti'yahsai) [Sansk.] *see* อัชฌาไศรย

อัน (a'n) (1) who, which [relative pronoun] (2) something (3) num. design. of various small things —

ใด something, what? — ดี what is good — ว่า that is to say — หนึ่ง once, one piece — ดังนั้น afterwards, then เป่น — มาก a great deal, very much เป่น — ขาด absolutely, altogether, entirely

อั้น (a'n) oppressed, anxious

อันขาด (a'nkhart) altogether, entirely, at all, absolutely

อันเชิญ (a'nchern) [Cambod.] to invite to a house

อันตราย *better* อันตะราย (a'nta'raie) danger, accident, calamity, misfortune

อันติมะ (a'nti'ma') [Pali] last, final

อันเต (a'ntay) [Pali] within, in, among

อันโต (a'ntoh) [Pali] end, extremity, last, biggest of a lot

อันตะ (a'nta') [Pali] below, lowest, the lower bowels, end, death

อันตะร (a'nta'ra') [Pali] within, between, intermediate, under-clothing; heart

อันตะระธาน (a'nta'ra'tarn) [Pali] (1) disappearane, covering up, vanishing, (2) declensions of religion

อันตการ (a'nta'karn) *see* อันธะ

อันทะ (a'nta') [Pali] egg, testicle

อันทะชะ (a'nta'cha') [Pali] oviparous

อันทะพลึก (a'nta'pleu'k) a disease

อันธะ (a'nta') [Pali] dark, blind — การ darkness

อันธะพาล (a'nta'parn) [Pali] stupid, silly, doting

อันนะมะณี (a'nna'ma'nee) [Pali] property, effects

อันนัง (a'nnang) [Pali] boiled rice, food

อันโผฎนัง (a'npota'na'ng) to clap the hands, applaud

อันร้าย (a'nraie) ill-tempered

อัปปีร (a'ppree) *see* อัปรี

อัปปาง (a'pparng) to be wrecked, capsized

อัปปัง (a'ppa'ng) [Pali] not much

อัปศร (a'pson) [San.] celestial nymph, houri

อัปเพศ (a'ppayt) misfortune, calamity; ominous, monstrous

อัปรา (a'ppa'rah) *see* อปรา

อัปรี (a'pree) [Sansk.] not beloved, unlovely, disagreeable; (a curse) accursed

อัประ (a'pra') [corruption of Sansk. *alpa*] not much, a little, a few — ยศ without honour, infamons — ไชย vanquished

อัพภา (a'ppah) [Pali] fog, atmosphere, open air

อัพโภกาศ (a'ppohkart) [Pali] open air, open space

อภิญญา (a'pinyah) [Pali] superior knowledge, learned — ญาณ supernatural powers

อัมโพ (a'mpo) [Pali] mango

อัมพวน (a'mpa'wa'n) [Pali] grove of mango trees

อัยเย (a'yay) madam

อัยยะ (a'ya') [P.] mother of a Governor

อัลละ (a'l-la') [Pali] damp, moist

อัศจรรย (a'ssa'cha'n) [Sansk.] wanderful, marvellous, inexplicable

อัศฎง (a'ssa'dong) [Sansk.] sunset

อัศฎางค์ (a'ssa'darng) [Sansk.] eightfold [Alab. 205]

อัศฎาอัค (a'ssa'dahra't) [San.] eighteen

อัศดม (a'ssa'dom) [Pali] *with* ลม apoplexy

อัศดร (a'ssa'don) [Pali] fabulous horse, mule

อัศดิ *and* อัศดิลิงค์ *see* อัตถิ

อัศนีบาต (a'ssa'neebart) [Pali] thunderbolt

อัศวะ (a'ssa'wa') [Sansk.] *and* อัศะ [P.] horse — ราช superior horse — ณีก large collection of horses

อัศะวา *and* อัศวา (a'ssa'wa) *and other forms* [San.] horse — ณีก troop *or* crowd of horses

อัศโศ (a'ssoh) [Pali] horse

อัษฎางค (a'ssa'darng) [Sansk.] eightfold [Alab. 205]

อัษฐิ (a'sti') *see* อฐิ [Sansk.] bone

อัษนหา (a'ssa'nhah) (*and other forms*) a constellation [Alab. 97]

อัสัญหา (a'ssa'nhah) *and* สัญหา [P.] unamiable

HOME USE
CIRCULATION DEPARTMENT
MAIN LIBRARY

This book is due on the last date stamped below.
1-month loans may be renewed by calling 642-3405.
6-month loans may be recharged by bringing books to Circulation Desk.
Renewals and recharges may be made 4 days prior to due date.
ALL BOOKS ARE SUBJECT TO RECALL 7 DAYS AFTER DATE CHECKED OUT.

REC'D CIRC DEPT FEB 27 '75

LD21—A30m-7,'73
(R2275s10)476—A-32

General Library
University of California
Berkeley

JUL 3 1973 IN STACKS APR 2
IN STACKS SEP 28 19 21—50m-1,'3

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY